

T. C.
ORDU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

MİLLİ KÜTÜPHANE 06 HK 1721 NUMARALI GÜFTE
MECMUASI [İNCELEME-METİN-MECMUALARIN
SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ'NE (MESTAP) GÖRE
TASNİFİ]

ERHAN GÜLMEZ

DANIŞMAN
PROF. DR. ABDULLAH EREN

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ORDU 2022

ETİK BEYANI

Enstitü tez yazım kurallarına uygun olarak hazırladığım bu çalışmada; bütün bilgi ve belgeleri akademik ve etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, görsel, işitsel ve yazılı tüm bilgi ve sonuçları bilimsel etik ve ahlak kurallarına uygun olarak sunduğumu, başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda ilgili eserlere bilimsel normlara uygun olarak atıfta bulunduğumu, atıfta bulunduğum eserlerin tümünü kaynak olarak gösterdiğimi, kullanılan verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, bu çalışmanın herhangi bir bölümünü bu üniversite veya başka bir üniversitede başka bir bilimsel çalışma olarak sunmadığımı beyan ederim.

Erhan GÜLMEZ

TEŞEKKÜR

Bu araştırmanın konusu, çalışmaların yönlendirilmesi, sonuçların değerlendirilmesi ve yazımı aşamasında yapmış olduğu büyük katkılarından dolayı başta tez danışmanım ve kıymetli hocam Sayın Prof. Dr. Abdullah EREN'e, değerli hocam Sayın Prof. Dr. Necip Fazıl DURU'ya ve Sayın Dr. Öğr. Üyesi Muhammed İkbâl GÜLER'e, araştırma ve yazım süresince yardımlarını esirgemeyen Orhan AKSU, İbrahim OK, Musa DEMİR ve Semih ZERE'ye, her konuda öneri ve eleştirileriyle yardımlarını gördüğüm hocalarıma ve arkadaşlarım Gökçe KILIÇ ve Suat GÜLDAŞ'a teşekkür ederim.

Bu araştırma boyunca maddi ve manevi desteklerinden dolayı başta kıymetli ve biricik eşim Fatma ANAPA GÜLMEZ'e ve aileme sonsuz teşekkür ederim.

Erhan GÜLMEZ
Giresun, 2022

ÖNSÖZ

Klasik Türk Edebiyatı'nın birçok kaynağı vardır. Başta divanlar olmak üzere, mesneviler, tezkireler ve şiir mecmuaları önemli kaynaklardır. Güfte mecmuaları da bu kaynaklardandır. Mecmualar, konularına ve nazım şekillerine göre şiir mecmuaları, nazire mecmuaları, gazel mecmuaları, kaside mecmuaları, güfte mecmuaları gibi çeşitlere ayrılmakta ve bunlara göre adlandırılmaktadır. Güfte mecmuaları, güftelerin kaybolmadan günümüze gelebilmelerinde ve sözlü musiki eserlerinin kaynakları arasında önemli eserlerdir. Bunlar sayesinde birçok güftekar ve bestekar hakkında kıymetli bilgilere ulaşılabilmektedir. Güfte mecmuaları, buradaki eserlerin bestelenmelerinden bugüne kadarki süreçte değişime uğrayıp uğramadıkları ve uğradıkları değişime dair bilgiler vermektedir. Bu, edebiyat ve musiki tarihi bakımından güfte mecmualarının önemini arttırmaktadır. İlk örnekleri 15. yüzyılda görülen güfte mecmualarının 20. yüzyıl başlarına kadar derlendiği görülmüştür. Güfte mecmualarına bakıldığında güftelerde, mecmuayı derleyenlerin beğenilerinin öne çıktığı görülmektedir. Bu sebeple güfte mecmualarını, derlendikleri dönemin musiki beğenisini yansıtan eserler olarak kabul etmek mümkündür. Güfte mecmualarında dua ve ilaç tarifleri gibi bilgileri içeren kısımlar da bulunabilmektedir. Güfte mecmuaları, divanlarda olmayan şiirleri ve divanı olmayan şairlerin şiirlerini güfte olarak barındırması ve tezkirelerde geçmeyen şairleri içermesi bakımından önemli kaynaklardır. Bu özellikleriyle güfte mecmuaları edebiyat ve musiki araştırmaları için kaynak teşkil eden önemli başvuru eserleridir.

Bu çalışmada Milli Kütüphane, Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi koleksiyonunda bulunan 06 Hk 1721 Numaralı “Mecmû'â-i Eş'â'r” adıyla kayıtlı güfte mecmuası incelendi. Dört bölümden oluşan bu çalışmanın “Giriş” bölümünde mecmua türü hakkında genel bilgiler verildi. Çalışmanın birinci bölümünde “Mecmua, Güfte Mecmuaları” başlığı altında mecmuanın tanımı yapılarak, edebî bir terim olarak ne anlama geldiği, tarihsel gelişimi, şekil ve içerik özellikleri gibi konular ele alınarak edebiyatımızdaki mecmua tasnif çalışmalarına, mecmuaların önemine ve güfte mecmualarıyla ilgili genel bilgilere yer verildi. İkinci bölümde “Milli Kütüphane 06 Hk 1721 Numaralı Güfte Mecmuası” başlığı altında mecmuanın nüsha tavsifi yapıldı. Mecmuada yer alan nazım şekilleri, kullanılan vezinler, şiir ve şair dizini, şairlerin yaşadıkları yıllar ve yüzyıllar, mecmuada yer

alan ancak divanlarda ya da herhangi bir kaynakta bulunamayan şiirler, haklarında bilgi bulunamayan şairler ve şiirleri, kime ait olduğu bulunamayan mahlasız şiirler, mecmuadaki nazire şiirler, mecmuadaki şiirler ve ait oldukları musiki makamları, içinde şiir bulunmayan musiki makamları, mecmuada isimleri geçen bestekar ve besteledikleri şiirlerle ilgili hazırlanan tablolarla istatistiksel bilgiler verildi. Yine mecmuayı incelerken hangi yöntemlerin kullanıldığına değinildi. Üçüncü bölüm olan “Metin” başlığı altında ise transkripsiyon alfabesine yer verilerek metnin transkripsiyonu oluşturuldu. Ayrıca mecmuada yer alan şiirlerin matla ve makta beyitlerinin, nazım şekillerinin, vezinlerinin vb. ve mensur kısımların yer aldığı MESTAP tablolarına da dördüncü bölüm olarak yer verildi.

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	i
ÖNSÖZ.....	ii
İÇİNDEKİLER.....	iv
ÖZET.....	vi
ABSTRACT.....	vii
KISALTMALAR.....	viii
TABLolar LİSTESİ.....	x
GİRİŞ.....	1
1. MECMUA, GÜFTE MECMUALARI	
1. 1. Mecmua.....	3
1. 2. Tarihsel Süreç İçerisinde Mecmua Geleneğinin Oluşumu ve Gelişimi.....	4
1. 3. Mecmuaların Şekil ve İçerik Özellikleri.....	5
1. 4. Mecmuaların Sınıflandırılması.....	8
1. 5. Mecmuaların Önemi.....	14
1. 6. Güfte Mecmuaları.....	15
2. MİLLİ KÜTÜPHANE 06 HK 1721 NUMARALI GÜFTE MECMUASI	
2. 1. Mecmuanın Nüsha Tavsifi.....	18
2. 2. Mecmuada Yer Alan Nazım Şekilleri.....	20
2. 3. Mecmuada Kullanılan Vezinler.....	21
2. 4. Mecmuada Yer Alan Şiir ve Şair Dizini.....	23
2. 5. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Yaşadıkları Yıllar ve Yüzyıllar.....	27
2. 6. Mecmuada Yer Alan, Divanlarda ya da Herhangi Bir Kaynakta Yer Almayan Şiirler.....	30
2. 7. Mecmuada Yer Alan Haklarında Bilgi Bulunamayan Şairler ve Şiirleri.....	31
2. 8. Mecmuada Yer Alan Kime Ait Olduğu Bulunamayan Mahlassız Şiirler.....	31
2. 9. Nazire Şiirler.....	32
2. 10. Mecmuada Yer Alan Şiir ve Musiki Makamları Dizini.....	33
2. 11. Mecmuada Yer Alan İçinde Şiir Bulunmayan Musiki Makamları.....	34
2. 12. Mecmuada Yer Alan Şiir ve Bestakar Dizini.....	35
2. 13. Metin Hazırlanmasında İzlenilen Yol.....	35

SONUÇ.....	37
3. METİN	
3. 1. Transkripsiyon Alfabeti.....	39
3. 2. Mecmû'at-ı Eş'at (Transkripsiyonlu Metin).....	40
4. MESTAP TABLOLARI	
4. 1. Mecmû'at-ı Eş'at'ın MESTAP'a Göre Tasnifi Tablosu.....	283
4. 2. Mensur Bölümler Tablosu.....	336
KAYNAKÇA.....	338
ÖZGEÇMİŞ.....	346

ÖZET

MİLLİ KÜTÜPHANE 06 HK 1721 NUMARALI GÜFTE MECMUASI [İNCELEME-METİN-MECMUALARIN SİSTEMATİK TASNİFİ PROJESİ'NE (MESTAP) GÖRE TASNİFİ]

Klasik Türk Edebiyatı ve Türk musikisinin günümüzde layığıyla araştırılıp incelenebilmesi için ihtiyaç duyulan önemli kaynaklardan biri de güfte mecmualarıdır. Güfte mecmuaları derleyicisinin kişisel zevk, ilgi ve beğenisine göre bir araya toplayıp kayıt altına aldığı bestelenmiş güftelerden oluşan bir eserdir. Şairlerin divanlarında bulunmayan şiirlere, divanı olmayan ya da divanı henüz ele geçmemiş şairlerin şiirlerine ve tezkirelerde adı geçmeyen şairlere ve şiirlerine ulaşmada ve bu şiirleri besteleyen bestekarlar hakkında bilgi edinmede güfte mecmuaları önemli bir yer tutmaktadır. Güfte mecmuaları, derlendikleri dönemin şiir ve musiki beğenisini, dönemin bestelenmek için şiirleri en fazla tercih edilen şairlerini, şiir ve musiki alanındaki genel eğilimleri ve tutumları aydınlatan ve bu konuda bugün için araştırmacılara kaynaklık teşkil edip fikir veren önemli eserlerdir.

Bu çalışmanın konusu Milli Kütüphane, Adnan Ötügen İl Halk Kütüphanesi koleksiyonunda 06 Hk 1721 arşiv numarasında kayıtlı “Mecmû’â-i Eş’âr” adlı güfte mecmuasıdır. Müstensihî belli olmayan ve 1222 (1806) istinsah tarihli, toplam 217 şiirden oluşan ve 84 varak olan bu mecmua genellikle 13.-19. yüzyıl arasında yer alan 79 şairin şiirlerini içerisinde barındırmaktadır.

Çalışmada ilk olarak söz konusu mecmuanın transkripsiyonlu metni oluşturulup mecmuanın nüsha tavsifi, şiirlerin nazım şekilleri ve şiirlerde kullanılan vezinler, şiir ve şair dizini, mecmuada yer alan şairler ve yaşadıkları yıllar ve yüzyıllar, divanlarda ya da herhangi bir kaynakta bulunamayan şiirler, haklarında bilgi bulunamayan şairler ve şiirleri, kime ait oldukları bulunamayan mahlassız şiirler, nazire şiirler, mecmuadaki şiirler ve ait oldukları musiki makamları, içinde şiir bulunmayan musiki makamları, mecmuada isimleri geçen bestekar ve besteledikleri şiirler tablolar ile gösterilmiş, metnin hazırlanmasında izlenen yoldan bahsedilmiş, mecmuadaki şiirler ulaşılabilen divanlar ve çeşitli kaynaklardaki şiirlerle karşılaştırılarak tespit edilen farklılıklar dipnotlarda belirtilmiştir. Ayrıca bu şiirlerin “Mecmuaların Sistematiik Tasnifi Projesi (MESTAP)”a göre tasnifi yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Divan, güfte, mecmua, şiir, MESTAP.

ABSTRACT

A LYRICS MECMUA REGISTERED AS ‘06 HK 1721’ IN NATIONAL LIBRARY [REVIEW-TEXT-CLASSIFICATION ACCORDING TO SYSTEMATICAL CLASSIFIED PROJECT OF POEM MECMUA’S (MESTAP)]

One of the important resources needed for the proper research and analysis of Classical Turkish Literature and Turkish music today is the lyric collections. It is a work consisting of composed lyrics that the compiler of lyric mecmuas collected and recorded according to his personal taste, interest and taste. Lyric magazines have an important place in reaching the poems that are not in the divans of the poets, the poems of the poets who do not have a divan or whose divan has not been found yet, and the poets and their poems whose names are not mentioned in the tezkires, and in obtaining information about the composers who composed these poems. Lyric collections are important works that illuminate the poetry and music taste of the period in which they were compiled, the poets whose poems were most preferred for composition, the general tendencies and attitudes in the field of poetry and music, and constitute a source and give ideas to researchers today.

The subject of this study is the lyric magazine named “Mecmûa-i Eş’âr” registered in the archive number 06 Hk 1721 in the collection of the National Library, Adnan Ötüken Provincial Public Library. This journal, whose copy is not known, is dated 1222 (1806), consists of 217 poems in total and has 84 leaves. It contains the poems of 79 poets usually between the 13-19th centuries.

In the study, first of all, the transcribed text of the magazine in question was created and the copy description of the magazine, the verse forms of the poems and the meters used in the poems, the poetry and poet directory, the poets in the magazine and the years and centuries they lived, the poems that could not be found in the divans or in any source, the poets whose information could not be found, and his poems, poems without pseudonyms whose names cannot be found, nazire poems, poems in the magazine and the musical modes they belong to, musical modes that do not contain poetry, composers whose names are mentioned in the magazine and the poems they composed are shown with tables, the way followed in the preparation of the text is mentioned, the poems in the magazine are available in divans and in various sources. The differences detected by comparing them with the poems are indicated in the footnotes. In addition, these poems were classified according to the “Systematic Classification of Journals Project (MESTAP)”.

Key Words: Divan, lyrics, magazine, poetry, MESTAP.

KISALTMALAR

Cilt	: C.
Doğum	: d.
Editör	: Ed.
Hazırlayan	: Haz.
Mecmua	: M
Ölüm	: ö.
Sayfa	: s.
Sayı	: S.
Türk Dil Kurumu	: TDK
Ve benzeri	: vb.
Vesaire	: vs.
Yüzyıl	: yy.

Divan ve Divançelerin Kısaltmaları

Abdülahad Nûri Divanı:	: A.N.D.
Azîz Mahmûd Hüdâyî Dîvân-ı İlâhîyât	: A.M.H.D.İ.
Bezcizâde Mehmed Muhyiddin Efendi Dîvânı	: B.M.M.E.D.
Bolulu Himmet Divanı	: B.H.D.
Bolulu Şeyh Himmet ve Dîvânçesi	: B.Ş.H.DVÇ.
Cemâleddin Uşşâki Divânı	: C.U.D.
Eşrefoğlu Rûmî Dîvânı (Mustafa Güneş)	: E.R.D.1
Eşrefoğlu Rumi Divanı (Yasemin Bıyık)	: E.R.D.2
Fenâyî Divanı	: F.D.
Fenâyî Cennet Mehmed Efendi Dîvânı	: F.C.M.E.D.
Hasan Sezâyî Dîvânı	: H.S.D.
Hâtif Divanı	: H.D.
Hâtif Ali Efendi Dîvânı	: H.A.E.D.
Kânî Dîvânı	: K.D.
Koca Râgıb Paşa Dîvânı	: K.R.P.D.
Mehmet Tâlib-i Üsküdârî Dîvânçesi	: M.T.Ü.DVÇ.
Nakşî Dîvânı	: N.D.

Nakşî Ali Akkirmânî Dîvânı:	: N.A.A.D.
Niyâzî-i Mısrî Dîvânı	: N.M.D.
Necîb Divançesi	: N.DVÇ.
Pir Ümmî Sinan Hazretleri Divanı	: P.Ü.S.H.D.
Receb Enis Dede Divanı	: R.E.D.D.
Sezâyî Divanı	: S.D.
Şemseddîn Sivâsî Dîvânı	: Ş.S.D.
Şeyh Mustafa Zekâyî Divanı:	: Ş.M.Z.D.
Tokatlı Kânî Dîvânı	: T.K.D.
Üftâde Divanı	: Ü.D.
Yahyâ Bey Dîvânı	: Y.B.D.
Yahyâ Nazîm Dîvânı (Nevin Gümüş)	: Y.N.D.1
Yahyâ Nazîm Divanı (Mustafa Sefa Çakır)	: Y.N.D.2
Yûnus Emre Dîvânı	: Y.E.D.
Zekâyî Dîvânı	: Z.D.

Diğer Kaynakların Kısaltmaları

Abdûlbakî Gölpınarlı (Melâmîlik ve Melâmîler)	: G
Ahmet Sevgi [Lâtîfî (Hayâtı ve Eserleri)]	: SE
Ethem Cebecioğlu (Hacı Bayram Velî ve Tasavvuf Felsefesi)	: C
Faruk Kadri Timurtaş (Yûnus Emre Divanı)	: TM
Kadir Yılmaz (1556 Tarihli Muhammediye)	: Y
Muharrem Çakmak (Cemâl-i Halvetî Hayatı, Eserleri, Tasavvufî Düşüncesi ve Cemâliyye Kolu)	: Ç
Mustafa Tatçı (Bursalı Âşık Yûnus)	: T
Ömer Faruk Kaygısız (Kazasker Mustafa İzzet Efendi ve Güfte Mecmuası)	: K
Ramazan Ekinci (Vefeyât-ı Ayvansarâyî)	: R1
Ramazan Ekinci (Hâfız Hüseyin Ayvansarâyî Vefeyât-ı Ayvansarâyî)	: R2
Sadeddin Nüzhet Ergun (Türk Musikisi Antolojisi)	: E
Sadeddin Nüzhet Ergun (Türk Şairleri)	: ER
Şengül Sağman (Müstâkimzâde'nin "Mecmûa-i İlâhiyyât")	

Adlı Güfte Mecmuası)	: S
Yunus İnciroğlu (XIX. Yüzyıla Ait Bir Şiir Mecmuası)	: İ

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Mecmuada Yer Alan Nazım Şekilleri.....	20
Tablo 2: Mecmuada Kullanılan Vezinler.....	21
Tablo 3: Mecmuada Yer Alan Şiir ve Şair Dizini.....	24
Tablo 4: Mecmuada Yer Alan Şairlerin Yaşadıkları Yıllar ve Yüzyıllar.....	27
Tablo 5: Mecmuada Yer Alan, Divanlarda ya da Herhangi Bir Kaynakta Yer Almayan Şiirler.....	30
Tablo 6: Mecmuada Yer Alan Haklarında Bilgi Bulunamayan Şairler ve Şiirleri.....	31
Tablo 7: Mecmuada Yer Alan Kime Ait Olduğu Bulunamayan Mahlatsız Şiirler.....	32
Tablo 8: Nazire Şiirler.....	32
Tablo 9: Mecmuada Yer Alan Şiir ve Musiki Makamları Dizini.....	33
Tablo 10: Mecmuada Yer Alan İçinde Şiir Bulunmayan Musiki Makamları.....	34
Tablo 11: Mecmuada Yer Alan Şiir ve Bestakar Dizini.....	35
Tablo 12: Mecmû'at-ı Eş'âr'ın MESTAP'a Göre Tasnifi Tablosu.....	283
Tablo 13: Mensur Bölümler Tablosu.....	336

GİRİŞ

Klasik Türk Edebiyatı'nda çağlar boyunca nazım ve nesir türünde bir çok eser verilmiştir. Klasik Türk Edebiyatı denince akla ilk gelen eserler hiç şüphesiz şairlerin farklı nazım şekilleri ve türleriyle yazdıkları şiirlerini bir araya getirdikleri divanlardır. Bunun yanında yazıldıkları dönemin şiir anlayışı hakkında fikirler veren ve yazarı tarafından bazen şairler ve onların şiirleri hakkında yorumları da içermesi nedeniyle bugünkü eleştiri türüne yakın sayılabilecek ve biyografi ve antoloji türlerini bir arada barındıran şair tezkireleri de Klasik Türk Edebiyatı'nın en önemli kaynaklarındandır. Bunların yanında şairlerin müstakil bir eser olarak kaleme aldıkları mesneviler de önemli eserlerdendir. Sayılan tüm bu eserlerin yanı sıra derlendikleri dönemler için oldukça önemli bir yere sahip olan mecmuaları da Klasik Türk Edebiyatı'nın önemli kaynakları arasında saymamız mümkündür. Divanlarda belirli bir tertip düzenine ve nazım şekillerine göre sıralanan şiirler mecmualarda kayıt altına alınırken divanlardaki gibi belli bir kurala bağlı kalınmadan tamamen derleyenin şiir beğenisine ve şiire olan ilgisine ve hatta ihtiyacına göre kayıt altına alınmıştır. Bu yönüyle mecmua, derleyeni için içinde bulunduracağı şiir malzemesinin şekli ve türündeki çeşit zenginliği ve derleyen kişiye bu şiirlerin seçiminde sağladığı özgürlük bakımından farklı ve müstesna bir konumdadır. Hatta mecmualara derleyen ya da daha sonraki farklı kişiler tarafından şiir, ilaç tarifi, dua vb. gibi farklı eklemeler de yapılabilmiş ve böylece mecmualar yüzyıllar boyunca birçok elin katkıda bulunup zenginleştirdiği ortak bir ürün olma özelliğine sahip olmuştur.

Anadolu'da 15. yüzyıldan itibaren rastlanmaya başlanan mecmualar, ilk etapta nazireler, cönkler, ilahiler, fevaid, ayetler, hadisler, tarihi belgeler, lugazlar, şiirler, vb. türleri kayıt altına almış defterler olarak ortaya çıkmaya başlamışlardır. 16. yüzyılda tür ve şekil bakımından sayıları daha da artan mecmua derleme geleneği 20. yüzyıl başlarına kadar devam eden bir uğraş olmuştur. Mecmualar zaman içinde tür ve şekil yönünden gelişip değişerek özgün eserler olarak da ortaya çıkmaya başlamışlardır.

Özelde ise güfte mecmuaları edebiyat ve musiki alanında önemli bilgileri içeren kaynaklardır. Yine ilk örneklerine 15. yüzyıldan itibaren rastlanmaya başlanan bu mecmuaların 20. yüzyıl başlarına kadar derlendiği görülmektedir.

Güfte mecmuaları içerdikleri bestelenmiş şiirleri, bu şiirlerin şairlerini ve bestekarlarını barındırması bakımından son derece değerli metinlerdir.

Mecmualarla ilgili diğer bir konu ise günümüzde bu türdeki eserler üzerine yapılan çalışmalardır. Klasik Türk Edebiyatı ve Türk musikisi alanındaki araştırmacıların mecmualara olan ilgisi ve bu konudaki çalışmaları giderek artmaktadır ve dikkatleri bu türdeki eserler üzerine yoğunlaşmaya başlamıştır. Şüphesiz bunda mecmuaların içerdikleri zengin malzemeyle Klasik Türk Edebiyatı ve Türk musikisi konusunda eksik ya da günümüze kadar gizli kalmış birçok bilgi ve veriye ulaşmada araştırmacılara sunduğu imkanlar önemli bir nedendir. Tüm bunlardan hareketle Mehmet Fatih Köksal'ın öncüsü olduğu ve başlattığı "Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)" de araştırmacıların ele alıp inceledikleri mecmuadaki şiirlerin nazım şekillerini ve vezinlerini kolay bir şekilde bulmasını sağlayarak bu tür çalışmalara destek vermektedir. Ayrıca MESTAP, incelenerek ortaya çıkarılan mecmuaların elektronik ortama aktarılmasıyla birçok araştırmacının da yapılan diğer çalışmalara kolayca erişimini sağlamaktadır.

Bu çalışmanın amacı MESTAP projesi kapsamında incelenen mecmuada yer alan şiirlerin tasnifini yaparak, edebiyatımızda isimleri henüz ortaya çıkarılmamış şairleri ve onların şiirlerini; yine şairlerin divanlarında bulunmayan gizli kalmış şiirlerini ve ayrıca musiki tarihimizin önemli bestekarları ve besteledikleri şiirleri akademik dünyaya tanıtmaktır.

1. MECMUA, GÜFTE MECMUALARI

1. 1. Mecmua

Arapça “cem” kökünden türetilmiş olan mecmua, mef’ûl bâbında olup müennes (dişil) bir kelimedir.¹ Sözlükte “cem’ olunmuş, toplanıp biriktirilmiş, toplanmış, bir araya getirilmiş şey, tertip ve tanzim edilmiş şeylerin hepsi, seçilmiş yazılardan meydana getirilen yazma kitap, dergi²” şeklinde tanımlanmıştır.

Seçilmiş şiir, münşeat, güfte vb. eserlerin toplanarak bir araya getirildiği eserlerin genel adı³; intihab edilen şeylerin yazıldığı defter; mecmua-i eş’ar, fûnun ve edebiyattan bahis menkul risale⁴, defter, türlü konuların bir araya getirildiği yazıları içine alan kitap, şiir defteri anlamlarında kullanılmıştır.⁵ Genelde bir ya da daha fazla yazar yahut şaire ait çeşitli şekil ve hacimlerdeki dinî, din dışı nesir ya da şiirlerden oluşan derleme kitaplardır.⁶ “Cönk, şiir antolojisi”⁷ olarak da tanımlanmıştır.

Klasik Türk edebiyatında edebî bir terim olarak mecmua ise, “çoğu zaman müellifi/müstensihi belli olmayan, derleyicisinin zevkine göre içeriği oluşturulan, farklı sanatçıların değişik türdeki eserlerini ihtiva eden ya da tek bir tür veya form etrafında şekillenen manzum, mensur veya manzum-mensur karışık defterler” anlamında kullanılmıştır.⁸

Bu eserler için “mecmua”nın yanı sıra “mecâmî”, “mecma”, “câmi” gibi aynı kökten türemiş kelimelerle –yalnız Osmanlı Türkçesinde- “cüzdan”, “defter” ve “cerîde” isimleri de aynı manada kullanılmıştır.⁹

¹ Mehmet Fatih Köksal, “Şiir Mecmualarının Önemi ve ‘Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi’ (MESTAP)”, Hatice Aynur, Müjgân Çakır, Hanife Koncu, Selim Sırrı Kuru, Ali Emre Özyıldırım (Haz.), *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Bildiriler*, Turkuaz Yayınları, İstanbul, 2012, s. 411-435.

² Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca–Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara, 2003, s. 596.

³ Ahmet Mermer, Neslihan Koç Keskin, *Eski Türk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2005, s. 66.

⁴ Ali Nazîmâ, Faik Reşad, *Mükemmel Osmanlı Lûgati*, Necat Birinci, Kazım Yetiş, Fatih Andı, Erol Ülgen, Nuri Sağlam, Ali Şükrü Çorok (Haz.), TDK Yayınları, Ankara, 2002, s. 249.

⁵ Yaşar Aydemir, “Şiir Mecmuaları ve Metin Teşkilinde Mecmuaların Rolü”, *Bilig*, S. 19, Güz, 2001, s. 147-156.

⁶ Mustafa İsmet Uzun, “Mecmua”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2003, C. 28, s. 265-268.

⁷ Mehmet Kanar, *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Say Yayınları, İstanbul, 2011, s. 760.

⁸ Özer Şenödeyici, Ahmet Akdağ, “Mecmualar ve Cönkler”, Özer Şenödeyici (Ed.), *Osmanlı Edebî Metinlerini Anlama Kılavuzu*, Kesit Yayınları, İstanbul, 2015, s. 367-388.

⁹ Uzun, 2003, 265-268.

Kütüphanecilik literatüründe mecmuanın karşılığı “derleme”dir. Günümüz Türkçesinde “dergi” olarak karşılığını bulan mecmua, yakın zamana kadar da günlük olmayan (haftalık, aylık, üç aylık, altı aylık, yıllık vb.) periyotlarla yayınlanan süreli yayınlar için kullanılmaktadır.¹⁰

1. 2. Tarihsel Süreç İçerisinde Mecmua Geleneğinin Oluşumu ve Gelişimi

İslâm kültüründe mecmua türü, henüz adı konulmadan Hz. Peygamber’in hadis yazımına izin vermesiyle birlikte ortaya çıkmıştır. Bu iznin ardından bazı sahâbiler Resûlullah’tan duyduklarını mecmua tertip etme anlayışı içerisinde kendi seçimlerine, ihtiyaç ve değerlendirmelerine göre bir araya getirince hadis literatüründe sahîfe, cüz ve kitap adıyla anılan ilk derlemeler doğmuştur. Bu derleme eserler, sonraki yüzyıllarda amaç ve yöntem farklılıklarıyla değişmiş ve farklı bir hüviyete bürünmüştür. Önceleri hadis toplayıcılığı olarak ortaya çıkan tür daha sonra şiirlerin toplandığı kitaplar hâline gelerek yaygınlaşmaya başlamıştır.¹¹

Arap edebiyatında şekil ve içerik özellikleri bakımından genel çerçevesi belirlenen mecmua geleneği Fars ve Türk edebiyatlarında değişip gelişerek kendi formunu oluşturmuştur. Mecmuaların gelişimini tamamlayarak Türk edebiyatı içerisinde ilk örneklerini vermesi 15. yüzyılı, sayı ve çeşitlerinin artması ise 16. yüzyılı bulmuştur.¹²

Türk edebiyatında mecmualar, başlangıçta, birçok bakımdan benzediği cönk gibi âyetler, hadisler, fetvalar, dualar, hutbeler, şiirler, ilâhiler, şarkılar, mektuplar, latifeler, lugaz ve muammalarla ilaç tariflerinin ve faydalı bilgilerin (fevâid), notların, tarihî belge ve kayıtların (tevârih) derlendiği bir not defteri hâlinde ortaya çıkmış, zamanla gelişip düzenli bir tertip ve şekle kavuşarak türlerine göre bazı farklılıklar gösteren bir kitap veya telif çeşidi özelliği kazanmıştır. Bir telif türü olarak gelişimini tamamladıktan sonra genellikle kitap hüviyetindeki teliflerden farklı bir tarafı kalmamıştır.¹³

¹⁰ Köksal, 2012, 411-435.

¹¹ Uzun, 2003, 265-268.

¹² İncinur Atik Gürbüz, *Mecmû ‘atü’l-Letâ’if ve Şandûkatü’l-Ma ‘ârif (İnceleme-Tenkitli Metin-Şair ve Şiir Dizini) [Bursa (İnebey) Yazma ve Basma Eserler Kütüphanesi, No. 2276] [İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, No. T 739]*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2018, s. 4.

¹³ Uzun, 2003, 265-268.

Türk edebiyatında ise kaynaklar, mecmuaların müstakil eserler olarak ne zaman yazılmaya başlandığına dâir kesin bir tarih vermemektedir. Fakat eldeki verilerden hareketle mecmua türünün Türk edebiyatında 15. yüzyılda bir nazire mecmuası şeklinde/muhteviyatında zuhûr etmeye başladığını söylemek yerinde olacaktır. 1437’de Ömer bin Mezîd’in derlediği “Mecmûatü’n-Nezâir” kaynaklarda -şimdilik- bilinen ilk mecmua olma özelliği taşır. 15. yüzyılda çığır hâline gelen bu gelenek, 16. yüzyılda edebî muhitin de tesiriyle, farklı şairlere ait farklı türlerde eserlerin derlenmesiyle daha da artış göstermiştir. 19. yüzyıla kadar -hatta daha sonralarına kadar- yazımına devam edilen mecmua, böylece Türk edebiyatında önemli bir hüviyete kavuşmuştur.¹⁴

1. 3. Mecmuaların Şekil ve İçerik Özellikleri

Daha çok Osmanlı ve İran sahasında rağbet gördüğü anlaşılan özel mecmuaların kâğıdının kalitesi, rengi, boyutları, cildi, yazısı, tezhibi, şekli gibi vasıfları ve maddî nitelikleri itibariyle birbirlerinden çok farklı olduğu, bir kısmının düzensiz, âdeta karalama defteri, bir kısmının çok düzenli ve özenli bir sanat eseri niteliği taşıdığı görülmektedir. Düzensizlerin çoğu doğrudan derleyicisinin eliyle yazılmış olduğu için okunaksız ve istinsah hatalarıyla dolu, babadan oğula veya elden ele intikal ettiğinden dolayı farklı kişilerin yazısına ve ilgisine göre şekillenmiş, değişik konulara yer veren güvenilirmez metinler halindedir.

Bu eserlerde kullanılan dil Türkçe, Arapça veya Farsça olabildiği gibi bu dillerin hepsinin bir arada kullanıldığı mecmualar da vardır. Çoğunlukla ilmî ve dinî konularda derlenmiş mecmuaların mensur ve Arapça, edebiyat ve sanat konularındakilerin ise manzum ve Farsça-Türkçe olduğu görülmektedir. Osmanlı müelliflerinden Müstakimzâde’nin kendi adıyla anılan mecmualarından ikisi mensur ağırlıklı Arapça (Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, nr. 3756; İÜ Ktp., AY, nr. 4727), güfte mecmuası ise manzum ve Türkçe’dir (Süleymaniye Ktp., Esad Efendi, nr. 3397). Derleyeni bilinmeyen Câmiu’l-Meânî de aynı şekilde çoğunlukla manzum olan Türkçe ve Farsça metinlerden meydana gelmiştir (Nuruosmaniye Ktp., nr. 4904).¹⁵

¹⁴ Şenödeyici, 2015, 367-388.

¹⁵ Uzun, 2003, 265-268.

Mecmuaları karşılamak için kullanılabilecek tek ve değişmez bir şekil ya da içerik tanımlaması üretebilmek olası değildir. Zira bu konuda divan tertibi ya da mesnevi yazımında olduğu gibi geleneğin belirlediği bir sınırlandırma yoktur. Mecmuaların şekil ve içeriği üzerinde derleyen belirleyici konumdadır. Mecmua terimiyle karşılanan eserler derleme sürecinde bir not defteri durumundadır. Çoğu kez derleyici gündelik hayatın içerisinde karşılaştığı ve daha sonra kullanabileceğini düşündüğü her türden bilgiyi, kaynağına ve doğruluğuna bakmaksızın buraya kaydeder. Derleyicinin hatta derleyicilerin yıllar içerisinde tuttıkları bu kayıtlarla mecmua bir eser görünümüne kavuşur ancak yine de oluşum süreci tamamlanmış olmaz. Sonraki dönemlerde de eser, okuyucular tarafından yapılan eklemelerle oluşumuna devam eder.¹⁶

Mecmualar genellikle farklı şair veya yazarların farklı nazım şekillerindeki şiirleriyle mensur eserlerden derleme yoluyla oluşturulur. Bunlardan “bir kısmının sahibi ve müstensihi belli; bir kısmı tanınmış, büyük bir kısmının da ne sahibi ne de müstensihi bellidir. Ekserisinin düzenlenme tarihleri de yoktur. Bu eserlerin hangi döneme ait olduğunu değişik vesilelerle atılan tarihlerden; tarih manzumelerinden ve şiirlerini aldıkları şairlerden hareketle tespit mümkündür.”¹⁷

Mecmualar fizikî özellikler açısından değerlendirildiğinde, bazılarının baştan ya da sondan, bazılarının da hem baştan hem de sondan eksik veya yaprakları yırtılmış şekilde olduğu görülür. Sütun sayısı, satır, yazı ölçüleri gibi mecmuanın nüsha tavsifiyle ilgili hususlarda kendi içinde standardı olmayan mecmualar olduğu gibi cilt, tezhip vb. süslemeleriyle sanatsal olarak değer taşıyan mecmualar da edebiyatımızda mevcuttur.¹⁸

Mecmuaların içeriğinde birçok farklı türde ve biçimde eser bulunduğu gibi, tek bir tür ve şekle münhasır mecmualar da bulunmaktadır. Örneğin, şiir mecmuaları (mecnû’a-i eş’âr), risale mecmuaları (mecnû’atü’r-resâ’il), hadis mecmuaları (mecnû’atü’l-ehâdis), fetva mecmuaları (mecnû’a-i fetâvâ), dua mecmuaları (mecnû’a-i ed’iye), tarih manzumelerini içeren mecmualar (mecnû’a-

¹⁶ Mehmet Gürbüz, “Kâbilî, Sultân-ı Hûbâna Münâsib Eş’âr (Poems to Sing for the Leading Beautiful Beloved) (Millet Library, Ali Emiri Manzum No. 744-745) Part I: Analysis-Facsimile”, *The Department of Near Eastern Languages and Civilizations, Sources of Oriental Languages and Literatures* 109, USA, MA, Cambridge: Harvard University, 2012, s. 5-10.

¹⁷ Aydemir, 2001, 147-156.

¹⁸ Köksal, 2012, 411-435.

i tevârîh), fevâid mecmuaları (mecnû'a-i fevâ'id), hutbe mecmuaları (mecnû'atü'l-huteb), tıpla ilgili mecmualar (mecnû'a-i tıb, mecnû'ai mücerrebât, mecnû'a-i mu'âlece), gizli ilimlerden bahseden mecmualar (mecnû'atü'l-havâss, mecnû'a-i cifr ve reml, mecnû'a-i ilm-i nücûm, mecnû'a-i tılsımât, mecnû'a-i melâhîm, mecnû'a-i vefk), letaif mecmuaları (mecnû'atü'lletâ'if), zikir ve evrâd mecmuaları (mecnû'a-i zikr ü evrâd), hikâye mecmuaları (mecnû'a-i hikâyât), münşe'ât mecmuaları (mecnû'a-i münşe'ât), müzikle ilgili mecmualar (mecnû'a-i beste ve semâ'î, mecnû'a-i mûsikî, mecnû'a-i ilâhiyyât, mecnû'a-i sâz u söz), mektup mecmuaları (mecnû'a-i mekâtib), müsvedde mecmuaları (mecnû'a-i müsevvedât), ilâm mecmuaları (mecnû'a-i sukûk), söz, deyiş mecmuaları (mecnû'a-i makâlât), hadis ve tefsir benzeri kaynaklardan edinilen dinî bilgilerin yer aldığı mecmualar (mecnû'a-i menkûlât) bunlardan bazılarıdır.

Özellikle klâsik şiirimize ait türler ve nazım şekillerine mahsus manzumelerin toplandığı mecmualar da bulunmaktadır: Kaside mecmuaları (mecnû'atü'l-kasâ'id), naat mecmuaları (mecnû'atü'n-nu'ût), gazel mecmuaları (mecnû'a-i gazeliyât), nazire mecmuaları (mecnû'atü'n-nezâ'ir), rubai mecmuaları (mecnû'a-i rubâ'iyât), terkîb-i bend mecmuaları (mecnû'a-i terkîb-i bend), tercî-i bend mecmuaları (mecnû'a-i tercî-i bend), sadece müstakil beyitler bulunan mecmualar (mecnû'a-i ebyât), birden çok şairin divanlarını barındıran mecmualar (mecnû'atü'd-devâvîn) gibi. Ayrıca bazı mecmuaların derleyicilerinin adıyla anıldığı (Münşe'ât-ı Ferîdûn, Pervâne Bey Mecmû'ası vb.), bazılarının özel adları olduğu (Câmi'u'n-nezâ'ir vb.) görülmektedir.¹⁹

Mecmualar, farklı şairler tarafından kaleme alınmış birçok nazım şekil ve türleriyle yazılmış manzumeleri; çeşitli dinî metinleri, tarihî belge ve rivayetleri, ilaç terkibleri gibi çeşitli metinleri ihtiva ederler. Bunların yanı sıra mecmuaların farklı dönemlerde yaşamış, gerek şuara tezkirelerinde adı olan gerek olmayan şairlerin şiirlerini ve divan sahibi bir şairin divanında bulunmayan şiir/lerini ihtiva etmeleri, mecmuaları en az divanlar kadar değerli kılar.²⁰

¹⁹ Kamil Ali Gıynaş, “Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası”, *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, S. 25, 2011, s. 245-260.

²⁰ Fatih Ramazan Süer, “Bezciizâde Mehmed Muhyî Efendi'nin Gazellerine Ek”, *Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, C. 2/S. 1, 2019, s. 233-249.

1. 4. Mecmuaların Sınıflandırılması

Mecmua üzerine eldeki eserlerden hareketle tasnifler yapılmıştır. Agâh Sırrı Levend'in içeriği esas alarak yaptığı sınıflandırmada mecmualar, ana hatlarıyla;

- 1) Nazîre mecmuaları,
- 2) Meraklılarınca toplanmış, birer antoloji niteliğinde seçme şiirleri içeren mecmualar,
- 3) Türlü konulardaki risalelerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar,
- 4) Aynı konudaki eserlerin bir araya getirilmesiyle meydana gelen mecmualar; tababet, ilahiyat gibi,
- 5) Tanınmış kişilerce hazırlanmış, birçok yararlı bilgileri, fıkraları ve özel mektupları kapsayan mecmualar şeklinde sınıflandırılır.²¹

Günay Kut'un sınıflandırması;

- 1) Nazire mecmuaları,
- 2) Seçme şiir mecmuaları (mecnû'a-i eş'âr, mecnû'a-i devâvîn),
- 3) Aynı konu ile ilgili eserlerin bir araya getirilmesiyle oluşturulan mecmualar (mecnû'a-i edviyye, mecnû'a-i ed'iye, mecnû'a-i tevârih, mecnû'a-i mu'ammeyât, mecnû'a-i münşe'ât, mecnû'a-i resâ'il gibi),
- 4) Manzum ve mensur karışık olabileceği gibi Arapça, Türkçe ve Farsça gibi değişik dillerde de yazılmış olabilecek karışık mecmualar,
- 5) Tanınmış kişilerce veya derleyeni belli kişilerce hazırlanmış mecmualar (Ömer bin Mezîd-Mecnû'atü'n-Nezâ'ir, Eğirdirli Hacı Kemâl-Câmi'ü'n-Nezâ'ir, Edirneli Nazmî-Mecma'ü'n-Nezâ'ir, Pervâne Bey-Pervâne Bey Mecmû'ası, Budinli Hisâlî-Metâli'ü'n-Nezâ'ir) şeklindedir.²²

Atabey Kılıç mecmuaları şu kriterlere göre sınıflandırmıştır:

1. Cilt ve tertip hususiyetleri bakımından mecmualar,

1.1. Cönkler

1.2. Mecmualar

1.2.1. Tertip durumuna göre mecmualar

1.2.1.1. Mürettep mecmualar

²¹ Agâh Sırrı Levend, *Türk Edebiyatı Tarihi, Giriş*, TTK Yayınları, Ankara, 1998, C. I, s. 166-167.

²² Günay Kut, "Mecmua", *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, Devirler/İsimler/Eserler/Terimler*, Dergâh Yayınları, İstanbul, 1986, C. 6, s. 170-174.

- 1.2.1.2. Mürettep olmayan mecmualar
- 1.2.2. Mürettep durumuna göre mecmualar
 - 1.2.2.1. Mürettibi bilinen mecmualar
 - 1.2.2.2. Mürettibi bilinmeyen mecmualar
- 1.2.3. Aynı zümreye mensup şahsiyetlerin eserlerinin toplandığı mecmualar
- 2. İçerdikleri metinlerin şekil özelliklerine göre mecmualar,
 - 2.1. Manzûm metinler mecmuaları
 - 2.1.1. Kaside mecmuaları
 - 2.1.2. Gazel mecmuaları
 - 2.1.3. Nazire mecmuaları
 - 2.1.4. Muamma mecmuaları
 - 2.1.5. Manzum lügat mecmuaları
 - 2.1.6. İlâhi mecmuaları
 - 2.1.7. Şehrengiz mecmuaları
 - 2.1.8. Na't mecmuaları
 - 2.1.9. Hilye mecmuaları
 - 2.1.10. Mi'raciyye mecmuaları
 - 2.1.11. Matla' mecmuaları
 - 2.1.12. Mersiye mecmuaları
 - 2.1.13. Çeşitli mesnevilerden seçkileri barındıran mecmualar
 - 2.1.14. Güfte mecmuaları
 - 2.1.15. Müstezad mecmuaları
 - 2.1.16. Tarih mecmuaları
 - 2.1.17. Musammat mecmuaları
 - 2.1.18. Kıt'a ve rubâ'î mecmuaları
 - 2.1.19. Divan mecmuaları
 - 2.2. Mensûr metinler mecmuaları
 - 2.2.1. Lugaz mecmuaları
 - 2.2.2. Fetva mecmuaları
 - 2.2.3. Tefsir mecmuaları
 - 2.2.4. Şerh mecmuaları
 - 2.2.5. Sakk mecmuaları
 - 2.2.6. Mekân ve tasvirlerini içeren mecmualar

2.2.7. Münşe‘ât mecmuaları

2.2.7.1. Derleme münşe‘ât mecmuaları

2.2.7.2. Tek şahsa ait inşa örneklerinden oluşan münşe‘ât mecmuaları

2.3. Karışık manzum ve mensur eserler mecmuaları

2.3.1. Fevâid ve eş‘âr mecmuaları

2.3.2. Farklı türleri barındıran mecmualar

3. Dil bakımından mecmualar,

3.1. Arapça mecmualar

3.2. Farsça mecmualar

3.3. Türkçe mecmualar

3.4. Çok dilli mecmualar

4. Muhteva bakımından mecmualar,

4.1. Din

4.2. Tasavvuf

4.3. İlm-i Nücûm/Fal ve Remil

4.4. Hikâye/Latîfe

4.5. Hezel ve Hiciv

4.6. Edviye

4.7. Mûsikî

4.8. Hat ve Kitâbet

5. Şahısların tertip ettiği veya şahıslar için tertip edilen mecmualar.²³

Mecmuaların düzenleniş özelliklerini dikkate alan bir başka tasnif denemesi ise Mehmet Gürbüz tarafından şöyle yapılmıştır:

1. Nazire mecmuaları,

2. Bir mensubiyet ilişkisi gözetmeksizin belirli şairlerin divanlarını/şiiirlerini

bir araya getirmeyi amaçlayan mecmualar,

3. Şiiirlerin şekil özelliklerine göre oluşturulan şiiir mecmuaları,

a. Gazel mecmuaları (Mecmû‘a-i Gazeliyyât)

b. Kaside mecmuaları (Mecmû‘a-i Kasâid)

c. Müstezad mecmuaları

²³ Atabey Kılıç, “Şiiir Mecmualarının Tasnifine Dair”, Aynur, Hatice, Çakır, Müjgân, Koncu, Hanife, Kuru, Selim Sırrı, Özyıldırım, Ali Emre (Haz.), *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Bildiriler, Turkuaz Yayınları, İstanbul, 2012, s. 75-96.*

- d. Matla mecmuaları (Mecmû‘a-i Metâli‘)
- e. Beyit mecmuaları (Mecmû‘a-i Ebyât)
- f. Mısra mecmuaları (Mecmû‘a-i Mesari‘)
- g. Farklı nazım şekilleriyle yazılmış şiirlerden oluşan mecmualar
- 4. Şiirlerin konularına göre oluşturulan (tematik) şiir mecmuaları,
 - a. Tarih mecmuaları (Mecmû‘a-i Tevârîh)
 - b. Na‘t mecmuaları (Mecmû‘a-i Nu‘ût)
 - c. Muammâ mecmuaları (Mecmû‘a-i Mu‘ammeyât)
 - d. Lügaz mecmuaları (Mecmû‘a-i Elgâz)
 - e. Medhiye mecmuaları (Mecmû ‘a-i Medâyah)
 - f. Mersiye mecmuaları
 - g. Şehrengiz mecmuaları
 - h. Farklı konularda yazılmış şiirleri içeren mecmualar
- 5. Şairlerin aidiyeti/mensubiyeti esasına göre hazırlanan şiir mecmuaları.
 - a. Aynı zümreye (tasavvufî oluşum, meslek grubu vb.) mensup şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
 - 1. Mevlevî şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
 - 2. Hurûfî-Bektâşî şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
 - 3. Enderun şairlerinin şiirlerini toplayan mecmualar
 - 4. Kâtip zümresinden şairlerinin şiirlerini toplayan mecmualar
 - b. Aynı coğrafyada ya da aynı şehirde yetişmiş veya milliyete mensup şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
 - 1. Azerî şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
 - 2. Kastamonulu şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar
 - 3. Fars şairlerin şiirlerini toplayan mecmualar²⁴

Bunun yanı sıra mecmualar edebî açıdan öğretici özelliği ile yazılış amaçları bakımından Hanife Koncu ve Müjgân Çakır tarafından üçe ayrılır:

- 1. Sadece şairlere yönelik bilgi vermek için yazılan mecmualar,
- 2. Genel okuyucuya yönelik bilgi vermek için yazılan mecmualar,
- 3. Mecmua tertipçisinin kendisi için aldığı notlar.²⁵

²⁴ Gürbüz, 2012, 5-10.

²⁵ Hanife Koncu, Müjgân Çakır, “Şairleri Yetiştiren Bir Kaynak Olarak Mecmûa.” Hatice Aynur, Müjgân Çakır, Hanife Koncu, Selim Sırrı Kuru, Ali Emre Özyıldırım (Haz.), *Eski Türk Edebiyatı*

Mehmet Fatih Köksal, mecmuaların tasnifini şekil ve muhteva bakımından ele almıştır. MESTAP'ı detaylı biçimde ele aldığı makalesinde mecmuaların içerik ve yapı özelliklerinden de bahseden Köksal'ın, mecmuaları şekil bakımından aşağıdaki gibi alt başlıklarla detaylandığı görülmektedir:

I. Şekil Bakımından

A. Kitap şeklinde tertiplenmiş mecmualar

1. İçinde birden fazla eserin bulunduğu mecmualar
2. Tamamı bir eser olan mecmualar

B. Tûlânî (uzunlamasına) ciltlenmiş mecmualar

II. Muhteva Bakımından

A. Risale Mecmuaları

a. Farklı Müelliflere Ait Eserleri Toplayan Risale Mecmuaları

1. Aynı/yakın/benzer konudaki/türdeki eserleri toplayan risale mecmuaları

- i. Divan mecmuaları
- ii. Lügat mecmuaları
- iii. Mesnevi mecmuaları
- iv. Mi'râciye mecmuaları
- v. Mevlid mecmuaları
- vi. Hilye mecmuaları
- vii. Şehrengiz mecmuaları

2. Farklı konulardaki eserleri toplayan risale mecmuaları

b. Aynı Müellife Ait Eserleri Toplayan Mecmualar

B. Diğer Mecmualar

a. Manzum mecmualar

i. Şiir mecmuaları ve cönkler

1. Şiir mecmuaları

a. Sistematik (mürettep) şiir mecmuaları

b. Karışık şiir mecmuaları

Çalışmaları VII, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Bildiriler, Turkuaz Yayınları, İstanbul, 2012, s. 117-133.

2. Cönkler
 - a. Klasik cönkler
 - b. Farklı muhtevadaki cönkler
- ii. Belli bir nazım şekline tahsis edilmiş mecmualar
 1. Kaside mecmuaları
 2. Gazel mecmuaları
 3. Müstezâd mecmuaları
 4. Şarkı mecmuaları
 5. Beyit mecmuaları ve müfred mecmuaları
 6. Rubâî mecmuaları
 7. Kıt'a mecmuaları
- iii. Belli bir nazım türüne tahsis edilmiş mecmualar
 1. İlâhi mecmuaları
 2. Naat mecmuaları
 3. Mersiye/muharremiye mecmuaları
 4. Nazire mecmuaları
 5. Tarih mecmuaları
 6. Vefeyât mecmuaları
 7. Muamma mecmuaları
 8. Lügaz (Elgâz) mecmuaları
 9. Güfte mecmuaları
- b. Mensur mecmualar
 - i. Belli bir konuya tahsis edilen mecmualar
 1. Din ve tasavvufa dair mecmualar
 2. Müspet ilimlere dair mecmualar
 3. Gizli ilimlere dair mecmualar
 4. Muhtelif sanat dallarına dair mecmualar
 5. Dil ve edebiyata dair mecmualar
 - ii. Belli bir konuya tahsis edilmeyen mecmualar
- c. Manzum-mensur karışık mecmualar
 - i. Eş'âr ve fevâyid mecmualar²⁶

²⁶ Mehmet Fatih Köksal, “Yazma Mecmualara Dair Yeni Bir Tasnif Denemesi”, 2. Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Kongresi (ICOESS 2018), Antalya, 2018, s. 87-92.

1. 5. Mecmuaların Önemi

Mecmualar, edebiyat tarihimizin etraflı bir şekilde ele alınıp aydınlatılmasında edebiyat araştırmacıları için zengin muhtevaya sahip yardımcı kaynaklar olarak kabul edilebilir. İçinde barındırdığı şiir ve şairle dönemin okuyucu zevkini ve şairin okunurluğunu verir.

Şairin edebî kişiliğinin tespitinde de mecmuaların önemli ölçüde katkısı vardır. Nazire mecmuaları başta olmak üzere, birçok mecmuada benzer şiirler peş peşe sıralanmıştır. Bu şiirlerin nazire olup olmadığı mecmuaların bir kısmında belirtilmiş, bir kısmında buna gerek görülmeden benzer şiirler arka arkaya verilmiştir. Buradaki bilgilerden hareketle bir şairin üslubunu oluştururken kimlerden etkilendiğini veya kimlerin şiirlerini meşk edip egzersiz yaptığını, kimleri etkilediğini tespit mümkün hâle gelmektedir.²⁷

Mecmualar henüz keşfedilmemiş bir eserin ortaya çıkmasına, tezkirelerde adı geçen yahut kaynaklarda adı hiç zikredilmeyen şairlerle ilgili bilgiye ulaşılmasına, ihtiva ettikleri şiirlerle divanlardaki şiirlerin mukayesesine imkân sağlamak gibi fonksiyonlar icra edebilmektedir.²⁸

Mecmualar, şiir geleneğinin nasıl oluştuğunun ve metinlerarasılık bağlamında ortak temaların ya da mazmunların hangi edebî geleneklerde ne şekilde işlendiğinin, farklı dönemlerde hangi oranda değişiklik gösterdiğinin ipuçlarını da verir.²⁹

Dönemlerinin kültürel yapısını, sanat anlayışını, edebî zevkini yansıtan ve derlenen eserlerin şair ve yazarlarına yönelik önemli bilgiler içeren mecmualar, edebiyat tarihi ve özellikle tarihî metinler üzerine yapılan çalışmalarda, önemli katkıları dolayısıyla göz ardı edilmemeleri gereken kaynaklardır.³⁰

Günay Kut, mecmuaların metin neşri çalışmalarına yönelik olarak önemine dikkat çekerek mecmuaların bu çalışmalara dönük katkısını şöyle sıralamıştır:

1. Bugün için kayıp olan bir eser bu mecmuaların birinde ortaya çıkabilir.

²⁷ Yaşar Aydemir, “Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler”, *Turkish Studies (Tunca Kortantamer Özel Sayısı 1)*, C. 2/S. 3, 2007, s. 122-137.

²⁸ Kılıç, 2012, 75-96.

²⁹ Gürbüz, 2012, 5-10.

³⁰ Ülkü Çetinkaya Karakoyun, *Mecmû'a-i Eş'âr, Ankara Üniversitesi DTCF Kütüphanesi-Üniversite A.26*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2017, s. 7.

2. Zamanında şairin herhangi bir sebeple divanına koymadığı veya daha sonra yazdığı şiir veya yazılar kulaktan kulağa veya elden ele geçerek bu mecmualarda yer alabilir. (Buna Taşlıcalı Yahya'nın meşhur Şehzade Mustafa Mersiyesi ile Veysi'nin İstanbul'la ilgili kasidesi örnek verilebilir.)

3. Divanı olmayan bir şairin şiirleri dağınık veya toplu şekilde bu mecmualarda bulunabilir.³¹

Mehmet Fatih Köksal'a göre ise mecmualar; kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş şairlerin şiirlerini yahut bilinen şairlerin bilinmeyen/divanlarında bulunmayan şiirlerini barındırması; şiirlerinin divanlardaki farklı şekillerini (fazla veya eksik beyitler, nüsha farkları vs.) yansıtması; varlığı bilindiği hâlde nüshası tespit edilemeyen eserlere yahut eldeki mevcut eserlerin farklı nüshalarını saklaması; bilinmeyen veya kullanılmayan nazım şekillerine, bilinen nazım şekillerinin örneği görülmeyen kafiye tiplerine, farklı bend yapılarına, yeni türlere, edebiyatımızda kullanımına rastlanılmayan aruz kalıplarına vb. rastlanması; zaman zaman şairlerin hayatıyla ilgili önemli bilgileri de yakalama imkânı sunması; dönemin genel beğenisiyle ilgili önemli ipuçları vermesi; boş kalmış sayfalarında, yazılı sayfaların derkenarlarında çeşitli dualar, otlarla ilâç yapım tarifleri, tılsım, vefk, reml, tefe'ül gibi gizli ilimler (havâs) denilen itikatlara dair notlar, tarih kıt'aları, müstakil matla' ve müfredler, bazı münşeat örnekleri, kimi resmî kayıtların örnekleri vb. kayıtlarla edebiyat araştırmacıları kadar hatta onlardan da fazla sosyoloji, tarih (özellikle kültür tarihi), kültürel antropoloji, dinler tarihi, halkbilim gibi farklı bilim dallarından kişileri ilgilendiren bilgiler sunması gibi daha pek çok açıdan oldukça önemli bir kaynaktır.³²

1. 6. Güfte Mecmuaları

Güfte kelimesi, "Farsça 'Goften' masdarından söylenmiş anlamına gelir. Türkçeye ise buradan geçmiş olduğu âşikârdır."³³ Yine "söyleniş, söylenmiş, söz eserinin bestelenmiş bulunan manzum sözleri"³⁴, "şiir, kâr, beste, semâî, şarkı, türkû, ilahi gibi dini veya din dışı formlarda da bestelenen eserlerin sözü"³⁵ anlamlarına gelmektedir.

³¹ Kut, 1986, 170-174.

³² Köksal, 2012, 411-435.

³³ Yılmaz Öztuna, *Türk Müsikîsi Ansiklopedisi*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1969, C. 1, s. 237.

³⁴ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Doğu Matbaası, Ankara, 1970, s. 354.

³⁵ Mustafa Nihat Özün, *Osmanlıca-Türkçe Sözlük*, İnkılap ve Aka Kitabevi, İstanbul, 1973, s. 231.

Güfte mecmuası, “Makam, usûl, beste türü, bestekâr isimleri gibi atıflardan birini veya birkaçını kullanarak, münderecatındaki şiirlerin bestelendiğini gösteren deliller taşıyan bir nev’i eş’ar mecmuasıdır.”³⁶ Ancak güfte mecmualarını tamamen bir şiir mecmuası olarak kabul etmek ve tanımlamak doğru değildir. Bunun nedeni olarak bu mecmuaların içlerinde yalnızca beste formunu kazanmış şiirlerin bulunmasını gösterebiliriz. Bu sebeple güfte mecmuaları şiir mecmualarından bazı farklılıklar gösterirler.

Güfte mecmualarında genellikle ketebe, istinsah veya temmet kaydı gibi kayıtlara rastlanmamaktadır. Güfte mecmuaları, derlendikleri dönemin beğenilen eserlerinin sözlerini, bestesini veya usulünü unutmamak ve ihtiyaç duyulduğunda hatırlamak amacıyla yazılmış eserlerdir. Bu yüzden bu eserler dönemlerinin musiki ve edebiyat beğenileri hakkındaki bilgilerin günümüze ulaşmasını sağlayan önemli eserlerdir.

Güfte mecmualarının önemli yönlerinden biri de içlerinde yer alan bestelenmiş şiirlerin mahlaslarından hareketle bu eserlerin kimlere ait oldukları hakkında bilgi içermesidir. Ancak bu şiirlerden bazılarında mahlas bulunmadığı da görülmektedir. Ayrıca mecmuada yer alan şiirlerde kullanılan aruz ya da hece vezni ile bestelendikleri usul ilişkisi; yine şiirlerin içerikleri ile bestelendikleri makam ilişkisi gibi bilgiler bulunmaktadır.

Bu mecmuaların bir diğer özelliği ise, eserin bestekârını söylemesidir. Böylelikle bestekârın eserleri hakkında daha kolay ve doğru bir şekilde bilgi sahibi olunur. Aynı zamanda eserin mûsikî formu hakkında da bilgi verdikleri için, eserin doğru usul ve makamı buradan hareketle tahkik edilebilir. Ayrıca kaleme alındıkları dönemlerin mûsikî meclislerinin repertuarı hakkında da bilgi verirler.³⁷

Eski güfte mecmualarında güfteler, baştaki makamlar fihristinin ardından her makama ait müstakil bölümler halinde ve her bölümde büyük formdan küçüğüne doğru giden bir düzen içerisinde sıralanır.³⁸

³⁶ Harun Korkmaz, *İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi’ndeki Mûsikî Yazmalarının Kataloğu*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2014, s. 44.

³⁷ Korkmaz, 2014, 44

³⁸ Nuri Özcan, *XVIII. Asırda Osmanlılarda Dinî Mûsikî*, (Basılmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1982, s. 9.

Güfte mecmuaları sahip oldukları muhtevaya göre birkaç türe ayrılırlar: Fasil mecmuaları, ilahî mecmuaları, şarkı mecmuaları ve âyin-i şerîf mecmuaları. Aynı zamanda türkû ve mâni çeşitlerinden, daha farklı eserlerden müteşekkil mecmualar da bulunmaktadır.³⁹

Müstakimzade Mecmuası, Hekimbaşı Abdülaziz Efendi Mecmuası, Hafız Post Mecmuası, Ebubekir Ağa Mecmuası, Müezzinbaşı Mehmed Haşim Bey Mecmuası ve Ahmet Avni Konuk'un Hanende Mecmuası güfte mecmuası denilince ilk akla gelen örneklerdir. Yine yakın dönemde Sadeddin Nüzhet Ergun'un "Türk Musikisi Antolojisi" adlı eseri de bu alanda önemli bir örnektir.

³⁹ Korkmaz, 2014, 45

2. MİLLİ KÜTÜPHANE 06 HK 1721 NUMARALI GÜFTE MECMUASI

2. 1. Mecmuanın Nüsha Tavsifi

06 Hk 1721 numaralı mecmua, Milli Kütüphane, Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi Koleksiyonu'nda "Mecmû'â-i Eş'â" adıyla kayıtlı bir güfte mecmuasıdır. Bu mecmuanın nüsha tavsifi şöyledir:

Mecmuanın iç ve dış ölçüleri 210x130 mm. şeklindedir. Mecmuanın dili Türkçedir. Müstensih belli değildir. İstinsah tarihi hicri 1222 (miladi 1806)'dir. Ancak mecmuaya sonradan eklenen şiirler arasında mecmuanın istinsah tarihinden daha geç tarihli şiirler de bulunduğu bu şiirlerin şairlerinin yaşadıkları yıllar göz önüne alındığında tespit edilmektedir. Mecmua 84 varaktır. Mecmuada kullanılan yazı türü taliktir ancak mecmuaya sonradan eklendiği düşünülen şiirlerdeki yazı türü rik'adır. Mecmuanın cildi şemseli kahverengi deri cilttir. Mecmuanın başında müzehhep mihrabiye bulunmaktadır. Mecmuada üzüm salkımı filigranlı kağıt türü kullanılmıştır.

Mecmuada varaklar önce müstensih tarafından sonra da başka birisi tarafından kurşun kalemle iki kere numaralandırılmıştır. Bu ikinci numaralandırma doğru olduğu için metin kısmında bu numaralandırma esas alınarak buna uyulmuştur. Metindeki varaklarda 1a, 1b şekli esas alınmıştır. Metin, 1b'de bulunan mecmuadaki şiirlerin makamlarını ve bu makamların varak numaralarını gösteren tablo ile başlamaktadır. Bunun yanı sıra mecmuada aynı şaire ait şiirler de farklı varaklarda ya da aynı varakta ardışık olarak yazılmıştır.

Mecmuada şiirler çoğunlukla iki sütun şeklinde yazılmıştır ancak bazı varaklarda (28b) sütun sayısı bire düşerken bazı varaklarda (13a, 76a) üçe çıkabilmektedir. Varaklarda şiirlerin satır sayıları değişiktir. Mecmuada yazılar harekesizdir ve siyah mürekkep kullanılarak yazılmıştır. Ancak bazı şiirlerin başlıkları ve bazı şiirler (28b) -hatta bazılarının ilk mısraları (5b, 7a)- kırmızı mürekkep kullanılarak yazılmıştır. Bu şiirlerden bazıları şairlerinin adıyla, bazıları bestekarlarının adıyla, bazıları nazım şekliyle, ekseriyeti ise nazım türüyle yazılarak kaydedilmiştir. Nazire olan şiirler ise başlık kısımlarında belirtilmiştir. Ayrıca bazı şiirlerin bir sütuna sığmayıp diğer sütunda devam eden kısımları "ve lehu" başlığı altında yazılmıştır. Sadece bir şiirde (3b) şiirin bir sütuna sığmayan devamı mecmuada "tetimme" olarak yer almaktadır. Yine mecmuada bir varaktan belli bir

varağa kadar yazılmış şiirlerin hangi makamda bestelendikleri belirli sayfalarda sayfanın başlığı olarak yazılmıştır. Ayrıca mecmuada şiirlerin çoğunun mısra başları ve mahlas kısımlarının üstü kırmızı mürekkeple çizilmiştir.

Mecmuada 79 şairden 99 gazel, 27 murabba'î, 26 kaside, 13 kıt'â, 7 şarkı, 5 tahmis, 3 terci'î-bend, 3 ruba'î, 3 koşma, 2 terkeb-bend, 2 müselles, 1 müseddes, 1 muhammes, 1 mukatta'at, 1 semâ'î, 1 müfred; ayrıca şairleri belirlenemeyen 3 kaside, 3 şarkı, 3 nazm, 2 müseddes, 2 murabba'î, 1 mesnevi, 1 gazel, 1 ruba'î, 1 kıt'â, 1 müfred, 1 koşma, 1 semâ'î ve yine nazım şekilleri ve şairleri belirlenemeyen 2 şiir ve ayrıca mensur kısımların şiir şeklinde açıklamalarında 4 kıt'â, 2 nazm, 1 mesnevi nazım şekilleriyle yazılmış şiirler yer almaktadır. Mecmuada, Mevlâna'ya ait Farsça bir rubai'î (83b), Monla Cami'î'e ait Farsça bir rubai'î (15a), biri bir diğerrinin sadece matla beytinden oluşan ve mahlas bulunmayan Arapça 3 kaside (7a, 14a, 16a), mahlas bulunmayan Arapça bir rubai'î (67a) ve mahlas bulunmayan ve nazım şekli belirlenemeyen Arapça bir şiir (20a) bulunmaktadır. Yine mecmuada mensur kısımların açıklamaları olan ve mecmuanın asıl şiir sayısına dahil edilmeyen 4 kıt'â (34b, 35a), 2 nazm (37a, 82a) ve 1 mesnevi (37a) bulunmaktadır. Mecmuada ayrıca sayfa 3a'daki 4 ve 54a-54b'deki 136; 8b-9a'daki 26 ve 10b'deki 35; 11b-12a-12b-13a'daki 38 ve 43a'daki 118; 14a'daki 42 ve 16a'daki 52; 20b'deki 59 ve 40b'deki 110 numaralı şiirler birbirinin tekrarıdır. 40b-75b sayfaları arasında "b" yüzlerinde sayfa başlarında Arapça ifadeler yer verilmiştir. Sayfa 34b, 35a, 37a sayfalarında Arapça sözlerin mensur ve manzum açıklamaları ve Arapça bir hadis metni; 67a sayfasında Arapça bir dua ve mensur açıklaması; 81a sayfasında Arapça ayetler; 82a sayfasında Hâzret-i Şeyh Bâyezîd-i Velî'ye ait bir numara-name ve manzum açıklaması ve 84b sayfasında tarımla ilgili bir bilgi ve bir ilaç tarifi bulunmaktadır.

Mecmuada şiirleri bulunan şairlerin yaşadıkları dönemlerin 19. yy.'a kadar olması mecmuanın 19. yy.'da derlendiğini göstermektedir. Mecmuada şiirler genellikle 13. yy. ve 19. yy. arasında yaşamış şairler tarafından yazılmıştır. Ancak mecmuada daha çok 18.-19. yy.'da yaşamış olan Zekâyî ile 17. yy.'da yaşamış olan Niyâzî-i Mısrî ve (Abdülahad) Nûrî'nin şiirleri yer almaktadır. Ayrıca mecmuada 7b, 8a, 16b, 17a, 18a, 18b, 19a, 21b, 24b, 25a, 29a, 35b, 37b, 38a, 41a, 45a, 47a, 48a, 49a, 50a, 51a, 53a, 55a, 56a, 59a, 64a, 76b, 77a, 77b ve 79a numaralı varaklar boştur.

2. 2. Mecmuada Yer Alan Nazım Şekilleri

Mecmuada en çok gazel nazım şekli kullanılmıştır. Gazelden sonra kaside ve murabba'ın kullanıldığı görülmektedir. Mecmuada yer alan şiirlerin nazım şekilleri ve şiir sayısı şu şekildedir:

Tablo 1: Mecmuada Yer Alan Nazım Şekilleri

NAZIM ŞEKİLLERİ	ŞİİR SAYISI	
Gazel	100	
Kaside	29	
Murabba'	29	
Kıt'a	14	
Şarkı	10	
Tahmis	5	
Ruba'i	4	
Koşma	4	
Terci'-Bend	3	
Müseddes	3	
Nazm	3	
Terkib-Bend	2	
Müselles	2	
Sema'i	2	
Mesnevi	1	
Muhammes	1	
Mukatta'at	1	
Müfred	2	
Nazım şekli belirlenemeyen şiirler	2	
Mensur kısımların açıklamaları olup genel şiir sayısına dahil edilmeyen şiirlerin nazım şekilleri	Kıt'a	4
	Mesnevi	1
	Nazm	2

2. 3. Mecmuada Kullanılan Vezinler

Mecmuada bulunan şiirlerde 21 farklı aruz ve 6 farklı hece ölçüsü kalıbı kullanılmıştır. Ayrıca 6 tane şiirin ölçüsü tespit edilememiştir. Bu kalıplardan en çok kullanılan ise 59 şiirde görülen “Fā’Ōilātün/Fā’Ōilātün/Fā’Ōilātün/Fā’Ōilātün” kalıbıdır; bunu 52 şiirde görülen “Mefā’Ōilün/Mefā’Ōilün/Mefā’Ōilün/Mefā’Ōilün” kalıbı takip etmektedir. Aşağıdaki tabloda şiirlerin aruz ve hece ölçüsü kalıpları ve şiir numaraları şu şekilde gösterilmiştir:

Tablo 2: Mecmuada Kullanılan Vezinler

KULLANILAN ARUZ KALIBI	ŞİİR NUMARASI	ŞİİR SAYISI
Fā’Ōilātün/Fā’Ōilātün/Fā’Ōilātün/Fā’Ōilātün	83	1
Fā’Ōilātün/Fā’Ōilātün/Fā’Ōilātün/Fā’Ōilün	2, 4, 5, 6, 11, 12, 18, 24, 26, 31, 32, 33, 35, 37, 40, 44, 49, 56, 64, 67, 78, 87, 88, 89, 91, 92, 95, 97, 99, 102, 105, 113, 116, 119, 123, 124, 128, 132, 134, 136, 137, 144, 145, 147, 149, 152, 154, 156, 159, 160, 163, 165, 175, 183, 185, 187, 188, 191, 204	59
Fā’Ōilātün/Fā’Ōilātün/Fā’Ōilün	10, 39, 76, 121, 122, 126, 140, 215	8
Fā’Ōilātün (Fe’Ōilātün)/Fe’Ōilātün/Fe’Ōilātün/Fe’Ōilātün (Fā’Ōilün)	208	1
Fe’Ōilātün (Fā’Ōilātün)/fe’Ōilātün/fe’Ōilātün/fe’Ōilün (fā’Ōilün)	38, 82, 118, 130	4

FeŌilātün/FeŌilātün/FeŌilātün/FeŌilün	53, 62, 103	3
FeŌilātün/FeŌilātün/FeŌilün	48	1
MefŌülü/MefāŌilü/MefāŌilü/FeŌülün	54, 75, 98, 120, 158	5
MefŌülü/MefāŌilün/MefŌülü/MefāŌilün	3, 57, 63, 115, 153	5
MefŌülü/FāŌilātü/MefāŌilü/FāŌilün	51, 164, 189, 194	4
MefŌülü/MefāŌilün/MefŌülün/FāŌ	47	1
MefŌülü/FāŌilātün/MefŌülü/FāŌilātün	195	1
MefāŌilün/MefāŌilün/MefāŌilün/MefāŌilün	8, 13, 14, 19, 21, 23, 27, 28, 29, 30, 36, 46, 50, 59, 60, 61, 73, 79, 81, 94, 110, 111, 114, 117, 131, 133, 138, 155, 161, 162, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 184, 186, 190, 192, 193, 213	52
MefāŌilün/MefāŌilün	127, 197, 200, 202, 203, 210, 211, 212, 214	9
MefāŌilün/MefāŌilün/FeŌülün	15, 45, 70, 72, 74, 84, 86, 104, 107, 108, 125, 129, 135, 139	14
MüstefŌilün/MüstefŌilün/MüstefŌilün/MüstefŌilün	16, 20, 66, 69, 101, 150	6
MüstefŌilün/MüstefŌilün	109, 198, 199, 205	4
MüfteŌilün/MüfteŌilün/MüfteŌilün/MüfteŌilün	34	1
MüfteŌilün/FāŌilün/MüfteŌilün/FāŌilün	55, 90, 148	3
MüstefŌilātün/MüstefŌilātün	68	1

Mensur kısımların açıklamaları olup genel şiir sayısına dahil edilmeyen şiirlerin aruz kalıpları	KULLANILAN ARUZ KALIBI	ŞİİR SAYISI
	FāŖilātün/FāŖilātün/FāŖilātün/FāŖilün	4
	FāŖilātün/FāŖilātün/FāŖilün	1
	MefāŖilün/MefāŖilün/MefāŖilün	1
	VEZNİ BULUNAMAYAN ŞİİRLER	1
KULLANILAN HECE ÖLÇÜSÜ		ŞİİR NUMARASI
16'lı hece ölçüsü		71, 77, 93, 106, 143
14'lü hece ölçüsü		41, 43, 100, 141, 142, 151
12'li hece ölçüsü		9
11'li hece ölçüsü		1, 112, 157, 209, 216
10'lu hece ölçüsü		17, 25, 65, 85, 96, 146
8'li hece ölçüsü		7, 196, 201, 206, 207, 217
VEZNİ BULUNAMAYAN ŞİİRLER		22, 42, 52, 58, 80

2. 4. Mecmuada Yer Alan Şiir ve Şair Dizini

Mecmuada toplam 127 şiir bulunmaktadır. Bununla birlikte mecmuada en çok şiiri bulunan şair Zekâyî'dir. Zekâyî'den sonra Niyâzî-i Mısrî ve (Abdülahad) Nûrî'nin şiirleri gelmektedir. Mecmuada yer alan şair, şiir numaraları ve şiir sayıları tespit edilerek aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 3: Mecmuada Yer Alan Şiir ve Şair Dizini

ŞAİRİN MAHLASI	ŞİİR NUMARALARI	ŞİİR SAYISI
ÖAbdu'l-hayy (Celvetî)	36, 144	2
ÖAdlî (Şeyh Hasan Adlullâh Efendi)	20, 64	2
ÖAdlî (Sultân II. Mahmud)	198	1
ÖÂşık Yûnus, Dervîş Yûnus, Yûnus Emre'm, Yûnus (Yûnus Emre)	17, 43, 45, 116, 141, 142, 151	7
ÖÂşık Yûnus, Dervîş Yûnus, Yûnus Emre'm, Yûnus, Dervîş (Bursalı Âşık Yûnus)	1, 7, 9, 65, 66, 71, 143, 157	8
ÖAtûfî	126	1
ÖAzîz (Şeyh Seyyid Abdülazîz Efendi)	115	1
ÖAzîzî (Şeyh Abdülazîz Halvetî)	57	1
Bahâ (Bey)	204	1
Bahrî	132	1
Bayrâmî, Hâcî Bayrâm (-ı Velî)	68, 83	2
Besîm (Enderunlu, Başkullukçu Besîm Bey)	199	1
Cemâl-i Halvetî	33	1
Derûnî (Torun, Karslı)	203	1
Dervîş Ahmed (Köseç, Dede)	15	1
Dervîş Osman	29	1
Dervîş Himmet, Himmet (Bolulu Şeyh Himmet)	41, 96, 127	3
Enîsî (Receb Enîs Dede)	24	1
Eşrefoğlu Rûmî, Eşref, Rûmî	26, 35, 48, 62, 70, 102	6
Es'ad	8	1
Fazlî (Şeyh Seyyid Fazlullah Fazlî Efendi)	130	1
Fenâyî (Cennet Mehmed Efendi)	44, 147	2
Fenâyî Halvetî	77	1
Fethî (Bolbolcu-zâde/Bübülcü-zâde Şeyh Abdülkerîm Efendi)	125	1
Gafûrî (Şeyh Mahmud Gafûrî Efendi)	86, 91, 104, 121, 135	5

Hâfız (Sütçü-zâde Abdülatîf Efendi)	111	1
Hâtîf (Ali Efendi)	60, 138, 152, 155, 165	5
Hilmî (Yûsuf-zâde/Yûnus-zâde Abdullâh Efendi)	34, 87	2
Hüdâyî (Azîz Mahmûd Hüdâyî)	27, 78, 85, 93, 108, 140	6
Öİtrî (Buhûrî-zâde Mustafa)	128	1
İkbâlî (Sultân II. Mustafa)	89, 101	2
Öİzzet (Kazasker Hâcî Mustafa İzzet Efendi)	164, 205	2
Kânî (Tokatlı)	213	1
Latîfî	37	1
Lütîfî (Hoca-zâde Mehmed Lütfullâh)	30, 156	2
Mahvî (Sukûkî-zâde, Şeyh-i Dırağman İsâ Mahvî Efendi Halvetî)	79, 94	2
Mevlânâ (Celâleddîn-i Rûmî)	81, 215	2
Monlâ (Mollâ) Câmî (Abdurrahman)	47	1
Muhyî (Bezci-zâde/Vahyî-zâde Şeyh Mehmed Muhyiddîn Efendi)	95, 124	2
Münîb	14	1
Nakşî (Ali Akkirmânî)	55, 114	2
Nakşî (İbrahim Efendi)	2, 40, 103, 117, 146	5
Nazmî (Şeyh Mehmed Nazmî)	158	1
Nazîf	119	1
Nazîm (Yahyâ)	4, 46, 136	3
Nasreddîn Efendi (Hoca)	216	1
Necîb (Sultân III. Ahmed)	10	1
(Niyâzî-i Mısırî)	Niyâzî	17
	Mısırî	

Nûrî (Abdülahad)	3, 63, 69, 72, 73, 76, 107, 129, 137	9
Nûrî	206	1
Nutkî (Şeyh Muslihiddîn Mustafa Nutkî Efendi, Tekfurdağlı/Tekirdağlı Muslî Efendi)	92	1
Râgıb (Koca Râgıb Paşa)	23	1
Recâî	74	1
Reşîd	99	1
Sâbit	196, 200	2
Sa'îd (Kâtib-zâde Mehmed Refî'î)	161	1
Selîm (Kavsara-zâde Mehmed)	145	1
Seyyid Süleyman	32	1
Sezâyî (Câbî Hasan Dede)	160, 162	2
Sinânî (Pîr Ümmî Sinân)	49	1
Şâkir	212	1
Şekûrî (Şeyh Abdüşşekûr Mûsâ Efendi)	39	1
Şem'î	123	1
Şemsî (Şemseddîn Sivâsî)	6, 28, 51, 75, 98, 134	6
Şerîfî (Tekirdağlı)	210	1
Şeyh Cemâlî (Cemâleddîn Uşşâkî)	31	1
Şeyhî (Abdûlmecid Sivâsî)	56, 154	2
Şeyyâd Hamza	202	1
Şükrî	90, 113	2
Tâlib (Mehmed Tâlib-i Üsküdârî)	25, 112	2
Üftâde (Şeyh Mehmed Muhyiddîn)	18, 150	2
Ümnî (Burnaz Mehmed Ağa)	50	1
Vahyî (Şeyh Seyyid Mehmed Efendi)	139	1
Vechî	38, 118	2
Velî Akşemse'ddîn	131	1
Yahyâ (Bey, Taşlıcalı, Dukagin-zâde)	12, 163	2
Yazıcıoğlu (Şeyh Mehmed Efendi)	21, 133	2
Zâkirî (Hasan Efendi)	61, 106	2

Zekâyî (Şeyh Mustafa)	169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 176, 177, 178, 179, 180, 181, 182, 183, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195	27
-----------------------	---	----

2. 5. Mecmuada Yer Alan Şairlerin Yaşadıkları Yıllar ve Yüzyıllar

Bu mecmuada 79 şaire ait şiirler yer almaktadır. Bu şairlerin yaşadıkları yıllar ve yüzyıllar şu şekildedir:

Tablo 4: Mecmuada Yer Alan Şairlerin Yaşadıkları Yıllar ve Yüzyıllar

ŞAİRİN MAHLASI	YAŞADIKLARI YILLAR	YAŞADIKLARI YÜZYILLAR
ÖAbdu'l-hayy (Celvetî)	d. ?-ö. 1705	17. yy.
ÖAdlî (Şeyh Hasan Adlullâh Efendi)	d. ?-ö. 1617	16.-17. yy.
ÖAdlî (Sultân II. Mahmud)	d. 1785-ö. 1839	19. yy.
ÖÂşık Yûnus, Dervîş Yûnus, Yûnus Emre'm, Yûnus (Yûnus Emre)	d. 1240/41-ö. 1320/21	13.-14. yy.
ÖÂşık Yûnus, Dervîş Yûnus, Yûnus Emre'm, Yûnus, Dervîş (Bursalı Âşık Yûnus)	d. ?-ö. 1439	15. yy.
ÖAtûfî	d. ?-ö. ?	18. yy.
ÖAzîz (Şeyh Seyyid Abdülazîz Efendi)	d. ?-ö. 1737/38	18. yy.
ÖAzîzî (Şeyh Abdülazîz Halvetî)	d. ?-ö. 1594	16. yy.
Bahâ (Bey)	d. ?-ö. ?	? yy.
Bahrî	d. ?-ö. ?	? yy.
Bayrâmî, Hâcî Bayrâm (-ı Velî)	d. 1348/50-ö. 1429/30	14.-15. yy.

Besîm (Enderunlu, Başkullukçu Besîm Bey)	d. ?-ö. ?	19. yy.
Cemâl-i Halvetî	d. ?-ö. 1497	15. yy.
Derûnî (Torun, Karslı)	d. ?-ö. ?	17. yy.
Dervîş Ahmed (Köseç, Dede)	d. ?-ö. 1777	18. yy.
Dervîş Osman	d. ?-ö. 1684	17. yy.
Dervîş Himmet, Himmet (Bolulu Şeyh Himmet)	d. 1592-ö. 1684	17. yy.
Enîsî (Receb Enîs Dede)	d. ?-ö. 1734	18. yy.
Eşrefoğlu Rûmî, Eşref, Rûmî	d. 1353-ö. 1469	14.-15. yy.
Es'âd	d. ?-ö. ?	19. yy.
Fazlî (Şeyh Seyyid Fazlullah Fazlî Efendi)	d. ?-ö. 1686	17. yy.
Fenâyî (Cennet Mehmed Efendi)	d. 1574-ö. 1664	16.-17. yy.
Fenâyî Halvetî	d. ?-ö. 1692	17. yy.
Fethî (Bolbolcu-zâde/Bübülcü-zâde Şeyh Abdülkerîm Efendi)	d. ?-ö. 1694/96	17. yy.
Gafûrî (Şeyh Mahmud Gafûrî Efendi)	d. ?-ö. 1667/68	17. yy.
Hâfız (Sütçü-zâde Abdüllatîf Efendi)	d. ?-ö. 1688	17. yy.
Hâtîf (Ali Efendi)	d. ?-ö. 1823	19. yy.
Hilmî (Yûsuf-zâde/Yûnus-zâde Abdullâh Efendi)	d. 1655/56-ö. 1753/54	17.-18. yy.
Hüdâyî (Azîz Mahmûd Hüdâyî)	d. 1541-ö. 1628	16.-17. yy.
Öİtrî (Buhûrî-zâde Mustafa)	d. 1633?-ö. 1711	17.-18. yy.
İkbâlî (Sultân II. Mustafa)	d. 1664-ö. 1703	17. yy.
Öİzzet (Kazasker Hâcî Mustafa İzzet Efendi)	d. 1801/02-ö. 1877	19. yy.
Kânî (Tokatlı)	d. 1712-ö. 1792	18. yy.
Latîfî	d. 1490-ö. 1582	16. yy.
Lütfî (Hoca-zâde Mehmed Lütfullâh)	d. 1643- ö. 1702	17. yy.
Mahvî (Sukûkî-zâde, Şeyh-i Dırağman Îsâ Mahvî Efendi Halvetî)	d. 1637/38-ö. 1715	17.-18. yy.
Mevlânâ (Celâleddîn-i Rûmî)	d. 1207-ö. 1273	13. yy.

Monlâ (Mollâ) Câmî (Abdurrahman)	d. 1414-ö. 1492	15. yy.
Muhyî (Bezci-zâde/Vahyî-zâde Şeyh Mehmed Muhyiddîn Efendi)	d. ?-ö. 1609/1610 veya 1612/1613	16.-17. yy.
Münîb	d. ?-ö ?	? yy.
Nakşî (Ali Akkirmânî)	d. ?-ö. 1655	17. yy.
Nakşî (İbrahim Efendi)	d. 1641/42-ö. 1702/03	17. yy.
Nazmî (Şeyh Mehmed Nazmî)	d. 1622-ö. 1701	17. yy.
Nazîf	d. ?-ö. ?	? yy.
Nazîm (Yahyâ)	d. 1651/52-ö. 1727	17.-18. yy.
Nasreddîn Efendi (Hoca)	d. 1208-ö. 1284	13. yy.
Necîb (Sultân III. Ahmed)	d. 1673-ö. 1736	17.-18. yy.
Niyâzî-i Mısrî	d. 1618-ö. 1694	17. yy.
Nûrî (Abdülâhad)	d. 1595 ö. 1651	17. yy.
Nûrî	d. ?-ö. ?	? yy.
Nutkî (Şeyh Muslihiddîn Mustafa Nutkî Efendi, Tekfurdağlı/Tekirdağlı Muslî Efendi)	d. ?-ö. 1688	17. yy.
Râgıb (Koca Râgıb Paşa)	d. 1698/99-ö. 1763	18. yy.
Recâî	d. 1803-ö. 1874	19. yy.
Reşîd	d. ?-ö. ?	? yy.
Sâbit	d. ?-ö. ?	? yy.
Sa'îd (Kâtib-zâde Mehmed Refî'î)	d. ?-ö. 1769	18. yy.
Selîm (Kavsara-zâde Mehmed)	d. 1661-ö. 1725/26	17.-18. yy.
Seyyid Süleyman	d. ?-ö. ?	? yy.
Sezâyî (Câbî Hasan Dede)	d. 1669/1670-ö. 1738	17.-18. yy.
Sinânî (Pîr Ümmî Sinân)	d. 1488-ö. 1568	16. yy.
Şâkir	d. ?-ö. ?	? yy.
Şekûrî (Şeyh Abduşşekûr Mûsâ Efendi)	d. ?-ö. 1678	17. yy.

Şem'î	d. ?-ö. ?	? yy.
Şemsî (Şemseddîn Sivâsî)	d. 1520-ö. 1597	16. yy.
Şerîfî (Tekirdağlı)	d. ?-ö. 1863/1864	19. yy.
Şeyh Cemâlî (Cemâleddîn Uşşâkî)	d. ?-ö. 1750/51	18. yy.
Şeyhî (Abdûlmecid Sivâsî)	d. 1563-ö. 1639	16.-17. yy.
Şeyyâd Hamza	d. ?-ö. 1348	14. yy.
Şükrî	d. ?-ö. ?	? yy.
Tâlib (Mehmed Tâlib-i Üsküdârî)	d. ?-ö. 1679	17. yy.
Üftâde (Şeyh Mehmed Muhyiddîn)	d. 1490-ö. 1581	16. yy.
Ümnî (Burnaz Mehmed Ağa)	d. 1640/41-ö. 1692/93	17. yy.
Vahyî (Şeyh Seyyid Mehmed Efendi)	d. 1660-ö. 1718	17.-18. yy.
Vechî	d. ?-ö. ?	? yy.
Velî Akşemse'ddîn	d. 1390-ö. 1459	15. yy.
Yahyâ (Bey, Taşlıcalı, Dukagin-zâde)	d. ?-ö. 1582	16. yy.
Yazıcıoğlu (Şeyh Mehmed Efendi)	d. ?-ö. 1451	15. yy.
Zâkirî (Hasan Efendi)	d. ?-ö. 1622	17. yy.
Zekâyî (Şeyh Mustafa)	d. ?-ö. 1812/1813	18.-19. yy.

2. 6. Mecmuada Yer Alan, Divanlarda ya da Herhangi Bir Kaynakta Yer Almayan Şiirler

Mecmuada bulunan bazı şiirler şairlerin hazırlanmış divanlarında ya da herhangi bir kaynakta bulunamamıştır. Bu şiirler aşağıdaki tabloda şöyle gösterilmiştir:

Tablo 5: Mecmuada Yer Alan, Divanlarda ya da Herhangi Bir Kaynakta Yer Almayan Şiirler

MAHLAS	ŞİİR NUMARASI	ŞİİR SAYISI
ÖAbdu'l-hayy (Celvetî)	36	1
Fethî (Bolbolcu-zâde/Bübülcü-zâde Şeyh Abdülkerîm Efendi)	125	1

Gafûrî (Şeyh Mahmud Gafûrî Efendi)	86	1
Şemsî (Şemseddîn Sivâsî)	51	1
Şerîfî (Tekirdağlı)	210	1
Şeyhî (Abdûlmecid Sivâsî)	56, 154	2

2. 7. Mecmuada Yer Alan Haklarında Bilgi Bulunamayan Şairler ve Şiirleri

Mecmuada mahlası geçen bazı şairler hakkında herhangi bir bilgi bulunamamıştır. Bu şairler aşağıdaki tabloda şöyle gösterilmiştir:

Tablo 6: Mecmuada Yer Alan Haklarında Bilgi Bulunamayan Şairler ve Şiirleri

MAHLAS	ŞİİR NUMARASI	ŞİİR SAYISI
Bahâ (Bey)	204	1
Bahrî	132	1
Es'âd	8	1
Nazîf	119	1
Nûrî	206	1
Münîb	14	1
Reşîd	99	1
Sâbit	196, 200	2
Seyyid Süleyman	32	1
Şâkir	212	1
Şem'î	123	1
Şükrî	90, 113	2
Vechî	38, 118	2

2. 8. Mecmuada Yer Alan Kime Ait Olduğu Bulunamayan Mahlassız Şiirler

Mecmuada bulunan bazı şiirlerde mahlas bulunmamaktadır. Dolayısıyla bu şiirlerin kime ait oldukları da bulunamamıştır. Bu şiirler aşağıdaki tabloda şöyle gösterilmiştir:

Tablo 7: Mecmuada Yer Alan Kime Ait Olduğu Bulunamayan Mahlassız Şiirler

MAHLASSIZ ŞİİR NUMARASI	BULUNDUĞU VARAK
19	6a
22	7a
42	14a
52	16a
58	20a
59	20b
80	27b
82	28b
110	40b
120	44a
149	60a
166	66b
167	67a
168	67a
197	76a
201	76a
207	79b
208	80a
209	80b
211	82b
214	83b
217	84a

2. 7. Nazire Şiirler

Mecmuada yer alan nazire şiirler aşağıdaki tabloda şu şekilde gösterilmiştir:

Tablo 8: Nazire Şiirler Tablosu

NAZİRESİ YAPILAN ŞAİRİN ADI	NAZİRE YAPAN ŞAİRİN ADI	NAZİRE ŞİİR NUMARASI
Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî	Nasreddîn (Hoca) Efendi	216

2. 10. Mecmuada Yer Alan Şiir ve Musiki Makamları Dizini

Mecmuada yer alan şiir ve musiki makamları dizini şu şekilde gösterilmiştir:

Tablo 9: Mecmuada Yer Alan Şiir ve Musiki Makamları Dizini

MAKAM İSMİ	VARAK NUMARASI	ŞİİR NUMARALARI
Râst	2b-3a-3b-4a-76a-79b	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 199, 204
Mâhûr	4b-5a-5b-6a	9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19
Pençgâh	6b-7a	20, 21, 22, 23
Hüseynî	8b-9a-9b-10a-10b- 11a-11b-12a-12b-13a	24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38
Hisâr	13b-14a	39, 40, 41, 42
Dûgâh	14b-15a	43, 44, 45, 46, 47
Sabâ	15b-16a-76a	48, 49, 50, 51, 52, 197
Çârgâh	17b	53, 54
Hicâz	19b-20a-20b-21a-22a	55, 56, 57, 58, 59, 60, 61
Nevâ	22b-23a-23b-24a	62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69
Ôuşşâk	25b-26a-26b-27a-27b- 28a-28b	70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82
ÔAcem	29b-30a-30b-31a-31b- 32a	83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92
Segâh	32b-33a-33b-36a-36b	93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100, 101, 102
Muhayyer	38b-39a-39b-40a-40b	103, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110
Bayâtî	41b-42a-42b-43a	111, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118
Selmek	43b-44a	119, 120
ÔUzzâl	45b-46a-46b	121, 122, 123
Nevrûz	47b	124, 125
Nişâbûr	48b	126, 127

Nühüft	49b	128
GülÖizâr	50b	129
İsfahân	51b-52a	130, 131, 132, 133
Sünbüle	52b	134
Beste-Nigâr	53b-54a	135-136
Necdî	55b	137
Bûselik	57b-58a-58b	139, 140, 141, 142, 143, 144
Rehâvî	59b-60a	145, 146, 147, 148, 149
Nikrîz	60b-61a-61b-62a	150, 151, 152
ÖArazbâr	62b-63a	153, 154, 155
Baba Tâhir	63b	156, 157
Öİrâk	64b-65a-65b-66a	158, 159, 160, 161, 162, 163, 164, 165
Hüzzâm	66b-67a	166, 167, 168
Şevk u Tarâb	76a	198

2. 11. Mecmuada Yer Alan İçinde Şiir Bulunmayan Musiki Makamları

Mecmuada ismi geçip de içerisinde ilgili herhangi bir şiir bulunmayan musiki makamları tablosu şöyledir:

Tablo 10: Mecmuada Yer Alan İçinde Şiir Bulunmayan Musiki Makamları

MAKAM İSMİ	VARAK NUMARASI
Kürdî	44b
Zîngûle	54b
Muhâlif-i Öİrâk	56b
Mâye	67b
Horasânî	68b
Sultân-ı Öİrâk	69b
Zâvîl	70b
MüberkaÖa	71b
Karcıgâr	72b
Gerdâniyye	73b
Şûrî	74b

Kûçek	75b
-------	-----

2. 12. Mecmuada Yer Alan Şiir ve Bestakar Dizini

Mecmuada bazı şiirlerin başlığında yazılmış söz konusu şiiri besteleyen bestekarları belirten tablo şöyledir:

Tablo 11: Mecmuada Yer Alan Şiir ve Bestakar Dizini

BESTEKARIN ADI	YAŞADIĞI YILLAR VE YÜZYILLAR	MECMUADA BESTELEDİĞİ BELİRTİLEN ŞİİR NUMARASI
Dede (Dervîş Ali Şiruganî)	d. ?-ö. 1714-17.-18. yy.	3, 77, 89, 125
Yûsuf Çelebi (Hâfız Yûsuf Niznâm)	d. ?-ö. ?-17.-18. yy.	4, 86, 91, 121, 145
Çâlâk Şeyh Ahmed (Efendi)	d. ?-ö. 1711-17.-18. yy.	76, 107
Tosun-zâde (Abdullâh Efendi)	d. ?-ö. 1715-17.-18. yy.	87
Hâfız Post	d. 1630-ö. 1694-17. yy.	88
Şeyh Mustafa (Efendi, Çâlâk-zâde)	d. ?-ö. 1757-18. yy.	90
Ahenî (Mehmed Çelebi)	d. ?-ö. 1700-16. yy.	109
Gonca-zâde	d. ?-ö. ?-? yy.	117

2. 13. Metin Hazırlanmasında İzlenilen Yol

1. Mecmuada sonradan numaralandırılmış olan varakların numara sırasına uyulmuştur.
2. Mecmuada yer alan şiirlerin yer aldıkları sayfa numaraları transkripsiyon metninde sayfanın sol tarafında gösterilmiştir.
3. Metinde şiirlerin sıralanmasında mecmuadaki düzen esas alınmıştır.
4. Mecmuadaki şiirlerin Latin rakamlarıyla sıra numaraları, mecmuanın rumuzu, şiirlerin mecmuada bulunduğu varaklar, şiirlerin karşılaştırıldığı kaynak ya da

kaynakların rumuzu ve şiirlerin bu kaynaklarda yer aldıkları sayfa numaraları her şiirin başında köşeli parantez içinde gösterilmiştir. Ayrıca şiirlerin karşılaştırıldığı kaynakların rumuzları kısaltmalar tablosunda gösterilmiştir.

5. Mecmuadaki şiirlerin karşılaştırıldıkları divanlar veya diğer kaynaklarla olan farklılıkları tek bir dipnotta başlarına farklılığın bulunduğu beyit, bend ya da dörtlüklerin şiirdeki sıra numaraları verilerek gösterilmiştir.

6. Şiirlerde kullanılan aruz ve hece kalıpları belirlenerek başlıkların altına köşeli parantez içinde yazılmıştır.

7. Divanlarda ya da başka kaynaklarda bulunan ancak mecmuada bulunmayan beyitler dipnotlarda verilmiştir.

8. Mecmuada okunamayan kısımlar “.....” şeklinde gösterilmiş ve içerisine okunamayan kısmın mecmuadan görüntüsü koyulmuştur. Okunamayan kısımların bazıları divanlardan ve diğer kaynaklardan tamamlanmış ve bu durum dipnotlarda belirtilmiştir.

9. Metin tamirinde sonradan eklenen harf ve kelimeler köşeli parantez ile gösterilmiştir.

10. Mecmuada yer alan ancak divanlarda ya da herhangi bir kaynakta bulunamayan şiirler ve şairleri ilgili tablolarda gösterilmiştir.

11. Şiirlerde “şefâat-ḥāh, ḥāce, ḥāb, ḥān” gibi bazı Farsça kelimelerde “vāv-ı mâdûle” (ˆ) işareti kullanılmıştır.

12. Mecmuanın transkripsiyonlu metni oluşturulurken “Times Turkish Transcription” yazı tipi kullanılmıştır.

13. Mecmuada bağımsız olarak ya da metinlerde yer alan ayet, hadis, dua ve Arapça kısımlar ile Arapça ve Farsça şiirlerin açıklamaları dipnotlarda gösterilmiştir.

14. Şiirlerde yer alan Arapça ve Farsça edatlar kelimelerden kısa çizgi ile ayrılarak yazılmışlardır: “pervâne-veş, bî-çâre” gibi.

15. Şiirde yer alan “gice, vir” gibi kelimelerde “i” sesi korunmuştur.

16. Şiirlerdeki ilk kelimesi ünlüyle biten tamlamalarda yer alan sözcüklerin arasında “y” harfi kullanılmıştır: “şafâ-yı zevk, sevdâ-yı vaśl” gibi.

SONUÇ

Çalışmamız Milli Kütüphane 06 Hk 1721 numarada “Mecmû’â-i Eş’âr” adıyla kayıtlı olan güfte mecmuasının transkripsiyonlu metni ve MESTAP’a göre tasnifi şeklinde sonuçlanmıştır. Mecmuanın tanıtımının yapıldığı giriş kısmından sonra çalışmamız dört bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde mecmua kavramının edebiyatımızdaki yeri, mecmuanın tarihsel gelişimi, mecmuaların şekil ve içerik özellikleri, mecmua tasnifleri ve mecmuaların öneminden bahsedilerek güfte mecmuaları hakkında genel bilgilere yer verilmiştir. İkinci bölüm olan mecmuanın nüsha tavsifi kısmında, incelediğimiz mecmuanın kayıt bilgileri, iç ve dış ölçüleri, dili, istinsah tarihi, sayfa sayısı, cild ve kağıt özellikleri, mecmuada kullanılan yazı türü, mecmuada yer alan nazım şekilleri, boş varaklar ve mecmuada görülen bazı hususiyetler vb. özellikler hakkında detaylı bilgiler verilmiştir. Bununla birlikte mecmuada yer alan aruz ve hece vezinleri, şiir ve şair dizini, şairlerin yaşadıkları yıllar ve yüzyıllar, mecmuada yer alan ancak divanlarda ya da başka herhangi bir kaynakta bulunamayan şiirler, yine haklarında herhangi bir bilgi bulunamayan şairler ve şiirleri, kime ait oldukları bulunamayan mahlassız şiirler, mecmuadaki şiir sayıları, nazire şiirler, mecmuada bulunan içinde şiir olan ya da olmayan musiki makamları ve mecmuada isimleri geçen bestekarlar da tablolarla gösterilmiştir. Üçüncü bölümde 79 şaire ait olan ve bunun yanında mahlassız olan toplam 217 şiir ve bazı mensur kısımlardan oluşan metnin transkripsiyonu oluşturulmuştur. Mecmuadaki şiirlerle şairlerin hazırlanmış divanlarındaki ve başka kaynaklardaki şiirleri karşılaştırılarak bunlar arasındaki farklılıklar ve divanlarda ya da başka herhangi bir kaynakta bulunamayan şiirler ve şairler dipnotlarda gösterilmiştir. Dördüncü bölümde ise MESTAP tablosuna yer verilmiştir. Araştırmamıza konu olan mecmuanın müstensihi belli değildir. İstinsah tarihi ise hicri 1222 (miladi 1806)’dir. Mecmuada şiirleri yer alan şairlerin yaşadıkları dönemlerin 13.-19. yy. arasında olduğu görülmektedir. Mecmuada en fazla Zekâyî’nin şiirleri yer almaktadır. Onu Niyâzî-i Mısırî ve (Abdülahad) Nûrî’nin şiirleri takip etmektedir. Yine en çok gazel nazım şeklinin kullanıldığı mecmuada, ağırlıklı olarak “Fâ’ôilâtün/fâ’ôilâtün/fâ’ôilâtün/fâ’ôilün” kalıbı kullanılmıştır.

“Mefâ’îlün/mefâ’îlün/mefâ’îlün/mefâ’îlün” de en çok kullanılan bir diğer kalıptır. Mecmualar sayesinde yeni bilgilere ulaşmak ya da bilinen bir bilginin farklı şekilleriyle karşılaşmak mümkündür. Yine güfte mecmuaları sayesinde de hangi şiirlerin hangi makamlarda bestelendikleri, vezin-makam ilişkisi, bestekarlar gibi önemli bilgilere ulaşılabilir. Bu bağlamda incelediğimiz mecmuada yer alan ancak divanlarında bulunamayan Şemsî (Şemseddîn Sivâsî) ve Şeyhî (Abdûlmecid Sivâsî)’ye ait üç ve yine divanları olmadığı halde çeşitli güfte ve şiir mecmualarında adlarına ve güftelerine/şiirlerine sıkça rastlanan ‘Abdu’l-hayy, Fethî, Gâfurî ve Şerîfî’ye ait birer manzumenin ortaya çıkarılması; hakkında herhangi bir bilgiye rastlanamayan Bahâ, Bahrî, Es’ad, Nazîf, Nûrî, Münîb, Reşîd, Sâbit, Seyyid Süleyman, Şâkir, Şem’î, Şükrî ve Vechî’nin güftelerinin/şiirlerinin yer alması mecmuanın dikkate değer özellikleri arasındadır. Ayrıca bu çalışmanın edebiyat ve musiki tarihimiz için faydalı bilgiler içerdiği kanaatindeyiz.

3. METİN

3. 1. Transkripsiyon Alfabeti⁴⁰

آ, ا	a, ā, A, Ā	ف	f, F
أ, ا	a, e, ı, i, u, ü, A, E, I, İ, U, Ü	ق	q, Q
ب	b, p, B, P	ك	k, K, g, G, ñ
پ	p, P	گ	g, G
ت	t, T	ڭ	ñ
ث	ṡ, Ṣ	ل	l, L
ج	c, ç, C, Ç	م	m, M
چ	ç, Ç	ن	n, N
ح	ḥ, Ĥ	و	v, V (o, ö, u, ū, ü)
خ	ḫ, Ĥ	ه	h, H (a, e)
د	d, D	لا	la, lā
ذ	ẓ, Ž	ی	y, Y (ı, i, ĩ, ā)
ر	r, R	ء	'
ز	z, Z		
ژ	j, J		
س	s, S		
ش	ş, Ş		
ص	ś, Ś		
ض	ḏ, Đ, ẓ, Ž		
ط	t, T		
ظ	ẓ, Ž		

⁴⁰ Bazı kelimelerde “vâv-ı mâ’dûle” (ّ) işareti kullanılmıştır: “şefâ’at-ḥ’āh, ḥ’āce, ḥ’āb, ḥ’ān” gibi.

ع
ع ğ, Ğ

3. 2. Mecmūa-i Eşōār

(Transkripsiyonlu Metin)

1b⁴¹

Dūgāh 15	Ĥisār 14	Ĥüseynī 8	Māhūr 4	Rāst 1
ŌUşşāķ 27	Nevā 24	Ĥicāz 21	Çārgāh 19	Şabā 16
Bayātī 45	Pencgāh 7	Evc 38	Segāh 34	ŌAcem 31
Nevrūz 53	ŌUzzāl 51	Rāhatü'l-Ervāh 50	Kürdī 49	Selmek 48

2a

Sünbüle 58	İsfahān 57	GülŌizār 56	Nühüft 55	Nişābūr 54
Būselik 64	Muhālif-i ŌIrāk 63	Necdī 62	Zıngüle 61	Beste-Nigār 60
Baba Ṭāhir 71	ŌArazbār 70	Nikrīz 68	Rehāvī 67	Şehnāz 66
Sultān-ı ŌIrāk 78	Horasānī 77	Hüzzām 75	ŌIrāk 73	MaŌa ŌAcem- ŌAşīrān 87
Māye 76	Gerdāniyye 82	Ḳarcıġār 81	MüberķaŌa 80	Zāvīl 79

⁴¹ Bu varaktaki makam fihristi tablosunun üstü kaplı kısmı Milli Kütüphane'ye gidilip üstü kapalı kısmın açılması sağlanarak okunmuştur.

Ĥüseyñi- Kürdi	Kūçek 84	Şūrî 83	Nihāvend 59	Hümāyūn
Sūz-ı Dilārā	ŖArabān-ı Zemzeme	Muĥayyer 42	Dilkeş	Sāzkār-ı Rūm
Baĥr-ı Nāzik	Ĥūzî	Gerdāniyye	Nev-rūz-ı ŖArab	Sūz-i Nāk

2b

Faśl-ı Rāst

[1. M 2b, T 142]⁴²

İlahî

[11’li hece ölçüsü]⁴³

1 ŖŖmür bāğçesinūñ gūli şolmadan
Uyan gel gözlerim ġafletden uyan
Ecel bir gün bize devrān dönmeden
Uyan gel gözlerim ġafletden uyan

2 Niçün ġaflet ile mağrūr olursun
Kervān göçer gider yolda ġalursun
Be va’llāĥ şöñra peşimān olursun
Uyan gel gözlerim ġafletden uyan

3 [Derviş] Yūnus söyler sözi tutulmaz
Senūñ bu ilde ġumāşın şatılmaz
Böyle yatmağıla Ĥaġġ’a yetilmez

⁴² Bu şiir T’de 5 dōrtlük olarak bulunmaktadır. Mecmuada 1, 2 ve 5. dōrtlükleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 3 ve 4. dōrtlükleri şöyledir:

3 Bir gün bu gözlerin hiç görmez olur
Kulakların dahi işitmez olur
Bu fırsatlar ele hem girmez olur
Uyan gel gözlerüm ġafletden uyan

4 Kaba dōşekde yatma dōne dōne
Magrūr olup uyuma kana kana
İletürler seni karanu sine
Uyan gel gözlerüm ġafletden uyan T 142

⁴³ Bu şiir “koşma” nazım biçimiyle yazılmıştır.

Uyan gel gözlerim ğafletten uyan⁴⁴

Temmet

[2. M 2b, N.D. 204]

İlāhî

[Fā'Öilātün/fa'Öilātün/fa'Öilātün/fa'Öilün]

1 Merhābā ey şu'Öle-i āyine-i sırr-ı Hudā
Merhābā ey şahid-i dīdār-ı maḳṣūdū'l-verā
Merhābā ey maẓhar-ı feyz-i cenāb-ı kibriyā
Merhābā ey nām-ı pākūndür Muhammed Muṣtafā

2 Sidreden teşriḫini tebşir idüp peyk-i celîl
Şānuña yüz dört kitāb oldu şarāhatle delîl
Cedd-i pākūndür Halîlu'llāh ey hūr-ı cemîl
Merhābā ey ḳurretü'l-Öayneyn⁴⁵ nūr-ı aşfiyā

3 Naḳṣî-i bendeñi ser-defter-i Öuşşāk ḳıl
Āsitānuñdan cemālūñ şem'Öine müştāk ḳıl
Sırruñı göster vişālūñ bezmine ilhāk ḳıl
Merhābā ey a'Ölemü'l-esrār-ı ğayb-ı māverā⁴⁶

İlāhî temmet

[3. M 3a, A.N.D. 294-295]

⁴⁴ [1. M 2b, T 142]

1. bize devrān dönmeden: gelip tablın vurmadañ T 142

2. va'llāh: va'llāhi T 142; peşimān: pişmān T 142

3. [Derviş]: Derviş Yūnus T 142; bu ilde ḳumāşın: ḳumāşun bu ilde T 142; Ĥaḳḳ'a yetilmez: dostā varılmaz T 142

⁴⁵ ḳurretü'l-Öayneyn: "Ö, senin ve benim göz aydınlığımız," (28 Kasas 9) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Kasas-suresi/3259/7-9-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁴⁶ [2. M 2b, N.D. 204]

1. maḳṣūdū'l-verā N.D. 204: maḳṣūdū'l-vedā M; ey nām-ı pākūndür: nām-ı şerîfūndür N.D. 204

2. hūr: nūr N.D. 204;

3. Naḳṣî-i: Āh Naḳṣî N.D. 204; Āsitānuñdan cemālūñ şem'Öine: Āsitānuñda cemālūñ nūrına N.D. 204; a'Ölemü'l: a'Ölem-i N.D. 204

Beste-i Dede⁴⁸ Uşûl-i Devr-i Revân**[Mef'ûlû/mefâ'îlûn/mef'ûlû/mefâ'îlûn]**

1 Öİşkuñla cihân beste lutf eyle Öināyet kı1

Derdüñle bu cān ĥaste lutf eyle Öināyet kı1

2 Ey rahmeti çok Raĥmān Öālem gözime zindān

Uçarsa kafesden cān lutf eyle Öināyet kı1

3 Raĥmān-ı raĥīmimsin ġufrān-ı Öažīmimsin

Sultān-ı kerīmimsin lutf eyle Öināyet kı1

4 Bülbül gibi pür-zāram dāōim durup aġlaram

Daĥı kime yalvaram lutf eyle Öināyet kı1

5 ÖĀşıklara iĥsān it dertlilere dermān it

Vuşlat yolın āsān it lutf eyle Öināyet kı1⁴⁹

6 Bî-çāreleri yād it vîrāneyi ābād it

Nûrî kuluñı şād it lutf eyle Öināyet kı1⁵⁰

Temmet

[4. M 3a, Y.N.D.2 172-174]**Yūsuf⁵² Devr-i Revân****[Fā'ōilātün/fā'ōilātün/fā'ōilātün/fā'ōilün]**

⁴⁷ Bu şiir A.N.D.'de "dörtlük" nazım birimiyle yazılmıştır ve "Der-Beyān-ı Ĥazret-i Ĥaġ [ve] Lutf-ı Öİnāyet-i Raĥmet" başlığı ile geçmektedir. A.N.D. 294-295

⁴⁸ Dede [Dervîş Ali Şîruganî (d. ?-ö. 1714/17.-18. yy.)]

⁴⁹ Bu beyit A.N.D.'de 2. dörtlük olarak geçmektedir. A.N.D. 294

⁵⁰ [3. M 3a, A.N.D. 294-295]

4. durup: turup A.N.D. 295

5. dertlilere: derdlilere A.N.D. 294

⁵¹ Bu şiir Y.N.D.2'de 25 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3, 5, 22 ve 25. beyitleri bulunmaktadır ve divanın kasideler bölümünde "Na'Öt-ı Latîf Der-Ĥaġġ-ı Sultān-ı Enbiyā vü Resûl-i Kibriyā ÖAleyhi's-şalavāt Ve't-taĥiyyāt" başlığı ile geçmektedir. Y.N.D.2 172-174

⁵² Yūsuf [Ĥâfiz Yūsuf Niznām Çelebi (d. ?-ö. ?/17.-18. yy.)]

1 Āf-tāb-ı şubh-ı *mā-evhā*⁵³ Ħabîb-i Kibriyā
Māh-tāb-ı şām-ı *ev-ednā*⁵⁴ Ħabîb-i Kibriyā

2 Cevher-i kül tāb-ı sūz-ı mihrinüñ pervānesi
ŞemŖ-i bezm-i *leyletü 'l-İsrā*⁵⁵ Ħabîb-i Kibriyā

3 ŖAql-ı evvel kayd-bend-i Ŗıřkınuñ dıvānesi
Nāzenin-i ĥazret-i Mevlā Ħabîb-i Kibriyā

4 Būlbūl-i *levlāk*⁵⁶-i zātı lı-*maŖallāh*⁵⁷ lānesi
Bezm-i ħurba tūtı-i gūyā Ħabîb-i Kibriyā

5 Kuĥl-i *mā-zāga 'l-başar*⁵⁸ maĥsūs-ı çeşm-i ekĥeli
Ħāk-i pāyı sürme-i ĥavrá Ħabîb-i Kibriyā

6 Umarım maŖzūr ola evzāŖ-ı küstāĥānesi
Baĥma noĥsān-ı Nażım'e yā Ħabîb-i Kibriyā⁵⁹

İlāĥı temmet

⁵³ *mā-evhā*: “Böylece Allāh, kuluna **vahyini ilettiler.**” (53 Necm 10) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁴ *ev-ednā*: “Öyle ki, iki yay kadar **hatta daha yakın oldu.**” (53 Necm 9) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁵ *leyletü 'l-İsrā*: “Bir **gece**, kendisine bazı âyetlerimizi gösterelim diye kulunu Mescid-i Harâm’dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ’ya götüren Allah eksikliklerden münezzehtir. O, gerçekten her şeyi işitmekte ve görmektedir. (17 İsrâ 1) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0sr%C3%A2-suresi/2030/1-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁶ *levlāke lemā*: “**Sen olmasan** felekleri yaratmazdım.” (Hadîs-i Kudî) (Mehmet Yılmaz, *Edebiyatımızda İslami Kaynaklı Sözler*, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1992, s. 113.)

⁵⁷ *lı-*maŖallāh**: “**Benim Allah ile** öyle anlarım olur ki ne bir mukarreb melek ne de gönderilmiş bir nebi öyle bir yakınlığı elde edebilir.” (Hadîs-i şerîf) (Yılmaz, 1992, 115)

⁵⁸ *mā-zāga 'l-başar*: “**Göz ne kaydı** ne de hedefinden şaştı.” (53 Necm 17) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁹ [4. M 3a, Y.N.D.2 172-174]

2. táb-ı: táb u Y.N.D.2 172

6. Umarım: İsterim Y.N.D.2 174; küstāĥānesi Y.N.D.2 174; küstāĥ-hānesi M

3b

İlahî

[Fā'îlâtün/fā'îlâtün/fā'îlâtün/fā'îlün]

1 Gül midür bülbül midür şol zâr u giryân eyleyen
Ten midür ya cân midür hem Ôarş[ı] seyrân eyleyen

2 Nâr [u] bâda âb [u] hâke gel haber vir aslını
Kim bularuñ her birini emr ü fermân eyleyen

3 Ayı gün yıldızları kim dönderür virgil haber
Hem ne sırriçün dönerler bunca devrân eyleyen

4 Zâhidüñ beñzin şarardup ağladup kim hem nedür
Kâfirüñ küfri dañı fâsıkda Ôîsyân eyleyen

5 Bâde birdür sâķı bir meclisdeki yârân da bir
Bâdenüñ keyfiyyetini kimdür elvân eyleyen

6 Kiminüñ mescidde boynın egdürüp Ôâbid iden
Kimini meyhânedede ser-hoş [u] sekrân eyleyen

7 Görse mahbûbı gönül bî-ihtiyâr mâ'îl olur
Ehl-i derd Ôuşşâķa kimdür zâr [u] giryân eyleyen

Tetimme 8 Ey Niyâzı kim vücüduñ terk iderse ol durur
Cümle yüzler içre ol bir yüzi seyrân eyleyen⁶¹

⁶⁰ Bu şiir N.M.D.'de 15 beyittir. Mecmuada 1, 2, 7, 8, 9, 10, 12 ve 15. beyitleri bulunmaktadır. Ayrıca mecmuadaki 4. beyit divanda mecmuadaki 5 ve 6. beyitlerden hemen sonra gelmektedir. N.M.D. 295-296

⁶¹ [5. M 3b, N.M.D. 295-296]

1. zâr u giryân: zârı giryân M: zâr u efgân N.M.D. 295; cân: dil N.M.D. 295

2. Nâr [u] bâda âb [u] hâke: Nâr u bād u âb u hāküñ N.M.D. 295; emr ü: emre N.M.D. 295

3. dönderür: döndürür N.M.D. 295

4. ağladup: ağladan N.M.D. 296

6. mescidde N.M.D. 295: mescide M; ser-hoş: sarhoş N.M.D. 295

7. Ôuşşâķa: Ôuşşâķı N.M.D. 296

8. kim vücüduñ: bu vücüdün N.M.D. 296

[6. M 3b, Ş.S.D. 190-191]⁶²

İlahî

[Fā'îlâtün/fā'îlâtün/fā'îlâtün/fā'îlün]

1 Ey şaçuñ zencirini *ve 'l-leyl*⁶³ hoş ta'óbîr ider
*Ve 'd-đuhâ*⁶⁴ envâr-ı rüyuñda Óaceb tefsîr ider

2 Döst-ı Hâkķ'a mażhar oldıgın yed-i tülâsınuñ
*Mā rameyte iz rameyte*⁶⁵ diñle gör tefsîr ider

3 Baħr-i Óilminde anuñ bir kıatreye vâsıl olan
Çāh-ı kıalbinden ma'Ōārif zemzemin tefcîr ider

4 Na'Ōt-ı gülzārında bülbül olduğum Óayb olmasun
Lā-cerem maħbūbunuñ zıkrın kışı tekşîr ider

5 Şemsî bilü[p] Óaczini ider nu'Ōūtından sukūt
Lıķ dil müftîsi andan men'Ō-ile taħzîr ider⁶⁶

⁶² Bu şiir Ş.S.D.'de 16 beyittir. Mecmuada 1, 4, 7, 15 ve 16. beyitleri bulunmaktadır. Ş.S.D. 190-191

⁶³ *ve 'l-leyl*: “Yemin olsun geceye...” (74 Müddesir 33, 81 Tekvîr 17, 84 İnşıkak 17, 89 Fecr 4, 91 Şems 4, 92 Leyl 1, 93 Duhâ 2) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/>) (13.12.2021)

⁶⁴ *Ve 'd-đuhâ*: “Yemin olsun, kuşluk vaktine;” (93 Duhâ 1) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Duh%C3%A2-suresi/6080/1-3-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁵ *Mā rameyte iz rameyte*: (Oku) attığında da sen atmadın, Allah attı. (8 Enfâl 17) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Enf%C3%A2l-suresi/1177/17-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁶ [6. M 3b, Ş.S.D. 190-191]

1. rüyuñda: rüyuñdan Ş.S.D. 190

2. döst-ı Hâkķ'a mażhar oldıgın: dest-i Hâkķ'a mażhar olduğun Ş.S.D. 190; tefsîr: takrîr Ş.S.D. 190

3. Óilminde: Óilminden Ş.S.D. 190

4. olduğum: oldıgım Ş.S.D. 191; tekşîr Ş.S.D. 191: teksîr M

[7. M 3b-4a, TM 175]⁶⁷

İlâhî

Uşûl-i Devr-i Revân

[8'li hece ölçüsü]⁶⁸

1 Folap niçün inilersin
Derdüm vardur inilerem
4a Ben Mevlâ'ya Ôâşık oldum

⁶⁷ Bu şiir TM'de "Öbür Yunus (Âşık Yunus)'un Şiirlerinden" başlığı altında ve 7 beyit olarak geçmektedir. Mecmuada 1, 2, 4 ve 7. beyitleri dörtlük halinde bulunmaktadır. Şiirin mecmuada bulunmayan beyitleri şunlardır:

3 Beni bir dağda buldılar kolum kanadum kırdılar
Dolaba lâyük gördiler anun için inilerem

5 Suyum alçakdan çekerem dönüp yüksekden dökerem
Görün şu ben ne çekerem anun için inilerem

6 Ben bir dağın ağacıyam ne tatlıyam ne acıyam
Ben Mevlâ'ya duacıyam anun için inilerem. TM 175

T'de bu şiirin "Derdüm vardur inilerem" redifli ve 12 dörtlükten oluşan başka bir varyantına yer verilmiştir. Mecmuadaki şiir bu varyantın 1, 2, 8 ve 12. beyitlerine tekabül etmektedir. Bu kısımlar çalışmada şöyle geçmektedir:

1 Dolap niçün inilersin
Derdüm vardur inilerem
Ben Mevlâ'ya Ôâşık oldum
Derdüm vardur inilerem

2 Benüm adum dertlû dolap
Suyum akar yalap yalap
Böyle emreylemiş Çalap
Derdüm vardur inilerem

8 Dülgerler budagum yondı
Her aÖzâm yirine kondı
Bu inildüm Hak'dan geldi
Derdüm vardur inilerem

12 Dervîş Yûnus eydür âhı
Gözyaşı döker günâhı
Hakk'a Ôâşıkam vaÖllahi
Derdüm vardur inilerem T 125-126

⁶⁸ Bu şiir "semâÖî" nazım biçimiyle yazılmıştır.

Anuñ içün inilerem

2 Benüm adum dertli tolup

Şuyum çıkar yalap yalap

Böyle emr eylemiş Çalap

Anuñ içün inilerem

3 Dülgerler hezānum yondı

Her āŖžām yerine kındı

Bu inildüm Ħaḳḳ’dan geldi

[Anuñ içün inilerem]⁶⁹

4 ŖĖşık Yūnus iydürür āhı⁷⁰

Gözyaşı döker günāhı

Ħaḳḳ’a ŖĖşıkum bi’llāh[i]

Anuñ içün inilerem⁷¹

Temmet

[8. M 4a]⁷²

Be-Taḥrīr-i ⁷³ Efendi

Destūr

[MefāŖlün/mefāŖlün/mefāŖlün/mefāŖlün]

1 Vücūduñ nūr-ı vech-i lem yezeldür yā Resūla’llāh

Żuhūruñ pertev-i nūr-ı ezeldür yā Resūla’llāh

⁶⁹ Mecmuada bu mısra yazılmamıştır.

⁷⁰ Bu mısra da vezin bozuktur.

⁷¹ [7. M 3b-4a, TM 175]

1. tolup: dolap TM 175

2. dertli tolup: dertlū dolap TM 175; çıkar: akar TM 175

3. dülgerler hezānum: dülgerler beni TM 175; yerine: yirine TM 175

4. ŖĖşık Yūnus iydürür: Derviş Yūnus eydür TM 175; bi’llāh[i]: vallāhi TM 175

⁷² Bu şiir Muhammet Nur Doğan’ın hazırladığı Şeyhülislām EsŖad Efendi, Mehmet Said Arbatlı’nın hazırladığı Bağdatlı EsŖad, Fatih Aydoğan’ın hazırladığı Sahaflar Şeyhi-zāde EsŖad Mehmed Efendi, Ali Kemal Şaş’ın hazırladığı EsŖad Efendi ve Hüseyin Tay’ın hazırladığı Musullu EsŖad Seyyid Mehmed Divanları’nda bulunamamıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şaire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılammıştır.

⁷³ Bu kelime okunamamıştır.

2 Melâhatle güzelligüñ hatm olmuşdur el-ĥaķ
Cemālūñ ĥüsn-i Yūsuf’ dan güzeldür yā Resūla’llāh

3 Ne vech-ile gönül bağlaya Óaşıķ ġayr-ı maÓşūķa
Cemāl-i bā-kemālūñ bī-bedeldür yā Resūla’llāh

4 Gönül vaślın umar lāyık degilse sen Óināyet kıl
ÓAmel yok itdügüm ancaķ emeldür yā Resūla’llāh

5 Senūñ yoluñda her ne zaĥmet olsa Óayn-ı raĥmetdür
Eger niş olsa nūş-ı Óaseldür yā Resūla’llāh

6 Cenāb-ı Ĥazret’e lāyık Óamel yok gerçi EsÓad’da
Hele bünyān-ı dīnüm bī-ĥaleldür yā Resūla’llāh

7 Kuşūr-ı şīÓrümi lutf ile setr it zeyl-i Óafvuñla
Senūñ şevķüñle söylenmiş ġazeldür yā Resūla’llāh

Tamām

11 Şaban Sene 1237

4b

Faśl-ı Māhūr

[9. M 4b, S 139: E 243: T 70-71]⁷⁴

İlāhī

[12’li hece ölçüsü]

1 Yā Rabb[i] dilerem Óışķuñ vir şevķüñ vir
Fażluñdan umaram Óışķuñ vir şevķüñ vir

2 Pāk eyle ķalbūñi māsivā ĥubbından
Ĥubbuñı Óatā kıl Óışķuñ vir şevķüñ vir⁷⁵

⁷⁴ Bu şiir T’de dörtlükler halinde geçmektedir. T 70-71

Bu şiir S ve E’de “Ümmî Sinanzâde Hasan” adına kayıtlıdır. S 139: E 243

⁷⁵ Bu beyit E ve T’de mecmuadaki 3 ve 4. beyitlerden sonra gelmektedir. E 243: T 71

3 Mest eyle sen beni bilmeyem ben beni
Tā bula cān seni Ŗışķuñ vir şevķuñ vir

4 Yoluñda Ŗāşıkķlar derd-ile yanıkķlar
Cānlardan geçdiler Ŗışķuñ vir şevķuñ vir

5 Bu Derviş ķuluña nażar ķıl hāline
İrgürüp vaşluña Ŗışķuñ vir şevķuñ vir⁷⁶

Temmet

[10. M 4b, N.DVÇ. 69-70]

İlahî⁷⁷

[FāŖilātün/fāŖilātün/fāŖilün]

1 Żikrūñ ile olmuşam raţbu'l-lisān
Yā ġıyāşe'l-müsteġişşin⁷⁸ el-amān
Ŗışķuñ ile eylerem āh [u] fiġān
Yā ġıyāşe'l-müsteġişşin el-amān

⁷⁶ [9. M 4b, S 139: E 243: T 70-71]

1. vir: ver T 70

2. Pāk eyle ķalbūñi: Kalbimi pāk eyle S 139: Kalbini pāk eyle E 243; Pāk eyle ķalbūñi māsivā ħubbindan: Kalbün pāk eylegil/Māsivā ħubbın sil T 71

3. beni: seni M 4b: beni S 139, E 243, T 70

4. derd-ile: derdünle S 139, T 70

5. Bu Derviş: Hasan S 139: Derviş Yūnus T 71; ķıl: et S 139, E 243: eyle T 71; irgürüp: irgüresin T 71

⁷⁷ Bu şiir N.DVÇ.'de "Münācāt-ı Belāġat-İĥtivā Velehu Raĥmetu'l-lāhi Ŗaleyh" başlığı altında geçmektedir.

Bu şiir N.DVÇ'de 5 bend olarak bulunmaktadır. Mecmuada 1, 2 ve 5. bendleri bulunmaktadır. 3 ve 4. bendleri şu şekildedir:

3 Düşdi vahdet-gāh-ı dünyāya gōñül
Cürmümi Ŗafv eyleyüp sen raĥm ķıl
Sāye-i lutfuñda eyle müstażil
Yā ġıyāşe'l-müstaġişşin el-amān

4 Biz ezel Ŗahdinde nüş itdük şabūĥ

Ola kim ķalbe ire feyz-i fütūĥ

Ārzümend-i vişālündür bu rūĥ

Yā ġıyāşe'l-müstaġişşin el-amān N.DVÇ. 69

⁷⁸ Yā ġıyāşe'l-müsteġişşin: Yardım isteyenlerin yardımcısı. (<http://mucizedualar.com/ya-giyasel-mustegisin-c-c.html>) (13.12.2021)

2 Bulmadum yol âşiyân-ı vaḥdete
Ĥayret el virdi baḳup bu kesrete
İrmedüm bir bezm-i ḥâs-ı vuślata
Yā ġıyāse 'l-müsteġişin el-amān

3 İki cihānda eyā Rabbü'l-Mucib
Cümledenüñ maḳsūdını eyle naşib
Zerre-i Őışkuñ niyāz eyler Necib
*Yā ġıyāse 'l-müsteġişin el-amān*⁷⁹

Temmet

[11. M 4b-5a, N.M.D. 305]

İlahi

[FaŐilātün/faŐilātün/faŐilātün/faöilün]

1 Gir semāŐa zıkr ile gel yana yana Hū deyu
İr şafā-yı zevḳ-i Ĥaḳḳ'a yana yana Hū deyu

2 Hep erenler Hū ile ḳaldurdılar cān perdesin
Açdılar gözlerin andan yana yana Hū deyu

3 Gördiler Hū ḳaplamış hep on sekiz biñ Őālemi
Feyz alurlar cümle Hū'dan yana yana Hū deyu

5a 4 Żāt-ı Ĥaḳḳ'ı buldılar buluşdılar bu Hū ile
Dōst göründi her taraḑdan yana yana Hū deyu

5 Ey Niyāzi ḳalbine Őāşıḳlaruñ raḥmet dolar

⁷⁹ [10. M 4B, N.DVÇ. 69-70]

2 âşiyân: âsitân N.DVÇ. 69; vaḥdete: vaḥdete N.DVÇ. 69; virdi: verdi N.DVÇ. 69; bir bezm-i ḥâs-ı vuślata: ser-vaḳt-i bezm-i Őişrete N.DVÇ. 69

3 cihānda: Őālemde N.DVÇ. 70; Rabbü'l-Mucib: Rabb-i Mucib N.DVÇ. 70; Cümledenüñ: Herkesüñ N.DVÇ. 70

*Küntü kenzün*⁸⁰ haznesinden yana yana Hû deyu⁸¹

Temmet

[12. M 5a, Y.B.D. 502]

İlahî

[Fā'Öilātün/fā'Öilātün/fā'Öilātün/fā'Öilün]

1 Āb-ı tevḥîd ile dilden mäsivā naḡsını yu

*Mā hüve 'l-maḡşūd*⁸² olan Hû'dur iki Öālemde Hû

2⁸³ *Innema 'llāhü ilāhün vāḥidün*⁸⁴ *lā raybe fîh*⁸⁵

*Veḡkuru 'llāhe keṡīrān*⁸⁶ *veṡkurū*⁸⁷ *vestaḡfirū*⁸⁸

3 Yā İlahî bu ne sırdur kim mürid-i Öışḡ olan

Sa'Öy ile baḡr-ı muḡīṡ-i Öilm olur bir ḡatre şu

4 Dār-ı vāḡdetde imām-ı Öışḡ-ile ḡılmaz namāz

Almayan Mansūr-veṡ [āb-ı] ḡayātından vuzūō

5 Şüret-i ta'Öbīre şıḡmaz ma'Önî-i Öışḡ-ı ḡavās

Söyleme bu rāz[ı] Yahyā sen Öavāma rū-be-rū⁸⁹

⁸⁰ *Küntü kenz*: "Ben (gizli) bir hazîneydim." (Hadîs-i kudî) (Yılmaz, 1992, 98)

⁸¹ [11. M 4b-5a, N.M.D. 305]

1 zevḡ: Öaşḡ N.M.D. 305

2 ḡaldurdılar: ḡaldırırlar N.M.D. 305

5 ḡalbîne: ḡöñlüne N.M.D. 305; rahmet dolar: ḡikmet tolar N.M.D. 305

⁸² *Mā hüve 'l-maḡşūd*: "Maksat olan" (<https://www.nedirsor.com/ma-huve>) (13.12.2021)

⁸³ Bir tek ilāḡ olmasında asla şüphe olmayan Allah'ı ḡokḡa anınız, ona şükrediniz ve ondan baḡışlanmayı dileyiniz.

⁸⁴ *Innema 'llāhü ilāhün vāḡidün*: Allah ancak bir tek ilāḡtır. (4 Nisâ 171) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Nis%C3%A2-suresi/664/171-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁸⁵ *lā raybe fîh*: ...asla şüphe olmayan... (3 Āl-i İmrân 9) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C3%82l-i-%20%C4%B0mr%C3%A2n-suresi/301/8-9-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁸⁶ *Veḡkuru 'llāhe keṡīrān*: Ve Allah'ı ḡokḡa anınız. (8 Enfâl 45) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Enf%C3%A2l-suresi/1205/45-46-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁸⁷ *veṡkurū*: Bana şükredin. (2 Bakara 152) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/159/152-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁸⁸ *vestaḡfirū*: Rabbinizden *baḡışlanmayı dileyin*. (11 Hûd 90) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/H%C3%BBd-suresi/1562/89-90-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁸⁹ [12. M 5a, Y.B.D. 502]

3. olan: olup Y.B.D. 502; Öilm: Öışḡ: Y.B.D. 502

Temmet

[13. M 5a, N.M.D. 251]⁹⁰

İlâhî

[Mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

1 Hevâ ise yeter gönül gel Allâh'a dönelüm gel
Sivâ ise yeter ey dil gel Allâh'a dönelüm gel

2 Nice bir sevelüm gayrı nice bir olalum ayrı
Añalum vuşlat-ı yârı gel Allâh'a dönelüm gel

3 Faleb kıl her seher gâhı yürekden eylegil âhı
Sevenler buldı Allâh'ı gel Allâh'a dönelüm gel

4 Şoralum gel bilenlere güli bûyın duyanlara
Vişâlüne irenlere gel Allâh'a dönelüm gel

5 Niyâzi'ye olup hâldeş olursuñ bu yola yoldaş
Döküp gözlerimizden yaş gel Allâh'a dönelüm gel⁹¹

Temmet

4. hayâtından: âb-ı hayâtından Y.B.D. 502

5. Yahyâ sen: ey Yahyâ Y.B.D. 502

⁹⁰ Bu şiir N.M.D.'de 7 beyittir. Mecmuada 1, 2, 5, 6 ve 7. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan beyitleri şu şekildedir:

3 Bize Hâk'dan gel olmadın ecel kûsı urulmadın

Cânun ÖAzrâ'îl almadın gel Allâh'a dönelüm gel

4 Özenmez misin ol yâra ki aldanmışsın ağıyâra

Seni azdırmış emmâre gel Allâh'a dönelüm gel

Ayrıca 4. beyitin Süleymaniye Kütüphanesi Mihrişah Sultan 384/1 Nüshası'nda şu şekilde geçtiği belirtilmiştir:

“Özenmemisen ol yâre seni azdırmış emmâre

Ki aldanmışsın ağıyâre gel Allâh'a dönelim gel” N.M.D. 251

⁹¹ [13. M 5a, N.M.D. 251]

4 duyanlara: direnlere N.M.D. 251

5. olursuñ: olursuñ N.M.D. 251; bu yola: yolına N.M.D. 251

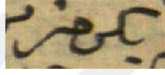
[14. M 5a]⁹²

İlâhî

[Mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

1 Senüñ sevdâ-yı vaşluñla gönül şeydâ vü bî-çâre
Senüñ dâğ-ı firâkuñla ciger pür-şerhâ vü yâre

2 Reh-i vaşluñda gerçi her keder mahz-ı neşât ammâ

Benüm âh-ı derûnum ⁹³ bir nâle vü zâre

3 Kerem kıl ey Hâbîb-i ma'âden-i ihsân-ı nâ-ma'ôdûd
Kapuñda behre-mend olur nice şâyeste âzâde

4 Kerem kıl ey Resûl-i matla'ı şems-i Ôatâ vü cûd
Çü kârûñ dâ'îmâ Ôafv ü mürüvvet her günehkâre

5 Münîb-i derdmendü merhamet cûyuñda mesrûr it
Yeter mahrûm-ı feyz oldı irüşdür bezm-i dîdâre

İlâhî temmet

[15. M 5b, E 312-313]

İlâhî

[Mefâ'îlün/mefâ'îlün/fe'ûlün]

1 Eyâ rehber olan râh-ı vişâle

⁹² Bu şiir Muzaffer Karataş'ın hazırladığı (Kâlâyî-zâde Ahmed) Münîb Dîvânı'nda bulunamamıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şaire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

⁹³ Bu kelime okunamamıştır.

Muhammed Muṣtafā sultān-ı kevneyn
Senüñle irdiler nūr-ı cemāle
Muhammed Muṣtafā sultān-ı kevneyn

2 Ki ol taht-ı risālet şāhı sensin
Günehkāruñ şefāʾat-hʾāh[ı] sensin
Göñüller burcunuñ çün māhı sensin
Muhammed Muṣtafā sultān-ı kevneyn

3 Hābīb-i Hāzret-i Yezdān Muhammed
Yoluñda sālīkūñ bu Derviş Aḥmed
Var ʾafv it kuşūrın eyleme red
Muhammed Muṣtafā sultān-ı kevneyn⁹⁴

Temmet

[16. M 5b, N.M.D. 220]⁹⁵

İlahi

[Müstefʾilün/müstefʾilün/müstefʾilün/müstefʾilün]

1 Dermān arardum derdüme derdüm baña dermān imiş
Burhān arardum aśluma aślum baña burhān imiş

2 Mürşid gerekdür bildire Hāḫḫ'ı saña ḥāḫḫa'l-yaḫḫın
Mürşidi olmayanlaruñ bildükleri gümān-imiş

3 [Her] mürşide dil virme kim yoluñı şarpa uğradur
Mürşidi kāmīl olanuñ gāyet yolu āsān imiş

4 Añla hemān bir söz dūrūr yoḫuş degüldür düz dūrūr
ʾŌĀlem ḫamu bir yüz dūrūr gören anı ḥayrān imiş

⁹⁴ [15. M 5b, E 312-313]

3. Var: Nölur E 313

⁹⁵ Bu şiir N.M.D.'de 9 beyittir. Mecmuada 1, 6, 7, 8 ve 9. beyitleri bulunmaktadır. N.M.D. 220.

5 İşit Niyāzî'nüñ sözün bir nesne örtmez Hâķ yüzün
Hâķ'dan Óayān bir nesne yok gözsüzlere pinhān imiş

İlāhî temmet

[17. M 5b, Y.E.D. 777-778]⁹⁶

İlāhî

[10'lu hece ölçüsü]

1 Ayurma beni senden Yaradan
Düşüp ölürem ben bu yaradan

2 Ağlama direm şol gözlerüme
Kān yaş aķıdur aķdan kāradan

3 Öldüğüm için ğam mı çekerem
Alur cānumı bir gün Yaradan

4 Varam yüz sürem dōst eşigine
Bir hırķa giyem yüz biñ pāreden

5 ÓĀşık Yūnus'un budur maķsūdı
Ala yārini çıķa aradan⁹⁷

Temmet

⁹⁶ Bu şiir Y.E.D.'de 8 beyittir. Mecmuada 1, 2, 4, 7 ve 8. beyitleri bulunmaktadır. Ayrıca mecmuadaki 2. beyit divanda mecmuadaki 3. beyitten sonra gelmekte ve 4. beyit olarak geçmektedir. Y.E.D. 777-778

⁹⁷ [17. M 5b, Y.E.D. 777-778]

1 düşüp: düşdüm Y.E.D. 777

2. aķdan kāradan: aķ u kāradan Y.E.D. 777

3. ğam mı çekerem: ğuşsa mı yirüm Y.E.D. 777; Alur cānumı bir gün: Ala cānumı yine Y.E.D. 777

4. yüz sürem dōst eşigine: kıl olam şeyh işigine Y.E.D. 777; Bir hırķa giyem: ÓAbā dīkinem Y.E.D. 777

5. ÓĀşık Yūnus'un budur maķsūdı: Emre'm Yūnus'un murādı budur Y.E.D. 778; Ala yārini: Ala yārına Y.E.D. 778: İre yārine (Mustafa Tatçı, *Yūnus Emre Dīvānı*, H Yayınları, İstanbul, 2020, s. 393.)

[18. M 5b, Ü.D. 79-80]⁹⁸

İlahî

[Fā'Öilātün/fā'Öilātün/fā'Öilātün/fā'Öilün]

1 N'olduñ ağılarsuñ gönül bir bî-bedel yāruñ mı var

Zā[rı] zār[ı] inlemekden ğayrı bir kāruñ mı var

2 Nār-ı Ŗışķa kendüñi atmak diler süñ her nefes

Oda yanmaz kim Hālîlu'llāh gibi tenüñ mi var

3 Baġr[ı] başlu gözi yaşlu yüregi delik delik

Kim belāya dōyüci Eyyüb gibi şabruñ mı var

4 Rüz [u] şeb ārzü idersüñ dōst cemālün görmege

Sırr-ı Ahmed'den irişmiş çeşme-i nūruñ mı var

5 Ne Ŗaceb cür'et idersüñ sözlere Üftāde sen

Rāh-ı Hākķ'a vāsıl olmışdur Hayy'a hālün mi var⁹⁹

İlahî temmet

⁹⁸ Bu şiir Ü.D.'de 7 beyittir. Mecmuada 1, 2, 4, 6 ve 7. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 3 ve 5. beyitler şöyledir:

3 Cānumı virsem diyü ārzü idersin dā'öimā

Rūh-ı İsmā'öl'e beñzer ķurbān cānuñ mı var

5 Mā-sivādan geçübün dost iline Ŗazm itmege

Rūh-ı Kudsî'den irişmiş per ile bālün mi var Ü.D. 79

⁹⁹ [18. M 5b, Ü.D. 79-80]

1. ağılarsuñ: inlersin Ü.D. 79; bir: hiç Ü.D. 79

3 Baġr[ı] başlu gözi yaşlu: Gözi yaşlu baġrı başlu Ü.D. 79; yüregi delik delik: ciġeri pür-hün olup Ü.D. 79; dōyüci: doyıcı Ü.D. 79

4. irişmiş: yetişmiş Ü.D. 79; çeşme-i nūruñ: çeşmüne nūruñ Ü.D. 79

5. Rāh: Nūr Ü.D. 80; olmışdur Hayy'a: olmuş zerrece Ü.D. 80

[19. M 6a]¹⁰⁰

6a

Na'Öt-ı Şerif

[Mefā'Öilün/mefā'Öilün/mefā'Öilün/mefā'Öilün]

1 Firākuñla yanar qalb-i melîlüm yâ Resûla'llâh
Reh-i hayretde qaldım yoq delîlüm yâ Resûla'llâh

2 Sevād-ı rûyum ehl-i mahşeri zûlmetde qor yarın
Yumazsa âb-ı rahmetle Celîl'üm yâ Resûla'llâh

3 Beni lutfuñla âzād it şefî'Öü'l-müznibînsin sen
Ki dām-ı fāqa düş oldım zelîlüm yâ Resûla'llâh

6b

Fa'sl-ı Pençgâh

[20. M 6b, E 130]¹⁰¹

İlahî

[Müstef'Öilün/müstef'Öilün/müstef'Öilün/müstef'Öilün]

1 Yandı gönülde mäsivâ çün nâr-ı zikru'llâh ile
Oldı münevver cân [u] dil envâr-ı zikru'llâh ile

2 Pâk eyle qalbüñ ey hümâm zikr etmek ile şubh [u] şâm
Dil mahzeni tola tamâm tekrâr-ı zikru'llâh ile

3 Ehl-i tarîqat geldiler zikr ile Hâkq'ı buldılar
Esrâra vâkıf oldılar âşâr-ı zikru'llâh ile

4 Vahdet şerâbın [kim] içer Öâlemlere rahmet şaçar

¹⁰⁰ Bu şiirde şairin mahlası geçmemektedir. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

¹⁰¹ Bu şiirin 3 ve 4. beyitlerinin sırası E'de tam tersi şekildedir. E 130

Miróât-ı albini açar izhâr-ı zıkrı'llâh ile

5 Dirseñ kemâle iresüñ varup cinâna giresüñ

ÓAdlı gözüñ aç göresin dıdâr[1] zıkrı'llâh ile¹⁰²

Îlâhî temmet

[21. M 7a, S 95: Y 709-710]

7a

Îlâhî¹⁰³

[MefâÖilün/mefâÖilün/mefâÖilün/mefâÖilün]

1 Yine Óarz eyledi dilber yüzün asr-ı celâliden

Yine nâlend[e] şeydâyum şerâb-ı lâ-yezâliden

2 Çü düşdi Óışkuña gönlüm ezelden [tâ] ebed mestüm

Ölmâret mi gelür hergiz harâb-ı lâúbâliden

3 Senüñ Óışkuñ kitâbın[1] gözi anıyla yazmışdur

Şaçarsa dürr ile mercân n'ola baır-i âmâliden

4 Hudâvendâ ne nas ola kemâl-i sultânından kim

[E]ger bu Yazıcıoğlu göre nür-ı cemâliden¹⁰⁴

Temmet

¹⁰² [20. M 6b, E 130]

1. göñülde: gönülden E 130

2. eyle: ola E 130; tola: dola E 130; tekrâr: esrâr E 130

3. vâıf: vâsıl E 130

4. içer Óâlemlere rahmet saçar: kim içer bu cümle varlıktan geçer E 130; izhâr: tekrâr E 130

¹⁰³ Bu şiir Y'de "aşıdetün İlâhiyye" başlığı ile ve 21 beyit olarak geçmektedir. Mecmuada 1, 9, 20 ve 21. beyitleri bulunmaktadır. Ayrıca bu şiirin 3. beyiti burada 21, 4. beyiti burada 20. beyit olarak geçmektedir. Y 709-710

¹⁰⁴ [21. M 7a, S 95: Y 709-710]

1. nâlend[e]: nâlân ü S 95

2. [tâ]: tâ S 95, Y 709; lâúbâliden: lâ yezâliden S 95

3. kitâbın[1]: kitabını S 95, Y 710; dürr ile mercân: derd ile gevher S 95; âmâliden: emâniden S 95

4. kemâl-i sultânından kim: kemâl-i sultânından S 95; kemâl-i saltanatdan Y 710

[22. M 7a]¹⁰⁵

Ḳaşıde

1 Yā Ḥayy yā Ḳayyūm el-meded

Yā Bāsīt yā Vedūd el-meded

2 Yā senede'l-Ōācizīn el-meded

Yā melāze'l-mültecīn el-meded

3 Yā ḥayre'l-ḥāfīzīn el-meded

Yā aḥkeme'l-ḥākimīn el-meded

4 Yā sākinete'l-Medīneti yā Resūla'llāh el-meded

Yā cedde'l-Ḥaseneyni'l-aḥseneyni el-meded

5 Yā ḥāteme'n-nebiyyīn el-meded

Yā resūle's-ṣaḡaleyn el-meded

6 Yā Īmāme'l-ḳıbleteyn el-meded

Yā evlāde Resūlu'llāh el-meded¹⁰⁶

¹⁰⁵ Şiirde şairin mahlası geçmemektedir. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

¹⁰⁶

[22. M 7a]¹⁰⁶

Ḳaşıde

1 Ey diri olan, ey kendi zâtı ile kâim olan bize yardım et.

Ey rızkı bollaştıran ey kullarını çok seven bize yardım et

2. Ey acizlerin dayanağı bize yardım et

Ey iltica edenlerin sığınağı bize yardım et

3. Ey koruyanların en hayırlısı bize yardım et

Ey hükmedenlerin en hakimi bize yardım et

4. Ey Medine'de ikamet eden ey Allah'ın peygamberi bize yardım et

Ey iki güzel olan Hasan ve Hüseyin'in dedesi bize yardım et

5. Ey peygamberlerin sonuncusu bize yardım et

Ey insanların ve cinlerin peygamberi bize yardım et

6. Ey iki kıblenin imamı bize yardım et

Ey Peygamber'in evlatları bize yardım edin

Temmet

[23. M 7a, K.R.P.D. 134-135]

[Mefā'ölün/mefā'ölün/mefā'ölün/mefā'ölün]

1 Hayāl-i zülf-i ham-ber-ham ki eyler hâtırum derhem
Olur her medd-i āhum tūğ-ı şāhı dūd-ı dil-perçem

2 Zülāl-i tesliyet eyler Óalev-gır āteş-i Óışkı
Gül-i dāğ-ı fūrūzāna şererdür kıatre-i şebnem

3 Hevāsı āteş[i] ābı vü hāki ma'oden-i sevdā
Temāşā eyledüm iklim-i Óışkı başka bir Óālem

4 Hevā-yı zülf [ü] la'ölüñle budur kânūmı Óuşşākuñ
Urur mānend-i ney gāhı şabā geh būselikden dem

5 ÓAceb mi diller[i] tekdır iderse hatt-ı mevhūmuñ
Kıapar ebr-i muhayyelden dil-i hūrşid olursa nem

6 Keserse bezm-i şahbādan ayağın zāhid-i huşkın
Felekde çin-i ebrū gibi tığ-i hoş-kad[em] bilmem

7 Hāsūd-ı Ehrimen-gır eylesün mi ser-fürū Rāğıb
Muhammerdür ser-ā-pā tıynetümde neş'oe-i ādem¹⁰⁷

¹⁰⁷ [23. M 7a, K.R.P.D. 134-135]

3. Hevāsı āteş[i] ābı vü hāki ma'oden-i sevdā: Hevāsı āteş-engiz ābı sevdā-hız-i hākinden K.R.P.D. 135

4. la'ölüñle: hāliñle K.R.P.D. 135

5. dil-i hūrşid olursa: dil-i āyine lābūd K.R.P.D. 135

[24. M 8b, R.E.D.D. 259]

İlahî¹⁰⁸

[Fā'Öilātün/fā'Öilātün/fā'Öilātün/fā'Öilün]

1 Cānı sūzān eyledi fikr-i celālūñ külhanı
 ÓAklı hāyrān eyledi seyr-i cemālūñ gülşeni
 Külhan u gülşende qoyma kıl vīsālūñ rüşeni
 Nūr-ı vahdetle münevver eyle yā Mevlā beni

2 İsteyen her istegin buldı kapuñda cān ile
 Şād-kām eyle kuluñdur matlabuñ ihsān ile
 Cānumı lutf ile mahrem eyle sen cānān ile
 Nūr-ı vahdetle münevver eyle yā Mevlā beni

3 Sevdigüñ nūr-ı Muhammed hāqqı-çün Bār[ı] Hudā
 Óİşkına ol zāt-ı pākūñ kıl müyesser iktidā
 Baña hāzretde Enişî Óāşıkuñ ola şadā
 Nūr-ı vahdetle münevver eyle yā Mevlā beni¹⁰⁹

Temmet

¹⁰⁸ Bu şiir R.E.D.D.'de "Münācāt-ı Eniş Dede Quddise Sırruhu" başlığıyla bulunmaktadır. R.E.D.D. 259

¹⁰⁹ [24. M 8b, R.E.D.D. 259]

1. Külhan u: Külhabi M: Külhan u R.E.D.D. 259

2. kuluñdur matlabuñ: kuluñ da matlabım R.E.D.D. 259; lutf ile: lutfıyla R.E.D.D. 259

3. Enişî Óāşıkuñ: Enîsü'l-âşıkîn R.E.D.D. 259; şadā: nidā R.E.D.D. 259

[25. M 8b, M.T.Ü.DVÇ. 9-10]¹¹⁰

İlahî

[10'lu hece ölçüsü]

1 Yandım kül oldum Óışk meydânında

Koşur gül oldum Óışk meydânında

2 Hâk Óışkı geldi benligim aldı

Bir adum kaldı Óışk meydânında

3 Gül idim soldum nûr ile taldum

Ol döst ben oldum Óışk meydânında

4 Bî-hoş olmuşum medhûş olmuşum

Meczûb olmuşum Óışk meydânında

5 Ulular gitmiş yolları açmış

Su gibi akmış Óışk meydânında

6 Ağlarum gülmem gözlerüm silmem

N'olduğum bilmem Óışk meydânında

7 Tâlib de hayrân Óışk ile süzân

Olmuşum Óuryân Óışk meydânında¹¹¹

¹¹⁰ Bu şiir M.T.Ü.DVÇ.'de "Mehmet Tâlib Efendi'nin Hayatı ve Eserleri" başlığı altında verilmiştir. Bu şiirin kaynaklarda bestelediği ilahilerine örnek olarak gösterilenlerden divanda bulunmayanlardan biri olduğu belirtilmiştir. Söz konusu çalışmada bu şiir dörtlükler halinde bulunmaktadır. Mecmuadaki 3. beyit burada 2. dörtlük, 2. beyit 3. dörtlük, 6. beyit 4. dörtlük, 5. beyit 6. dörtlük olarak geçmektedir. Mecmuadaki 4. beyit burada bulunmamaktadır. Mecmuadaki 3. beyitin 2. mısrasının burada bulunup mecmuada bulunmayan 5. dörtlüğün 3. ve 4. mısrası olduğu görülmüştür. Bu dörtlük şöyledir:

5 Arayıp buldum

Kudretle doldum

Ol dost ben oldum

Aşk meydanında M.T.Ü.DVÇ. 9-10

¹¹¹ [25. M 8b, M.T.Ü.DVÇ. 9-10]

1. Kokur: Kokar M.T.Ü.DVÇ. 9

2. Hâk Óışkı: Aşk-ı Hak M.T.Ü.DVÇ. 9

3. Ol döst ben oldum: Bilmezem n'oldum M.T.Ü.DVÇ. 9

7. Óuryân: giryan M.T.Ü.DVÇ. 9

Temmet

[26. M 8b-9a, E.R.D.1 242: E.R.D.2 171]

İlahî¹¹²

[Fā'Öilātün/fā'Öilātün/fā'Öilātün/fā'Öilün]

1 Ba'hr-ı Öummān kuşıyam yirüm mekānum andadur
Bunda avum süregeldüm dü-cihānum andadur

9a 2 Mevc urup ol ba'hr-ı Öummān bunda bırağdı beni
Dürr-i bî-hemtā benüm ma'Öden [ü] kānum andadur

3 Çağa çıplağ baş açuğ yalın [ayağ] geldüm ğarîb
Māl [u] mülküm tāt [u] tahtum hān [u] mānum andadur

4 Ben de tuzağa tutuldum bende düştüm nā-gehān
Bülbülüm feryāda geldüm gülistānum andadur

5 Bunda geldüm Eşrefoğlu Rūmî dirler baña
Bundan özge dağı benüm ad [u] sanum andadur¹¹³

Temmet

¹¹² Bu şiir E.R.D.2'de "Velehū eyzān rahmetu'llāhi Öaleyh" başlığıyla geçmektedir. E.R.D.2 171 E.R.D.1'de bu şiir 6 beyittir. Mecmuada ve E.R.D.2'de bulunmayan bu 6. beyit şöyledir:

6 Zātumı fehm itmege Öilm-i ledün bilmek gerek

Gerçi zāta maẓhar oldum bî-nişānum andadur E.R.D.1 242

¹¹³ [26. M 8b-9a, E.R.D.1 242: E.R.D.2 171]

3. Çağa: Ç a E.R.D.2 171; yalın ayağ geldüm: yalın geldüm M 9a: yalın ayağ geldüm E.R.D.1 242, E.R.D.2 171; Māl [u] mülküm tāt [u] tahtum: Tāt u tahtum māl u mülküm E.R.D.1 242, E.R.D.2 171; hān [u] mānum: cān [u] mānum M: hānümānum E.R.D.1 242, E.R.D.2 171

4. Ben de: Bunda E.R.D.1 242, E.R.D.2 171; feryāda geldüm: zārılığum ol E.R.D.1 242: zārılığum ol E.R.D.2 171

5. dirler: didiler E.R.D.1 242, E.R.D.2 171; Bundan özge dağı: Dağı bundan özge E.R.D.1 242, E.R.D.2 171

[27. M 9a, G 208: E 587]¹¹⁴

İlahî

[Mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

1 Benüm maşsüdüm Ôâlemde degüldür lâkin illâ Hû
Bu benüm derdime dermân degüldür lâkin illâ Hû

2 Degüldür hûrî vü gılmân ne cennet hod ne rıdvân
Bu benüm gönlümi alan degüldür lâkin illâ Hû

3 Anuñ naşş-ı hayâlınden cihân bir zerre olmışdur
Nażar etsem bu zerreye degüldür lâkin illâ Hû

4 Hüdâyî yârâñı idrâk iderseñ fân[i] Ôâlemde
Bu sözüñ sırrına kimse erişmez lâkin illâ Hû¹¹⁵

Temmet

[28. M 9a, Ş.S.D. 212]¹¹⁶

İlahî

[Mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

1 Hudâvendâ şu Ôâlemde esen yeller seni ister
Ayaklarda türâb olmuş tozan yollar seni ister

2 Bulam diyü dil-ârâyı gezer arayı arayı
Dolanur kûh [u] şahrâyı ağan şular seni ister

3 Seherlerde okur virdi virür Ôâşıqlara derdi
Bahâne eylemiş verdi ki bülbüller seni ister

¹¹⁴ Bu şiir A.M.H.D.İ.'de yoktur. G'de ise Hacı Bayram-ı Velî'nin şiiri olarak geçmektedir. G 208

¹¹⁵ [27. M 9a, G 208: E 587]

2. hod: köşkü G 208, E 587; gönlümi alan: gönlüme sultan G 208, E 587

3. etsem bu zerreye degüldür: etsen o zerreden görünmez G 208, E 587

4. Hüdâyî yârâñı: A Bayrâmî eğer G 208: sen eğer E 587; fân[i]: sen bu G 208; Ôâlemde: dünyâyı E 587; sözüñ: sırrın G 208

¹¹⁶ Bu şiir Ş.S.D.'de 10 beyittir. Mecmuada 1, 3, 5, 9 ve 10. beyitleri bulunmaktadır. Ş.S.D. 212

4 Çü sensin Vâhid-i Mutlak mekânun yok Óale'l-ıtlāk
Bahâne kışla vü yaylak göçen iller seni ister

5 Yolın setr eylemiş ağıyar gezer ğurbetde eyler var
Bu Şemsi gibi her kim var duyan kıllar seni ister¹¹⁷
İlahi temmet

[29. M 9b, S 363: E 102-103]¹¹⁸

9b

İlahi

[MefâÖlün/mefâÖlün/mefâÖlün/mefâÖlün]

1 Ziyâlar virdi nûriyle dil u cāna seher zikri
Şafâlar bahş idüp vaşl itdi Sübhân'a seher zikri

2 Seherde bülbül-i şuride-veş efgāna başladı
Gönül mülkini döndürdi gülistāna seher zikri

3 İrişdi şemÖ-i cāna bir haber ilhām-ı Mevlā'dan
Ki vâkıf eyledi esrār-ı sultāna seher zikri

4 Giceler şubha-dek zār ile gözün yaşın revān eyle
Dilerseñ döndüre derdünü dermāna seher zikri

5 Bi-hamdi'llāh Óanāsır bend [ü] bağından halās idüp
Müyesser kıldı vuşlat Derviş ÓOşmān'a seher zikri¹¹⁹

¹¹⁷ [28. M 9a, Ş.S.D. 212]

1. türāb: ğubār Ş.S.D. 212

2. dolanur: tolaşup Ş.S.D. 212; şular: seller Ş.S.D. 212

4. kışla: kışlak Ş.S.D. 212

5. yolın: yoluñ Ş.S.D. 212; setr: sedd Ş.S.D. 212; gezer: kılap Ş.S.D. 212; var: zār Ş.S.D. 212

¹¹⁸ Bu şiir Mehmet Fatih Köksal'ın "Kayserili Divan Şairleri" adlı eserinde 6 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3, 4 ve 6. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 5. beyit şöyledir:

5 Hudâ hakkı benim ömrüm ki bir özge safâdır bu

Sebebdır rāh-ı tahkik içre irfāna seher zikri (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/dervis-osman/>) (17.04.2021)

Bu beyit S'de de şu şekildedir:

5 Bizi refÖ etti esfelden urüc ettirdi aÖlāya

Ulaştırdı mekânı arş-ı Rahmān'a seher zikri S 363

¹¹⁹ [29. M 9b, S 363: E 102-103]

Temmet

[30. M 9b, E 114]

İlahî¹²⁰

[Mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

1 Şifâ-yı derd-i dildür âsitānuñ yâ Resûla'llāh
Anuñçün Muştafâ'dur nām u şānuñ yâ Resûla'llāh

2 Vücūduñ bā'î-i izhâr-ı Ŗafv [u] mağfiretdür hep
Sen olduñ menba'ı lutf [u] Ŗatānuñ yâ Resûla'llāh

3 Cemî'î-enbiyādan hem mükerrrem hem mufaddalsın
Ėabîbisin Cenāb-ı Kibriyā'nuñ yâ Resûla'llāh

4 Sen ol Ŗankā-yı Kāf-ı Ŗarş[-ı aŖzam]sın ki bî-pervā
Senüñ bāğ-ı cināndur āşiyānuñ yâ Resûla'llāh

5 Ėariķ-i baĖr-ı Ŗiśyānum meded Lutfî'ye lutf eyle
Elin al ben Ėarîb [ü] bî-nevānuñ yâ Resûla'llāh¹²¹

Temmet

1. nûriyle: nûruyla (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/dervis-osman/>) (17.04.2021)
2. başladı: başlatdı (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/dervis-osman/>) (17.04.2021)
3. şem'î-i cāna bir Ėaber ilhām-ı Mevlā'dan: bu haber ilhām-ı Mevlā'dan dil ü cāna (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/dervis-osman/>) (17.04.2021); sultāna: Sübhān'a E 103
4. ile: it E 103, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/dervis-osman/> (17.04.2021): döndüre: döndürem E 103

5. Ŗanāsır bend [ü] bāğından Ėalās idüp: Ėalās idüp anāsır bend ü bāğından (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/dervis-osman/>) (17.04.2021); kıldı: itdi E 103

¹²⁰ Bu şiirin Pervin Çapan'ın hazırladığı “*Mustafa Safâî Efendi Tezkire-i Safâî: Nuhbetü'l-Âsâr Min Fevâ'idü'l-Eş'âr (İnceleme-Metin-İndeks)*” adlı eserde “Der-NaŖt-ı Şāh-ı Enbiyā” başlığı altında geçtiği belirtilmiştir. (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/lutfi-lutfullah-hocazade/>) (17.04.2021)

¹²¹ [30. M 9b, E 114]

2. Ŗatānuñ: Huda'nın E 114
3. enbiyādan hem mükerrrem: enbiyālardan mükerrrem E 114; mufaddalsın: mufazzalsın (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/lutfi-lutfullah-hocazade/>) (17.04.2021)
4. Ŗarş[-ı aŖzam]sın: Ŗarşsın M: Ŗarş-ı aŖzamsın (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/lutfi-lutfullah-hocazade/>) (17.04.2021)
5. Elin: Elim E 114; ben: ol (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/lutfi-lutfullah-hocazade/>) (17.04.2021)

[31. M 9b-10a, C.U.D. 234, E 336-337]¹²²

İlahî

[Fā'îlâtün/fā'îlâtün/fā'îlâtün/fā'îlün]

1 Tâ ezelden sen benümle Ōahd [ü] peymân eyledün
Gösterüp ol hûb cemâlün yaŌnî pinhân eyledün

2 Dimiş idün sev beni derdiñe dermân olayum
Sevdigüm-çün artdı derdüm yaŌnî dermân eyledün

3 Bir kuluña virmedün dünyâda bir gömlek giye
Bir kuluña Ōâlemi virüp Süleymân eyledün

4 Bir kuluñı Kerbelâ'da eyledün şusuz şehîd
Birini Mısr-ı hûsün içinde sultân eyledün

¹²² Bu şiir C.U.D.'de 8 beyittir. Mecmuada 1, 2, 5, 6, 7 ve 8. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan beyitler şöyledir:

3 Bir kuluna gel didin bastı kadem arş üstüne
Dileyüp vaslın gel hunıyla mest hayrân eyledin

4 Bir kuluna gel didin Ōaşkına kurban olmağa
Kesme didin bıçağa bir koç kurbân eyledin C.U.D. 234

E'de bu şiir "Gebzeli Şeyh Cemal"e ait "Hüseynî ilahî" olarak gösterilmiştir. E 336-337

Bu şiir Taha Toros'un "*Çukurova'da Etili Şairler*" adlı eserinde "Şeyh Cemal" isimli bir âşığa ait gösterilmiş ve şu şekilde verilmiştir:

Gazel

1 Ta ezelden sen benimle ahd ü peyman eyledin
Gösterip gül cemalini yine pünhan eyledin

2 Demedin mi sev beni derdine derman olayım
Sevdiğimçin alâmıma sanki derman eyledin

3 Bir kulunu Kerbelâ'da eyledin susuz şehit
Bir kulunu kul iken Mısr'a sultan eyledin

4 Bir kuluna mülk vermedin alemde bir gömlek giye
Bir kuluna mülkü verdin hem Süleyman eyledin

5 Bir kuluna her bir yerde eyledin arz-ı cemal
Bir kulunu bin terani ile giryan eyledin

6 Hem kulundur hem resulün ol Hazreti Mustafa
On sekiz bin âlem içre anı sultan eyledin

7 Şeyh Cemal ağlamakla gözlerinden kan döker

Arşı görüp cümlesini desti hayran eyledin (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seyh-cemal/>
(15.05.2021))

5 Hem uluñdur hem res l   Fahr-i    lem Mu ta  
10a On sekiz bi     lem i re anı sult n eyled  

6    h Cem li a lama dan g zlerinden  an d ker
Yir   g gi  ar  [u] k rsi a a seyr n eyled  ¹²³

Temmet

[32. M 10a]¹²⁴

 lah 

[Fa  lat n/fa  lat n/fa  lat n/fa  l n]

1  steyen c n n [n ] meyd na gel meyd na
Terk id p ba ı c n   urb na gel  urb na

2 Ba ma nef     line gir ma  arif b  ına
T  l   dil   k r na ferm na gel ferm na

3  ebnem d  icek g le tab b irer b  b le
B  b l oluben g le e   na gel e   na

4 Men  arefe nefsehu fe ad  arefe Rabbehu¹²⁵
 a   'ı g r p r -be-r  pinh na gel pinh na

¹²³ [31. M 9b-10a, C.U.D. 234, E 336-337]

1.  ahd [ ] peym n:  ahd   peym n C.U.D. 234; g ster p: gizley p C.U.D. 234; ya   : y  ne C.U.D. 234, E 336

2. Dimi  id  : Demedin mi C.U.D. 234, E 336; ya   : bana C.U.D. 234; y  ne E 336

3.    lemi: m  k C.U.D. 234;    lemi vir p: m  k  verdin E 337; S leyman : hem S leyman  C.U.D. 234, E 337

4. Birini M  r   h   n i inde: Bir kulunu kul iken M  r  na E 337

5. Hem  ulu dur hem Res l    Fahr-i     lem Mu ta  : Hem cilbe hem res l n a  g nin Mustafa C.U.D. 234; Fahr-i     lem Mu ta  :       ke neyn Mustafa  E 337; On sekiz bi      lem i re:  ki cihan arasında E 337

6.  an d ker: ya   akar C.U.D. 234; g gi: g k   E 337; Yir   g gi  ar  [u] k rsi a a: Bir d   n  ar ı k rsi dostum C.U.D. 234; a a: dostu E 337

¹²⁴ Yapılan ara tırmalar sonucunda  iire ve  aire i  kin herhangi bir bilgiye ula ılamamı tır.

¹²⁵ Men  arefe nefsehu fe ad  arefe Rabbehu: “Kendini bilen Rabb  ni bilir.” (Had       ) (Yılmaz, 1992, 122)

5 Seyyid Süleymân bilseñ ğaybı źatı pereste
Tennûre çevirüben Óuryāna gel Óuryāna
Temmet

[33. M 10a, C.U.D. 305-306: ER 971: Ç 108: E 137]¹²⁶

İlahî

[FāÓilātün/faÓilātün/faÓilātün/faÓilün]

1 Šuffe-i šadrında dāóim Óāşıkuñ efkār[1] Hū
Šākirüñ šükri Huva'llāh zākirüñ ezkār[1] Hū

2 Sidre seyrine muhaqqak ırmeye Cibril-emîn
Olmasa anuñ dilinden dem-be-dem tekrār-ı Hū

3 Nâleden ney deld[i] bağrum hū diyü nālân idüp
Mevlevîler Mešnevî'ler başladı eşÓâr-ı Hū

4 Šüfî mest olup šafâdan devr ider yâ Hū
Münkir inkârın bırağdı eyledi ikrâr-ı Hū¹²⁷

¹²⁶ Bu şiir C.U.D'de şu şekilde geçmektedir:

FāÓilātün/FāÓilātün/FāÓilātün/FāÓilün

1. Sakın sadrette dâima Óâşıkın inkâr hū
Šākirde šükri hū Allah zākirin ezkârı hū

2. Sidre-i seyrine muhakkak ırmeye Cibril-i emin
Olmaya anın dillerinde dembedem tekrar hū

3. Nâleden oldu bağrım hū diyü efgân ider
Buldular mütenevviden başladı eşÓâr-ı hū

4. Bülbüle divân-ı Óaşktan bir varak naklet bize
Ta saba-yı bir safadan açtı yüz gülzârı hū

5. Sonu mest olup safadan devr ider yâ hū diyü
Münkir inkârın bıraktı eyledi ikrâr hū

6. Sadâsından melekler gökte iderler semâ
Hū sadâsından melekler dinledi âhbâr-ı hū

7. Ruhuna huy-ı makam it ey Cemâl-i Halveti
Tâ vücudun mülkine keşf ola bu esrâr hū C.U.D. 305-306

¹²⁷ Bu beyit ER'de Cemal-i Halveti maddesindeki ilgili şiirde bulunmamaktadır. E'de bulunmaktadır. ER'de; mecmuada ve Ç'de bulunmayan şu beyit vardır:

Bülbülâ dîvân-ı ışğdan bir varak nakl it bize

5 Ravza-ı Hû'da maḳām it ey Cemāl-i Ḥalveti
Tā vüçüdüm mülkine keşf ola bu esrār-ı Hû¹²⁸

Temmet

[34. M 10a-10b, S 364]

İlāhi¹²⁹

[MüfteÖilün/müfteÖilün/müfteÖilün/müfteÖilün]

1 Ḥaḳḳ'ıñ cemālin gözleyen Hû dimesün ya ne disün
Zevḳ-i viśālin özleyen Hû dimesün ya ne disün

2 Öİşk-ı Hudā'ya düş olan fikri ile medhûş olan
ÖAḳlı gidüp serhoş olan Hû dimesün ya ne disün

10b 3 ÖAḳlın yitirüp Öİşk ile meydāna girüp şıdḳ ile
Cān [u] gönülden şıdḳ ile Hû dimesün ya ne disün¹³⁰

4 Zıkr ile ol kim devr ide terk-i hevāyı ḡayr ide
Lāhūt ilini seyr ide Hû dimesün ya ne disün

5 Açılsa dehrüñ gülleri feryād idüp bülbülleri
Bes bāḡ-ı vahdet erleri Hû dimesün ya ne disün

Tā sabâ-yi pür safâdan açdı yüz gülzâr-ı Hû ER 971

¹²⁸ [33. M 10a, C.U.D. 305-306: ER 971: Ç 108: E 137]

1. şuffe: safha ER 971, Ç 108: Öāşıḳuñ: sofinin ER 971

2. dilinden: dilinde ER 971, Ç 108

3. baḡrum: baḡrın ER 971, Ç 108; diyü: deyû Ç 108; idüp: ider E 971 Ç 108; Meşnevî'ler: Mesnevî'den ER 971 Ç 108

4. Şüfî: Sofi E 137: Hû: hû deyû Ç 108, E 137

5. maḳām: maḳāde M: makām ER 971 Ç 108; vüçüdüm: vüçüdun ER 971 Ç 108; mülkine: şehrine ER 971

¹²⁹ Bu şiir internet kaynağında “nutk-ı şerîf” olarak ve dörtlükler halinde geçmektedir. (<https://defter-i-ussak.blogspot.com/2019/04/hakkin-cemalin-gozleyen-hu-demesin-ya-ne-desin.html>) (28.05.2021)

¹³⁰ Her beytın sonunda tekrar eden “Hû dimesün ya ne disün” ifadesine 3. beyitten itibaren “eyzân” kelimesiyle işaret edilmiştir.

6 Ol kim ola Óışķ āşinā işitse hoş şavt u nevā
İnsāf idelūm Ħilmiyā Hū dimesūn ya ne disūn¹³¹

Temmet

[35. M 10b, E.R.D.1 242: E.R.D.2 171]¹³²

İlāhî

[FāÓilātün/fāÓilātün/fāÓilātün/fāÓilün]

1 Baĥr-ı Óummān ķuşıyam yirūm mekānum andadur

Bunda avum süregeldūm dü-cihānum andadur

2 Mevc urup ol baĥr-ı Óummān bunda bıraķdı beni

Dürr-i bî-hemtā benūm maÓden [ü] kānum andadur

3 Çaġa çıplaķ baş açuķ yalın [ayaķ] geldūm ġarîb

Māl [u] mülķüm tā[c] [u] taĥtum ĥān [u] mānum andadur

4 Ben de tuzaġa tutuldum bende düştüm nā-gehān

Bülbülüm feryāda geldūm gülistānum andadur

5 Bunda geldūm Eşrefoġlu Rūmî dirler baña

Bundan özge daĥı benūm ad [u] sanum andadur

Temmet

¹³¹ [34. M 10a-10b, S 364]

2. fikri: sırrı (<https://defter-i-ussak.blogspot.com/2019/04/hakkin-cemalin-gozleyen-hu-demesin-ya-ne-desin.html>) (28.05.2021)

3. girüp: giren S 364; şıdķ: şevk S 364, <https://defter-i-ussak.blogspot.com/2019/04/hakkin-cemalin-gozleyen-hu-demesin-ya-ne-desin.html> (28.05.2021)

4. Żıkr ile: Zikreyle (<https://defter-i-ussak.blogspot.com/2019/04/hakkin-cemalin-gozleyen-hu-demesin-ya-ne-desin.html>) (28.05.2021)

5. idüp: eder S 364, <https://defter-i-ussak.blogspot.com/2019/04/hakkin-cemalin-gozleyen-hu-demesin-ya-ne-desin.html> (28.05.2021)

6. işitse: işide (<https://defter-i-ussak.blogspot.com/2019/04/hakkin-cemalin-gozleyen-hu-demesin-ya-ne-desin.html>) (28.05.2021); şavt u: savt-ı (<https://defter-i-ussak.blogspot.com/2019/04/hakkin-cemalin-gozleyen-hu-demesin-ya-ne-desin.html>) (28.05.2021)

¹³² Sayfa 8b-9a'daki 26. şiir ile aynıdır.

[36. M 10b]¹³³

İlahî

[Mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

1 Vücûduñ Óâleme lutf-ı Hudâ'dur yâ Resûla'llâh
Žuhûruñ Óâşıka nûr-ı hidâyet yâ Resûla'llâh

2 Kamu eşyâdan evvel Hâkķ'ı tevĥîd eyleyen sensin
N'ola mahbûb-ı Hâķ olsañ revâdur yâ Resûla'llâh

3 İdûpdür Hâzret-i Allâh vücûduñ Óâleme ...¹³⁴
Cenâbuñ merci'î ehl-i recâdur yâ Resûla'llâh

4 Şefâ'at eyle ÓAbdu'l-hayy faķîre žâhir ü bâtın
Senüñ iĥsânuña ħalmıř gedâdur yâ Resûla'llâh

Temmet

[37. M 10b-11a, SE 65]

İlahî

[Fâ'îlâtün/fâ'îlâtün/fâ'îlâtün/fâ'îlün]

11a 1 Cân gözin aç kim tecellî eyleye envâr-ı Hû
ÓÂlem-i lâhûtdan yüz göstere dîdâr-ı Hû

2 Bûlbûl-i ħudsîlerüñ pervâne-veş yanmış şeri
Āteřin güllerle zeyn olmuş yine gûlzâr-ı Hû

3 Vâlih [ü] ĥayrân olur Mecnûn mişâli tâ ebed
Her kimüñ sırrında olsa źerre-i esrâr-ı Hû

¹³³ Yapılan araştırmalar sonucunda bu şiire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır. ÓAbdu'l-hayy Celvetî'ye ait olması kuvvetle muhtemeldir.

¹³⁴ Sayfanın sol kenarı tamir bandı ile kapalı olduğu için mısranın sonu okunamamaktadır.

4 Fūr-ı Mūsā nice қatlansun tecellī nūrına
Zerre zerre çünki tağı tağıdur envār-ı Hū

5 Ey Latîfî bil zebān ile dehānuñ dahli yok
Çağ mekânı cāndur cāndan gelür güftār-ı Hū¹³⁵
Temmet

[38. M 11b-12a-12b-13a]¹³⁶

[FeÓilātün (FāÓilātün)/feÓilātün/feÓilātün/feÓilün (fāÓilün)]

- 11b
- 1 Bülbül-i gül-bün-i nażma budur evlā her dem
Gonca-veş medh-i resül-i şaķaleyne açā fem
- 2 İde bir perdeden āğāz-ı fūrūd işit kim
Lāl ola gūş idicek bülbül-i gülzār nağam
- 3 Güher-i *inne mine 'ş-şiÓri 'l-ĥikmene*¹³⁷ revā
Ola zıbbende-i her gāfil şāyeste-i zemm
- 4 Medh o sultāna sezādur ki ola cāóizesi
Sebeb-i mağfıret ü bāóiş-i envāÓ-ı niÓam
- 5 El-ĥazer el-ĥazer ol şāÓire kim şıÓri ola
Mücib-i miĥnet ü müstevcib-i envāÓ-ı elem
- 6 ŞiÓr-i mevzūn kim olur nağd-i đarb-ĥāne-i dil
Tütiyā gibi gerek şarf ola dirhem dirhem

¹³⁵ [37. M 10b-11a, SE 65]

1. Cān gözin aç kim: Cān kim gözin aç kim M 10b: Cān gözin aç ki SE 65; yüz göstere: keşf ola SE 65

2. yanmış şeri: bāl ü peri SE 65; yine: meger SE 65

3. sırrında olsa zerre: serine düşse şemme SE 65

4. tağı tağıdur: dağı dağıdur SE 65

5. bil: bülbül SE 65; Çağ: Çek SE 65; cāndur: cāndurur SE 65

¹³⁶ Bu şiir Velî Atalay'ın hazırladığı Vechî Dîvânı'nda bulunamamıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şaire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

¹³⁷ *inne mine 'ş-şiÓri 'l-ĥikme*: “Şiirde, mutlak bir hikmet vardır.” (Hadîs-i şerîf) (Yılmaz, 1992, 84)

7 Ben bu endişede bu na'ât-î şerîfî nâ-gâh
Eyledi hâturıma mülhim-i ğaybî mülhem

8 Emr-i Hâk-la olıcağ ref'û-i Mesîh-i Meryem
Rûhsuz sûrete girmişdi meger bu mużlem

9 Güm olup rişte-i tevhid-i cihân olmuşdı
ÔÂbid-i Berhemen ü Ehremen ü Ôabd-i şanem

ve lehu

10 Püt-gede mey-gede âteş-gede olmuşdı tamām
Mülket-i Rûm u diyâr-ı ÔArab u mülk-i ÔAcem

11 Bu te'ôaffûf bu tenezzühle tamām olmuşdı
Mühbit-i Rûh-ı Kudûs mevzi'ô-i envâ'ô-ı tühem

12 Sâmirî mezheb olup kavmi Kelîmu'llâh'uhn
Âşikâr olmuşdı yine tarîk-i bel'ôam

13 Düşürüp birbirine hâlkı zamân-ı fetret
Mürşid-i kâmile muhtâc idi ğâyet Ôâlem

14 Hâlk bu mertebe mest-i mey-i ğafletde iken
Gün gibi Ôarz-ı cemâl eyledi bir şâh-ı kerem

15 Kimdir ol şâh-ı Rûsul hâdî-i ser-cümle sübûl
Reh-nümâ-yı cüz ü kül kâfile salar ümem

16 Hâsıl-ı mezra'ôa-i vâdî-i ğayr-ı zî-zer'ô
Bâ'ôîs-i cûşîş-i ser-çeşme-i âb-ı zemzem

17 Bülbul-i hoş-nefes gülşen-i *levlāke lemā*¹³⁸

Fütü-i nātıkā-i *küntü nebiyyen ü ādem*¹³⁹

18 Ahmed-i Mürsel ü Mahbüb-ı Hudā-yı MuteŖāl

Rahmet-i ŖĖālemyān yaŖnı Ėabıb-i Ekrem

12a

ve lehu

19 MatlaŖ-ı ümm-i řarıden idüp ol nūr žuhūr

Futdı dünyā yüzün āvāze-i Ėayr-ı maşdem

20 Foğduğı gün o güneş Ŗālem olup zelzele-nāk

Şaldı tāk-ı kemer-i Kisrā'ya kesr-i muğkem

21 Virmedi yekşebe maŖşüm idi çāk eyliyecek

Şadr-ı pākizesine řerĖ-i *elem neşrah*¹⁴⁰ elem

22 Muntaşı olmadı ol nūr-ı ruĖ-ı Muştavı

Puf-ı her bir tef ile emr idi zıřā mübhem

23 Ne revā bile turup otura dāŖim dıv-gūr

Sāyesin Ėayret-i Ėař şomadı ola hem-dem

24 Şaşınup günden o māhı başı üzre görinen

Perde-i Ėayret-i Ėař şanma sehāb-ı muşlem

25 Ne dimekdür bu sözün mertebesin Ŗāşıķa sor

Bunı fehm eyleyemez degme Ėar-ı lā-yefhem

¹³⁸ *levlāke lemā*: “**Sen olmasan** felekleri yaratmazdım.” (Hadıs-i Kudsi) (Yılmaz, 1992, 113.)

¹³⁹ *küntü nebiyyen ü ādem*: “Adem su ile çamur arasında iken ben peygamberdim.” (Hadıs-i şerif) (Yılmaz, 1992, 99)

¹⁴⁰ *elem neşrah*: “Senin kalbini **açıp genişletmedik mi?**” (94 İnşirāh 1)

(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0n%C5%9Fir%C3%A2h-suresi/6091/1-4-ayet-tefsiri> (13.12.2021))

26 İns ü cin fazle-i hür māvīde-i da'vātidür
Niçe ins ü niçe cin gösgötürī Ŗālem hem

27 Bi'Ŗšetīn hālka beyān itmek idi qable'l-ba'ŖiŖ
Mefhar-ı Hānzala vü Hālid ü İbn-i Mūlcem

ve lehu

28 Sūretā ādem idi līk o Ŗāh idi sebeb
Olmağa hayl-i melek geŖte-i innī a'Ŗlem

29 Gördiler nefsi-i nefsi gibi kudŖi nefesi
FuŖāhā Ŗāczine iqrār idüp oldı mūlzem

30 Gird-i na'Ŗleyn-i Ŗerīfeynīde bu rūtbe ile
Fahr ider sürmek ile Ŗaynına ŖarŖ-ı ā'Ŗzam

31 Ŗeb-i İsrā o mehūn hep Ŗeref-i maqdemidir
KürŖi-i zāt-ı devāt içre bu Ŗān-ı ā'Ŗzam

32 Garaž olmasa ruh-ı hūbı hat-ı mergūbı
Hālīq-ı rūz u Ŗeb itmezdi Ŗeb ü rūza qasem

33 Görüne Ŗāhid-i eyyām-ı humāyūnunda
Ŗeb-i Mi'Ŗrāc ü Ŗeb-i Qadr iki mūŖkīn perçem

34 Ŗāh-ı Kevneyn Resūl-i Ŗāqaleyn olmuş iken
İftihār itdi idi itmeg-ile ra'Ŗy-ı gānem

35 *Qābe qavseyn*¹⁴¹ kemānını çeküp aŖmıŖ idi
Görinen gökde gūmān itme Kemān-ı Rūstem

¹⁴¹ *Qābe qavseyn*: “Öyle ki, **iki yay kadar** hatta daha yakın oldu.” (53 Necm 9)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

36 Nām-ı nāmîleri zîb-i der-i ĥuld olduĥda
Cāy idi daĥı cenîn-i felege batn-ı Şadem

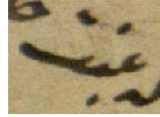
37 Şeb-i miŐrāc degül rābız-ı āĥūr-ı fezā
Çekdi ol şāĥ-ı civān-baĥta bir esb-i edhem

38 Çār-tāk-ı şeref-i ĥadrine oldu o mehūñ
Bir toĥuz pāyeli sellem felek-i nūh-tārem

39 İtseñ olmazdı ĥayādan ruĥı üz[r]e derler
Gül-i sürĥ oldu śanasın ĥatarāt-ı şebnem

40 Ķavl-i Ĥaĥĥ’a ne nizāŐ ĥuvvet-i cism-ile daĥı
Çoĥ Ebū Cehl’ūñ idüpdür elif ĥaddini lem

41 Bir edā ile fütüvvet nice olurmuş ĥördi

Ķatlı olurken bu ĥadar kavm-ile ¹⁴² hātem

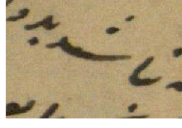
42 Ĥüccet-i ĥatm-i Rūsul’dür aña şāhid-i Ĥaĥ’dan
Yetme mi žahr-ı şerīfindeki şekl-i hātem

43 Parmaĥı aralarından aĥıdup çeşmeleri
Žāhir oldu ĥademinde nice yenbūŐ-i ĥikem

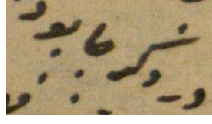
44 Ferşden Őarşa deĥin ĥāśılı andan efďal
Yoĥdurur varısa Allāĥ TaŐālā āŐlem

¹⁴² Bu kelime okunamamıştır.

ve lehu

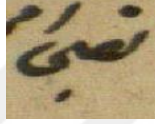
45 Faḥr-i Óālem ki ¹⁴³ güneş-i šānı

¹⁴⁴ Allāhu TaÓālā āÓlem

46 *Mā rameyt*¹⁴⁵ āyetinüñ sırrını fehm itdüñ ise
Bildüñ ol şāhı nedür añla dimekdür *fe fehem*¹⁴⁶

47 Almamışdı eline levḥ u qalem ammā kim
Levḥ-i maḥfūza qalem her neyi kim itdi raqam

48 ¹⁴⁷ ümmi idi Óālim idi Óārif idi
Levḥ-i maḥfūz idi levḥi qalemi idi qalem

49 Oldur ol yeke-süvār-ı reh-i mülk-i tecrid
Kimse bu Óāleme at şalmadı andan āqdem

50 Bāreka'llāh zihı cāzibe-i quddüşı
Qoya bir demde ser-i Óarş-ı berin üz[r]e qadem

51 Ḥabbezā cevher-i Óālı kim idüp asla rücūÓ
Vaśf-ı imkân ile şāyeste-i evśāf-ı kıdem

52 MuÓcizātı nice taÓdād ola hiç qābil mi
Kül ola bu Óiżam ü vüsÓ ile baḥr-i muÓżam

¹⁴³ Bu kısım okunamamıştır.

¹⁴⁴ Bu kısım okunamamıştır.

¹⁴⁵ *Mā rameyt*: (Oku) attığında da sen atmadın, Allah attı. (8 Enfāl 17)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Enf%C3%A2l-suresi/1177/17-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

¹⁴⁶ *fe fehem*: "... iyi anlamasını sağladık." (21 Enbiyâ 79)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Enbiy%C3%A2-suresi/2561/78-79-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

¹⁴⁷ Bu kısım okunamamıştır.

53 Harekāt ü sekānāt ü Óamel ü kavli tamām
MuÓcizāt idi kerāmāt idi taÓlim-i hîkem

54 Vechiyā muÓterif ol Óaczone hāsān olsun
Vaśf mümkün degül ol şāhı Óalā-vech-i etem

13a

ve lehu

55 Felek-i medh ü şenāsına ne mümkün irmek
Şahs-ı tabÓ eylese ne pāye sipihri sellem

56 Lāyık-ı pāye-i Óužmā-yı şefāÓat oldur
Her nebıye yok uyan aña oradan ola dem

57 Nice olurdu Óaceb hāl-i Óusāt-ı ümmet
Aña tefvîz olunmasa bu emr-i muÓžam

58 Dilde bir zaħm idi kārı elem zîkr-i peşın
Olmasaydı aña ümmîd-i şefāÓat merhem

59 Halk kim cemÓ ola şahrā-yı kıyāmet-gāha
Elde olan naķde havāle ola her dem ol dem

60 Devlet ol şahsa ki şadūķa-i āÓmāli ola
ÓAmel-i hālîs ile toptolu diyār-ı derem

61 Ol maħalde benim ol hāce-i müflis ki olur
Müşterî gördüğine kisede yok bir dirhem

62 Lutfuñ ey şāh muħaśsal bizi mağrūr itdi
Yimedük zād-ı reh-i āhiret-içün hiç ğam

63 Hep bilürler niçe müflis niçe şāhib-i keremüñ
Sāyesinde irişür menzile şād u hurrem

64 Biz de pes ümmet olup saña tufeyl olduğumuz
Sebeb-i fâhrimiz ey fâhr-i ümem beyne'l ümem

ve lehu

65 Nefsine žālīm olan ehl-i hevāya ĥadd yok
Benim ey kân-ı Őatā cümleden ammā ažlem

66 Rūz-ı maḥşer bu hacāletle mübārek yüzüne
Giryeden Őaynım ola Őayn-ı baķam nice baķam

67 Bende kim bu kesel ü şıķl u batālet vardur
Kūyuña dirler irem hıķ bilemem nice irem

68 Śıfat-ı mağfiret-i ĥazret-i ġaffār-ı žünüb
Ženb-i müžnib eger olmasa ķalurdı mübhem

69 Ger olaydı bu śıfat cins-i beşerden sāķıt
Ķavm-i āḥir getürürdüm dimiş o şāh-ı kerem

70 Rağbet olursa bu cinse o mübārek śıfatuñ
Bu ümğdim ki žuhūrına sebeb bir ben olam

71 *Yā Resūle 'l-ŐArabī ente keřılı 'l-ümmeți*
*Naḥnu men cümlehum unžur ileyye ve 'rḥam*¹⁴⁸

72 Ćār-yāri ile ĥaķķa ki ĥisār-ı şerŐüñ
Cānib-i erbaŐasın eyledi ġāyet muḥkem

73 Ćār-ı ġurbetde maŐiyyet-i şerefin ĥāsıl idüp
Şāñ-işneyn idi tenḥā o śafāya maḥrem

¹⁴⁸ Ey Arap peygamber! Sen ümmetin keşilisin. Biz hepimize merhametle bak.

74 Zehr-i mār-ı siteme her sözi tiryāk olıcak
Oldı ol erbaʿadan bir şeh-i Fārūḳ-ı ilm

ve lehu

75 İki nūrıyla dil u dıde-i Zî'n-nūreyni
Rūşen u šāfî idüp hātürin itdi ħurrem

76 *Ente minnî ene minke*¹⁴⁹ ile bülend itmiş-idi
İçlerinde şeref-i menzilet-i ibnü'l-ʿÖam

77 Şıdḳ u ʿÖadl ü edeb ü cūd-ı beyābānında
Her biri bir esed ü bebr ü hizebr ü zayʿÖam

78 Medḥ-i Bū-bekr ü ʿÖÖmer midḥat-i ʿÖOşmān u ʿÖAlî
Ehl-i sünnet olanuñ oldı ehemminden ehem

79 Cümlesinden radıya'llāhu taʿālā ʿÖanhüm
Severiz her birini ol on iki serveri hem

80 Āl ü aśḥāba muḥibbüz umaruz rûz-ı cezā
Olmaya sāyeleri başımız üstünden kem

Temmet

¹⁴⁹ *Ente minnî ene minke*: Sen bendensin, ben sendenim. (Hadîs-i Şerîf) (Yılmaz, 1992, 42.)

[39. M 13b]¹⁵⁰

İlahî

[Fâ'îlâtün/fâ'îlâtün/fâ'îlün]

1 Eylerüz her lahẓada yüz biñ ĥatā
*Rabbenā yā Rabbenā fāğfirlenā*¹⁵¹
 Raĥmetüñdür derd-i Őiśyāna devā
Rabbenā yā Rabbenā [fāğfirlenā]

2 Lutfi çok iĥsānı çok Perverdigār
 Qullara eyle Őatāyı bî-şümār
 Yoĥsa cūd u faẓluña māniŐ mi var
Rabbenā yā Rabbenā [fāğfirlenā]

3 Ey Şekūrî faẓl-ı Mevlā'ya tayan
 Bulmağ isterseñ Őazābdan amān
 Böyle söyle görmeyem ben bî-ziyān
*Rabbenā yā Rabbenā [fāğfirlenā]*¹⁵²

Temmet

¹⁵⁰ Bu şiir Mecmûa-i İlâhiyât. Milli Kütüphane. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu. Nu. 06 Mil Yz A. 2133. yk. 75b.'de ve Mecmûa-i Eşâr. Milli Kütüphane. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu. Nu. 06 Mil Yz A. 4057. yk. 34a.'da beyitler halinde bulunmaktadır.

¹⁵¹ *Rabbenā yā Rabbenā fāğfirlenā*: “Rabbimiz! Günahlarımızı bağışla...” (3 Âl-i İmrân 193) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C3%82l-i-%20%C4%B0mr%C3%A2n-suresi/485/192-194-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

Bu şiirin nakaratı olan bu mısranın “fāğfirlenā” kısmı mecmuada takip eden nakarat mısralarında yazılmamıştır. Mecmûa-i İlâhiyât. Milli Kütüphane. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu. Nu. 06 Mil Yz A. 2133. yk. 75b.'de ve Mecmûa-i Eşâr. Milli Kütüphane. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu. Nu. 06 Mil Yz A. 4057. yk. 34a.'da ise yazılmıştır.

¹⁵² [39. M 13b]

2. eyle: eyler (Mecmûa-i İlâhiyât. Milli Kütüphane. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu. Nu. 06 Mil Yz A. 2133. yk. 75b.); Őatāyı: Őatānı; cūd u faẓluña: faẓl [u] cūduña (Mecmûa-i Eşâr. Milli Kütüphane. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu. Nu. 06 Mil Yz A. 4057. yk. 34a.)

3. Bulmağ isterseñ Őazābdan amān: Tā ki cennet ola rūĥa āşiyān (Mecmûa-i İlâhiyât. Milli Kütüphane. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu. Nu. 06 Mil Yz A. 2133. yk. 75b.; Mecmûa-i Eşâr. Milli Kütüphane. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu. Nu. 06 Mil Yz A. 4057. yk. 34a.); Böyle söyle: Bu söyle (Mecmûa-i Eşâr. Milli Kütüphane. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu. Nu. 06 Mil Yz A. 4057. yk. 34a.); ben bî-ziyān: derseñ ziyān (Mecmûa-i İlâhiyât. Milli Kütüphane. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu. Nu. 06 Mil Yz A. 2133. yk. 75b.; Mecmûa-i Eşâr. Milli Kütüphane. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu. Nu. 06 Mil Yz A. 4057. yk. 34a.)

[40. M 13b, N.D. 51-54]¹⁵³

İlahî

[Fā'îlâtün/fā'îlâtün/fā'îlâtün/fā'îlün]

1 Nûr-ı Fâhr-ı ŖĖlĖm'e bir zerre olmaz āf-tāb
La'Ŗl-i nābuñdan numūne gevher-i yektāda tāb

2 Pāyına yüz sürmege müştāk ola Ŗarş-ı mecîd
Var kıyās it kimdür ol Peyğamber-i el-cenāb

3 Nûrdan bir tāze sünbüldür siyeh kākülleri
Ėamze-i şemşirūne virmiş dilā āteşden āb

4 Ėsītān-ı rif'Ŗatūñ dā'īm melekler ĥıfz ider
Sidreden teşrîfine peyk-i celîl eyler şitāb

5 Mażhar-ı nûr-ı tecellî ey Ėudāvend-i Ŗażîm
Şāhid-i dîdār-ı Ėaķ şāĥib-i ĥitāb-ı müstetāb

6 Ėamdülillāh ravza-ı pākūñ ziyāret ideli
Oldı ey Naķşî derūnum mülkine çok feth-i bāb¹⁵⁴

Temmet

¹⁵³ Bu şiir N.D.'de 40 beyittir. Mecmuada 1, 2, 5, 12, 22 ve 27. beyitleri bulunmaktadır. Ayrıca bu şiirin 3. beyiti divanda 22, 4. beyiti divanda 12, 5. beyiti divanda 27 ve makta ve mahlas beyiti olan 6. beyiti ise divanda 5. beyit olarak geçmektedir. N.D. 51-54

¹⁵⁴ [40. M 13b, N.D. 51-54]

1. La'Ŗl-i nābuñdan numūne gevher: La'Ŗline nisbet görünmez cevher N.D. 51

2. mecîd: berîñ N.D. 51; el-Cenāb: rif'Ŗat-me'āb N.D. 51

3. şemşirūne: şemşirinūne M 13b; şemşirine N.D. 53; dilā: dil N.D. 53; āb: [bir] āb N.D. 53

4. rif'Ŗatūñ: Ŗızzetin N.D. 52; teşrîfine: der-gāhına N.D. 52

5. ey Ėudāvend: tecellî-i Ėudāvend N.D. 53; Ėaķ şāĥib-i ĥitāb-ı müstetāb: Ŗızzet cānib-i Ėaķ'dan meşāb N.D. 53

[41. M 13b-14a, B.H.D. 70: B.Ş.H.DVÇ. 81]¹⁵⁵

İlahî

[14'lü hece ölçüsü]

1 Düşdüm yine bir derde gönlüm niçün eglenmez
Kararum yok bir yerde gönlüm niçün eglenmez

2 Şöhret gavğası degül zînet sevdâsı degül
Ölzzet daÖvâsı degül gönlüm niçün eglenmez¹⁵⁶

14a

3 Yâ Rab[bi] sen kıl yâri görsem cemâlün bârî
Dün [ü] gün kılup zârı gönlüm niçün eglenmez

4 Mü'öminüm şükr iderem dâ'öimâ zîkr iderem
Her zamân fikr iderem gönlüm niçün eglenmez

5 Himmet bir Öâşık kuldur bu yol bir Öaceb yoldur
Hâlümi bilen oldur gönlüm niçün eglenmez¹⁵⁷

Temmet

[42. M 14a]¹⁵⁸

1 Yâ seyyide'l-kevneyni yâ hâdî (2)¹⁵⁹
Yâ kırrrete'l-Öayni mevlâyî (1)

2 Fî leyleti'l-İşneyn yâ hâdî (2)
Tülbetu'l-Mağâmi'l-ÖĀliyâ mevlâyî (1)

¹⁵⁵ Bu şiir B.H.D. ve B.Ş.H.DVÇ.'de "dörtlük" nazım birimiyle bulunmaktadır. (B.H.D. 70, B.Ş.H.DVÇ. 81)

¹⁵⁶ Bu beyit B.H.D. ve B.Ş.H.DVÇ.'de şiirin 4. dörtlüğü olarak geçmektedir. (B.H.D. 70, B.Ş.H.DVÇ. 81)

¹⁵⁷ [41. M 13b-14a, B.H.D. 70: B.Ş.H.DVÇ. 81]

2. Şöhret: Şehvet B.Ş.H.DVÇ. 81

3 Rabbi: Rab M 13b: Rabbi B.H.D. 70

¹⁵⁸ Bu şiir Arapça olarak yazılmıştır ve şiirde mahlas bulunmamaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

¹⁵⁹ Şiir beste olarak söylenirken her mısranın kaç kez tekrarlanacağı bu şekilde belirtilmiştir.

3 Ƙalbi bi-medhūke tābe yā hādī (2)

Yā Fāhira'l-Īnābi mevlāyī (1)

4 Ercūke yā Vehhāb yā Seyyid (2)

Tagfir limūznibi'l-Ĥātiyā mevlāyī (1)

5 ŌAleyke śalla'llāhu yā Muḥammed (2)

Yebne ŌAbdi'llāhi mevlāyī (1)

6 Mā-dāme Żikr'ullāh yā hādī (2)

Meddü'z-zamāni'l-ŌĀliyā mevlāyī (1)¹⁶⁰

Temmet

14b

Faśl-ı Dūgāh

[43. M 14b, Y.E.D. 825]¹⁶¹

İlāhī

[14'lü hece ölçüsü]

1 Ōİşkuñ ile Ōāşıklar yansun yā Resūla'llāh

İçüp Ōışkuñ şarābın ƙansun yā Resūla'llāh

¹⁶⁰

[42. M 14a]

1. Ey iki âlemin efendisi ey doğru yolu gösteren
Ey iki gözümün nuru olan efendim

2. Ey pazartesi gecesi doğan ey doğru yolu gösteren
En yüce makamın sahibi efendim

3. Övgünle kalbimi hoşnut eden ey doğru yolu gösteren
Ey temiz bir kalple Allah'a yönelen efendim

4. Ey bağışlayan ey kavminin önderi seni arzularım
Hataların günahkarı için af dile efendim

5. Allah'ın selamı üzerine olsun ey Muhammed
Ey Abdullah'ın oğlu olan efendim

6. Allah'ı anmak devam ettikçe ey doğru yolu gösteren
Bütün zamanların en yücesi efendim

¹⁶¹ Y.E.D.'de bu şiirin 2. beyiti 4. ve 4. beyiti 2. beyit olarak geçmektedir. Y.E.D. 825

2 ÓĀşıķam ol dıdāra bŭlbŭlem ol gŭl-zāra
Seni sevmeyen nāra yansun yā Resŭla'llāh

3 Ol seni sevenlere ķıl şefāŖat anlara
Mŭŭmin olan tenlere cānsun yā Resŭla'llāh

4 Ol seni seven ķişı vird[i] yoluña başı
İki cihān gŭneşı sensŭn yā Resŭla'llāh

5 Derviş Yŭnus'uñ cānı Ŗilm [ŭ] şefāŖat kāmı
İki cihān sultānı sensŭn yā Resŭla'llāh¹⁶²

Temmet

[44. M 14b, F.D. 452: F.C.M.E.D. 140-141]

İlāhı

[FāŖilātŭn/fāŖilātŭn/fāŖilātŭn/fāŖilŭn]

1 Yā İlāhı āsitānuñ ĥastaya dāru's-şifā
Şerbet-i vaşluñ ićenler buldı her de[r]de devā

2 Baĥr-ı rahmet ķatresi yanında cŭmle yoğ olur
Her ne deñlü çok olursa bizde cŭrm ile ĥatā

3 Ger ziyā-yı şems-i żātuñ irmez ise sālīke
Nice ķatŖ ider menāzil ķande irişŭr Ŗatā

4 Maĥz-ı fażluñdan İlāhı vāķıf it esrāruña
İdelŭm her ĥāl ile sırr-ı Resŭl'e iķtidā

¹⁶² [43. M 14b, Y.E.D. 825]

2. ol: şol Y.E.D. 825; ol: şol Y.E.D. 825

3. Ol: Şol Y.E.D. 825

4. Ol: Şol Y.E.D. 825; vird[i] yoluña: ķomış yolına Y.E.D. 825

5. Ŗilm [ŭ]: Ŗālem Y.E.D. 825

5 Zerre görünmez Fenāyî işbu Óālem Óārifē
Bir demine vuślatuñ iki cihān olmaz bahā¹⁶³

Temmet

[45. M. 14b-15a, Y.E.D. 780-781]¹⁶⁴

İlāhî

[MefāÓîlün/mefāÓîlün/feÓûlün]

1 Benem zārî kılan ol yāre qarşu
Göñüldeñ cān viren dildāre qarşu

2 Geceler şubhā dek hāyrān [u] mestem
Oturup muntażır çün yāre qarşu

3 Seher-gāhı durup zārî kıduram
Şanasın bülbülem gül-zāre qarşu

15a 4 Bugün Mansūr benem Óıışkuñ yolında
Şoyunup çarh uram ol yāre qarşu

5 ÓĀşık Yūnus bugün ğurbetde qaldı
Ki Óıışkı söyledi aġyāre qarşu¹⁶⁵

İlāhî temmet

¹⁶³ [44. M 14b, F.D. 452: F.C.M.E.D. 140-141]

1. Yā İlāhî āsitānuñ: Āsitānuñ yā İlāhî F.D. 452

2. yanında: qurbında F.C.M.E.D. 140; yoġ olur: yoġ u var F.D. 452, F.C.M.E.D. 140

3. qānde: qānden F.D. 452, F.C.M.E.D. 140

4. fażluñdan: fażluñla F.D. 452, F.C.M.E.D. 141; vāqıf: Óālim F.D. 452 F.C.M.E.D. 141

¹⁶⁴ Bu şiir Y.E.D.'de 9 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3, 7 ve 9. beyitleri bulunmaktadır. Y.E.D. 780-781

¹⁶⁵ [45. M. 14b-15a, Y.E.D. 780-781]

1. ol: şol Y.E.D. 780

2. Geceler: Giceler Y.E.D. 781; Oturup: Oluban Y.E.D. 781; çün yāre: dîdāre Y.E.D. 781

3. Seher-gāhı durup: Seher-gāhın turup Y.E.D. 781

4. Şoyunup: Yürüyüp Y.E.D. 781; ol: şol Y.E.D. 781; yāre: dāre Y.E.D. 781

5. söyledi aġyāre: söyledür dildāre Y.E.D. 781

[46. M 15a, Y.N.D.1 128-132: Y.N.D.2 229-232]

Kita¹⁶⁶

[Mefln/mefln/mefln/mefln]

1 Vcd-ı enbiy tesbh-i dürr gibi ser-meddr
O tesbhe imme cevher-i zt-ı Muammed'dr

2 Tecell ideli nr-ı ahad dürr-i hviyyetden
O nrun cilve-gh tv-ı m-i mm-i Amed'dr¹⁶⁷

Temmet

[47. M 15a]¹⁶⁸

Mnct-ı Hzret-i Monl Cm Kddise Sırruhu's-Sm

[Mefl/mefln/mefln/f]

[Mefl/mefl/mefl/fe]¹⁶⁹

1 Ey sırr-ı t ber ne-i her hib-rz
Peyveste der rhmet-i t ber-heme bz
Herkes be-dergh-ı t med be-niyz
Mhrm zi-dergh-ı t key gerded-bz

Temmet

15b

Fl-ı b

¹⁶⁶ şiirde mahlas bulunmamaktadır ancak iir Yahya Nazim'e aittir ve divanında "kasideler" kısmında 45 beyitlik bir "nat" olarak geçmektedir. Mecmuada ise bu şiirin 1 ve 3. beyitleri "mukattat" olarak yazılmıştır. Y.N.D.1 128-132, Y.N.D.2 229-232

¹⁶⁷ [46. M 15a, Y.N.D.1 128-132: Y.N.D.2 229-232]

1. cevher: gevher Y.N.D.1 128, Y.N.D.2 229

2. dürr: burc Y.N.D.1 128, Y.N.D.2 229

¹⁶⁸ [47. M 15a]

Ey senin sırrın, gizem sahiplerinin sinesinde

Daima senin rahmetindendir, herkese açıktır

Herkes senin derghına bir hcet için geldiğinde

Senin derghından mhrm (olarak) ne zamana kadar geri dönecektir

¹⁶⁹ şiirin 1. ve 4. dizelerinde ilk kalıp, 2. ve 3. dizelerinde ikinci kalıp kullanılmıştır.

[48. M 15b, E.R.D.1 384-385: E.R.D.2 170-171]

İlahî¹⁷⁰

[FeÖilātün/feÖilātün/feÖilün]

1 Düşeli bu Öışkuñ cānum eline
Beni düşürdi bu halkuñ diline

2 Akıtdı çeşmümden kanlı yaşları
İllā yaşum dökemezem siline

3 Hoş yaraşur Öāşıqlara göz yaşı
Her ki Öāşıkdur gözinden biline

4 Ben bu Öışkdan bir nefes ayrılmazam
Ger yüregim şerhā şerhā diline

5 Öİşk ile geçen bir demi virmezem
Öİşksiz geçen Öömrümüñ biñ yılına

6 İsmi resmi Eşrefoğlu Rūmî'nüñ
Kül olup şavruıldum Öışkuñ yeline¹⁷¹

¹⁷⁰ Bu şiir E.R.D.2'de "Velehū eyzān rahmetu'llāhi Öaleyh" başlığıyla geçmektedir. E.R.D.2 170
Bu şiir E.R.D.1 ve E.R.D.2'de 8 beyittir. Mecmuada 1, 2, 4, 5, 6 ve 7. beyitleri
bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 3 ve 8. beyitler şöyledir:

3 Zîrā aķduķça gözümdeñ kanlu yaş
Hoş teselliler gelür ben kılına

8 Kalmadı nām u nişānı zerrece

Ėarķa virdi gitdi 'aşkıñ seline E.R.D.1 384-385, E.R.D.2 170-171

¹⁷¹ [48. M 15b, E.R.D.1 384-385: E.R.D.2 170-171]

1. bu Öışkuñ: 'aşkıñ bu E.R.D.1 384, E.R.D.2 170; cānum: hānum E.R.D.2 170; eline: iline E.R.D.1 384; düşürdi: bıraķdı E.R.D.1 170
2. Akıtdı çeşmümden kanlı yaşları: Gözlerümdeñ yaşıla kan aķıdır E.R.D.1 384; Gözlerimde yaş ile kan aķıdır E.R.D.2 170; dökemezem: dilemezem E.R.D.1 384, E.R.D.2 170
3. Öāşıqlara göz yaşı: 'āşıķa gözü yaşı E.R.D.1 384, E.R.D.2 170; Her ki Öāşıkdur: Kim ki Öāşıķsa E.R.D.1 384; Kim ki 'āşıķa E.R.D.2 170
4. ayrılmazam: ayrılmayam E.R.D.2 170
5. Öİşk ile geçen bir demi: 'Aşķıla ben bir demümi E.R.D.1 384, E.R.D.2 170; geçen: olan E.R.D.1 384; Öİşksiz geçen Öömrümüñ biñ yılına: 'Aşķsız olan 'ömrüñ biñ biline E.R.D.2 170
6. İsmi resmi: İsm ü resmi E.R.D.1 384; şavruıldum: şavruıldı E.R.D.1 384, E.R.D.2 171; yeline: yiline E.R.D.1 384

[49. M 15b, P.Ü.S.H.D. 68-69: E 98]¹⁷²

İlahî

[Fā'Öilātün/fā'Öilātün/fā'Öilātün/fā'Öilün]

- 1 Gelmişem vahdet iline Öışk ile cihāna ben
İçmişem cām-ı ezelden olmuşam mestāne ben
*Rabbenā vāğfirlenā zünūbenā*¹⁷³ *verḥam lenā*¹⁷⁴
- 2 Gönlüme nūr-ı tecellî dōst cemālinden doğar
Şem'Öine pervāne oldum Öışka yane yane ben
Rabbenā vāğfirlenā zünūbenā verḥam lenā
- 3 Çünkü bu sevdāyı yazdı dest-i kudret başuma
Anuñ için yok kararum düşmüşem devrāna ben
Rabbenā vāğfirlenā zünūbenā verḥam lenā
- 4 Ey Sinānî Öışk maḳāmı bes rızā-yı Ḥaḳ durur
Pādişāhum hîzmetinde durmuşam dîvāne ben
*Rabbenā vāğfirlenā zünūbenā verḥam lenā*¹⁷⁵

¹⁷² Bu şiir P.Ü.S.H.D.'de iki şekilde bulunmaktadır. Bunlardan biri mecmuadaki gibidir ancak 3. bendi eksik olarak bulunmaktadır. Diğerisi ise “Rabbenā vāğfirlenā zünūbenā verḥam lenā” ifadesi olmadan beyitler halinde bulunmaktadır ve mecmuadaki şiir bu şiirin 1, 2, 5 ve 6. beyitlerine karşılık gelmektedir. Mecmuada bulunmayan beyitler şöyledir:

3 Çünkü “Kerremnā benî âdem” dedi Kur'an'da Hak
Ayine-veş sûret oldu cisimle canana ben

4 Can uyandı çün dilim müşkiller bes oldu ıyan

Açdı dost gönlüm gözüm basdım kademi irfāne ben P.Ü.S.H.D. 68-69

Yine bu şiir E'de beyitler halinde bulunmaktadır. Burada, mecmuada eksik olan ve P.Ü.S.H.D.'de bulunan iki beyitten sadece 3. beyit biraz farklı olarak bulunmaktadır, 4. beyit ise bu eserde de bulunmamaktadır. 3. beyit şöyledir:

Çünkü kerremnā benî âdem didi Kur'an'da Hak

Ayine veş suret oldum cism ile ol cana ben E 98

¹⁷³ *Rabbenā vāğfirlenā zünūbenā*: “Rabbimiz! Günahlarımızı bağışla...” (3 Âl-i İmrân 193) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C3%82l-i%20%C4%B0mr%C3%A2n-suresi/485/192-194-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

¹⁷⁴ *verḥam lenā*: “... ve bize acı...” (23 Mü'ominûn 109) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/M%C3%BC'min%C3%BBn-suresi/2778/105-111-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

¹⁷⁵ [49. M 15b, P.Ü.S.H.D. 68-69: E 98]

Temmet

[50. M 15b-16a, E 203]¹⁷⁶

İlahî

[Mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

1 Hemîşe Ôîşk ile Ôâlemde şeydâ Qâdirîyiz biz
Bizi âteş eyler cezbe-i Mevlâ Qâdirîyiz biz

16a 2 Hâbîbu'llâh'a Ôâşıklarda Ôîşkında sâdıqlarda
Müdâmî kalb[i] yanıklar muşaffa Qâdirîyiz biz

3 Cemî'âl [ü] âşhâbuñ yolında cân fedâ eyler
Maḥabbet Ôarśasında bî-muḥâbâ Qâdirîyiz biz

4 Girîbân çāk ider dîvâneyüz meydân-ı Ôîşk içre
Derûn-ı sîdk-ı pāk ile eḥîbbâ Qâdirîyiz biz

5 N'ola Ümnî figānuñ zârumuzla gülşen-i ḥâlüm
Olursa rûz [u] şeb bir bûlbûl-âsâ Qâdirîyiz biz¹⁷⁷

Temmet

1. iline: elinden P.Ü.S.H.D. 68-69; vâğfirlenâ: fağfirlena P.Ü.S.H.D. 68

2. döst: Hak P.Ü.S.H.D. 69; pervâne: pervaz P.Ü.S.H.D. 68

3. yazdı: yazmış E 98; Çünkü bu sevdâyı yazdı dest-i kudret başuma: Ta ezelden dest-i kudret böyle yazmış başıma P.Ü.S.H.D. 69; içün yok: çün yoktur P.Ü.S.H.D. 69; devrâna: cevelâna P.Ü.S.H.D. 69: cevlâna E 98

4. Ey Sinânî: Ümmî Sinan P.Ü.S.H.D. 68-69; bes rızâ-yı Hâk durur: çün rıza-i Hak'tadır P.Ü.S.H.D. 68; Pâdişâhum: Pâdişâhın E 98

¹⁷⁶ Bu şiirin 3 ve 4. beyitlerinin sırası Sadeddin Nüzhet Ergun'un "Türk Musikisi Antolojisi" adlı eserinde tam tersidir. Yine 3 ve 4. beyitlerin 2. mısraları da söz konusu beyitlerde tam tersi olarak yer almaktadır. (Ergun, 2017, 203.)

¹⁷⁷ [50. M 15b-16a, E 203]

1. âteş: pür âteş E 203; cezbe: cezbe E 203

2. Hâbîbu'llâh'a Ôâşıklarda Ôîşkında sâdıqlarda: Habîbullaha âşıklar reh-i aşkında sâdıklar E 203

3. eyler: kılan E 203

4. ider dîvâneyüz: idüb dîvâneyi E 203

5. figānuñ zârumuzla: figan ü zârımızla E 203; ḥâlüm: âlem E 203

[51. M 16a]¹⁷⁸

İlahî

[Mef'ûlû/fâ'îlâtü/mefâ'îlû/fâ'îlün]

1 Her dem cânı bu Ŗışķ odına řaķlarum vāh
Bir cân ki řemŖe yanmağa bes ya ne řaķlarum

2 Düşmüşüm kemend-i zülfine uslanmadı gönül vāh
ŖŖmrüm tükendi ben anı dîvāne řaķlarum

3 ŖAzrā'îl amān vir amān alma şol cânımı āh
Döstuñ yolına ben anı cânāna řaķlarum

4 Cān bu şemsi'nün yanında emānetdür gönül āh
Vallāh ben ol emāneti cânāna řaķlarum
İlahî temmet

[52. M 16a]¹⁷⁹

1 Yā seyyide'l-kevneyni yā hādî (2)
Yā ķurrete'l-Ŗayni mevlāyî (1)

17b

Fa'sl-ı Çārgāh

[53. M 17b, N.M.D. 246]¹⁸⁰

İlahî

[Fe'îlâtün/fe'îlâtün/fe'îlâtün/fe'îlün]

1 Sāliküñ mürşidine hîzmeti řāhāne gerek
Eşigine ķoya başın diye řāhā ne gerek

¹⁷⁸ Bu şiir Mehmet Akkaya'nın hazırladığı şemsi Paşa Divānı'nda ve ř.S.D.'de bulunamamıştır. şemseddîn Sivasî'ye ait olması kuvvetle muhtemeldir.

¹⁷⁹ Sayfa 14a'daki 42 numaralı şiirin matla'Ŗ beytidir.

¹⁸⁰ Bu şiir N.M.D.'de 7 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3, 4, 6 ve 7. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 5. beyit şöyledir:

5 Gemi sağ olsa anı Ėasb ider emmāre-i nefis
Yeni dîvāra begüm baķ eski virāne gerek N.M.D. 246

2 Giçe dünyā bile Óuqbāyı daħı itme[ye] Óār
Bu yoluñ hızmetine ol atı merdāne gerek

3 Nā-murād olmağa tālīb ola kim menzil odur
Daħı halk içre adı Óākıl [ü] dıvāne gerek

4 Daħı Mūsā gibi Hızr’a gemisin deldire ol
Eski dıvārı yıķup hem atl-i oğlāna gerek

5 Eger öldürmezse oğlānı soñı fāsıķ olur
Bu bāğuñ bülbüli Óıřķ odına pervāne gerek

6 Bu yola kim ki Niyāzı gibi urbān ide cān
Óİd-i ekberdür aña vuślat-ı cānāne gerek¹⁸¹

Temmet

[54. M 17b, N.M.D. 187]

İlāhı

[MefÓölü/mefaÓİlü/mefaÓİlü/feÓölün]

1 Esmāó-ı ilāhıde bı-ĥad hūnerüm var
Her demde semāvāt-ı ĥurūfa seferüm var

2 Göñlüm göginüñ yıldızınıñ hiç Óadedi yok
Her burcda benüm biñ güneş ü biñ amerüm var

3 ÓĀlimlere ebced hocası olmaķ olur Óār
Alaķ görinen ebcede Óālı nażarum var

¹⁸¹ [53. M 17b, N.M.D. 246]

1. hızmeti: hıdmeti N.M.D. 246; Eşigine: İşigine N.M.D. 246

2. bile: ile N.M.D. 246; itme: itmeye N.M.D. 246; hızmetine: miĥnetine N.M.D. 246

3. odur: ala N.M.D. 246

5. öldürmezse: öldürme N.M.D. 246; olur: olurdı N.M.D. 246

6. gibi: gire N.M.D. 246

4 ÓArş u semāvāt Óulūmuñ budur el-ĥaḩ
Hem daĥı zemĭninde dūkenmez güherüm var

5 Bunuñla bir oldı dem-i Óİsā ile Mısrı
Göñlüme daĥı ne gelir ü ne giderüm var¹⁸²

İlāĥı temmet

19b

Faśl-ı Ĥicāz

[55. M 19b, N.A.A.D. 340]

İlāĥı¹⁸³

[MüfteÓilün/faÓilün/müfteÓilün/faÓilün]

1 Maḩśad[ı] Óāşıḩlaruñ menzil-i cānān olur
İsmiñi yād eylesem velev ĥayrān olur

2 Ĥaḩ vire cünbüşlerin Óafv ide kem işlerin
Menzil[i] dervişlerüñ küşe-i vırān olur

3 Kimde ki Óıḩḩ buluna Óazm ide Ĥaḩ yoluna
Sırrı anuñ biline ol anca pinhān olur

¹⁸² [54. M 17b, N.M.D. 187]

1. ilāĥıde: ilāhiyyede N.M.D. 187

4. ÓArş u semāvāt: ÓArşı vü semāvâtı N.M.D. 187

5. gelir ü: gelürüm N.M.D. 187

¹⁸³ Bu şiirin başlığı internet kaynağında “Nutk-ı Şerif” olarak geçmektedir.

Bu şiir N.A.A.D.’de 4 dörtlük olarak geçmektedir. Divandaki 1, 2 ve 4. dörtlükler mecmuada sırasıyla 1, 4 ve 8. beyitler olarak geçmektedir. Bu şiir internet kaynağında ise 9 beyit olarak geçmektedir. Bu kaynaktaki 1 ve 2. beyitlerin sırası mecmua ile aynıdır. Ancak mecmuadaki 3. beyit burada 4, 4. beyit 6, 6. beyit 5, 7. beyit 3 ve 8. beyit 9. beyit olarak geçmektedir. Mecmuadaki 5. beyit her iki kaynakta da bulunmamaktadır. Buna karşı divanda 3. dörtlük, internet kaynağında ise 8. beyit olarak geçen ve mecmuada bulunmayan kısım şöyledir:

3 Kılsa tecellî ezel 8 Kılsa tecellî eğer vuslata erişe er
Vuślata irişe ol Kâfire kılsa nazar mazhar-ı îmān olur
Kâfire kılsa nażar
Mażhar-ı îmān olur

Yine internet kaynağındaki 7. beyit hem divanda hem de mecmuada bulunmamaktadır:

7 Mürşidi hem kim görür Hazret-i Hızr’ı bulur

Óİlm-i ledünnü bilir sâhib-i Óirfān olur N.A.A.D. 340, (<https://defter-i-ussak.blogspot.com/2016/10/maksadi-asiklarin-menzil-i-canan-olur> (02.05.2021))

4 Fānî cihāndan kesil āyîne-i qalbûñ sil
ÔArşa-ı maḥşerde bil bir ulu dîvān olur

5 ÔĀrife her şubḥ-dem nār ola bāğ u irem
Tevbede šābit qadem zāÔl-i nerîmān olur

6 Kim ide Ḥaqq'ı edā Ôışk ile kıla nidā
Feyz-i Cenāb-ı Hudā anda nümāyān olur

7 Ôışk ile kim āh ide qalbini āgāh ide
ÔAzmini dergāh ide ol ulu sultān olur

8 Naḫşî-i Ôāşık saña Ôışk haberin vir aña
Menkıbe-i evliyā reşk-i gülistān olur¹⁸⁴

Temmet

[56. M 19b]¹⁸⁵

İlahî

[FaÔilātün/faÔilātün/faÔilātün/faÔilün]

1 Zāhidān cennet-i rıdvān haberin söylerler
ÔĀşıkān vuşlat-ı cānān haberin söylerler

2 Yine murgān cenāḥ ur evc-i lāhūt[a]
Kūy-ı cānāndaki cevāna söylerler

¹⁸⁴ [55. M 19b, N.A.A.D. 340]

1. eylesem velev: eyleyen vâlih ü N.A.A.D. 340: eylese vâlih u (<https://defter-i-ussak.blogspot.com/2016/10/maksadi-asiklarin-menzil-i-canan-olur> (02.05.2021))

3. ol anca: Ôaşk nice (<https://defter-i-ussak.blogspot.com/2016/10/maksadi-asiklarin-menzil-i-canan-olur> (02.05.2021))

4. qalbûñ: qalbi N.A.A.D. 340; ÔArşa-ı: Kendini N.A.A.D. 340

8. aña: baña N.A.A.D. 340

¹⁸⁵ Bu şiir Halit Biltekin'in hazırladığı Şeyhî, Betül Dönmez Parlak'ın hazırladığı Eğirdirli Şeyhî Mehmed Efendi, Oktay Nar'ın hazırladığı Şeyhî ve Alper Ay'ın hazırladığı Abdülmecid Sivâsî Divanları'nda bulunamamıştır. Abdülmecid Sivâsî'ye ait olması kuvvetle muhtemeldir.

3 Zümre-i Óâr bi'llâh nedür húbb-i sivâ
Şevk-i dîdâr ile Óîrfân haberin söylerler

4 Mısr'a sultân olana hayl ü haşemden evvel
KaÓre câh tehî zindân haberin söylerler

5 Şeyhiyâ nûra şitâ san zevâl-iÓâlem
Zemîn-i mülk-i Süleymân'a haber söylerler
Îlâhî temmet

[57. M 20a, E 107-108]¹⁸⁶

20a

Îlâhî

[MefÓülü/mefaÓîlün/mefÓülü/mefaÓîlün]

1 ÓIşkuñ meyine kãduñ n'olduñ a gönül n'olduñ
Yağduñ beni yandırduñ n'olduñ a gönül n'olduñ

2 Bir yerde karar itmez hiç kimseden Óâr itmez
Hekimler tîmâr itmez n'olduñ a gönül n'olduñ

3 Bu dil-i vîrâneýi yıkdıñ küle döndürdüñ
Gam-gin dili şâd eyle n'olduñ a gönül n'olduñ

4 Gel imdi ey ÓAzîzî sırrın dime ol epsem
Âhvâle olup mahrem n'olduñ a gönül n'olduñ

¹⁸⁶ Bu şiir E'de "dörtlük" nazım birimiyle geçmekte ve 5 dörtlük olarak bulunmaktadır. Buradaki 1, 3 ve 5. dörtlükler mecmuada sırasıyla 1, 2 ve 4. beyitler olarak geçmektedir. Mecmuadaki 3. beyitin 1. mısrası bu eserde mevcut değildir, 2. mısra ise 4. dörtlüğün son iki mısrası olarak geçmektedir. Adı geçen eserde bulunan ancak mecmuada bulunmayan ya da kısmen bulunan 2 ve 4. dörtlükler şöyledir:

2 Sordular pervâneye
Niçün böyle yanarsın
Dostdan haber mi geldi
Noldun a gönül noldun

4 Kalbini küşâd eyle
Hem Mevlâ'yı yâd eyle
Gamgin dili şâd eyle
Noldun a gönül noldun E 107-108

İlāhî temmet

[58. M 20a]¹⁸⁷

- 1 ÓAccec ve'sme'l-bāni ve hālî ehlü vādî fi'l-Óavli
Ve inzil fî ecriÓ ve'l-cenbi bi vaĥdî
- 2 Lā ziltü fîhim fî şecni muġramin keşîra'l-havli
El-ķalbü ĥamā yehkulu Óinde mā sî sî cānım ve'l-hālû yebdî
- 3 Eḥbābü hūmū ve'l-Óıŝķu emrun lā yütāķu
Bi'l-buÓdi kuvū ķalbî ve'l-buÓdü firāķun
- 4 El-Óaķlu bihim ķad selebā ve demaÓun bihim ķad sekebā
Et-tarafu keĥîylün ve'l-ĥaşra neĥîylün sî sî cānım ve'l-hālû yebdî

[59. M 20b]¹⁸⁸

[MefāÓîlün/mefāÓîlün/mefāÓîlün/mefāÓîlün]

- 20b 1 Ĥudāyā itme hālî bir nefes dilden şekûr ismüñ
Gözümnden dūr ķılma pertev-i envā[r]-ı nûr ismüñ
Enîş it dem-be-dem bu ķalb-i bî-şabra şabûr ismüñ
Baña ġayret müyesser¹⁸⁹
Ya maĥv it levĥ-i Óıŝyāndan bu Óabd-i pür-ķuşûr ismüñ

¹⁸⁷ Bu şiirin başlığı yoktur ve Arapça'dır. Şiirde mahlas bulunmamaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

[58. M 20a]

1. Alban Dağı ağacının etrafını dolaş dostum!
Benim feryadım ve feryat etme halim, bu vadi ehlinin hâli gibidir.
2. Tek başıma kaldığım bu toprakların kumlu tepelerine inin. (Korkuyorum.)
Hayatım aşkıma doğru değiştiğinde, çamurlu kalbimin sertleşmesi ve ağırlaşmasından dolayı her zaman kararsız bir aşk ve keder içindeyim.
3. Dostlarımın acıma gözyaşları hâlime akıyor ve aşk yorucu bir iş.
Mesafesi kalbimi ateşe verdi ve mesafesi kesinlikle ayrı.
4. Hikmet onlar tarafından çalınmış ve onlar tarafından gözyaşı dökülmüştür.
Sürme gözleri ve sisi palmye ağaçlarından oluşuyor ki bu çok açık.

¹⁸⁸ Bu şiirin başlığı yoktur ve şiirde mahlas bulunmamaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

¹⁸⁹ Mısra eksiktir.

[Mefā'Ölün/mefā'Ölün/mefā'Ölün/mefā'Ölün]

1 ÖAlîlân-ı maḥabbe pek sezâdur yâ Resûla'llâh
Devâ-cüyende olmaḳlık revâdur yâ Resûla'llâh
Der-i devlet-me'âbuñdan cüdâdur yâ Resûla'llâh
Ġubâr[ı] ravzanuñ kuḥl-i cilâdur yâ Resûla'llâh
Gözümde ḥâk-i pâyuñ tütüyâdur yâ Resûla'llâh

2 Sevâd-ı cürm [ü] Öisýân ile olmuşken siyeh-çerde
Baña reng-i ḥacâletden çekildi rüyuma perde
Görünce ḥâlümi ḥande iderler ehl-i maḥşer de
O deñlü mücrimem zerre şevâbum varsa defterde
Ya sehv-i kâtibân ya iftirâdur yâ Resûla'llâh

3 Düşerse şuÖle-i âh-ı nedâmet ḥâr u ḥâşâke
Bu sūzişden gelür elbetde dehşet ḳorḳaram ḥâke
Müjem ḥâr-ı muğaylân olsa şâyân çeşm-i nem-nâke
Ġubârum rûzgâr atmazsa semt-i ravza-i pâke
Dem-i maḥşerde de kârum hevâdur yâ Resûla'llâh

ve lehu

4 Žiyâ vü nûr-ı ḳandîline ervâhuñ hücumından
ÖAraḳ-riz-i ḥicâb olmaḳ anuñ dâ'ım rüsûmından
Bu lafzuñ ma'Önî vü iÖrâbını bilmek lüzûmından
Muḳaddem bir ḥaberdür maḳdem-i Öİsâ ḳudûmından
Velî žâtuñ mu'âḥḥar mübtedâdur yâ Resûla'llâh¹⁹¹

¹⁹⁰ Bu şiir H.A.E.D. ve H.D.'de "Tahmîs-i Hâtif Na't-ı Şerif-i Kânî" başlığı ile geçmektedir. H.A.E.D. 568, H.D. 309-310

¹⁹¹ Tahmis edilen bu iki mısra T.K.D. ve K.D.'de yoktur. T.K.D. 4-5, K.D. 35-36

5 Bilürler kadr ü şân u devletün aólâ ile ednâ
Siyeh-kâr ümmetâna şefkatün çün ey melek-şimâ
Emîn-i vahy ile naẓm-ı celîli eyledi îmâ
Egerçi âyet-i lā taḳnetū¹⁹² der-destdür ammâ
Yine ümmîd-vârum hep saña yâ Resûla'llâh

6 Yapışdı hâlka-i bâb-ı recâya dest-i sâoilde
Faḳîr [ü] nâ-tüvân Hâtif ḳalınca râh-ı müşkilde
Hep efôâl-i ḳabîhüm yazması mümkün mi biñ cilde
Şefâôat mücrime dirler meşeldür söylenür dilde
Ḳuluñ Kânî de bir mücrim gedâdur yâ Resûla'llâh¹⁹³

[61. M 22a, E 86]¹⁹⁴

22a

[Mefâôîlün/mefâôîlün/mefâôîlün/mefâôîlün]

1 Esîr-i nefis-i emvârem ôaceb bed-kâr [u] bed-hâram
Ĥafîr-i ḳabre irişdüm hevâ ile henüz yâram
Giderüm zâd-ı râhum yok ne yüz ile saña varam
Esirge ḳapuña geldüm didin yâ Rab ḡaffâram
Senüñ ḳapuñ durur iken ya varam kime yalvaram

¹⁹² lā taḳnetū: “Allah’ın rahmetinden ümit kesmeyin.” (39 Zümer 53)
<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Z%C3%BCmer-suresi/4111/53-ayet-tefsiri> (13.12.2021)

¹⁹³ [60. M 21a, H.A.E.D. 568-570: H.D. 309-310: T.K.D. 4-5: K.D. 35-36]

1. ôAlîlân-ı: ‘Alîlân[a] H.A.E.D. 568; maḥabbe: maḥabbet H.A.E.D. 568; muḥibbe H.D. 309; cüyende: cüyında H.D. 309; ravzanuñ: ravzaññ T.K.D. 4, H.A.E.D. 568; ḥâk-i pâyuñ tütüyâdur: ḥâk-ı küyuñ tütüyâdır T.K.D. 4, K.D. 35

2. cürm [ü] ôîşyân: cürm-i ôîşyân H.D. 309; Baña: Benim H.A.E.D. 568, H.D. 309

3. rüzgâr atmazsa: rüzigâr itmezse H.D. 310; kârum: işim T.K.D. 5, K.D. 36

4. ḳandîline: ḳandîlîne H.A.E.D. 570; maôñj vü iôrâbını: maôñj-i iôrâbını H.A.E.D. 570, H.D. 310

5. şân u devletün: şân-ı devletiñ H.A.E.D. 570, H.D. 310; Emîn-i vahy: Emîn ü ḥayy H.D. 310; âyet: dâmen T.K.D. 5, K.D. 36; der-destdür: der-destidür H.D. 310; yine: benim H.A.E.D. 570, H.D. 310; hep saña: hep sañadır H.A.E.D. 570, H.D. 310; her hâlde ümmîdim sañadır T.K.D. 5, K.D. 36

6. Faḳîr [ü] nâ-tüvân: Faḳîr-i nâ-tüvân H.D. 310; mücrime: suçluya T.K.D. 5, K.D. 36, H.A.E.D. 570, H.D. 310; dilde: dâ’im T.K.D. 5, K.D. 36

¹⁹⁴ Bu şiirin başlığı yoktur. Süleyman Eroğlu’nun “*Mutasavvıf, Bestekâr Bir Şair: Zâkirî Hasan Efendi ve Yayınlanmamış Şiirleri*” adlı makalesinde bu şiirin 4. bendi 2 ve 3. bendden önce geçmektedir. (Süleyman Eroğlu, “Mutasavvıf, Bestekâr Bir Şair: Zâkirî Hasan Efendi ve Yayınlanmamış Şiirleri”, *Turkish Studies*, C. 9/S. 12, Sonbahar 2014, s. 251-252.) Yine Gülcan Alıcı’nın “*Klasik Türk Şiiri Kaynaklarından Mecmua ve Sa’dedîn El-Mar’aşî’nin Şiir Mecmuası*” adlı makalesinde bu şiirin 2 ve 3. bendlerinin yeri buradakinin tam tersidir. (Gülcan Alıcı, “Klasik Türk Şiiri Kaynaklarından Mecmua ve Sa’dedîn El-Mar’aşî’nin Şiir Mecmuası”, *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 13, S. 2, Bahar 2016, s. 402-404.)

2 Niçe yüz biñ günāh itsem ümîdüm kesmezem senden
Kelāmında muśarrahdur didin *lā taḳnetū*¹⁹⁵ benden
Mübeşşirlerle şād eyle bu rūhum çıkmadan tenden
Esirge [ḳapuña geldüm didin yā Rab ġaffāram
Senüñ ḳapuñ durur iken ya varam kime yalvaram]¹⁹⁶

3 Senüñ her kūşede zikrin ider Ŗubbād [u] zühhādın
Kimi ihfāya mażhardur kimi cehrī oḳur adın
Ne eksilür hayruñdan ġanı vehhāb iken adın
Esirge [ḳapuña geldüm didin yā Rab ġaffāram
Senüñ ḳapuñ durur iken ya varam kime yalvaram]

4 Hudāvendā sen ol Allāh [u] Raḥman [u] Raḥīm'ümsin
Ḳamu ahvālūme Ŗālim habirümsin başirümsin
*Eġisnā yā ġiyāşe'l-müstegişin*¹⁹⁷ dest-ġirümsin
Esirge [ḳapuña geldüm didin yā Rab ġaffāram
Senüñ ḳapuñ durur iken ya varam kime yalvaram]

5 Ḳulındur Żākirī-i derdmend ey Ŗālim [ü] dānā
Senüñ tevḥîdini eyler hevā ile ider amm
N'ola cürmini Ŗafv itsen saña şirk itmedi ḥāşā
Esirge ḳapuña geldüm didin yā Rab ġaffāram
Senüñ ḳapuñ durur iken ya varam kime yalvaram¹⁹⁸

¹⁹⁵ *lā taḳnetū*: “Allah’ın rahmetinden **ümit kesmeyin.**” (39 Zümer 53)
<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Z%C3%BCmer-suresi/4111/53-ayet-tefsiri> (13.12.2021)

¹⁹⁶ Nakarattır. 1 ve 5. bentte yazılmış 2, 3 ve 4. bentlerde tamamı yazılmamıştır. Bu şekilde verilmiştir.

¹⁹⁷ *Eġisnā yā ġiyāşe'l-müstegişin*: “Yardım isteyenlerin yardımcısı.” (<http://mucizedualar.com/ya-giyasel-mustegisin-c-c.html>) (13.12.2021)

¹⁹⁸ [61. M 22a, E 86]

1. emvārem: emmārem (Eroġlu, 2014, 251.; Alıcı, 2016, 402.; E 86); bed-kār [u] bed-hāram: bed-hāl ü bed-kārem (Eroġlu, 2014, 251.; Alıcı, 2016, 402.; E 86); Ḥafır: Şefir (Eroġlu, 2014, 251.; E 86); zād-ı rāhum: rāha zādım (Eroġlu, 2014, 251.; Alıcı, 2016, 402.); ne yüz ile saña: sana ne yüz ile (Eroġlu, 2014, 251.; Alıcı, 2016, 402.); ḳapuña: ḳapıña (Alıcı, 2016, 403.); didin: dediñ (Alıcı, 2016, 403.); ḳapuñ durur: ḳapıñ turur (Alıcı, 2016, 403.); varam: ben (Alıcı, 2016, 403.); varup E 86: Senüñ ḳapuñ durur iken ya varam: Senin kapın dururken ben ya varıp (Eroġlu, 2014, 251.)

2. Niçe: Eger (Eroġlu, 2014, 251.; Alıcı, 2016, 403.); ümîdüm: recāmı (Eroġlu, 2014, 251.; Alıcı, 2016, 403.); Mübeşşirlerle şād: Mübeşşirle ḥaşr (Alıcı, 2016, 403.)

3. ider: oḳur (Alıcı, 2016, 403.); Ŗubbād [u] zühhādın: zühhād [u] Ŗubbādın (Eroġlu, 2014, 252.; Alıcı, 2016, 403.); ihfāya: ahfāya (Alıcı, 2016, 403.); cehrī: cehren (Eroġlu, 2014, 252.; Alıcı, 2016,

[62. M 22b, E.R.D.1 247]¹⁹⁹

İlāhî

[FeŖilātün/FeŖilātün/FeŖilātün/FeŖilün]

1 N'ideyüm şabr idebilsem dil [ü] cān oda yanar
Velî āh eyler isem kevn [ü] mekān oda yanar

2 Boyadı yer yüzini āh ile zārum tütüni
Bu inildüm zārına cümle cihān oda yanar

3 Beni vaşluñdan ırāk eyleyüp cennete kıoma
Bu inildüm işidüp hūr-ı cinān oda yanar

4 Yārinüñ fırkatüñ odına yanardı damu
Yine hicrān odına kevn [ü] mekān oda yanar

5 Kim ola şemŖe yakın olmağa daŖvā idene
Nice yüz biñ per-i per[v]āne revān oda yanar

6 Vara derviş yana gör kūh-ı kenārında Ĥaqq'ıñ
Dimesünler Rūmî'ye ibn-i fülān oda yanar²⁰⁰

403.); okur adın: kılur yâdın (Eroğlu, 2014, 252.); eksilür: naks ola (Eroğlu, 2014, 252.); hayruñdan: ĥazîneñden (Eroğlu, 2014, 252.; Alıcı, 2016, 403.)

4. Ŗālīm: vākıf (Eroğlu, 2014, 251.; Alıcı, 2016, 403.)

5. Żākiri-i derdmend ey: Żākiri hem derdmend-i (Alıcı, 2016, 403.); ider ammā: henüz envār (Alıcı, 2016, 403.); N'ola: Ne var E 86; N'ola cürmini Ŗafv itsen: Anın cürmünü affetsen (Eroğlu, 2014, 252.); N'ola cürmini Ŗafv itsen saña şirk itmedi ĥāşā: N'olur suçunu Ŗavf etseñ saña şirk etmedim aślā (Alıcı, 2016, 403.)

¹⁹⁹ Bu şiirin 4 ve 5. beyitlerinin ikinci mısralarının sırası E.R.D.1'de tam tersi durumdadır. E.R.D.1 247

²⁰⁰ [62. M 22b, E.R.D.1 247]

1. eyler isem: eylerisem E.R.D.1 247

2. Boyadı yer: Büridi yir E.R.D.1 247; cümle: işbu E.R.D.1 247

3. ırāk: ırağ E.R.D.1 247; hūr-ı cinān: hūrî cinān E.R.D.1 247

Temmet

[63. M 22b, A.N.D. 300-301]

İlahî²⁰¹

[Mef'ûlû/mefâ'îlün/mef'ûlû/mefâ'îlün]

1 Yanmağdan uşanmazam pervâne miyem bilmem

Hiç şönuñi şaymazam dîvâne miyem bilmem

2 Her şâm [u] seher zârum güş eylemez ol yârum

Bakmaz baña hünkârüm bîgâne miyem bilmem

3 Dil-hâne harâb oldu yıkıldı türâb oldu

Her cânibi bâb oldu vîrâne miyem bilmem

4 Kâlbümde ocağum var şînde dâğum var

Âteşde durağum var hep yana mıyam bilmem

5 Nûrî dem ü dehşetde baîr-i ğam-ı fûrkatde

Ka'îr-ı yem-i hayretde dîr-dâne miyem bilmem²⁰²

Temmet

4. Yârinüñ: Yâ Rabbi E.R.D.1 247 yanardı dâmû: yanardı tamu E.R.D.1 247; hicrân: hicrûñ E.R.D.1 247; kevn [ü] mekân: cümle cihân E.R.D.1 247

5. olmağa: olmağı E.R.D.1 247; idene: idine E.R.D.1 247

6. Vara dervîş: Eşrefoğlu E.R.D.1 247; küh: kûy E.R.D.1 247; Dimesünler: Dimeyeler E.R.D.1 247
²⁰¹ A.N.D.'de bu şiirin başlığı “Der-Şekvâ-yı Hâl-i Firâk” olarak geçmektedir.

Bu şiir A.N.D.'de 6 beyittir. Burada 1, 2, 3, 4 ve 6. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 5. beyit şöyledir:

5 Bulup dem-i eşyâhı gül vîre mi dil şâhı

Bu dünyede ben dahı uşlana mıyam bilmem A.N.D. 300-301

²⁰² [63. M 22b, A.N.D. 300-301]

1. şönuñi: şöñini A.N.D. 300

2. şînde: bu şînde A.N.D. 301; durağum: turağum A.N.D. 301

5. dem ü: dem-i A.N.D. 301

[64. M 22b-23a, E 129-130]

İlahî

[Fā'Öilātün/fā'Öilātün/fā'Öilātün/fā'Öilün]

- 1 Levh-i dilden okıyan Öilm-i İlāhî'den sebağ
Zerrece yanında kalmaz mahv olur hep mā-sebağ
- 2 Çün ledün Öilm[i] dem-ā-dem kalbüne ilhām olur
23a²⁰³ N'eyler ey dil Öārif-i bi'llāh[a] yazmak okumak
- 3 Baş u cān terkini ur Hāk[k'ı] severseñ ey gönül
*Len tenālū 'l-birre hattā tünfiķūnā*²⁰⁴ dedi çü Hāk
- 4 Nūr-ı Hāk kalbün münevver eylesün dirseñ dilā
Āteş-i tevḥīd ile gel māsivāyı oda yak
- 5 Kıl [u] kālî terk idüp dilden tırāş it ḥubbuñı
ÖAdliyā yeter okursañ bāb-ı Öışkdan bir varak

Temmet

[65. M 23a, T 153]²⁰⁵

İlahî

[10'lu hece ölçüsü]

- 1 Bilmem n'ideyüm Öışkuñ elinden
Kanda gideyüm Öışkuñ elinden

²⁰³ Sayfanın kenarına kurşun kalemle:

Niyāzî

Dermān arardum derdüme

Derdüm bañā dermān imiş

şeklinde mecmū'ânın 5b sayfasındaki ilāhî olarak geçen 16. şiirin ilk mısrası yazılmıştır. Bunun da altına “Gılmāñî” ve “Reyhāñî” diye iki mahlas not düşülmüştür.

²⁰⁴ tünfiķūnā: tünfikū E 129: *Len tenālū 'l-birre hattā tünfiķūnā*: “Allah yolunda sevdiğiniz şeylerden harcamadıkça iyiliğe asla eremezsiniz.” (3 Âl-i İmrân 92)

(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C3%821-i-%20%C4%B0mr%C3%A2n-suresi/385/92-ayet-tefsiri> 13.12.2021)

²⁰⁵ Bu şiir T'de dörtlükler halinde geçmektedir. T 153

2 Diñle zārumı ƣodum Óārumı
Virdüm sırrumı Óıřkuñ elinden

3 Varum vireyüm ƣadre ireyüm
ÓUryān olayum Óıřkuñ elinden

4 Meskenüm dağlar göz yaşı çağlar
Furmaz ƣan ağlar Óıřkuñ elinden

5 Ƙaddüm yay oldu bağrum nāy oldu
İşüm vāy oldu Óıřkuñ elinden

6 Yūnus'ıñ yüzi gönenmiş özi
Ƙan ağlar gözi Óıřkuñ elinden²⁰⁶
Temmet

[66. M 23a-23b, T 116-117]²⁰⁷

İlahi

[MüstefÖilün/müstefÖilün/müstefÖilün/müstefÖilün]

1 Mülk-i beğādan gelmişem fāñi cihānı n'eylerem
Ben dōst cemālūñ görmişem hūr-ı cinānı n'eylerem

2 Vahdet meyin[üñ] curÖasın maÖşūƣ elinden içmişem
Ben dōst ƣoƣusın almışam misk-i Tatar'ı n'eylerem

²⁰⁶ [65. M 23a, T 153]

2. sırrumı: varumı T 153

4. Furmaz: Durmaz T 153

5. vāy: zāy T 153

6. yüzi gönenmiş: sözi doğrudur T 153

²⁰⁷ Bu şiir T'de 8 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3, 4, 5 ve 8. beyitleri bulunmaktadır. Ayrıca mecmuadaki

3. beyit bu eserde, mecmuadaki 4 ve 5. beyitlerin hemen sonrasında bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 6 ve 7. beyitler şöyledir:

6 Eyyüb'layın maÖşūkanın cevrin tahammül çekmege
Cercis'leyn dost yolına çıkmayan cânı neylerem

7 Mûsâ olup koyun gütdüm çoban oldum Hak yolına
ÓÂşık ÓAbdü'r-rezzâk gibi dîn ü îmânı neylerem T 116-117

3 ÓĬsā gibi dünyā koyup gökleri seyrān eylerem
Mūsā-yı dīdār olmışam ben *len terānī*²⁰⁸ n’eylerem

4 İbrāhim’em Cebrāóil’em hiç ihtiyācum kalmadı
Muhammed dōsta giderem ben tercemānı n’eylerem

5 İsmāóĬl’em dōst yolına cānumı kurbān eylerem
Çünki cānum kurbān imiş ben қоç kurbānı n’eylerem

23b 6 ÓĬşık Yūnus maóşūķına vuślat bulınca mest olur
Ben şişeyi çaldım taşā nāmūsı Óārı n’eylerem²⁰⁹
Temmet

[67. M 23b, N.M.D. 264]

İlāhī

[Fāóilātün/faóilātün/faóilātün/faóilün]

1 Toğdı ol śadr-ı risālet baśdı Óarş üzre kadem
Śaldı ol nūr-ı nübüvvet pertevin fevķa’l-ümem

2 Çalınup tabl-ı beşāret geldi śāh-ı enbiyā
Gulğule tōldı cihāna kōndı ol śāhib-Óalem

3 Nūr-ı vechinden alındı encüm ü şems [ü] kamer
Baħr-ı Óilminden bilindi ĥikmet-i levħ u kalem

4 Merħabā yā Muśtafā yā nūr-ı Óayn-ı asfīyā
Merħabā ey śāhibü’l-miÓrāc-ı fı dācū’ż-żulem

²⁰⁸ *len terānī*: “Sen beni asla göremezsın.” (7 Araf 143)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/A'r%C3%A2f-suresi/1097/143-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

²⁰⁹ [66. M 23a-23b, T 116-117]

1. cemālūñ: cemālin T 116

2. Vahdet meyin: Vahdet meyinün T 117; қоқusın: kohusın T 117

3. gökleri: gülleri M 23a: gökleri T 117

4. Cebrāóil’em hiç: Cebrāil’e hiç T 117; Muhammed: Muhammed’üm T 117; giderem: gidem T 117

5. dōst: Hak T 117; eylerem: eyledüm T 117; cānum kurbān imiş: bu cān kurbān sana T 117

6. bulınca: olunca T 117

5 Gelmeyeyd[üñ] Óāleme sen ħalk olınmazdı cihān
Dōstlığuña yaradıldı ey nebiyy-i muĥterem

6 Biz güneĥkār ümmete sen šāh[1] irsāl eyledi
Ĥamdülillāh saña ümmet eylemişem oldı kerem

7 Yā Resūla'llāh šefā'at kıl Niyāzı mücrime
Şol zamān kim baş açık yalın ayak ƙan ağlayam²¹⁰

Temmet

²¹⁰ [67. M 23b, N.M.D. 264]

4. yā: ey N.M.D. 264; mi'Ŗāc-ı fī dāci'ž-žulem: mi'Ŗāc-ı fī dāci'ž-žulem N.M.D. 264

5. Dōstlığuña: Dostlığına N.M.D. 264

6. eylemişem oldı kerem: eylemiş ol zî-kerem N.M.D. 264

İlahî

[MüstefÖilâtün/müstefÖilâtün]

1 N'oldu bu gönlüm n'oldı bu gönlüm
Der[d ü] gamuñla toldı bu gönlüm
Yandı bu gönlüm yandı bu gönlüm
Yanmada dermân buldı bu gönlüm

2 Gerçi ki yandı gerçegi yandı
Rengine Óıškuñ cümle boyandı
Kendide buldı kendide buldı
Matlabını hoş buldı bu gönlüm

3 Sevād-ı aÓžam sevād-ı aÓžam
Belki olupdur Óarş-ı muÓažžam
Mesken-i cānān mesken-i cānān
Olsa Óaceb mi yār ile şimdi

²¹¹ Bu şiir Hasibe Mazıoğlu'nun "Hacı Bayram Veli'nin Şiirleri Mektupları" adlı sempozyum bildirisinde 7 dörtlüktür. Mecmuada 1, 3, 4 ve 6. dörtlükleri bulunmaktadır. Bu şiirin mecmuda özellikle şairin mahlasını içeren son dörtlüğünün bulunmadığı görülmektedir. Mecmuada bulunmayan 2, 5 ve 7. dörtlükler şöyledir:

2 Yan iy gönül yan yan iy gönül yan
Yanmadan oldu derdüne dermân
Pervâne gibi pervâne gibi
Şem'ine 'ışkun yandı bu gönlüm

5 Seyr bi'llâhdur seyr bi'llâhdur
Lî ma'a'llahdur lî ma'a'llahdur
Âyînesinde âyînesinde
Gerd-i sivâyı buldı bu gönlüm

7 Bayrâmî imdi Bayrâmî imdi
Bayrâm idersin yār ile şimdi
Hamd ü senâlar hamd ü senâlar
Yār ile Bayrâm kıldı bu gönlüm (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli>
(12.05.2021))

C'de ise son dörtlük beyitler halindedir ve şu şekildedir:

9 Bayramî imdi bayramî imdi
Yār ile bayram eyledi şimdi

10 Hamd ü senâlar hamd ü senâlar
Yār ile bayram etti bu gönlüm C 125

24a

4 *El-fakru fahrî el-fakr[u] fahrî*²¹²

Dimedi mi ol Ôâleme fahrî

Fahrini zîkr it fahrini zîkr it

Maḥv[ı] fenâda buldı bu gönüm²¹³

Îlâhî temmet

[69. M 24a, A.N.D. 299-300]

Îlâhî²¹⁴

[MüstefÖilün/müstefÖilün/müstefÖilün/müstefÖilün]

1 Bâğ-ı cemâle çün irem vuşlat gülün anda direm

Ḥaḳḳ'ıñ tecellâsın görem ben hû direm yâ hû direm

2 Ḥalvetde de celvetde de maḥşerde de cennetde [de]

Keşr[et]de [de] vahdetde de ben hû direm yâ hû direm²¹⁵

3 Cümle vücûdum mevcûd hû ile dirilmişdür şamu

Milk oldu baña çünki hû ben hû direm yâ hû direm

4 Ayrılşa cismümden bu cân yıķılşa bu kevn [ü] mekân

Münkir olursa hep cihân ben hû direm yâ hû direm

²¹² *El-fakru fahrî*: “Yoksulluk benim övüncümdür.” (Hadîs-i Şerîf) (Yılmaz, 1992, 49.)

²¹³ [68. M 23b, C 125]

1. N’oldu: N’oldı (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli> (12.05.2021); n’oldı: noldu C 125; gamuñla tıldı: gam ile doldı (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli> (12.05.2021); doldu C 125

2. gerçeği: gerçeğe C 125, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli> (12.05.2021); Kendide: Kendüde (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli> (12.05.2021)

3. sevâd-ı aÖzam: sevâd-yı âzam C 125; Belki olupdur: Bana k’oluptur C 125; yâr ile şimdi: şimdi bu gönüm C 125, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli> (12.05.2021)

4. Ôâleme: âlemlerin C 125; Ôâlemün (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli> (12.05.2021); Fahrini: Fakrını C 125; Maḥv[ı]: Maḥv u C 125; Fahri (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli> (12.05.2021)

²¹⁴ A.N.D.’de bu şiirin “Der-Terk-i CemîÖ-i Hevâ ve’z-Zikrû Bi-Hû Fi’d-Dünyâ ve’l-ÖUḳbâ” başlığıyla ve “dörtlük” nazım birimiyle geçtiği belirtilmiştir. A.N.D. 299

²¹⁵ Bu beyit A.N.D.’de şöyle geçmektedir:

2 Gice vü gündüz ey dede

Keşretde de vahdetde de

Maḥşerde de cennetde de

Ben hû direm yâ hû direm A.N.D. 300

5 ÓĀşıkılar içre olsa sūr bu Nūrî'ye ir[se] sūrūr
Anda tecellî itse nūr ben hū dir[em] yā hū direm²¹⁶
Yā Rab hū direm
Temmet

25b

Faál-ı ÓUşşāk

[70. M 25b, E.R.D.1 386]²¹⁷

İlahî

[Mefāóílün/mefāóílün/feóülün]

1 Bu gönüm şehrini seyrān iderken
Didi sırrum baña seyrān içinde

2 Derde düşdüñ niçün dermān ararsın
ÓĀşıkılar derd arar dermān içinde

3 Cānuñı terk eyle dōstuñ yolına
Bulasın cānānı ol cān içinde²¹⁸

4 İçüp Óıışkuñ meyin şöyle mest ol kim
Dıvāne disünler yārān içinde

5 Bu Óıışk meydānıdur bunda Óār olmaz
Başuñı top eyle meydān içinde

6 Mıhneti rāhat bil rāhat arama
Rāhat mı bulınur zindān içinde

²¹⁶ [69. M 24a, A.N.D. 299-300]

3. mevcūd: mū-be-mū A.N.D. 300; dirilmişdür: tolmışdur A.N.D.

²¹⁷ Bu şiir E.R.D.1'de 7 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3, 5, 6 ve 7. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuadaki

3. beyit ise bu çalışmada bulunmamaktadır. Mecmuada bulunmayan 4. beyit şöyledir:

4 ÓĀşıklara karşı Óāşık olı gör

Ne gevherler vardır ol kân içinde E.R.D.1 386

²¹⁸ Bu beyit E.R.D.1'de bulunmamaktadır. E.R.D.1 386

7 Aç gözüni Eşref Hâkî'ı zîkr eyle
*Feżkurûnî*²¹⁹ didi Qur'ân içinde²²⁰
Temmet

[71. M 25b, T 115-116]²²¹

İlâhî

[16'lı hece ölçüsü]

1 Her kaçan añarsam seni kararum kalmaz Allâh'um
Senden ğayrı gözüm yaşın kimseler silmez Allâh'um

2 Sensin ismiyle bâķınan sensin dillerde okınan
Senüñ Óışķuña doķınan kendisin bilmez Allâh'um

3 Okunur dilde destānuñ açıldı bâĝ [u] bostānuñ
Sen baķduĝuñ ğülistānuñ ğülleri solmaz Allâh'um

4 Senüñ Óışķuña dalmayan cânını fedā ķılmayan
Senüñ cemālün görmeyen meydāna gelmez Allâh'um

5 Yūnus Emre'm seni ister lutf eyle cemālün göster
Dîdāruñ göreñ Óāşıkılar ebedî ölmez Allâh'um²²²

²¹⁹ *Feżkurûnî*: Artık siz beni anın. (2 Bakara 152) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/159/152-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

²²⁰ [70. M 25b, E.R.D.1 386]

2. Derde: ÓIşķa E.R.D.1 386

4. yārān: aķrān E.R.D.1 386

7. Aç gözüni Eşref: Eşrefoĝlı Rūmî E.R.D.1 386

²²¹ T'de bu şiir dōrtlükler halinde bulunmaktadır ve 7 dōrtlüktür. Mecmuada 1, 2, 4, 5 ve 7. dōrtlükleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 3 ve 6. dōrtlükler şöyledir:

3 Sen yaratdun cism ü cânı
Sen yaratdun bu cihânı
Mülk senündür Kerem kânı
Kimsenün olmaz Allah'um

4 Zâr olur Óâşıkun işi
Durmaz akar gözi yaşı
Senden ayru düşen ķişı
Dîdārın görmez Allah'um T 115-116

²²² [71. M 25b, T 115-116]

1. ğayrı: ayruk T 115

2. ismiyle bâķınan: ismi bâķî olan T 115; doķınan kendisin: tutulan kendini T 115

Temmet

[72. M 25b-26a, A.N.D. 319-320]

İlahî²²³

[Mefâ'ülün/mefâ'ülün/fe'ülün]

1 Cemâlün nûrınun Ŗâşıklarına
Kerem eyle kerem sultânun Allâh
Fırâkûn nârınun yanıklarına
Kerem eyle kerem sultânun Allâh

26a 2 İderse Ŗâşık âh inler felekler
Aña rahm eyleyüp ağlar melekler
Saña mahfî degül gizli dilekler
Kerem eyle kerem ma'ûbûdum Allâh
3 Yoğ oldu Nûrî'nün küllî vücûdı
Ne Ŗaynı kaldı anun ne şühûdı
Efendim eyle aña lutf u cûdı
Kerem eyle kerem sultânun Allâh²²⁴

Temmet

4. Senün Ŗışkuña dalmayan: Ŗışkun bahrine talmayan T 116; fedâ: kurbân T 116; cemâlün: cemalin T 116

5. Yûnus Emre'm: Ŗâşık Yûnus T 116; lutf: lutuf T 116; cemâlün: cemâl T 116; Dîdârûn: Cemâlin T 116

²²³ A.N.D.'de bu şiirin "Der-Ṭaleb-i Kerem Ez-Zü'l-Kerem" başlığıyla geçtiği belirtilmiştir.

Bu şiir A.N.D.'de 5 dörtlüktür. Mecmuada 1, 3 ve 5. dörtlükleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 2 ve 4. dörtlükler şöyledir:

2 Cigerler yandı Ŗışkûn âtesine
Cihân kandı efendi göz yaşına
Neler geldi neler Ŗâşık başına
Kerem eyle kerem sultânun Allâh

4 Ne yüz var kim niyâza ide âğâz
Ne söz var kim recâda ola demsâz
Nice itsün hevâ-yı Ŗışka pervâz
Kerem eyle kerem sultânun Allâh A.N.D. 319-320

²²⁴ [72. M 25b-26a, A.N.D. 319-320]

2. ma'ûbûdum: sultânun A.N.D. 320

3. eyle aña: aña eyle A.N.D. 320

[73. M 26a, A.N.D. 262-263]

İlahî²²⁵

[Mefā'Ölün/mefā'Ölün/mefā'Ölün/mefā'Ölün]

1 Farîkat kırb-ı Raḥmān'dur bu meydān özge meydāndur
Ḥaḳıkat sırr-ı Sübhān'dur bu meydān özge meydāndur

2 Bu yol cāndan ferāğ ister cigerde nice dāğ ister
Buña bir ḳalb[i] sāğ ister bu meydān özge meydāndur

3 Bu meydānda sātılur cān bu meydānda sörılmaz ḳan
Olur bir demde biñ kırbān bu meydān özge meydāndur

4 Gelür meydāna Öāşıḳlar vücūdı Öışḳa yanıklar
ÖAceb münkir ne şayıḳlar bu meydān özge meydāndur

5 Bu yola Nūrî serden geḳ bu erkān içre sırlar aç
Bu meydān içre ḳanlar saç bu meydān özge meydāndur

Temmet

²²⁵ A.N.D.'de bu şiir "Der-Beyān-ı VüsÖat-ı Feżā'î't-Tevḥîd ve ÖAdemi'l-İÖtidā'î Li-İnkāri'l-ÖAnjd" başlığıyla ve "dörtlük" nazım birimiyle geçmektedir. A.N.D. 262-263

[74. M 26a-26b, S 194: E 271]

İlahî

[Mefâ'ülün/mefâ'ülün/fe'ülün]

1 Bu cân teşne vişāl-i hâzretiñe
Efendüm maşşūdum matlūbum Allāh
Ne çāre nice irem vuşlatuña
Efendüm maşşūdum matlūbum Allāh

2 İlāhî dertliyem senden Őināyet
Ĥabībūñ eyle[ye] baña şefā'at
Cemālūñ gösterüp eyle hidāyet
Efendüm maşşūdum matlūbum Allāh

3 Ĥudā faẓluñ keremūñ eyle rehber
Vişālūñ Ka'be'sin eyle müyesser
Bu cân [u] dil cemālūñ görmek ister
Efendüm maşşūdum matlūbum Allāh

26b 4 Saña Őāşık olan cân buldı lezzet
Gözüm gözler cemāl-i nūr-ı hâzret
Baña sensiz gerekmez hūr [u] cennet
Efendüm maşşūdum matlūbum Allāh

5 Be-Ĥağ-ı sūre-i Tā-Hā vü Yāsın
Recāī'niñ kabūl eyle dū'āsın
Gider ıkalbdeki ĥubb-ı sivāsın
Efendüm maşşūdum matlūbum Allāh²²⁶

Temmet

²²⁶ [74. M 26a-26b, S 194: E 271]

1. teşne vişāl-i hâzretiñe: teşne-i vişāl hazretine S 194; Efendüm maşşūdum matlūbum Allāh: Efendim hâlıkım ma'ûbûdum Allah E 271

2. dertliyem: dilerim S 194; eyle: eyleye S 194

4. Gözüm gözler: Gözündedir S 194

5. ıkalbdeki ĥubb-ı sivāsın: kalbinden olan mâsivāsın E 271: kalbindeki S 194

[75. M 26b, Ş.S.D. 292]²²⁷

İlahî

[Mef'ûlû/mefâ'îlû/mefâ'îlû/fe'ûlûn]

1 Cānān ilinûñ güllerinûñ bâğ[1] görindi

Dōst illerinûñ lālesinûñ dāğ[1] görindi

2 Ya'Ŗkūb'a bugün Yūsuf'ınûñ ķoķusı geldi

Eyyūb'a daķı śihhatūñ[ūñ] çāğ[1] görindi²²⁸

3 Envār-ı Muħammed doğuben tutdı cihānı

Şakķu'l-kamerinūñ mu'Ŗcize barmağ[1] görindi²²⁹

4 Kāyķu gicesi gitdi ķalmadı ķorķu²³⁰

Vuślat ğününūñ ğündüzinūñ ağ[1] görindi

5 Dil ĥastesinūñ derdinūñ tımār[1] irişdi

Şemsî'ye bugün dōstunuñ otāğ[1] görindi²³¹

Temmet

²²⁷ Bu şiir Ş.S.D.'de 6 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3, 4 ve 5. beyitinin ilk mısrası ile 6. beyitinin ikinci mısrası 5. beyit olarak bulunmaktadır. Ş.S.D.'de 5 ve 6. beyit şu şekilde geçmektedir:

5 Dil ĥastesinūñ derdine dermānı irişdi

Var ise ĥayāt ābınûñ ırmağı görindi

6 'Aşķ ile bugün Şemsî yine vecde irişdi

Var ise bugün dostunuñ otāğı görindi Ş.S.D. 292

²²⁸ Bu beyit Ş.S.D.'de 3. beyit olarak geçmektedir. Ş.S.D. 292

²²⁹ Bu beyit Ş.S.D.'de 2. beyit olarak geçmektedir ve beyitin 2. mısrasının vezni bozuktur. Ş.S.D. 292

²³⁰ Bu mısranın vezni bozuktur.

²³¹ [75. M 26b, Ş.S.D. 292]

1. illerinūñ: iķlîminūñ Ş.S.D. 292

2. śihhatūñ: śihhatinūñ Ş.S.D. 292

3. doğuben: toğuben Ş.S.D. 292; ķamerinūñ: ķamerūñ Ş.S.D. 292; barmağ[1]: parmağı Ş.S.D. 292

4. gitdi: geçdi ķamu Ş.S.D. 292; ķorķu: ķorķı Ş.S.D. 292

5. derdinūñ tımār[1]: derdine dermānı Ş.S.D. 292; Şemsî'ye: Var ise Ş.S.D. 292; otāğ[1]: otāğı Ş.S.D. 292

[76. M 26b-27a, A.N.D. 289-290]

İlahî²³²

Beste-i Çālāk Şeyh Ahmed²³³ Uşul-i Devr-i Revān

[Fa'Ōilātün/fa'Ōilātün/fa'Ōilün]

1 Ey beni Ōışk âteşine yanduran
Ōışk senün Ōāşık senün maŌşūk senün
Hem seven hem sevilen hem sevdiren
Ōışk senün Ōāşık senün maŌşūk senün²³⁴

2 Yanar ise Ōışk ile cānum tenüm
Geçer ise āh ile dünüm günüm
Hep senündür arada nem var benüm
Ōışk senün Ōāşık senün maŌşūk senün²³⁵

27a 3 Ōāşıkun kalbine kılsañ bir nažar
Māsivādan anda kıalmaz bir eşer
Saña iren cenneti hūrı nider
Ōışk senün Ōāşık senün maŌşūk senün

4 Maḥz-ı lutfuñ ile ey Kādir İlāh
Ōāşıkun ḥāline eylegil nigāh
Bir gedādur Nūri kuluñ pādīşāh
Ōışk senün Ōāşık senün maŌşūk senün²³⁶

²³² A.N.D.'de bu şiirin "Der-Beyān-ı Ōışk u Ōāşık u MaŌşūk Ez-Ūst" başlığıyla geçtiği belirtilmiştir. A.N.D. 289

²³³ Çālāk Şeyh Ahmed [Efendi (d. ?-ö. 1711/17.-18. yy.)]

²³⁴ Nakarat dizesi olan "Ōışk senün Ōāşık senün maŌşūk senün" ifadesine birinci dörtlüğün dördüncü dizesinden itibaren ikinci ve üçüncü dörtlüklerde "eyzān" kelimesiyle işaret edilmiştir.

²³⁵ Mecmuada bu dizede bulunan "eyzān" kelimesinin iki yanına bu iki işaret (V) yazılmıştır ve sayfa sonuna şu bend aynı iki işaretin altına riğŌa yazısıyla eklenmiştir. A.N.D.'de bu kısım 4. bend olarak geçmektedir. A.N.D. 289

V Lutfuñ V

Lutf ile diseñ aña ey derdmend
Niçe oldun Ōışkumuñ kaydında bend
Niçedür Ōışkunuñ saña itdiği fend

(diseñ aña: aña diseñ A.N.D. 289)
(oldun: olduñ; kaydında: kaydına A.N.D. 289)
(Ōışkunuñ: Ōışkum; itdiği: itdügi A.N.D. 289)

²³⁶ [76. M 26b-27a, A.N.D. 289-290]

1. sevdiren: sevdüren A.N.D. 289

3. bir: hiç A.N.D. 289

[77. M 27a, R1 98: R2 125: E 273]²³⁷

İlahî

Beste-i Dede²³⁸ Uşûl-i Devr-i Revân

[16'lı hece ölçüsü]

1 ÖĞşıkları ĥandân ider Ĥalvetîler dirler bize
Seĥerlerde efgân ider Ĥalvetî[ler] dirler bize

2 Giyerüz köhne libâsı silerüz gönûlden pası
Altun iden dil nuĥâsı Ĥalvetî[ler] dirler bize

3 Farĥ içinde bulduĥ farĥı gâĥî cemÔ eylerüz Ôışķı
Hem bulam bâtın-ı zevķi Ĥalvetîler dirler bize²³⁹

4 Olduĥ fenâ-ender-fenâ beķâ içindedür liķâ
Fenâyî Ĥalvetî ednâ Ĥalvetîler dirler bize²⁴⁰

²³⁷ Bu şiir E'de dörtlükler halinde geçmektedir. E 273

Bu şiir Seda Menteş'in hazırladığı yüksek lisans tezinde 5 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3 ve 5. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 4. beyit şöyledir:

4 Tarîkat bir yerden gelür cümlesi bir yere varur

Âyîn-i Sinânî yürür Sinânîler dirler bize (Seda Menteş, *İBB Atatürk Kitaplığı OE_YZ_0561 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuasının Transkripsiyonlu Metni ve Mecmuaların Sistematiik Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) Göre Tasnifi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir, 2019, s. 372-373.)

Aynı beyit E'de de 4. dörtlük olarak şu şekildedir:

4 Tarîkat bir yerden gelür

Cümlesi bir yere varır

Âyîn-i Sinânî budur

Sinânîler derler bize E 273

R1'de ise bu şiirin sadece mecmuadaki 1, 2 ve 4. beyitleri bulunmaktadır. R1 98

²³⁸ Dede [Dervîş Ali Şîruganî (d. ?-ö. 1714/17.-18. yy.)]

²³⁹ Bu beyit R1'de yoktur. R1 98; Seda Menteş'in hazırladığı yüksek lisans tezinde ise şu şekildedir:

3 Farĥ içinde bulduĥ farĥı hem bulan bâtınî zevķi

Gâĥî cemÔ eylerüz Ôaşķı Sinânîler dirler bize (Menteş, 2019, 373.)

²⁴⁰ [77. M 27a, R1 98: R2 125: E 273]

1. ider: iden E 273, (Menteş, 2019, 372); Ĥalvetîler: Sinânîler R1 98, E 273, (Menteş, 2019, 372)

2. Giyerüz köhne: Kim dergehine R1 98; libâsı: palâsı R1 98, E 273, (Menteş, 2019, 372); pası: yası

E 273; iden: ider E 273, (Menteş, 2019, 372); dil nuĥâsı: nuĥâsı R1 98

3. bulam bâtın-ı zevķi: bulan bâtınî zevki E 273

4. Olduĥ: Bulduĥ R1 98, E 273, (Menteş, 2019, 373.); fenâ-ender-fenâ: fenâ-ender-beķâ R1 98;

içindedür liķâ: içinde liķâ R1 98: dürr-i liķâ R2 125

[78. M 27a, A.M.H.D.İ. 142-145]

İlahî

[Fā'Öilātün/fā'Öilātün/fā'Öilātün/fā'Öilün]

1 Ey bu gönlüm şehrini biñ lutf ile ābād iden
On sekiz biñ Öālemi bir emr ile ğcād iden

2 Zāt-ı bî-çūnuñ mekānlardan münezzehdür senüñ
Bes seni ya kıande bulsun ağlayup feryād iden

3 Kaśr-ı kıurba irgürüp ihsāna mażhar olmağa
ÖĀşıķa varlık ħicābın gösterüp Ferhād iden

4 Kimseye ölmezden öñ göstermeyüp dıdārıñı
İrgürüp bāķi ħayāta lık soñra şād iden

5 Sen Öināyet sen hidāyet kııl Hüdāyi bendeñe
Çünki sensin her murāda irgürüp irşād iden²⁴¹

²⁴¹ [78. M 27a, A.M.H.D.İ. 142-145]

1. Ey: İy A.M.H.D.İ. 142; emr ile: emriyle A.M.H.D.İ. 144

3. ħicābın gösterüp: cibālın kesdürüp A.M.H.D.İ. 144

4. dıdārıñı: didārını A.M.H.D.İ. 144

5. bendeñe: kıuluña A.M.H.D.İ. 144

[79. M 27a-27b; E 271]²⁴²

İlahî

[Mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

1 Bırakdum Ŗışkuñ ile nām [u] Ŗārum yā Resūla'llāh

Unutdum Ŗevkūñ ile cümle kārı yā Resūla'llāh

2 Bu gönüm bülbüli aslā cihānuñ bāğına bakmaz

Yüzüñ görmek gülistānın ararum yā Resūla'llāh

3 Gönül pervāne-veŖ döner viŖālūñ ŖemŖine dāŖim

27b

Dükendi qalmadı Ŗabr-ı qarārum yā Resūla'llāh

4 Bu Mahvî bendeñe rahm it firākuñ nārına düşmüş

Qatî haylî zamān oldu yanarum yā Resūla'llāh²⁴³

[80. M 27b]²⁴⁴

İlahî

1 Sırr-ı tevîd ile ...

Bunı baña ...

²⁴² E'de bu şiir 5 beyittir. Mecmuada 1, 2, 4 ve 5. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 3. beyit şöyledir:

3 Enîn ü âh ü vâh ile tih-i firkatde Mecnûn'um

Yitirdim Leyli vü leyl ü nehârım yâ Resulallah E 271

Hamdi Birgören'in "İsa Mahvî Efendi". *Bolu Vilayeti Salnamesi. Bolu Belediyesi Bolu Araştırmaları Merkezi. 390.* " adlı çalışmasında da bu şiir 5 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3 ve 5. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 4. beyit şöyledir:

4 Derûnum hânesi yandı duhânım çıktı eflâke

Dem-â-dem hadden aşdı âh u zârım Yâ Rasûlallāh (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/isa-mahvi-sukukizade-seyh-isa-mahvi> (22.05.2021)

E'deki beyit Hamdi Birgören'in eserinde, Hamdi Birgören'in eserindeki beyit de E'de bulunmamaktadır.

²⁴³ [79. M 27a-27b; E 271]

1. kārı: kārım E 271, (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/isa-mahvi-sukukizade-seyh-isa-mahvi> (22.05.2021)

2. gülistānın: gülistanda E 271

3. döner: devvâr E 271: ditrer (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/isa-mahvi-sukukizade-seyh-isa-mahvi> (22.05.2021); Dükendi: Tükendi E 271, (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/isa-mahvi-sukukizade-seyh-isa-mahvi> (22.05.2021); Ŗabr-ı: sabr ü E 271, (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/isa-mahvi-sukukizade-seyh-isa-mahvi> (22.05.2021)

4. düşmüş: yanmış (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/isa-mahvi-sukukizade-seyh-isa-mahvi> (22.05.2021)

²⁴⁴ Bu şiir eksiktir.

28a

İlahî

[Mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

1 Olursa devletüm hemdem kılsa tâli'üm yârî
Vişâle degşürem hecrin baña Hâk ırgüre yârî

28b

1 Olursa devletüm hemdem kılsa tâli'üm yârî
Vişâle degşürem hecrin baña Hâk ırgüre yârî

2 Hezârân dürlü şehvetden tama' kes yârî isterseñ
Özünden ürküdüp yârî nażar kim olmaya ârî

3 Saña ol döst içün düşmen cefâ kılsa taħammül kı
Gülün [dî]dârına Ŗâşık gerek hoş göre her hârî

4 Görürseñ sen benüm hâlüm eger žâhir eger bâtın
Bizümle çün hârîf olduñ gider hâtırdan inkârî

5 Maħabbet süz[1] cân içre ki cāndan dahı nâzıkdür
Bulınmaz dünyede mahrem şaķuñ keşf itme esrârî

6 ŖAceb haddince Mevlānā sözüñ Türkçe nażm eyler
Kelāmından olur ma'ölüm kişinün kendi miķdârî

7 Göñülleri şikâr iden o gözlerde melâhâtdür
Kamu tenlerde cān olmaz n'iderler naķş-ı dîvârî²⁴⁶

²⁴⁵ Bu şiirin matla' beyti bu sayfaya yazılmış fakat devamı bu sayfaya yazılmayıp 28b numaralı sayfaya kırmızı mürekkeple matla' beytinden başlanarak şiirin tamamı yazılmıştır.

E'de bu şiirin 7. beyiti bulunmamaktadır. E 361

S'de ise bu şiir 8 beyittir. Mecmuada bu şiirin 1, 2, 3, 4, 5, 6 ve 8. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuadaki 7. beyit S'de 5. beyit olarak geçmektedir. Mecmuada bulunmayan 7. beyit şöyledir:

7 Dedim aşkın makâmına nicesi erişem âhir

Dediler suya sal evvel tamâm et nâmus [u] ârî S 206

²⁴⁶ [81. M 28a-28b, S 206: E 361]

1. kılsa: kılsa S 206: hecrin: hecrî S 206, E 361

2. ürküdüp: ürküdür S 206, E 361

3. içün: kün E 361: kılsa: itse E 361; dîdârına: dârına M 28b: dîdârına S 206, E 361

Temmet

[82. M 28b]²⁴⁷

[FeŖilātün (FāŖilātün)/feŖilātün/feŖilātün/feŖilün (fāŖilün)]

1 Hāne-i kevni saña sanma beleşdür bedeli

Tatlu cānuñ vireceksin ...²⁴⁸

29b

Faşl-ı ŖAcem

[83. M 29b, C 124-125]²⁴⁹

İlahi

[FaŖilātün/fāŖilātün/fāŖilātün/fāŖilātün]

1 Çalabum bir şār yaratmış iki cihān arasında

Bakıcağ dıđār görinür ol şāruñ kenāresinde

2 Nāgehān bir şāra vardum ol şārı yapılırd gördüm

Ben dañı bile yapıldum taş [u] toprak arasında

3 Şāgirdleri taş yonarlar yonup üstāda şunarlar

Allāh’uñ adın añarlar ol taşuñ her pāresinde

4. Görürseñ sen benüm hālüm: Budur hālüm görürsün sen S 206: Budur hālüm görür isen E 361

5. sūz[1]: sözü S 206; keşf: fāş S 206, E 361

6. sözüñ: sözü S 206, E 361

²⁴⁷ Bu şiir sayfa 28b’de tek beyit olarak yazılmıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

²⁴⁸ Bu kısım siliktir.

²⁴⁹ Bu şiir Hasibe Mazıoğlu’nun “*Hacı Bayram Veli’nin Şiirleri Mektupları*” adlı sempozyum bildirisinde “şathiye” olarak geçmektedir. Yine bu bildiride ve C’de bu şiir 6 beyittir. Mecmuada her iki çalışmadaki şiirlerin 1, 2, 3, 4 ve 6. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 5. beyit her iki çalışmada ayrı ayrı şöyledir:

5 Ol şār didüğüm gönüldür ne Ŗālimdür ne cāhildür

ŖĖşıklar kanı sebildür ol şārun kenāresinde (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli>) (23.05.2021)

5 Şār dedikleri gönüldür, ne ālimdür ne cāhildür

Ėşıklar kanı sebildür ol şārın kenāresinde C 125

4 Şhirden oğlar atılır atılı[r] cāna batılır
ÔĀrifler sözi şatılır ol şāruñ bāzāresinde

5 ÔĀrifler bu sözi añlar cāhiller bilmeyüp tañlar
Ĥācı Bayrām kendi bañlar ol şāruñ mināresinde²⁵⁰
Temmet

[84. M 29b, N.M.D. 230]²⁵¹

İlahî

[MefāÔîlün/mefāÔîlün/feÔûlün]

1 Gel ey sófî çıkar sófi kıl insāf
K̄o sûret düzmeyi kıl içini šāf

2 RiÔā ile bu Ôömr-i nāzenîni
Nice bir šarf idüp idersin isrāf

3 K̄urı daÔvā mı sandın sen bu Ôilmi
Bu yola böyle mi gitdiler eşrāf

4 Dahı kāmıllığın bu mı nişānı
Saña derviş ola etraf [u] eknāf

5 Ĥurūfa bakma andan içerü bak
Nefesdür cān degüldür nūn ile k̄āf

²⁵⁰ [83. M 29b, C 124-125]

2. bir: ol C 124, (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli> (23.05.2021)); ol şārı: anı ben C 124

3. Allāh'ıñ: Tanrının C 124: Çalabun (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli> (23.05.2021)); adın: ismin (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli> (23.05.2021)); ol taşuñ her: her bir taşın C 124

4. Şhirden: Ol şārdan C 124, (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli> (23.05.2021)); atılı[r] cāna batılır: gelür sīneme dokunur C 124: gelür cigere batılır (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli> (23.05.2021)); ÔĀrifler sözi: Āşıklar cāmı C 124

5. ÔĀrifler bu sözi: Bu sözümü ârif C 125: Bu sözi Ôārifler (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli> (23.05.2021))

²⁵¹ Bu şiir N.M.D.'de 11 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3, 4, 10 ve 11. beyitleri bulunmaktadır. N.M.D. 230

6 Nefes bahrında lāl olmuş Niyāzı
Şadā vü hârf içinde olan urur lāf²⁵²
Temmet

[85. M 30a, A.M.H.D.İ. 108-111]

30a

İlāhî

[10'lu hece ölçüsü]

1 İsteyen yârin hâk ider varın
Bulsa dildârın şağlar esrârın

2 Baqmayan cāna irdi cānāna
Girdi meydāna terk idüp Óārın

3 Yā[r] elin tutdı birlige yetdi
Dōst ile etdi gizlü bāzārın

4 ÓĀrif ol ey dil ola gör kāmīl
Ben diyen ġāfīl utanur yarın

5 Óİşk ile tolan arayup bulan
Nefsini bilen bildi Ğaffār'ın

6 Nāşī diñleme dōstdan iñleme
Gül den añlama bülbulüñ zārın

7 Gel Hüdāyī'den al haber erken
Ĥaqq'ı isteyen qosun inkārın²⁵³

²⁵² [84. M 29b, N.M.D. 230]

1. sófi: sófu N.M.D. 230; düzmeyi: düzmegi N.M.D. 230; içini: içüñi N.M.D. 230

2. RiÓā: Riyâ N.M.D. 230

3. sandın: şandüñ N.M.D. 230

4. kāmīlligin: kāmīlligüñ N.M.D. 230

6. bahrında: bahrine N.M.D. 230; urur: urar N.M.D. 230

²⁵³ [85. M 30a, A.M.H.D.İ. 108-111]

2. idüp: ider A.M.H.D.İ. 108

3. etdi: itdi A.M.H.D.İ. 108

Temmet

[86. M 30a]²⁵⁴

İlahî

Beste-i Yûsuf Çelebî²⁵⁵ Uşûl-i Devr-i Revân

[Mefâ'îlün/mefâ'îlün/fe'ûlün]

1 Ziyâ vir kalbe nû[r]-ı tâ'atüñden
Feyz-yâb eyle cenâb-ı hâzretüñden
Kerem eyle ayurma hizmetüñden
Bizi redd itme sultânüm kapuñdan

2 Recâ-yı vuâlat-ı cânâna geldük
Esîr-i derd olup dermâna geldük
Gedâyuz yüz sürüp ihsâna geldük
Bizi redd itme sultânüm kapuñdan

3 Ğafûrî yandı nâr-ı hasretüñle
Ħayât-ı tâze bulsun vuâlatuñla
Ezelden âşinâyuz hâzretüñle
Bizi redd itme sultânüm kapuñdan

4. ey: iy A.M.H.D.İ. 108

5. Ŗİşķ ile: Ŗİşķıla A.M.H.D.İ. 110

²⁵⁴ Yapılan araştırmalar sonucunda bu şiire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılammıştır. Şeyh Mahmud Ğafûrî Efendi'ye ait olması kuvvetle muhtemeldir.

²⁵⁵ Yûsuf (Ħâfız Yûsuf Niznâm) Çelebi (d. ?-ö. ?/17.-18. yy.)

[87. M 30b, E 311-312]

30b

İlahî

Beste-i Tosun-zâde²⁵⁶ Uşûl-i Devr-i Revân

[Fâ'îlâtün/fâ'îlâtün/fâ'îlâtün/fâ'îlün]

1 Kalmışuz deryâ-yı gaflet içre bî-tâb [u] tüvân

Yâ İlâhî kıl neşim-i feyz ü ihsânun vezân

Olmuşuz üftâde-i girdâb-ı Ŗîşyân el-amân

Yâ İlâhî kıl neşim-i feyz ü ihsânun vezân

2 Künc-i târik-i günehte koma ser-gerdân ü zâr

Gülşen-i tevîkûne ırgür eyâ perverdigâr

Ğonce-i maşşûdumuz handân ide bu rûzgâr

Yâ İlâhî kıl neşim-i feyz ü ihsânun vezân

3 Mânî'ü ü mu'etî çü sensin ğayrdan yokdur recâm

Genc-i bād-āverd-i lutfunla beni kıl şād-kām

Müstemen[d]dür Ėilmî-i nā-şāda feyzündür merām

Yâ İlâhî kıl neşim-i feyz ü ihsânun vezân²⁵⁷

[88. M 30b, N.M.D. 280]²⁵⁸

İlahî

Beste-i Ėâfîz Post²⁵⁹ Uşûl-i Devr-i Revân

[Fâ'îlâtün/fâ'îlâtün/fâ'îlâtün/fâ'îlün]

1 Tende cānum cānda cānānumdur Allāh hū diyen

Dilde sırnum sırda Sübhān'umdur Allāh hū diyen

²⁵⁶ Tosun-zâde [(Abdullāh Efendi (d. ?-ö. 1715/17.-18. yy.)]

²⁵⁷ [87. M 30b, E 311-312]

3. ğayrdan: ğayrıdan E 311; beni: bizi E 312; Müstemem[d]dür: Müstemendin E 312; feyzündür: lûtfundur E 312

²⁵⁸ Bu şiir N.M.D.'de 7 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3, 4, 5 ve 7. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 6. beyit şöyledir:

6 Kisve-i tenden mu'arrâ seyr ider bu gökleri

Raşş uran abdâl-ı Ŗuryânumdur Allāh hū diyen N.M.D. 280

²⁵⁹ Ėâfîz Post (d. 1630-ö. 1694/17. yy.)

2 Dȫst-ı ¼udretle yazılmış y¼zine āyāt-ı Ħa¼
Gȫnl¼m¼ñ tahtında sultānumdur Allāh h¼ diyen

3 C¼mle aŖzādan gel¼r z¼kr-i ene' l-Ħa¼²⁶⁰ naŖrası
Cism içinde zār u efgānumdur Allāh h¼ diyen

4 Geceler tā ūbh olınca iñled¼r bu derd beni
Derdim¼ñ içinde dermānumdur Allāh h¼ diyen

5 Yire gȫge sıgmayan bir m¼Ŗmin¼ñ ¼albinded¼r
¼atrem¼ñ içinde Ŗummānumdur [Allāh] h¼ diyen

6 Her kişiye kendiden a¼reb olan dȫst zātıdur
Ey Niyāzi dilde mihmānumdur Allāh h¼ diyen²⁶¹

[89. M 31a, S 263: E 269]

31a

İlāhı

Beste-i Dede²⁶² Güfte-i Sultān Muřtafā²⁶³ Devr-i Revān
[FāŖilāt¼n/fāŖilāt¼n/fāŖilāt¼n/fāŖil¼n]

1 řermsār itme Ħudāyā r¼z-ı maşserde beni
Ħ¼rmetine ĥātem¼ñ ya¼durma d¼zaħda beni
MuŖterif¼m ben g¼nāhıma mu¼ırr¼m c¼rm¼me
Enbiyā v¼ m¼rsel¼n i¼re ĥa¼ıl itme beni

²⁶⁰ ene' l-Ħa¼: Hallāc-ı Mans¼r'un söylediği “ben hakkım” mânāsına söz.
(<https://www.kamusturki.com/er-r%C4%B1zku%20al-Allah> (13.12.2021))

²⁶¹ [88. M 30b, N.M.D. 280]

2. Dȫst: Dest N.M.D. 280

4. Geceler: Giceler N.M.D. 280

5. Ŗummānumdur h¼ diyen: Ŗummānumdur Allāh h¼ diyen N.M.D. 280

6. kendiden: kend¼nden N.M.D. 280

²⁶² Dede [Derviş Ali şiruganı (d. ?-ö. 1714/17.-18. yy.)]

²⁶³ Sultān II. Mustafa (d. 1664-ö. 1703/16. yy.)

2 Ümmet-i Ahmed'de benden Óāşî mücrim mi var
Müsteâk zecr [ü] Óitāba benden ahsen kul mı var
Sen Óināyet itmez iseñ hiç baña rāhat mı var
Enbiyā vü mürselîn içre hacıl itme beni

3 Şimdilik İkbāliyā daldum Óamîk-i hāyrete
Lutf ile destümi al yā Rab düşdüm kürbete
Dileriseñ қо cahîme dileriseñ cennete
Enbiyā vü mürselîn içre hacıl itme beni²⁶⁴

[90. M 31a]²⁶⁵

İlahî

Beste-i Şeyh Muştafā²⁶⁶ şüfiyān

[MüfteÓilün/fāÓilün/MüfteÓilün/fāÓilün]

1 Doldı gönül Óışık ile çağururam dōst dōst
Derd [ü] gam [u] şevk ile çağururam dōst dōst
2 Āh [u] fiğān her zamān itmededür murğ-ı cān
Şām [u] seher el-amān çağururam dōst dōst

3 Dilde enişüm budur hücre-celîsüm budur
Āh [u] enînum budur çağururam dōst dōst

4 ÓĀşık-ı şeydā benüm Óışık ile rüsvā benüm
KaÓbe-yi Óulyā benüm çağururam dōst dōst

²⁶⁴ [89. M 31a, S 263: E 269]

1. yakdurma: yandırma E 269

2. Óāşî: âsî vü S 263; kul: fert S 263; Óināyet: şefāat S 263

3. destümi al: tut destimi E 269; düşdüm: düşürme E 269; Dileriseñ: Diler isen E 269

²⁶⁵ Bu şiir Serhat Çekim'in hazırladığı Şükrî ve Yağız Yalçinkaya'nın hazırladığı Kerküklü Seyyid Şükrî Divanları'nda bulunamamıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şaire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

²⁶⁶ (Çalāk-zāde) Şeyh Muştafā [Efendi (d. ?-ö. 1757/18. yy.)]

5 Şanma bu remzi hayāl eyleme bî-hüde kıāl
Kalmadı şabra mecāl çağururam dōst dōst

6 ŐIşķ ile Őāşķ benüm şabr ile sābķ benüm
Şükri-i şādķ benüm çağururam dōst dōst

[91. M 31b, S 259: E 111]²⁶⁷

31b

İlāhî

Beste-i Yūsuf Çelebî²⁶⁸ Devr-i Revān

[FāŐilātün/fāŐilātün/fāŐilātün/fāŐilün]

1 Çün bahār irüp şecerler sebz ü revnaķ-gir olur
Āyet-i şunŐ-ı ĤudāŐyı her varak tefsir olur

2 Nūr-ı źikru'llāh ile kimün ki gönli oldu aķ
Şüretā ol şāb ise maŐnî yüzinden pîr olur

3 Bir zamān şabr it gönül matlūba isterseñ vuşul
Nice müddetler mürür itmekle demler şîr olur

4 Sicn-i tenden ķurtulup irüp serāy-ı vahdete
Şāhn-ı tevĥid iķre kim pā-beste vü zencir olur

5 ŐĀşķ-ı şādķ iseñ terk eyle ĥāb u rāĥatı
Ey Ğafūrî tālib-i dîdār olan şeb-gir olur²⁶⁹

²⁶⁷ E'de bu şiirin 2 ve 3. beyitlerinin sırası tam tersi şekildedir. E 111

Bu şiir Pervin Çapan'ın hazırladığı "Mustafa Safayî Efendi Tezkire-i Safayî" adlı eserde 7 beyittir. Mecmuaada bu şiirin 1, 2, 3, 4 ve 7. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuadaki 2. beyit burada mecmuadaki 3 ve 4. beyitlerin hemen peşinden 4. beyit olarak bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 5 ve 6. beyitler şöyledir:

5 Gevher-i esmā ile dürc-i derûnı pür olan
Sāhib-i cezb-i kulüb ü mâlik-i teshir olur

6 Cānib-i dünyâ-yı dûna iltifāt etmez isen

Sana ey dil Hak Teālâ'dan nice tevkir olur (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gafuri-seyh-mahmud-gafuri-efendi>) (06.06.2021)

²⁶⁸ Yūsuf (Ĥāfız Yūsuf Niznām) Çelebi (d. ?-ö. ?/17.-18. yy.)

²⁶⁹ [91. M 31b, S 259: E 111]

32a

İlahî

[FâÖilâtün/fâÖilâtün/fâÖilâtün/fâÖilün]

1 ÖĀlem-i ārāyı buld[um] Öālem-i ārā benem

Mālik-i kevn [ü] mekânım tâc ile Dārâ benem

2. kimüñ ki göñli oldı ağ: kalbi kimin ki oldı pāk S 259: kalbi kimin kim oldu dağ E 111: her kim ki kalbi oldı ak (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gafuri-seyh-mahmud-gafuri-efendi> (06.06.2021); Şûretâ: Sûreten (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gafuri-seyh-mahmud-gafuri-efendi> (06.06.2021); maÖñ: maÖnâ E 111, (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gafuri-seyh-mahmud-gafuri-efendi> (06.06.2021)

3. matlûba: maksûda E 111, (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gafuri-seyh-mahmud-gafuri-efendi> (06.06.2021)

4. irüp: irer E 111: irdi (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gafuri-seyh-mahmud-gafuri-efendi> (06.06.2021); vaĥdete: vuslata (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gafuri-seyh-mahmud-gafuri-efendi> (06.06.2021); Şâhn: Hısn E 111, (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gafuri-seyh-mahmud-gafuri-efendi> (06.06.2021); pā-beste vü: pābeste-i E 111, (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gafuri-seyh-mahmud-gafuri-efendi> (06.06.2021)

5. tālib: âşık (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gafuri-seyh-mahmud-gafuri-efendi> (06.06.2021)

²⁷⁰ Mecmuada bu şiir eksiktir. Bu yüzden şiirin mahlas beyti de yoktur. Ancak bu şiir “Nutkî”ye aittir. E’de bu şiir bazı farklarla iki şekilde bulunmaktadır:

-1-

1 Ālem-i ārāyı buldum ālem-i ārâ benem

Mālik-i kevn ü mekân ü tâc ile Dārâ benem

2 Çün serîr-i izzete basdım pey-i irfan ile

Gel Süleymân-ı zamânım Kaf ile Anka benem

3 On sekiz bin âlemi seyr eyledim seyyâre var

Kabe Kavseyn’e erişdim sırr-ı ev ednâ benem

4 Ger vücûdum katre ise zâhidâ deryâ doğar

Serseri gezme cihanda lûtf ile maÖnâ benem

5 Bu rümûzu Nutkıyâ ancak yine irfan bilür

Vâdi-i eyvende gûyâ Tûr ile Mûsa benem E 205

-2-

1 Ālem-i ārâmı buldum ālem-i ārâ benem

Mālik-i kevn ü mekânım tâc ile Dārâ benem

2 Çün serîr-i izzete basdım kadem irfan ile

Bil Süleymân-i zamânım Kaf ile Anka benem

3 On sekiz bin âlemi seyr eyledim seyyâre vâ

Kabe Kavseyn’e eriştim sırr-ı ev ednâ benem

4 Bu rumuzun nüktesin ancak yine arif bilür

Vâdi-i iklimde gûyâ Tûr ile Sînâ benem

5 Ger bu gün İsâ dem ü nutk-ı cihân-ı âlemim

Mürdeler zinde eder ol cân ile cânâ benem E 279

2 Çün serir-i Óizzete başdım şadem Óirfān ile
Zi Süleymān-ı zamānım Ķāf ile ÓAnķā benem

32b

Faşl-ı Segāh

[93. M 32b, A.M.H.D.İ. 158-161]²⁷¹

İlahi

[16'lı hece ölçüsü]

1 Ağlamak görüñdi göñül ağlayalum senüñ ile
İñlemek görüñdi göñül inleyeyüm senüñ ile

2 Ķanı bu deñlü enbiyā şanı Muħammed Muştafa
Çünki gitdi elden řafa inleyelüm senüñ ile

3 Yüzümüz sürelüm hāke zārimuz çışsun eflāke
Tā erince zāt-ı pāke ağlayalum senüñ ile

4 ÓIřķuñ oldu āřikāre şaldı Hüdāyi āvāre
Tā olunca derd[e] çāre ağlayalum senüñ ile²⁷²

Temmet

²⁷¹ Bu şiir A.M.H.D.İ. 'de "dörtlük" nazım birimiyle geçmektedir. Yine aynı eserde bu şiir 7 dörtlük olarak bulunmaktadır. Mecmuada 1, 3, 5 ve 7. dörtlükleri bulunmaktadır. Ayrıca mecmuadaki 3. beyit divanda 7. dörtlük ve 4. beyit divanda 5. dörtlük olarak geçmektedir. A.M.H.D.İ. 158-161

²⁷² [93. M 32b, A.M.H.D.İ. 158-161]

1. inleyeyüm: inleyelüm A.M.H.D.İ. 158

2. inleyelüm: ağlayalum A.M.H.D.İ. 158

3. zārimuz: āhumuz A.M.H.D.İ. 160; erince: irince A.M.H.D.İ. 160; ağlayalum: āh idelüm A.M.H.D.İ. 160

[94. M 32b, S 530: E 285]²⁷³

İlahî

[Mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

1 Sivâ efkârınun cüdi gönül mülkin harâb itdi

Elim al düşmüşem qaldur meded Mevlâ-yı Rahmân['ım]

Emel ârzusunun odı yaqub baqrım kebâb itdi

Elim al düşmüşem qaldur meded Mevlâ-yı Rahmân['ım]

2 Elest[te] ruh-ı insanı çün oldı Öahd [ü] peymânı

Nuzul etdikde dünyâya tuta ol emr ü fermânı

Gelince Öâlem-i mülke unuttuñ hükmi-i Yezdân'ı

Elim al düşmüşem qaldur meded Mevlâ-yı Rahmân['ım]

3 İlâhî cümleñün qaşdı rızâña olalar nâ'îl

ÖInâyet senden olmazsa ya kimden matlaba vâsıl

Kerem bâbında devrânun yeridür Mahvî-i sâ'îl

Elim al düşmüşem qaldur meded Mevlâ-yı Rahmân['ım]²⁷⁴

Temmet

²⁷³ Hamdi Birgören'in "İsa Mahvî Efendi".Bolu Vilayeti Salnamesi. Bolu Belediyesi Bolu Araştırmaları Merkezi. 390." adlı çalışmasında mecmuada bulunmayan şu bend vardır:

Hulûs üzre 'ibâdetde teveccüh eylesem sana

Gelir kalbe sivâ fikri komaz hergiz beni bana

Dilimde kuvvetim yokdur cevâbın vermege ana

Elim al düşmüşem kaldır meded Mevlâ-yı Rahmân'ım (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/isa-mahvi-sukukizade-seyh-isa-mahvi>) (11.06.2021)

²⁷⁴ [94. M 32b, S 530: E 285]

1. Rahmân'ım S 530, E 285, (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/isa-mahvi-sukukizade-seyh-isa-mahvi>) (11.06.2021)

2. Elest: "Elest"te S 530; oldı: etti S 530; tuta: tutar S 530; unuttuñ: unuttu S 530

3. kimden: kimdir S 530, E 285; devrânun yeridür: devândan biri de S 530; Kerem bâbında devrânun yeridür Mahvî-i sâ'îl: Recâ-yi afv ile Mahvî der-i lûtfunda bir sâil E 285

[95. M 32b-33a, S 517]

İlahî

[Fâ'îlâtün/fâ'îlâtün/fâ'îlâtün/fâ'îlün]

1 Bilmeyen cân Yûsuf'ı Ken'ân'ı bilmez kıandedür
Öz vücûdı Mısr'ınuñ sultânı bilmez kıandedür

2 İçmeyen vuşlat şerâbın yâr elinden her zamân
Beñzer ol mâhiye kim Öummânı bilmez kıandedür

3 Bilmeyen Ölüm-i ledünni dört kitâbı okusa
Zâhirâ Öâlimdür ol Kıur'ân'ı bilmez kıandedür

4 Mübtelâ-yı Öışk oluben bilmeyen cânânı²⁷⁵
Derd ile devrân ider devrânı bilmez kıandedür

33a 5 Cân kıulağıyla işit Muhyî Muhammed nutkını
Kendi nefsin bilmeyen Raĥmân'ı bilmez kıandedür²⁷⁶

Temmet

[96. M 33a, B.H.D. 68: B.Ş.H.DVÇ. 79-80]²⁷⁷

İlahî

[10'lu hece ölçüsü]

1 Vâkı-i seĥerde açılır perde
Düşdüğüm derde dermân senüñdür

²⁷⁵ Bu mısra da vezin bozuktur.

²⁷⁶ [95. M 32b-33a, S 517]

1. Yûsuf'ı: Yûsuf'un S 517

3. dört: dürüst M 32b: dört S 517

4. bilmeyen cânânı: bulmayan cânânını S 517; devrân ider devrânı: ömrü geçer dermânı S 517

²⁷⁷ Bu şiir B.H.D. ve B.Ş.H.DVÇ.'de hece ölçüsüyle ve dörtlük nazım birimiyle geçmektedir. B.H.D. 68, B.Ş.H.DVÇ. 79-80

2 Düşmüşem kaldur minnetim oldur
Ağlaram güldür dermân senüñdür²⁷⁸

3 Benüm bı-çâre kaldım âvâre
Yürek pür-yâre dermân senüñdür²⁷⁹

4 Nefs-i žalimi gözle hâlümi
Şundum elimi dermân senüñdür²⁸⁰

5 Derviş Himmet'e çâre vuślata
Derd-i firķate de[r]mân senüñdür²⁸¹

Temmet

[97. M 33a, N.M.D. 232]²⁸²

İlahî

[FāŌilātün/fāŌilātün/fāŌilātün/fāŌilün]

1 Zāhidā sûret gözetme
İçerü gel cāna baķ

2 Vech üzre gör ne yazmış
Defter-i Raĥmān'a baķ

²⁷⁸ 2 Düşmüşem kaldur
Ağlaram güldür
Minnetim oldur
Dermân sendendür B.H.D. 68

2. Düşmüşüm kaldır
Ağlarım güldür
Minnetim oldur
Dermân sendendir B.Ş.H.DVÇ. 79

²⁷⁹ Bu beyit B.H.D.'de 4. dörtlük olarak geçmektedir. B.H.D. 68

²⁸⁰ Bu beyit B.H.D.'de 3. dörtlük olarak geçmektedir. B.H.D. 68

²⁸¹ [96. M 33a, B.H.D. 68: B.Ş.H.DVÇ. 79-80]

1. Düşdügüm: Düşmüşem B.H.D. 68: düşmüşüm B.Ş.H.DVÇ. 79; senüñdür: sendendür B.H.D. 68: sendendir B.Ş.H.DVÇ. 79

4. gözle: gözler B.H.D. 68, B.Ş.H.DVÇ. 79

²⁸² Bu şiir N.M.D.'de 7 beyittir. Mecmuada, divandaki her beyit iki ayrı beyit olarak bulunmaktadır. Dolayısıyla bu şiirin mecmuada 1, 2, 6 ve 7. beyitleri bulunmaktadır. N.M.D. 232

3 Muşhaf-ı hüsnünde yazmış

Ğul hüvallah²⁸³ āyeti

4 Ger inanmazsan gir ü oğ²⁸⁴

Mekteb-i Ŗirfāna bağ

5 Hep mülāzim ħulluğunda

Bu cihānuñ ŧehleri

6 Ķapusında pādīŧehler

Ğul olan sultāna bağ

7 ŖĀlem anuñ hūsninüñ

Şerhinde olmuş bir kitāb

8 Medhin isterseñ Niyāzi

Şūret-i insāna bağ²⁸⁵

Temmet

[98. M 33b, Ş.S.D. 273-274]²⁸⁶

33b

İlahi

[MefŖölü/mefāŖilü/mefāŖilü/feŖölün]

1 Ey ħāfil uyan rihlet-i nāğāh[1] unutma

Yol ħorğulu[dur] ħor[ğ²⁸⁴u]su çoğ rāhı unutma

²⁸³ Ķul hüvallah: “De ki: O, Allah’tır, tektir.” (112 İhlās 1)
(<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/%C4%B0hl%C3%A2s-suresi/6222/1-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

²⁸⁴ Bu mısradaki vezin bozuktur.

²⁸⁵ [97. M 33a, N.M.D. 232]

2. Vech: Vechi N.M.D. 232

4. Ger inanmazsan gir ü: Gel inanmazsañ gir N.M.D. 232

6. pādīŧehler: pādīŧāhlr N.M.D. 232

8. Medhin: Metnin N.M.D. 232

²⁸⁶ Bu şiir Ş.S.D.’de 11. beyittir. Mecmuada 1, 3, 9 ve 11. beyitleri ve 2. beyitinin ilk mısrası ile 10. beyitinin ikinci mısrası bulunmaktadır. Ş.S.D. 273-274

2 Mağrūr oluben devlet-i dünyāya dayanma

Ol fakr ile fahr eyleyen²⁸⁷ şāh[1] unutma²⁸⁸

3 Hālīk'dan utan rızķuñı hālķdan śaķın umma

Bil Rabb'ũñi *er-Rızķ-ı ŐAla'llāh*²⁸⁹,[1] unutma²⁹⁰

4 Bu dār-ı fenā içre bugün n'etseñ elinde

Yarın varacaķuñ ol şāh[1] unutma²⁹¹

5 Bu dār-ı dünyā içre hevā yolları çokdur

Şemsi yüri sen Hāķķ'a giden rāh[1] unutma²⁹²

İlāhî temmet

34a

Besmele Hāmdele Faşlı²⁹³

34b

Maħrem-i Halvet-gāh

1 Lā ictinābe Şan muħarremiñ maŐa'l-hırsi

YaŐñi ehl-i hırs kişinũñ şerŐan hārām olan nesnelerden śaķınmaķa iķtidārı yokdur.

²⁸⁷ Bu ifade *el-fakru fahrî*: “Yoksulluk benim övüncümdür.” hadisine işarettir. (Yılmaz, 1992, 49.)

²⁸⁸ Bu mısra Ş.S.D.'de bu şiirin 10. beyitinin ikinci mısrası olarak geçmektedir. Dolayısıyla bu 2. beyit ve 10. beyit divanda şu şekildedir:

2 Mağrūr oluben devlet-i dünyā-yı deniye

Śaķın yitürüp dīnũñi Allāh'ı unutma

10 Ey çeşm-i hāķâretle baķan merd-i fakîre

Ol fakr ile fahr iden ulı Şāh'ı unutma Ş.S.D. 273-274

Ayrıca bu mısradaki vezin bozuktur.

²⁸⁹ *er-Rızķ-ı ŐAla'llāh*: “Rızķı veren Allah'tır.” (<https://www.kamusiturki.com/er-r%20C4%B1zku%20al-Allah>) (13.12.2021)

²⁹⁰ Bu beyit Ş.S.D.'de bu şiirin 9. beyiti olarak geçmektedir. Ş.S.D. 274

²⁹¹ Bu beyit Ş.S.D.'de bu şiirin 3. beyiti olarak geçmektedir. Ayrıca beyitin 2. mısrasının vezni bozuktur. Ş.S.D. 273

²⁹² [98. M 33b, Ş.S.D. 273-274]

1. kōrkulu kōrk[ķu]su: kōrkulıdur kōrkusı Ş.S.D. 273

2. dünyāya dayanma: dünyā-yı deniye Ş.S.D. 273; eyleyen: iden ulı Ş.S.D. 274

4. N'etseñ elinde: n'itseñ elüñde Ş.S.D. 273; ol şāh[1]: ulı dergāhı Ş.S.D. 273

5. dār-ı dünyā: bâĝ-ı cihān Ş.S.D. 274

²⁹³ Başlık bu sayfaya yazılmış ancak içerik yazılmamıştır.

[Fā'ílātün/fa'ílātün/fa'ílātün/fa'ílün]

1. Hırs insānı hārāma sevķ idüp eyler zelil
Hırsı ġālibler dūrūr iden hārāma irtikāb
2. Dileriñ kim hārām ile oda yanmayasın
Çek elüñ hırs u tama'ódan eyle ġāyet ictināb
Temmet

2 Lā şerefe me'Ōa sū'í'l-e-debi

Ya'Ōñi edebsizlik olan kişide Ōırz ve şeref hāleti olmaz.

[Fā'ílātün/fa'ílātün/fa'ílātün/fa'ílün]

1. İsteriseñ hālk-ı Ōālem içre olasın şerif
Dün [ü] ġün kārūñ edeb ile hāyādan olma dūr
2. Bî-edeb olan ululuk şadrına başmaz ayak
Fā'ide etmez neseb zātında kim ola ķusūr

35a

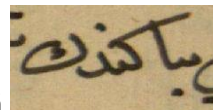
3 Lā ziyārete me'Ōa zi'Ōāretin

Ya'Ōñi ziyāret niyyetiyle varduġuñ kişiyē bed-hūyluķ ve turşrūluķ etmek şevāba māni'ódūr.

[Fā'ílātün/fa'ílātün/fa'ílātün/fa'ílün]

1. Bir Ōazizi kim ziyāret etmege yüz tutasın
Hū[b]-rūy u hand-rū ol tā ki bulasın şevāb
2. Turşrū-yı telh-ġūy olursañ ey ādemī

Ne ziyāret ne şevāb fi'Ōlūñ

²⁹⁴ tebāb

²⁹⁴ Bu kısım okunamamıştır.

Temmet

4 Lā šavābe meŖa terki'l-meşvereti

YaŖnı meşveretsiz olan işde hatā muḵarrer šavāb fāyyitdür.

[FaŖilātün/faŖilātün/faŖilātün/faŖilün]

1. İsteriseñ kim hatā urmaya tedbırün yolın

Meşveret eyle işünde tā ola fiŖlün šavāb

2. Meşveret terk eylemek maḥz-ı hatādur ādeme

Ĥaḵ söze rāzı olan olur Ŗaziz [ü] müstetāb

Temmet

[99. M 36a]²⁹⁵

36a

[FaŖilātün/faŖilātün/faŖilātün/faŖilün]

1 Kehkeşān cedvel aña ser-levḥa mihr [ü] encüm nüh-ḵad

Nüh felek evsāfına toḵuz varāḵlı bir kitāb

2 Rüyeyet-i iḵbāline çetr-i muraśsaŖdur felek

Kim şuŖāŖ-ı āf-tāb olmuş aña zerrin tınāb

3 *Raḥmeten li'l-Ŗālemijn*²⁹⁶ itmiş senün žātuñ Ĥudā

Ĥazret-i Ĥaḵ eylemiş hem kām-bın [ü] kām-yāb

4 Tā-be-key heş-sār-ı zühd ile olam ben telḥ-kām

Bāde-i Ŗışḵuñla olsun bu gönül mest-i ḥarāb

²⁹⁵ Bu şiir Mustafa Uluocak'ın hazırladığı Çeşmî-zāde Reşid ve Ayşe Söylemez'in hazırladığı Reşid Paşa Divanları'nda bulunamamıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şaire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

²⁹⁶ *Raḥmeten li'l-Ŗālemijn*: Ve seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik. (21 Enbiyâ 107) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Enbiy%C3%A2-suresi/2590/107-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

5 Bāb-ı lutfından Hudāvendā meded dūr eyleme
Eyle sultānum şefā'atle Reşid'i behr-tāb

Temmet

[100. M 36a, N.M.D. 174]

İlāhî

[14'lü hece ölçüsü]

1 Ey tarîkat erleri ey hâkîkat pîrleri
Bir nişân virüñ baña ol bî-nişân kıandedür

2 Kıandedür dōstuñ ili kıande açılur gülî
Dōst bağçesi bûlbûlî gül-i handān kıandedür

3 Aradum bâhr [u] berri bulmadum ben bu sırrı
Cism [ü] cāndan içeri gizli sultān kıandedür

4 Bildüm ki cān tendedür ten cān ile zindedür
Ammā nidem bilmedüm cāna cānān kıandedür

5 Bu Mısrî'ye yār olan sırrında sultān olan
Dîñ [ü] hem îmān olan ol bî-mekān kıandedür²⁹⁷

Temmet

²⁹⁷ [100. M 36a, N.M.D. 174]

1. nişân: haber N.M.D. 174

5. Bu Mısrî'ye yār: Niyâzî'ye cân N.M.D. 174

[101. M 36a-36b, E 103, 217]²⁹⁸

İlahî

[MüstefÖilün/müstefÖilün/müstefÖilün/müstefÖilün]

1 Allāh Rabbi lā-yezāl yā vāhid [u] yā Żü'l-celāl
Ey pādişāh-ı bî-zevāl yessir lenā hayre 'l-umūr²⁹⁹

2 Vaqt-i seher feryādımız Ŗarşa çıkar efgānımız
Cürm [ü] hatādur kārımız yessir lenā hayre 'l-umūr³⁰⁰

3 Senden irişmezse amān kamu işler olur yamān
Yā şāhib-i kevn [ü] mekān yessir lenā hayre 'l-umūr

4 Yā Hālîk-ı ferde's-selām olsun Hābib'ine selām
Budur hulūs üz[r]e kelām yessir lenā hayre 'l-umūr

36b 5 İkbālî Ŗāşîdür ğarîb lutfından itme bî-naşîb
Bākî-i hayyü'l-mucîb yessir lenā hayre 'l-umūr³⁰¹
Temmet

[102. M 36b, E.R.D.1 223]³⁰²

İlahî

[FāÖilātün/fāÖilātün/fāÖilātün/fāÖilün]

1 Ey gönül bir derde düş kim anda dermān gizlidür
Gel qarış bir kıtreye kim anda Ŗummān gizlidür

²⁹⁸ Bu şiir E'de dörtlük nazım birimiyle geçmektedir. E 103, 217

²⁹⁹ yessir lenā hayre 'l-umūr: "Bize işlerin hayırlısını nasip et." (Yılmaz, 1992, 184.)

³⁰⁰ Her beytin sonunda tekrar eden "yessir lenā hayre 'l-umūr" ifadesine 2. beyitten itibaren "eyzān" kelimesiyle işaret edilmiştir.

³⁰¹ [101. M 36a-36b, E 103, 217]

2. Cürm [ü]: Her dem E 103

3. kamu işler olur: olur kamu işler E 103: oldu kamu işler E 217

5. Bākî-i hayyü'l-mucîb: Yā Bākî-i Hayy ü Mücîb E 103

³⁰² Bu şiir E.R.D.1'de 5 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3 ve 5. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 4. beyit şöyledir:

4 Muhib ise cān ü dil bulur hayāt-ı cāvidān

Dervişün her bir sözinde āb-ı hayvān gizlidür E.R.D.1 223

2 Terk it nāmūs [u] Óarı giy melāmet hırkasın
Bu melāmet hırkasında nice sultān gizlidür

3 Dime bir derviş faķire ĥor diyü kıılma nażar
Ķalbinüñ her kūşesinde Óarş-ı Rahmān gizlidür

4 Gör bu Eşrefoğlu Rūmī baĥr-ı Óışķa n’eyledi
Cān [u] başı terk idüben cānda cānān gizlidür³⁰³

İlāhī temmet

37a³⁰⁴

5 **Maĥzūrātu fi’l-meÓadi**³⁰⁵

[MefāÓilün/mefāÓilün/mefāÓilün]

1 Dü-şenbe şenbe günü gitme maşrıķa
Ne yek-şenbe ne cumÓa günü ġarba

2 Se-şenbe çehār-şenbe günü zinhār
Şimāle gitmeyün ey şādık yār

3 Cenūba kıılma penc-şenbede niyyet
Ķılup Ĥazret-i ÓAlī böyle vaşiiyyet

Temmet

³⁰³ [102. M 36b, E.R.D.1 223]

1. Ey: İy E.R.D.1 223

2. it nāmūs [u] Óarı: idüp Óarı nāmūsı E.R.D.1 223; melāmet: ferāġat E.R.D.1 223; melāmet: ferāġat E.R.D.1 223; nice: sırr-ı E.R.D.1 223

3. Dime bir derviş faķire ĥor diyü kıılma nażar: Degme bir derviş faķiri ĥor görüp ĥor baķma kim E.R.D.1 223; Ķalbinüñ: Gönliñüñ E.R.D.1 223

4. Eşrefoğlu: Eşrefoğlu E.R.D.1 223; başı terk idüben cānda: başından geçüp cānında E.R.D.1 223

³⁰⁴ 34a, 34b ve 35a sayfalarındaki “Maĥrem-i Halvet-ġāĥ” kısmının devamıdır.

³⁰⁵ Gidilecek yerlerin sakıncaları

6 Beyānu Eyyāmi Naḥsāt³⁰⁶

[Fā’īlātün/fā’īlātün/fā’īlün]

1 Her bir ayda yedi gün var ey kişi
Naḥs gündür işleme anda işi

2 Üçi beşi on üçü on altısı
Hem yigirmi biri vü dördü beşi

Temmet

Ekele’l-’Ōasele ḵable’l-’Ōasri fī ramazāne ṣifā’een ḵāle
Resūlu’llāh ṣallā’llahu Ōaleyhi ve sellem men ḵāle allāhümme
bārikli fī’l-mevti ve fī ba’Ōde’l-mevti eḥade ve Ōıṣrīne merraten fī
külli yevmin deḥale’l-cennete bilā-ḥisābin³⁰⁷

38b

Faṣl-ı Muhayyer

[103. M 38b, N.D. 90]³⁰⁸

İlahî

[Fe’īlātün/Fe’īlātün/Fe’īlātün/Fe’īlün]

1 Kūy-ı Ōıṣḵuñ baña bir kūh-ı tecellî gö[r]inür
Ḳalbüme Ōıd-ı viṣālünle tesellî görünür

2 Cevher-i zıkr-i Ḥudā ile ser-ā-ser Ōālem
Baña firdevs-i cinān pür-müteḥallî görünür

³⁰⁶ Uğursuz günlerin açıklaması

³⁰⁷ Peygamber ramazandan önce şifa niyetine bal yedi ve şöyle buyurdu: “Kim günde yirmi bir kere ‘Ey Allah’ım ölümümü ve ölümümden sonrasını bana mübarek kıl.’ derse hesapsız olarak cennete girer.”

³⁰⁸ N.D.’de bu şiirin mecmuadaki 3 ve 4. beyitleri aynı sırayla 5 ve 6; 5 ve 6. beyitleri ise 3 ve 4. beyitler olarak geçmektedir. N.D. 90

3 Rûz [u] şeb sâha-i vahdetde kıyâm eylerler
Cümle eşcâr ü çemen şânki muşallî görünür

4 Sâlik-i Hâk olanuñ vaz' ile etvârından
Cânib-i Hâzret-i Allâh'um küllî görünür

5 Foludur Óışk [u] maḥabbet ile bu kevn [ü] mekân
Kande baḳsam baña her güşede Leylâ görünür

6 Şu gönül kim yedi esmâdan ala feyz-i Hudâ
Aña her müşkil işüñ keşf ile ḥallî görünür

7 Naḳşiyâ Óâlem-i bâḳide ülu'l-ebśâr[a]
Herkesüñ ḥâl[i] mey ile muḥallî görünür³⁰⁹

Temmet

[104. M 38b, E 112, 334]³¹⁰

İlahî

MefâÓülün/MefâÓülün/FeÓülün

1 İden rāh-ı maḥabbetden tekāpū
Gül-i gülzār-ı vuślatdan alur bū
Gönül olsun o gülşende aḳar şu
Diyelüm şevḳ ile Mevlā'ya yâ Hū

³⁰⁹ [103. M 38b, N.D. 90]

2. cinān pür: cinān-ı N.D. 90

3. eşcār ü: eşcār-ı N.D. 90

4. olanuñ: olunañ N.D. 90; Allâh'um küllî: Allâh'a tevellî N.D. 90

5. Foludur: Folıdur N.D. 90; Leylâ: Leylî N.D. 90

6. Şu: Şol N.D. 90

7. ülu'l-ebśâr[a]: üli'l-ebśāra N.D. 90; mey ile: maḳāliyle N.D. 90

³¹⁰ Bu şiir E'de 4 dörtlüktür. Mecmuada 1, 3 ve 4. dörtlükleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 2. dörtlük şöyledir:

2 Solar bir gün olur ömrün bahârı

Cihanı terk idersin ıztırârı

Silüb âyîne-i dilden gubârı

Diyelim şevk ile Allah yâ Hû E 112

2 Nihāl-i bāğ-ı firdevs-i maḥabbet
Virür dāʾīm şemāl-i lutf-ı zaḥmet
İrişsün ol şemerden lutf-ı raḥmet
Diyelüm şevḳ ile Mevlā'ya yā hū

3 İde cām-ı vişāle yāre çün nūş
O dem eyle sivāyı hep ferāmūş
Ġafūrī eylesün baḥr-ı şafā cūş
Diyelüm şevḳ ile Mevlā'ya yā hū³¹¹

Temmet

[105. M 38b-39a, N.M.D. 135]³¹²

İlahî

[Fāʾilātün/fāʾilātün/fāʾilātün/fāʾilün]

1 İki ḳaşuñ arasında çekdi ḥatt-ı istivā
ʾAlleme 'l-esmāy³¹³ taʾlīm itdi ol ḥattdan Hudā

39a 2 Żāt-ı ʾilme Muştafā esmāya Ādem'dür emin
İkisinden żāhir olmışd[ur] ʾulūm-ı enbiyā

3 Żāt [u] esmā vü şifāt efʾāl [u] āsar cümletā
Her zamānda bir velīnūñ vaḥyine bunlar ziya

4 Sūretā gördiler Allāh diyen olmuş faḳir
Şandılar anlar faḳirdür kendilerdür āğniyā³¹⁴

³¹¹ [104. M 38b, E 112, 334]

1. maḥabbetden: maḥabbetde E 112; şevḳ ile Mevlā'ya: aşk ile Allah E 112

2. Virür dāʾīm şemāl-i lutf-ı zaḥmet: Verir dāim semār-ı lūtf u rahmet E 112; lutf-ı raḥmet: cana lezzet E 112

3. İde cām-ı vişāle yāre çün: İderse cām-ı vasl-ı yarı kim; İde cām-ı visāl-i yarı kim E 112, 334; eyle: eyler E 112

³¹² Bu şiir N.M.D.'de 9 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3, 5, 6 ve 9. beyitleri bulunmaktadır. N.M.D. 135

³¹³ ʾAlleme 'l-esmā: “Ve Ādem'e bütün **isimleri öğretti.**” (2 Bakara 31) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/38/31-33-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

³¹⁴ Bu beyit N.M.D.'de 6. beyit olarak geçmektedir. N.M.D. 135

5 *Kenz-i lā-yefnā*³¹⁵[y1] bilmez ҡandedür illā faķır
Baħr-i bî-pāyānı bulmaz etmeyen terk-i sivā

6 Ҷande bulur Ĥaķķ’ı inkār eyleyen bu Mısrî’yi
Žāhir olmışken yüzinde nūr-ı zāt-ı kibriyā³¹⁶

Temmet

[106. M 39a]³¹⁷

İlāhî

[16’lı hece ölçüsü]

- 1 Gele ey cānumuñ cānı gel źikr idelüm Allāh’ı
Vücūduñ olmadan fānî gel źikr idelüm Allāh’ı
- 2 Bir maħzarlık ĥırmı iken ķıl derdūñe dermān iken
Dilūñ saña fermān iken gel źikr idelüm Allāh’ı
- 3 Ĥālīmüz ĥoş ĥālde iken źikr [ü] tesbîħ dilde iken
Ҷardaş fursat elde iken gel źikr idelüm Allāh’ı
- 4 ÓAzrāóıl cānuñı alur māl [u] mülkin bunda ķalur
Bir gün dilün dönmez olur gel źikr idelüm Allāh’ı
- 5 Žākirî źikr eyle bunda ķalursun [yalıñuz sinde]³¹⁸
Yoldaşsız anda gel źikr idelüm Allāh’ı³¹⁹

³¹⁵ *Kenz-i lā-yefnā*: “(Kanâ’at), tükenmez bir hazinedir.” (Hadîs-i Şerîf) (Yılmaz, 1992, 91.)

³¹⁶ [105. M 38b-39a, N.M.D. 135]

3. Žāt esmā: Žāt u esmā N.M.D. 135; ef’āl āşār: ef’āl u āşār N.M.D. 135; cümletā: cümleten N.M.D. 135; vaħyine: vechine N.M.D. 135

4. diyen: diyeni N.M.D. 135; anlar: Allāh N.M.D. 135; kendilerdür: kendülerdür N.M.D. 135;

³¹⁷ Bu şiir Süleyman Eroğlu’nun “*Mutasavvıf, Bestekâr Bir Şair: Zâkirî Hasan Efendi ve Yayınlanmamış Şiirleri*” adlı makalesinde dörtlük nazım birimiyle bulunmaktadır. Ayrıca bu şiirin 2 ve 3. beyitleri bu makalede tam tersi şekilde geçmektedir. (Eroğlu, 2014, 244.)

³¹⁸ Mecmuada bu mısra eksiktir. Süleyman Eroğlu’nun makalesinden tamamlanmıştır. (Eroğlu, 2014, 244.)

³¹⁹ [106. M 39a]

1. Gele: Gel (Eroğlu, 2014, 244.)

Temmet

[107. M 39a-39b, A.N.D. 256]

İlâhî³²⁰

Beste-i Çālāk Şeyh Ahmed³²¹ Uşul-i Devr-i Revân

[Mefâ'ülün/mefâ'ülün/fe'ülün]

1 Vücûdum dârını ma'ûmür iden yâr

Beni zâkir iken mezkûr iden yâr

2 Celâlî perdesin ağıyâra çekmiş

Cemâliyle bizi mesrûr iden yâr

3 Aradan kıldurur bir gün hîcâbı

Cemâlûñ gösterüp pür-nûr iden yâr

4 Ene'l-Ĥaḳ³²² sırrınıñ izhârı içün

Nice Ŗâşıḳlaruñ Mansûr iden yâr

39b

5 Tecellî gösterür Mûsâ-yı rûḥa

Beden dâğın aña ol Fûr iden yâr

6 Velâyet bahrinûñ tâliblerine

Kerâmet gölini menşûr iden yâr

7 Kimini irgürüp vahdet iline

Kimin keşret ilinde dūr iden yâr

2. Bir mahzarlık: Dil mahsûli (Eroğlu, 2014, 244.)

4. mülkin bunda: mülküñ şöyle (Eroğlu, 2014, 244.); dilün: dilüñ (Eroğlu, 2014, 244.)

5. kıalursun: kıalursın (Eroğlu, 2014, 244.); Yoldaşsız: Yoldaş ister-iseñ (Eroğlu, 2014, 244.)

Bu beyitin 2. mısrasında vezin bozuktur.

³²⁰ A.N.D.'de bu şiirin "Fî-Zuhûri'l-Ĥaḳḳı ŖAn-Şecereti Vücûdihî Kıddise Sırruhû" başlığıyla geçtiği belirtilmiştir. A.N.D. 256

³²¹ Çālāk Şeyh Ahmed [Efendi (d. ?-ö. 1711/17.-18. yy.)]

³²² Ene'l-Ĥaḳ: Hallâc-ı Mansûr'un söylediği "ben hakkım" mânâsına söz. (<https://www.kamusiturki.com/er-r%C4%B1zku%20al-Allah> (13.12.2021))

8 Devāsın lutf ider ey Nūrî bir gün
Seni derdi ile meşhûr iden yâr³²³

Temmet

[108. M 39b, A.M.H.D.İ. 124-127]³²⁴

İlahî

Uşûl-i Devr-i Revân

[Mefâ'îlün/mefâ'îlün/fe'ûlün]

1 Yeter olduñ fenâ bağında nālân
Yüri bülbül yüri dōst illerine
İdüp tāvûs-ı kıdsîlerle cevlân
Yüri bülbül yüri dōst illerine

2 Güli şanma ki derdine devâdur
Sivâ ĥubbı çü bî-hûde hevâdur
Ḵo ğayrı maķśad-ı âķśa Ĥudâ'dur
Yüri bülbül yüri dōst illerine

3 O gül rengine aldanma geçe gör
Bu keşret murğ-ı bağından uça gör
Varup vahdet şarâbından içe gör
Yüri bülbül yüri dōst illerine

³²³ [107. M 39a-39b, A.N.D. 256]

3. Cemālūñ: Cemālin A.N.D. 256

4. Nice Őāşıkıların: Niçe Őāşıkları A.N.D. 256

5. dāğın: tağın A.N.D. 256

6. gölini menşür: lüölüöin menşür A.N.D. 256

³²⁴ Bu şiir A.M.H.D.İ.'de 5 dōrtlük olarak bulunmaktadır. Mecmuada 1, 2, 3 ve 5. dōrtlükleri bulunmaktadır. Ayrıca mecmuadaki 2. dōrtlük divanda 3. dōrtlük ve 3. dōrtlük divanda 2. dōrtlük olarak geçmektedir. Mecmuada bulunmayan 4. dōrtlük şöyledir:

4 Görüp pervāneyi andan sebāk al

Göyündür nār-ı Őaşka per ile bāl

Mecāzı ḵo haķıķat baħrine tal

Yüri bülbül yüri dost illerine A.M.H.D.İ. 124-127

4 Göñül virme Hüdāyî kāōināta
Geçüp fāniden ir bākî hayāta
Şafā bul ğarķ olup envār-ı zāta
Yüri bülbul yüri dōst illerine³²⁵

[109. M 39b-40a, N.M.D. 139]³²⁶

İlāhî

Beste-i Ahenî³²⁷ Uşul-i Devr-i Revān

[MüstefÖilün/müstefÖilün]

1 Ey çarh-ı dūn n’etdüm saña
Hiç virmedüñ rāhat baña
Güldürmedüñ öñden soña
Āh miñnetā vāh miñnetā

40a

2 Bendinden āzād itmedüñ
Feryādıma dād itmedüñ
Bir dem beni şād itmedüñ
Āh veyletā vāh veyletā

3 İrişmedi dōsta elüm
Raḥmān’a varmadı elüm
Çıkmadı başa menzilüm
Āh ğurbetā vāh ğurbetā

³²⁵ [108. M 39b, A.M.H.D.İ. 124-127]

1. olduñ: olduķ A.M.H.D.İ. 124

2. derdine: derdüñe A.M.H.D.İ. 124

3. O gül: Gülüñ A.M.H.D.İ. 124; murğ-ı bağından: murğ-ı zārından A.M.H.D.İ. 124

4. Geçüp: Geçün M 39b: Geçüp A.M.H.D.İ. 124

³²⁶ Bu şiir N.M.D.’de “beyit” nazım birimiyle geçmektedir ve 7 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3 ve 7. beyitleri “dörtlük” halinde bulunmaktadır. N.M.D. 139

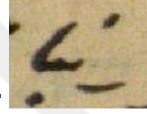
³²⁷ Ahenî [Mehmed Çelebi (d. ?-ö. 1700/16. yy.)]

4 Ya[nar] Niyāzı derd ile
Hiç kimse yok hālüm bile
Nālān olup girdi yola
Āh rıhletā vāh rıhletā³²⁸

[110. M 40b]³²⁹

[Mefā'ölün/mefā'ölün/mefā'ölün/mefā'ölün]

40b 1 Hudāyā itme hālī bir nefes dilden şekūr ismūñ
Gözümdeñ dūr kıılma pertev-i envār-ı nūr ismūñ
Eniş it dem-be-dem bu qalb-i bî-sābra sābūr ismūñ
Baña ğayret müyesser³³⁰
Ya mahv it levh-i Ōiśyāndan bu Ōabd-i pūr-kušūr ismūñ
Ve ya esmā-yı hūsnādan çıkar yā Rab ğafūr ismūñ

2 Gelelden Ōālem-i mülke qabāhatdūr ³³¹ heb-kār
Ōİbādet kıılmağa qoymaz heves bu qalb-i nā-hemvār
Nādım olup iderken bir günāha biñ kez istiġfār

Ercū min'allāhi TeŌālā fı Ōazemte³³²

Bu qāl her kim bir işe şürūŌ iderse gerekdür ki Merhūm Şeyh Şehābü'd-dīn-i Sühreverdī Ĥazretleri'nūñ rūhına bir kere sūre-i Fātiha okuyup andan soñra niyet idüp açā Merhūm Ĥanefī Efendi'nūñ ekşer kitābında bu qāl mestürdur her mahālinde buña mürācaŌat ider idi.

³²⁸ [109. M 39b-40a, N.M.D. 139]

2. Bendinden: Bendüñden N.M.D. 139; Feryādıma: Feryāduma N.M.D. 139

3. elüm: yolum N.M.D. 139

4. Ya[nar] M 40a: Yanar N.M.D. 139; hālüm: hālin N.M.D. 139;

³²⁹ Bu şiirin mahlas beyti yoktur. Sayfa 20b'deki 59. şiirle aynıdır.

³³⁰ Bu mısra mecmuada eksiktir.

³³¹ Bu kısım okunamamıştır.

³³² Allah'ım! Senden işlerimde kararlı olmayı dilerim.

Lā eflāha men žaleme ve āŌdele fī umūrike³³³

[111. M 41b, E 209]

İlahi

[MefāŌilün/mefāŌilün/mefāŌilün/mefāŌilün]

1 Kārın-i bezm-i erbāb-ı hevāyum yā Resūla'llāh
Ĥarım-i kūy-ı kurbından cüdāyum yā Resūla'llāh

2 Yeter oldum yeter ġarķ-āb-ı ġird-āb-ı yemm-i hicrūñ
Ezelden ĥazretūñle āşināyum yā Resūla'llāh

3 Ĥumār-ı ĥasretūñle dil ĥarāb andan ĥarāb oldı
Meded muĥtāc-ı şahbā-yı liķāyum yā Resūla'llāh

4 Şerār-ı āteş-i hicrān ile baġrum kebāb itme
Ki ben pervāne-i şemŌ-i vefāyum yā Resūla'llāh

5 Vücūdum tiġ-ı Ōışķuñla ser-ā-pā çāk çāk olsun
Yoluñda Ĥāfız'um muĥlis gedāyum yā Resūla'llāh³³⁴

Temmet

³³³ Kim zulmederse ve işlerinde adaletli olmazsa kurtuluşa eremez.

³³⁴ [111. M 41b, E 209]

3. andan: ender E 209

4. Şerār: Şirār E 209; itme: oldu E 209

5. muĥlis: mahlas E 209

[112. M 41b, S 150: M.T.Ü.DVÇ. 10-11: E 102]

İlahî

[11’li hece ölçüsü]³³⁵

1 Feth olunca Hâk’dan yaña yolumuz
Göñül şükr eyle şükr eyle bir zamân
Açılınca döst bağında gülümüz
Göñül sabr eyle sabr eyle bir zamân

2 Hâk’dan irişe kıla bir gün sa’âdet
Kalmaz yolda lâye olur hidâyet
İrişince cezbe ile Öinâyet
Göñül şükr eyle şükr eyle bir zamân

3 Menâzile merâtibe irince
Ma’âniye dürlü dürlü görünce
Döst iline cezbe ile varınca
Göñül sabr eyle sabr eyle bir zamân

4 N’ola Öışkuñ ile Fâlib yanarsa³³⁶
Şarâb-ı vaşluña her dem kıanarsa
İki Öışk âteşi şinem yaşıarsa
Göñül şükr eyle şükr eyle bir zamân³³⁷

Temmet

³³⁵ Bu şiir “koşma” nazım biçimiyle yazılmıştır.

³³⁶ Nûr-ı Hak’la Tâlib irer murâda

Gide hicâb kalmaya hiç arada

Yetişince ol hazretten irâde

Gönül sabr eyle sabr eyle bir zaman S 150, M.T.Ü.DVÇ. 11, E 102

Gönül şükreyle şükreyle her zaman S 150

³³⁷ [112. M 41b, S 150: M.T.Ü.DVÇ. 10-11: E 102]

1. Göñül şükr eyle şükr eyle bir zamân: Gönül sabreyle sabreyle bir zaman S 150, M.T.Ü.DVÇ. 10, E 102

2. irişe: erse S 150, M.T.Ü.DVÇ. 10: irse E 102; bir gün: her gün S 150; bu gün E 102; lâye olur: lâbûd bulur S 150, M.T.Ü.DVÇ. 10: lâbûd olur E 102; cezbe ile: ol hazretten S 150; Göñül şükr eyle şükr eyle bir zamân: Gönül sabreyle sabreyle bir zaman S 150, M.T.Ü.DVÇ. 11, E 102

3. Ma’âniye: Maânî E 102; Ma’âniye dürlü dürlü görünce: Maânî dürrlerin bulup derince M.T.Ü.DVÇ. 11; Ma’âniye dürlü dürlü: Makâmâtı türlü dolu S 150; görünce: görölünce E 102; Döst iline cezbe ile: Cezbe ile ol hazrete S 150

[113. M 41b-42a]³³⁸

İlahî

[Fā'Öilātün/fā'Öilātün/fā'Öilātün/fā'Öilün]

1 ÖIşk şarābın nūş idüp mestān olan añlar bizi
Sırr-ı tevḥīde irüp Öirfān olan añlar bizi

42a 2 Varlığın terk itmeyenler añlamaz ahvālimiz
Öz vücūdın mahv idüp insān olan añlar bizi

3 Dār-ı dünyā cāhını terk eyleyüp derviş-veş
Şol vücūdı mülkine sultān olan añlar bizi

4 Cān göziyle *şemme vechu'llāhı*³³⁹ görüp rüz [u] şeb
Her nefesde muntażır cānān olan añlar bizi

5 Kend[i] ḥālın *Öalleme'l-esmāya*³⁴⁰ mażhar eyleyüp
Şükriyā şol cāmi'Öü'l-Ḳurōān olan añlar bizi

Temmet

³³⁸ Bu şiir Yağız Yalçinkaya'nın hazırladığı Kerküklü Seyyid Şükrî ve Serhat Çekim'in hazırladığı Şükrî Divanları'nda bulunamamıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şaire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

³³⁹ *şemme vechu'llāhı*: “Nereye dönerseniz **Allah'ın zâtı oradadır.**” (2 Bakara 115) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/122/115-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

³⁴⁰ *Öalleme'l-esmā*: “Ve Âdem'e bütün **isimleri öğretti.**” (2 Bakara 31) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/38/31-33-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

[114. M 42a, N.A.A.D. 202]³⁴¹

İlahî

[Mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

1 Eyâ sen şanma kim senden bu güftârı dehân söyler
Veyâ terkîb olan Ŗunşur yâhûd lahm-ı zebân söyler

2 Seni ol saña bildürmek murâdın kaşd ider Mevlâ
ŖAnâsırdan giyüp bir don yüzünden tercemân söyler

3 Şuyar kim bilmedi nefsün Ŗarefden³⁴² almadı dersün
Degildür Hâkķ'a Ŗârifler özin bilmez yalân söyler

4 Hâyâl-i zıll yeter Ŗibret görinen hayme-i tenden
Degildür nutķ iden sûret derûnuñda devrân söyler

5 Sekâhüm Rabbühüm³⁴³ hamrın içen Ŗâşıklar ey Nakşî
İrer maŖşûķına anlar mekândan lâ-mekân söyler³⁴⁴

Temmet

³⁴¹ Bu şiir N.A.A.D.'de 7 beyit olarak geçmektedir. Mecmuada 1, 2, 4, 6 ve 7. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 3 ve 5. beyitler şöyledir:

3 Yaratdı cümle eşyâyı özin setr eyleyüp anda

Göründi niçe biñ yüzden velî kendi nihân söyler

5 Kimiñdür bunca cünbüşler kimindür nutķ iden gevher

Öziñden olmaduñ Ŗârif ki senden özge kân söyler N.A.A.D. 202

³⁴² Ŗaref: Men Ŗarefe nefsehu feķad Ŗarefe Rabbehu: Kendini bilen kuşkusuz Rabb'ini de bilir. (Hadîs-i şerîf) (Yılmaz, 2013, 492.)

³⁴³ Sekâhüm Rabbühüm: "Rableri onlara tertemiz bir içecek verir." (76 İnsan 21) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0ns%C3%A2n-suresi/5602/11-22-ayet-tefsiri> (13.12.2021))

³⁴⁴ [114. M 42a, N.A.A.D. 202]

2. ider: idüp N.A.A.D. 202; don: ton N.A.A.D. 202

3. Şuyar: Olar N.A.A.D. 202; almadı dersün: almayup dersin N.A.A.D. 202

4. görinen: görünen N.A.A.D. 202; tenden: tende N.A.A.D. 202

5. İrer maŖşûķına: Olurlar bî-mekân N.A.A.D. 202

[115. M 42a, S 230]

İlahî

[Mef'ûlû/mefâ'îlûn/mef'ûlû/mefâ'îlûn]

1 Öİşkuñ dādı gönümde hiç gülmedüm Öömrümde
Muhammed'i seyrümde gâyet göresüm geldi

2 N'eyleyüm dünyâyı n'idem gayr[ı] sevdâyı
Muhammed Muştafâ'yı gâyet göresüm geldi

3 Döstüm göster yüzini işideyüm sözünü
Hâk-i pâya yüzümi gâyet süresüm geldi

4 Vuşlat içün çok ağla olsun Öömrün çün hedâ
Yolına cânlar fedâ her dem idesüm geldi

5 Müştākum cemâline irgür sen vişâlüne
Lutf it ÖAziz bendeñe amân göresüm geldi³⁴⁵

Temmet

42b

El-Öabdu yuraşu'l-ferce ve'l-Öaceletu yuraşu's-şerre³⁴⁶

[116. M 42b, Y.E.D. 736]

İlahî

[Fä'îlâtün/fa'îlâtün/fa'îlâtün/fa'îlûn]

1 Eyyüb'am [dil] mübtelāyam derde dermān isterem
ÖĀşıķam dil-ħasteyem cānuma cānān isterem

³⁴⁵ [115. M 42a, S 230]

1. gülmedüm: görmedim S 230

2. N'eyleyüm: Terk eyledim S 230; gâyet: amân S 230

3. gâyet: her dem S 230

4. içün çok ağla olsun Öömrün çün hedâ: için sen âna ömrünü kıldım hebâ S 230; cânlar fedâ her dem idesüm: cânım fedâ dâim göresim S 230

5. sen: hem S 230; amân: gâyet S 230

³⁴⁶ Allah'a kul olana ferahlık miras kalır, acele edene zarar miras kalır.

2 Ya'Öküb'am ağılaram Yūsuf için kıldum karar
Yūsuf'am zindān içinde fazl-ı Rāhmān isterem

3 Mūsā'nuñ Fūr'ına vardum dōst cemālūñ görmege
Gitti Öaqlum nā-geh ol dem sırr-ı Sübhān isterem

4 Bir mekāna gelmişem ki ol benüm yurdum degül
Hıızr ile žulmete irdüm āb-ı ĥayvān isterem

5 Defter-i a'Ömālūmi yüklendüm itdüm Öazm-i rāh
Menzil-i maḳsūd[a] Ĥaḳ'dan emr [ü] fermān isterem

6 Yūnus Emre'm bilmedi hiç kimseler ĥālūñ senūñ
Ĥālūmi Öarz itmege bir merd-i Öirfān isterem³⁴⁷

Temmet

[117. M 42b, N.D. 172-173]

İlāhī³⁴⁸

Beste-i Gonca-zāde³⁴⁹ Devr-i Revān

[Mefā'Öilün/mefā'Öilün/mefā'Öilün/mefā'Öilün]

1 Derūnuñ maḥzen-i rāz-ı Ĥudā'dur yā Resūla'llāh
Kelāmuñ Öāşıḳa ĥālet-fezādur yā Resūla'llāh

2 Görinür sırr-ı esmā cevher-i mir'ōāt olur žātuñ
Žer-i āyine-i Öālem-nümādur yā Resūla'llāh

³⁴⁷ [116. M 42b, Y.E.D. 736]

1. Eyyüb'am: Eyyüb'am dil Y.E.D. 736; cānuma: cāna Y.E.D. 736

2. ağılaram: ağıladum Y.E.D. 736; kıldum karar: çekdüm firāḳ Y.E.D. 736

3. görmege: görmeyi Y.E.D. 736

4. gelmişem: varmışam Y.E.D. 736

6. bilmedi hiç kimseler ĥālūñ senūñ: kimseler hiç bilmedi ĥālüm benüm Y.E.D. 736

³⁴⁸ Bu şiir N.D.'de "gazeller" bölümünde geçmektedir ve 9 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3, 4, 8 ve 9. beyitleri bulunmaktadır. Ayrıca bu şiirin 3. beyiti divanda 4, 4. beyiti divanda 3. beyit olarak geçmektedir. N.D. 172-173

³⁴⁹ Gonca-zāde (d. ?-ö. ?/? yy.)

3 Vücūduñ Ħaķ TeŖŖālā kāŖinātuñ mefharı kıl mıř
Cenābuñ muķtedā-yı enbiyādur yā Resūla'llāh

4 MuŖteber kākülün bād-ı śabā ile seherlerde
Meřām-ı Ŗāleme būy-ı śafādur yā Resūla'llāh

5 Der-i devlet-i Ŗālem-meŖābuñ melceŖ-i řāhān-ı Ŗālemdür
Saña ĥākān-ı dūnyā ĥāk-i pādur yā Resūla'llāh

6 Cenābuñdan řefāŖat-ĥāh olupdur Naķřı-i Ŗāřık
Nigāh-ı merĥamet ķıl kim gedādur yā Resūla'llāh³⁵⁰

43a

[118. M 43a]³⁵¹

Vechi Efendi Merhūmuñ

[FeŖilātün (FāŖilātün)/feŖilātün/feŖilātün/feŖilün (fāŖilün)]

1 Būlbūl-i gül-būn-i nařma budur evlā her dem
Gonca-veř medĥ-i resūl-i řaķaleyne aça fem

2 İde bir perdeden āğāz-ı fūrūd iřit kim
Lāl ola gūř idicek būlbūl-i gūlzār nağam

3 Güher-i inne mine 'ř-řiŖri 'l-ĥikmene³⁵² revā
Ola zıbende-i her gāfil řāyeste-i zemem

4 Medĥ o sultāna sezādur ki ola cāŖizesi
Sebeb-i mağfiret [ü bāŖiř-i envāŖ-ı niŖam]³⁵³

³⁵⁰ [117. M 42b, N.D. 172-173]

2. olur: olup N.D. 172; Ŗer: Der N.D. 172

4. MuŖteber: MuŖanber N.D. 172

5. devlet-i Ŗālem-meŖābuñ: devlet-meŖābūñ N.D. 173

³⁵¹ Bu şiir sayfa 11b'deki 38 numaralı şiirle aynıdır fakat eksiktir.

³⁵² inne mine 'ř-řiŖri 'l-ĥikme: inne mine 'ř-řiŖri 'l-ĥikme: "şiirde, mutlak bir hikmet vardır." (Hadis-i şerif) (Yılmaz, 1992, 84)

³⁵³ Mısra eksiktir.

Hazā emrun Őāfiyetün hayrun ve saŐādetün³⁵⁴

[119. M 43b-44a]³⁵⁵

[FāŐilātün/fāŐilātün/fāŐilātün/fāŐilün]

- 1 Şanma meşhūduñ felekde mäh u kevkebdür bu şeb
 Ƙudsiyān iclāl ile şaff-ı mürettebdür bu şeb
 CebraŐıl peyk-i peyem-berle mūlaƘƘabdur bu şeb
 Faħr-ı Őālem mahrem-i rāz olduğı şebdür bu şeb
 KāŐināt envār-ı rahmetle leb-ā-lebdür bu şeb
- 2 Kātibeyn olsa eger rüz-ı hisāb daŐvā-girūñ
 Ĥarf-be-ħarf olsa meŐāsīyle muħarrer defterūñ
 Sen hemān dīvān-ı lutfuñda bulun peygamberūñ
 Nāme-i aŐmāl-i ümmet ol şefīŐ-i mahşerūñ
 Ziver-i imzā-yı Őafvıyla müzehhebdür bu şeb
- 3 Nüh-Ƙıbāb-ı Ƙarħ kim yek hayme-i şevket olup
 Bezm-gāh-ı Ƙudsiyān-ārām-geh-i ĥazret olup
 Zümre-i kerrūbiyān āmāde-i ĥıdmet olup
 Ĥān-ı dīdāra o mahbūb-ı Ĥudā daŐvet olup
 Bezm-i Ƙurb esbāb-ı vuşlatla mürettebdür bu şeb
- 4 ŞuŐlesi olmuş füzün gördüm Ƙerāğ-ı devletūñ
 Şānı artmaƘda o şāha nisbet eyle şevketūñ
 Bir siyeh-rū Ƙāker-i dergāhı iken ĥazretūñ
 Nūr-ı teşriīyle ol mihr-i sipihr-i Őizzetūñ
 Bir hümāyūn-tālīŐ [ü] ferħunde-kevkebdür bu şeb

³⁵⁴ Bu sağıklı iş hayır ve mutluluk getirir.

³⁵⁵ Bu şiir Mehmet Elaldı'nın hazırladığı Nazîf, Murat Darıcık'ın hazırladığı Nazîf Divanları'nda ve Mehmet Yusuf Yıldız'ın hazırladığı Divan-ı Nazîf adlı Ƙalışmada bulunamamıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şaire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

5 Derd-i bî-dermân-ı ŖiŖyāna olanlar mübtelā
Ser-be-bālın-i nedāmet haste-i fikr-i cezā
Çāre-cūyā-yı necāt iken iriŖdi bir nidā
Müjdeler ey mağfîret-cūyān Ėabîb-i Kibriyā
Meclis-i hās-ı İlāhî'de muhātabdur bu Ŗeb

6 Zebūr-ı bezm-i Hudā'dur Ŗohbet-i ehl-i niyāz
BāŖîŖ-ı keŖf-i liķādur himmet-i ehl-i niyāz
Ŗıdk-ıla terk-i riyādur hāslet-i ehl-i niyāz
Müstecāb olsa revādur daŖvet-i ehl-i niyāz
Kim zemîn ü āsmān pür-Ŗît-i yā Rab'dur bu Ŗeb

7 Pertev-i mihriyle buldı nüh-felek zîb ü ferî
Zerre-veŖ cünbiŖ-nümün olmaķdadur ins ü perî
KāŖināta Ŗöyle feyz itdi ki vech-i enveri
Her mübārek ŖuŖle-i ķandîl-i rāhat-güsteri
Ŗevķ-baĖŖ-ı hātır-ı her teng-meŖrebdür bu Ŗeb

8 Dūd-ı Ŗanber-sā-yı āh-ı ŖāŖıķān olsa n'ola
Ya süveydā-yı derūn-ı Ŗārifān olsa n'ola
Ŗāhid-i maŖnāya yahūd hūsñ ü āñ olsa n'ola
Vesme-i ebrū-yı havrā-yı cinān olsa n'ola
Sürme-i çeŖm-i sürūŖāna muķarrebdür bu Ŗeb

44a³⁵⁶

9 Ehl-i derd sırr-ı meżāhirden tesellî fehm ider
NevŖ-i eŖyāda hezār-günā tecellî fehm ider
Feyz-i bezm-i āķdesi elbetde ehli fehm ider
Ėadrini Ŗeb-zinde-dārān-ı tecellî fehm ider
Fālib-i dîdār olan bîdāra matlabdur bu Ŗeb

³⁵⁶ Mecmuanın 44a numaralı varağındaki 120 numaralı Ŗiirin sonuna kurŖun kalemle Ŗu not dūŖülmüŖtür: "75'inci ŖāĖîfede Nedîm merhūmuñ da bu Ėazeli tahmîs itmiŖdür." Ancak mecmuanın Ŗöz konusu sayfasında ya da baŖka bir sayfasında böyle bir tahmis bulunmamaktadır.

10 Bezm-gāh-ı kurb-ı *ev-ednā*³⁵⁷ ol zāt-ı kerīm
Mağfiret-cūy-ı Ŗuśāt ümmete oldur muğım
Olma ālām-ı maŖāśı-le Nażıf-āsā elım
Vağtidür miŖrāc-ı ümmide Ŗurüc eyle Nażım
Vāsıl-ı mağśūd olur herkes mücerrebdür bu şeb

[120. M 44a]³⁵⁸

[MefŖlū/mefāŖlū/mefāŖlū/feŖlūn]

1 Yā Rab suhanum gevher-i genc-i hüner eyle
Ehl-i suhana feyzüñ ile tēc-ı ser eyle

2 Kıl hıdmet-i naŖt-i nebevıyle beni mesrūr
Bu mağśada vuślatla dilüm pūr-ħaber eyle

Temmet

44b

Faśl-ı Kürdj

En-naśru mina'llāhi TeŖālā fetevekkel Ŗale'llāhi kefāke³⁵⁹

³⁵⁷ *ev-ednā*: “Öyle ki, iki yay kadar *hatta daha yakın oldu.*” (53 Necm 9)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri> (13.12.2021))

³⁵⁸ Bu şiirde mahlas bulunmamaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

³⁵⁹ Yardım Allahu Teala’dandır. Allah’a dayan ki o sana yeter.

İzā Ó azemte fetevekkel Óale’İlāhi TeÓālā³⁶⁰

[121. M 45b, E 294]

İlāhî

Beste-i Yūsuf Çelebî³⁶¹ Uşul-i Devr-i Revān

[FāÓilātün/fāÓilātün/fāÓilün]

1 Hâkķ’a teslim itmeyen cān u dilin

Cān göziyle görmeden cānān ilin

Śıdķ ile bir kāmīlūñ var tut elin

Bulmaķ isterseñ eger Mevlā yolın

2 Gülşen-i źikri diküp bāğ-ı dile

Gonca-i maķśūduñı Hâķ’dan dile

Ķalb [ü] rūhā vir śafā tevĥīd ile

Dirmek isterseñ eger Óirfān gülin

3 Ķo hevāyı ey gönül insāfa gel

Tā bekey bu ġaflet [ü] sehv [ü] zeled

Ey Ķafūrî oldı esrāra maĥāl

İrgüren vuślat iline menzilin³⁶²

Temmet

³⁶⁰ Karar verince de Allah’a ġüven. (3 Âl-i İmrān 159) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C3%821-i%C4%B0mr%C3%A2n-suresi/452/159-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

³⁶¹ Yūsuf (Hâfız Yūsuf Niznām) Çelebî (d. ?-ö. ?/17.-18. yy.)

³⁶² [121. M 45b, E 294]

1. görmeden: görmedi E 294; ilin: elin E 294

2. Gülşen: Gülbün E 294; Hâķ’dan dile: var Hak’dan dile E 294

3. oldı: oldur E 294; iline: eline E 294

[122. M 45b, N.M.D. 177]³⁶³

İlahî

Uşul-i Devr-i Revân

[Fa'ôilâtün/fa'ôilâtün/fa'ôilün]

1 Ey ğarîb bülbül diyâruñ kandedür
Bir haber vir gül'ôizâruñ kandedür
Sen bu ilde kimseye yâr olmaduñ
Var senüñ elbetde yâruñ kandedür

2 Artdı günden güne efgânuñ senüñ
Âh [u] efgân oldı mu'ôtâduñ senüñ
Ôİşk içinde kimdür üstâduñ senüñ
Bu senüñ şabr u qarâruñ kandedür

3 Gökde uçarken seni indirdiler
Cân Ôun'sur bendlerine urdılar
Nürî iken aduñ Niyâzî didiler³⁶⁴
Şol ezelki i'ôtibâruñ kandedür³⁶⁵

Temmet

³⁶³ Bu şiir N.M.D.'de 5 dörtlüktür. Mecmuada 1, 2 ve 5. dörtlükleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 3 ve 4. dörtlük şöyledir:

3 Bir enîsün yok Ôaceb hasretdesin
Râhatı terk eyledüñ miñnetdesin
Gice gündüz bilmeyüb hayretdesin
Yâ senüñ leyl ü nehâruñ kandedür

4 Ne göründi güle karşı gözine
Ne büründi bağıduñca özine
Kimse mahrem olmadı hiç râzına
Bilmediler şeh-süvârun kandedür N.M.D. 177

³⁶⁴ Mısrada vezin bozuktur.

³⁶⁵ [122. M 45b, N.M.D. 177]

1. elbetde: elbette N.M.D. 177

2. efgânuñ: feryâdun N.M.D. 177

3. Cân: Çâr N.M.D. 177; Nürî: Nûr N.M.D. 177; didiler: kodılar N.M.D. 177

[Fa'Öilätün/fa'Öilätün/fa'Öilätün/fa'Öilün]

1 İstırabı terk it ey dil Hâkķ'ı dā'Öim eyle yād
 Şaķınup ihsān-ı Öabd-ı Őāciz ile olma şād
 İrişür lutf-ı Hudā bir gün olursuñ ber-murād
 Geldi bir pır-i Hudā bu beyti kıldı gūşa yād
 Bir ķapuyı bend iderse biñ ķapu eyler kūşād
 Hāzret-i Allāh efendi *fātiḥü'l-ebvābdur*³⁶⁷

2 Ƙul eger ihsānını ķat'Ö eylese çekme elem
 Ol daḥı muḥtāc-ı bāb-ı zū'l-Őatā vü zū'l-kerem
 Baēlanup bāb-ı Hudā'ya ķoma dilde ēam u hemm
 Vird idin şubḥ u mesā bu beyti gel sen dem-be-dem
 Bir ķapuyı bend iderse biñ ķapu eyler kūşād
 Hāzret-i Allāh efendi *fātiḥü'l-ebvābdur*

3 Fı's-semā-yı rızķ kim na'ss-ı kerīm mev'Öüd iken
 Gayb ḥazīnesinde ķısmet itdiēi mevcūd iken
 Cümleye rızķın virici o ēanī ma'Öbūd iken
 Ƙuluna muḥtāc ider mi yāradan ḥoşnūd iken
 Bir ķapuyı bend iderse biñ ķapu eyler kūşād
 [Hāzret-i Allāh efendi *fātiḥü'l-ebvābdur*]³⁶⁸

³⁶⁶ Bu şiir Murat Ali Karavelioēlu'nun hazırladıēı Prizrenli Şem'Öi Divanı'nda bulunamamıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şaire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

³⁶⁷ *fātiḥü'l-ebvāb*: "Kapıların açıcısı; Tanrı." (<https://www.kamusiturki.com/f%C3%A2tiḥ-%C3%BCl-ebv%C3%A2b>) (13.12.2021)

³⁶⁸ Bu mısra sayfanın sütun sonuna denk geldiēi için yazılmamıştır.

4 Hālîk'ıñ itdigi kısmet bil tehallüf eylemez
Eylese vaqti hülül aślā tevaqquf eylemez
Ĥaqq'a teslim-i vücūd iden te'essüf eylemez
Öyle bir kân-ı keremdir va'Ödine halef eylemez
Bir kapuyı bend iderse biñ kapu eyler küşād
Ĥazret-i Allāh efendi *fātiĥü 'l-ebvābdur*

5 Matbah-ı iĥsānın açmış on sekiz biñ Öāleme
Bež idüp eltāf ĥ'ānın Öāleme vü ādeme
Hem ġinā ile sehāvet bahş iden ol Ĥātem'e
Her gedā u şāh anuñ muĥtācıdur sen ġam yeme
Bir kapuyı bend iderse biñ kapu eyler küşād
Ĥazret-i Allāh efendi *fātiĥü 'l-ebvābdur*

6 Žāhir ü bātın tecellî žāt-ı a'Ölādan gelür
Cümle ef'Öāl ü şu'ūnuñ sırrı esmādan gelür
Şanma kim erzāk-ı Öālem şāh u Dārā'dan gelür
Herkesüñ rızķı hele *naĥnü ħasemnādan*³⁶⁹ gelür
Bir kapuyı bend iderse biñ kapu eyler küşād
Ĥazret-i Allāh efendi *fātiĥü 'l-ebvābdur*

46b 7 Mevc-i deryā gibidür esbāba şarf etseñ şu'Öür
Biri maĥv olur birisi der-Öaķab eyler žuhūr
ÖAynı degül maĥv olanuñ mişlîdür bulan nüşür
Farfetü'l-Öaynda nażar ķıl gör ne seyrānlar olur
Bir kapuyı bend iderse biñ kapu eyler küşād
Ĥazret-i Allāh efendi *fātiĥü 'l-ebvābdur*

³⁶⁹ *naĥnü ħasemnā*: “Dünya hayatında onların geçimliklerini biz paylaştırdık.” (43 Zuhrûf 32)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Zuhruf-suresi/4354/29-32-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

8 Rızık için efkâra düşüp Şem'iyâ etme telâş
Çün muḳadderden ziyâde olamaz etme şavâş
Sâ'iy ile mümkün degüldür ḥâsılı Óaḳl-ı ma'Óâş
Sen tevekkül eyle bâb-ı Ḥaḳḳ'a teslim eyle baş
Bir ḳapuyı bend iderse biñ ḳapu eyler küşâd
Ḥazret-i Allâh efendi *fâtihü 'l-ebvâbdur*

Ente mes'ûdun fî ḥarekâtike yâ fâtihâ'l-ġâli ebşir bi'l-hayri³⁷⁰

47b

Faál-ı Nevrüz

Haže'l-emru fîhi şu'ûbetün lâ te'öcel tefrah³⁷¹

[124. M 47b, B.M.M.E.D. 109-110: E 84]

İlahî³⁷²

[Fa'Óilâtün/fa'Óilâtün/fa'Óilâtün/fa'Óilün]

1 Cümleñüñ maḥbûbı sensin ey Ḥabîb-i ezelî
Cümle Yûsufîlar içinde ey güzeller güzeli

2 Cümle Óâlem ḳapuña yalvarı geldi ey şefî'Ö
Hep ḳabûl oldu dilekler min eḥad lem-yezelî

3 *Küntü kenzeñ*³⁷³ sañadur matlab-ı a'Ólâsın
Mažhar-ı zât-ı Ḥudâ'sın naḳş o vech-i ezelî

4 Cümle ümmet Óâşık oldu saña ey seyyid-i ḥalḳ
Himmetünle gitdi ġayrı bâġ-ı vahdet gezeli

³⁷⁰ Ey gafleti kaldıran Rabbim! Sen davranışlarında mesutsun. Bizlere hayrı müjdele.

³⁷¹ Bu işte acele etme ki mutluluġa eresin.

³⁷² Bu şiirin E'de 4. beyiti mecmuada 2. beyit; 2. beyiti 3. beyit; 3. beyiti ise 4. beyit olarak geçmektedir. E 84

Bu şiir B.M.M.E.D.'de "Lâ İlâhe İllallâh Muḥammedün Rasûlullâh" başlığıyla ve 9 beyit olarak geçmektedir. Mecmuada 1, 2, 4, 5 ve 9. beyitleri bulunmaktadır. Ayrıca mecmuadaki 2. beyit burada 5. beyit; 3. beyit burada 2. beyit; 5. beyit de burada 9. beyit olarak geçmektedir. B.M.M.E.D. 109-110

³⁷³ *Küntü kenzeñ*: Ben gizli bir hazine idim. (Hadîs-i kudsi) (Yılmaz, 1992, 98)

5 Oldı Óuşşāk gözi giryān dili vırān ey Ħabīb
Oldı Mecnūn [u] dıvāne Muħyī ħüsnūñ sezeli³⁷⁴

Temmet

[125. M 47b]³⁷⁵

İlāhī

Beste-i Dede³⁷⁶ Uşul-i Devr-i Revān

[Mefā'ölün/mefā'ölün/fe'ölün]

1 Vişālin şerbetin şun cāna yā Rab
Düşüp yine firāka oldum Óatşān

2 Efendim cürmüme bakma kerem it
Senūñ şānıña lāyık Óafv u ğufrān

3 Gedāña pādişāhım eyle Óizzet
Ki olsun kişver-i kurbında sultān

4 Gözüm yaşı aķar vakt-i seherde
Kimini lüölüó anuñ kimi mercān

5 Esüp Óışķuñ nesimi ķula itsün
Vücüdum ķatresin bir baħr-ı Óummān

6 Fılısm-ı ma'nevıdür çünkü Fethī
Vücüduñ anı feth it b'ism-i Raħmān

Temmet

³⁷⁴ [124. M 47b, B.M.M.E.D. 109-110: E 84]

3. a'ölāsın: alā sensin B.M.M.E.D. 110, E 84; naķş o vech-i ezeli: naķş-ı rūhuñ yezeli B.M.M.E.D. 110: naķş-i ruhin yazalı E 84

4. ħalk: ħulķ E 84; bāĝ-ı vaħdet: bāĝ u vaħdet B.M.M.E.D. 110

5. vırān: biryan B.M.M.E.D. 110, E 84

³⁷⁵ Bu şiir Yeliz Yasak Peran'ın hazırlamış olduĝu Fethī Hüdâyî Dıvānı'nda bulunamamıştır. Bolbolcu-zāde/Bübülcü-zāde Şeyh Abdülkerım Fethî Efendi'ye ait olması kuvvetle muhtemeldir.

³⁷⁶ Dede [Derviş Ali Şîruganî (d. ?-ö. 1714/17.-18. yy.)]

El-emru sehlun ve fîhi hayrâni izheb ve lâ tehaf teslem³⁷⁷

[126. M 48b, E 254]

İlahî

[FâÖilâtün/faÖilâtün/faÖilün]

1 Dergeh-i Hâkķ’a yüzüñ sür berdevām
Bermurād olmaķ dilerseñ ey gönül
Bāb-ı hîzmetde muķım ol şubh u şām
Bermurād olmaķ dilerseñ ey gönül

2 Her murāda dest açup Óarz-ı recā
Eyle Hâkķ’a itme ğayre ilticā
Tālib-i Hâķ ol yeter hūbb-ı sivā
Bermurād olmaķ dilerseñ ey gönül³⁷⁸

3 Żikr-i Hâķ ile dem-ā-dem fîkr anı
ÓĀlem-i lāhūta irgür özüñi
Eyle ihyā giceñi gündüzüñi
Bermurād olmaķ dilerseñ ey gönül³⁷⁹

4 İster iseñ lutf ide Rabb-ı Ğafūr
Dök nedāmet eşkin ol merd-i şabūr
Gel ÓAtūfî ola gör Óabd-ı şekūr
Bermurād olmaķ dilerseñ ey gönül³⁸⁰

³⁷⁷ Bu iş kolaydır. Onda iki hayır vardır. Git ve korkma, güvende ol.

³⁷⁸ Nakarat dizesi olan “Bermurād olmaķ dilerseñ ey gönül” ifadesine ikinci ve üçüncü dörtlüklerde “eyzān” kelimesiyle işaret edilmiştir.

³⁷⁹ Bu dörtlüğün Topkapı Sarayı Bağdat Kütüphanesi Mecmua No. 402’de şu şekilde geçtiği belirtilmiştir:

3 Zikr-i Hakk ile olanlar bişever
Rāh-i Hak’ta eylediler terk-i ser
Ālem-i kesrette kalma kıl güzer

Bermurād olmak dilersen ey gönül (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/atufi/>) (09.08.2021)

³⁸⁰ [126. M 48b, E 254]

1. hîzmetde: hidmette (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/atufi/>) (09.08.2021)

[127. M 48b, B.H.D. 62: B.Ş.H.DVÇ. 74-75]³⁸¹

İlâhî

[Mefâ'îlün/mefâ'îlün]

1 Sivâdan kalbünü pāk it
Göñül mir'ôât-ı Raḥmândur
Şafâdan şineñi çāk it
Göñül mir'ôât-ı Raḥmândur

2 Eger â'ôlâ eger emcâd
Göñül den eyler istimdâd
Bu sırrı begüm eyle yâd
Göñül mir'ôât-ı Raḥmândur

4. lutf: afv E 254; lutf ide Rabb-ı Ğafûr: ire lûtf-i Rab Gafûr (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/atufi/>) (09.08.2021); eşkin ol merd-i şabûr: eşgini ol gıl sabûr E 254; ola gör: gibi ol E 254, <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/atufi/> (09.08.2021)

³⁸¹ Bu şiir B.H.D.'de “beyit” nazım birimiyle ve 5 beyit olarak bulunmaktadır. Mecmuada bu şiirin B.H.D.'deki 1, 2 ve 5. beyitleri dörtlükler halinde bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan kısım şöyledir:

3 Bu Âlem nüsha-i şugrâ nedür bil nüsha-i kübrâ
Çekilmüş tuğra-i ğarrâ göñül mir'ôât-ı Raḥmândur

4 Sürersen mâsiva'llâhı bulursun Ğaḥḥı bi'llâhı

Ṭaleb kııl vech-i Allâhı göñül mir'ôât-ı Raḥmândur B.H.D. 62

B.Ş.H.DVÇ.'de ise bu şiir “8'li hece ölçüsü”, mecmuada olduğu gibi “dörtlük” nazım birimi ve 5 dörtlük olarak bulunmaktadır. Mecmuada bu şiirin B.Ş.H.DVÇ.'deki 1, 2 ve 5. dörtlükleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan kısım şöyledir:

3 Bu â'ôlem nüsha-i şugrâ
Nedir bil nüsha-i kübrâ
Çekilmiş tuğra-i ğarrâ
Göñül mir'ôât-ı Raḥmândır

4 Sürersin mâsiva'llâhı

Bulursun Ğaḥḥı bi'llâhı

Ṭaleb kııl vech-i Allâhı

Göñül mir'ôât-ı Raḥmândır B.Ş.H.DVÇ. 74-75

3 Gel ey Himmet şikâr eyle
Göñülden özge kâr eyle
Bu sırrı âşikâr eyle
Göñül miróât-ı Rahmândur³⁸²

Temmet

49b

Faál-ı Nühüft

Haže'l-emru fîhi nedâmetun el-fâóilu feóalehu ecrahu³⁸³

[128. M 49b, E 195]

İlahî

[Fâóilâtün/faóilâtün/faóilâtün/faóilün]

1 Sâyesi düşmez yere bir böyle nahl-ı Fûr'sun
Mihr-i Óâlem-gîrsin başdan ayağa nûrsun

2 Târik-i gülzâr-ı Óâlem mâlik-i mülk-i Óadem
Münkirine mahz-ı mâtem müómîn-i şûrsun

3 Sensin ol şâh Süleymânlar kapuñda mûrdur
On sekiz biñ Óâleme hüküm etmege meómûrsun

4 El benim dâmen senüñ ey *Rahmeten li'l-Óâlemîn*³⁸⁴
Şöhret-i Óiśyân benim sen Óafv ile meşhûrsun

5 Pâdişâh-ı evvelîn u kıblegâh-ı âhirîn
Evvel-i âhir imâm-ı enbiyâ mezkûrsun

³⁸² [127. M 48b, B.H.D. 62: B.Ş.H.DVÇ. 74-75]

2. āólä: ednâ B.H.D. 62, B.Ş.H.DVÇ. 75; Göñülden eyler istimdâd: Göñül miróât-ı Rahmândır B.Ş.H.DVÇ. 75; sırrı: maónâyı B.H.D. 62, B.Ş.H.DVÇ. 75; eyle: kııl B.H.D. 62, B.Ş.H.DVÇ. 75

³⁸³ Bu işte pişman olmak vardır. Yapan karşılığını görür.

³⁸⁴ *Rahmeten li'l-Óâlemîn*: “Ve seni ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik.” (21 Enbiyâ 107) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Enbiy%C3%A2-suresi/2590/107-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

6 Yâ Resûla'llâh umarım diyesin rûz-ı cezâ
Gerçi cürmüñ çokdur ammâ Ŗİtriyâ mağfûrsun³⁸⁵

Temmet

50b

Faâl-ı GülŖizâr

Haže'l-emru fîhi saŖdun ve feraĥun li-fâŖilihi inşâ'allâhu
TeŖâlâ³⁸⁶

[129. M 50b, A.N.D. 317]

İlahî³⁸⁷

[MefaŖîlün/mefaŖîlün/feŖîlün]

1 Eser Ŗışkuñ yeli esĥâra karşı
Ŗter bûlbûlleri gûlzâra karşı

2 Cemâlûñ şuŖlesinden tâbdâram
Yanar pervâneym ol nâra karşı

3 Ne şabra tâĥatûm var görmez isem
Ne görsem göz döyer envâra karşı

4 Bu gün yâr olmayan Ŗışkıyla yârin
Utanur yarın [ol] Ėaffâr'a karşı

5 Görürsün Nûriyâ Ŗâşıklarına
Neler iĥsân ider âgyâra karşı³⁸⁸

³⁸⁵ [128. M 49b, E 195]

2. müŖmîn-i: müŖminîne E 195

3. şâh: şah kim E 195

4. Şöhret-i: Şöhretim E 195

5. Evvel-i âĥir imâm-ı enbiyâ: Evvel ü âhir imâmü'l-enbiyâ E 195

³⁸⁶ Bu işi yapan için inşallah mutluluk ve sevinç vardır.

³⁸⁷ A.N.D.'de bu şiirin "Der-İĥtirâĥ-ı Ėteş-i Ŗİşk-ı Dûst" başlığıyla geçtiği belirtilmiştir. Yine bu şiir A.N.D.'de 8 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3, 5 ve 8. beyitleri bulunmaktadır. A.N.D. 317

³⁸⁸ [129. M 50b, A.N.D. 317]

Haze'l-emru fıhi rāhatu'l-ķalbi ve'z-zihni³⁸⁹

[130. M 51b, S 115]³⁹⁰

İlāhî

[FeÓilātün (FāÓilātün)/feÓilātün/feÓilātün/feÓilün (FāÓilün)]

1 Vire mi derd-i şanem derdime dermān vire mi
Vaķtidür yüregimüñ dem-be-dem artar veremi

2 Görebilmem yüzüni müddeÓiler[den] şanma
Ey kıızıl gül saña kim çekdi dikenden ĥaremi

3 Yüzümi göklere tutup geceler yalvarayım
Kāfire virdi murāduñ ya benim virmeye mi

4 Yazayım dirse ķalem kirpiginüñ şerĥini [ben]
Yarayım bıçağ ile başdan ayağa ķalemi

5 Ĥaylî demdür ben anuñ gözlerinüñ ĥastasıyım
Süre gelse yüzümüñ üstüne başsa ķademi

6 Fazlî sen māhı dilerseñ gözünü göklere tut
Böyle mahrūm mı koyar çoķdur Allāh'ıñ keremi³⁹¹

4. yārin: yāruñ A.N.D. 317; Ğaffār'a: ol Ğaffār'a A.N.D. 317

5. Görürsün: Görürsin A.N.D. 317

³⁸⁹ Bu işte kalp ve akıl ferahlığı vardır.

³⁹⁰ S'de bu şiirin mecmuadaki 3. beyiti 5. beyit; 5. beyiti ise 3. beyit olarak geçmektedir. S 115

³⁹¹ [130. M 51b, S 115]

2. Görebilmem: Görebilmesem S 115; müddeÓiler: müddeilerden S 115

3. yalvarayım: yalvarırım S 115; virdi: vere S 115; benim: bana S 115

4. kirpiginüñ şerĥini: kaşlarının şerhini ben S 115; bıçağ: hançer S 115

6. gözünü: yüzünü S 115; koyar: koya S 115; Allāh'ıñ: ilāhın S 115

Temmet

[131. M 51b, E 133]

İlahî

[Mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

1 Zehî cân kim münevverdür bu gün nûr-ı tecellâdan
Zehî dil kim mu'attardur hevâ-yı Ŗışk-ı Mevlâ'dan

2 Harâbât içre Ŗuşşâkı görüp taŖn itme ey zâhid
Ki ol rüsvâ-yı Ŗışk olmuş yanar derd-i dilârâdan

3 Gönül dildâre virenler cihânda kılmadı ârâm
Budur âvâre sergerdân geçer dünyâyı Ŗukbâdan

4 Temâşâsın duyan Ŗâşıkuñ nażar kılmadı aġyâre
Ki dâim Ŗışk [u] şevk ister uşanmaz ol bu sevdâdan

5 Cihânuñ mâverâsından kurupdur hayme-i Ŗâlem
Dü-Ŗâlemde haber bilmez dahı ol Ŗarş-ı aŖlâdan

6 Hudâ'nuñ Ŗâşıkı çokdur Velî Akşemse'd-dîn gibi
Kanı bir gerçek Ŗâşıq kim yanupdur derd-i Mevlâ'dan³⁹²

Temmet

³⁹² [131. M 51b, E 133]

2. yanar: yanubdur E 133; dilârâdan: Mevlâ'dan E 133

3. dünyâyı: dünyâ vü E 133

4. Ŗâşıkuñ: aşkın E 133

5. mâverâsından: maverasında E 133; hayme-i Ŗâlem: haymeyi âşık E 133; ol: hem E 133

6. gerçek: derdli E 133; yanupdur derd-i Mevlâ'dan: yana aşk-ı dilârâdan E 133

[132. M 51b-52a]³⁹³

İlahî

[Fā'Öilātün/fā'Öilātün/fā'Öilātün/fā'Öilün]

1 Ehl-i Öirfān arasında kurulur bāzār-ı Öışk
Açılır şöhet deminde Öāşıka gülzār-ı Öışk

2 ÖĀşıkuñ seyr [ü] sülükine varılmaz bir kadem
Çünkü olmadı derūnında anuñ didār-ı Öışk

3 Öİşk durur Öāşıkları meydānda bî-bāk eyleyen
İsm u resmin tārūmār eyler Öaceb bu zār-ı Öışk

52a

4 Yār ile gelse n'ola bu Öālemüñ gülzārına
Öİşk ile kılsa temāşā görünür āsār-ı Öışk

5 Sırr-ı Öİşkî aňlayanlar irdi kāmīl hem-deme
Kāmīl insānuñ elinden keşf ola esrār-ı Öışk

6 Serserî gezme cihānda Bahriyā gel aç gözün
Dōst cemālün Öİşkî ile gör bu dār-ı Öışk

Temmet

[133. M 52a, Y 721-722]

İlahî³⁹⁴

[Mefā'Öilün/mefā'Öilün/mefā'Öilün/mefā'Öilün]

1 Eger Rūm'ūñ revānından görürsem ben dil-ārāyı
Revāniye revān idem Semerķand'ı Buḥārā'yı

³⁹³ Bu şiir İvona Stojanovska'nın hazırladığı Bahrî Divanı'nda bulunamamıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şaire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

³⁹⁴ Bu şiir Y'de "Medḥ-i Muḥammed Muşṭafā şalla'llāhu 'aleyh" başlığı ile ve 13 beyit olarak geçmektedir. Mecmuada 1, 2, 7, 9, 10 ve 12. beyitleri bulunmaktadır. Y 721-722

2 Dil-ārādan tutan ħurrem gözüm gönüm cihānı anı³⁹⁵

Ve illā nice bulaydı dil-ārāyı dil arayı

3 Meger ben cennet içinde gezerem kim bu Óālemde

ÓAcebdür görmek isterem şehā sen yüzi tuğrāyı

4 Baña bāğ [u] gülistānuñ güli servi šafā virmez

Teferrüc sensin açarsañ cemāl-i Óālem-ārāyı

5 Çü sen ol sırr-ı ekbersin gelen nūr-ı İlāhı'den

Çü sen ol rūh-ı āÓžamsın kılan ġāyāt-ı büşrāyı

6 Çü gördi Yazıcıoğlu ki sensin Óāşığ u maÓşūğ

Be-küllü sende maĥv oldu ģodı tedbır ile rāyı³⁹⁶

Temmet

52b

Faál-ı Sünbüle

Haže'l-emru fīhi rızā-u'llāhi TeÓālā felā tetruk fe ente fīhi
reşidun³⁹⁷

[134. M 52b, Ş.S.D. 246-247]

İlāhı

[FāÓilātün/faÓilātün/faÓilātün/faÓilün]

1 Cümle Óālem āşinā ben arada bı-ğāneyem

Her işüm āğyār ile gör ki Óaceb dıvāneyem

³⁹⁵ Bu mısradaki vezin bozuktur.

³⁹⁶ [133. M 52a, Y 721-722]

1. revānından: revānında Y 721; Revāniye: Revānına Y 721; Semerķand'ı: Semerķand u Y 721

2. cihānı anı: cihānını Y 721

3. ben: bir Y 721

4. güli: gül ü Y 721; virmez: vermez bāğ Y 721

5. āÓžamsın: ekbersin Y 721

³⁹⁷ Bu işte Allah'ın rızası vardır. Akıllı kişi isen bu işi terketme.

2 Teşneyem žulmetde kaldum āb-ı ĥayvān isterem
Girmedin deryā-yı Őıřka tālīb-i dūrdāneyem

3 Žāt-ı Mutlak çünki yüz gösterdi kaydı n'eylerem
Kayda ger [di]l kayd idem ĥükm eyle kim būthāneyem

4 Bilmeyüp taŐmīr-i cismüm itdi veli qalbüm ĥarāb³⁹⁸
Hey medet miŐmār-ı Őālem kıl nažar vīrāneyem³⁹⁹

5 Mey-furūř oldum śalādur ehl-i Őıřka řemsiyā
Bendedür ĥamr-ı ezel gelsün gelen meyhāneyem⁴⁰⁰

İlāhī temmet

53b

Faśl-ı Beste-Nigār

İĥzeri'l-cehle ve ehlehu feşhi Őademu'l-felāĥi⁴⁰¹

[135. M 53b, E 279]

İlāhī

[MefāŐlün/mefāŐlün/feöülün]

1 Sürüp dergāhına rūy-ı siyāhım
Umarım Őafv ola cürm [ü] günāhım
Penāhım Ĥālīk'ım Rabb'im Allāh'ım
Ĥudāvend'im efendim pādīřahım

³⁹⁸ Bu mısradaki vezin bozuktur.

³⁹⁹ Bu beyit ř.S.D.'de 2. beyit olarak geçmektedir.

⁴⁰⁰ [134. M 52b, ř.S.D. 246-247]

1. ki: kim ř.S.D. 246

3. kayd: ĥayr ř.S.D. 246; Kayda: Ĥayra ř.S.D. 246

4. cismüm itdi: cism itdüm ř.S.D. 246; Hey: Hay ř.S.D. 246

⁴⁰¹ Cahilden ve onun çevresinden uzak dur. Çünkü onda başarısızlık vardır.

2 Eger sen eylemezseñ derde dermān
Ne etsüñ n'eylesüñ ne çāre insān
Yine sende olur her derde dermān
Hudāvend'im efendim pādişāhım

3 Ğafūrî'nüñ idüp derdine tīmār
Cemālün nūrına eyle sezāvār
Keremler lūtuflar eyle her bār
Hudāvend'im efendim pādişāhım⁴⁰²
Temmet

[136. M 54a-54b, Y.N.D.2 172-174]⁴⁰³

54a

Nažım Dede⁴⁰⁴

[FāŖilātün/fāŖilātün/fāŖilātün/fāŖilün]

1 Āf-tāb-ı şubh-ı *mā-evhā*⁴⁰⁵ Ğabīb-i Kibriyā
Māh-tāb-ı şām-ı *ev-ednā*⁴⁰⁶ Ğabīb-i Kibriyā

2 Cevher-i kül tāb [u] sūz-ı mihrinüñ pervānesi
ŞemŖ-i bezm-i *leyletü'l-İsrā*⁴⁰⁷ Ğabīb-i Kibriyā

3 ŖAql-ı evvel kayd-bend-i Ŗışkınuñ dıvānesi

⁴⁰² [135. M 53b, E 279]

1. Allāh'ım: İlāhım E 279

2. ne çāre: bîçāre E 279; sende: senden E 279

3. lūtuflar: eyleyüb lūtf E 279

⁴⁰³ Bu şiir sayfa 3a'daki 4. şiirle aynıdır ve tam halidir. Bu şiirin Y.N.D.2'nin kasideler bölümünde "NaŖt-ı Latîf Der-Ėaqq-ı Sultān-ı Enbiyā vü Resûl-i Kibriyā ŖAleyhi's-salavāt Ve't-taĖhiyyāt" başlığı ile geçtiği belirtilmiştir. Ayrıca divandaki 14, 15, 16, 17, 18 ve 19. beyitler mecmuada 6. beyitten hemen sonra gelmektedir. Y.N.D.2 172-174

⁴⁰⁴ (Yahyâ) Nazım (d. 1651-52-ö. 1727/17.-18.yy)

⁴⁰⁵ *mā-evhā*: "Böylece Allāh, kuluna *vahyini ilettiler.*" (53 Necm 10) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁴⁰⁶ *ev-ednā*: "Öyle ki, iki yay kadar *hatta daha yakın oldu.*" (53 Necm 9) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁴⁰⁷ *leyletü'l-İsrā*: "Bir *gece*, kendisine bazı âyetlerimizi gösterelim diye kulunu Mescid-i Harām'dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya götüren Allah eksikliklerden münezzehtir. O, gerçekten her şeyi işitmekte ve görmektedir. (17 İsrâ 1) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0sr%C3%A2-suresi/2030/1-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

- Nāzenin-i ĥazret-i Mevlā Ĥabīb-i Kibriyā
4 *Ve 'd-đuhā*⁴⁰⁸ vaśf-ı güli *ve 'l-leyl*⁴⁰⁹ şerĥ-i sünbülü
Bāğ-ı Yāşın ravza-i Tā-Hā Ĥabīb-i Kibriyā
- 5 Bülbül-i *levlāk*⁴¹⁰-i zātı *lī-ma'Āllāh*⁴¹¹ lānesi
Bezm-i ħurba tūtī-i gūyā Ĥabīb-i Kibriyā
- 6 Sıdk u Ėadl ü ĥilm ü Ėilm[i] zātına mażhar olup
Virdi ħār-erkāna fer ĥaĥķā Ĥabīb-i Kibriyā
- 7 Cūybār-ı cūdınıñ mäh-ı münevver-i kūzesi
Teşnesi dünyā vü mā-fīhā Ĥabīb-i Kibriyā
- 8 Mihr-i envār çeşme-sār-ı lutfinuñ peymānesi
Feyz-baĥş-ı Ėālem-i bālā Ĥabīb-i Kibriyā
- 9 ĖArş cāy-ı ħadrinüñ evc-āşınā-yı rif'Ėati
Ĥusrev-i kürşī-i istignā Ĥabīb-i Kibriyā
- 10 Çarĥ bāğ-ı şānınıñ bir sebze-i bīğānesi
Gülşen-i ħurba çemen-pīrā Ĥabīb-i Kibriyā
- 11 Ėulzüm-i esrār [u] ĥikmetde dūr-i ħudret-şadef
Kān-ı kevne gevher-i yektā Ĥabīb-i Kibriyā
- 12 Genc ü Ėirfān [u] kemālün gevher-i yek-dānesi
Baĥr-i rāza lū'ölü'ó-yi lālā Ĥabīb-i Kibriyā
- 13 Çār-yār-ı bā-şafādır hem-dem-i kāşānesi

⁴⁰⁸ *Ve 'd-đuhā*: “Yemin olsun, kuşluk vaktine;” (93 Duhâ 1) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Duh%C3%A2-suresi/6080/1-3-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁴⁰⁹ *ve 'l-leyl*: “Yemin olsun geceye...” (74 Müddesir 33, 81 Tekvîr 17, 84 İnşikak 17, 89 Fecr 4, 91 Şems 4, 92 Leyl 1, 93 Duhâ 2) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/>) (13.12.2021)

⁴¹⁰ *levlāke lemā*: “**Sen olmasan** felekleri yaratmazdım.” (Hadîs-i Kudsî) (Yılmaz, 1992, 113.)

⁴¹¹ *lī-ma'Āllāh*: “**Benim Allah ile** öyle anlarım olur ki ne bir mukarreb melek ne de gönderilmiş bir nebi öyle bir yakınlığı elde edebilir.” (Hadîs-i şerîf) (Yılmaz, 1992, 115)

Şâhibü'l-MiŖrâc-ı Mevlânâ Ħabîb-i Kibriyâ

14 Ebrû-yı iķbâlinüñ mihr-i felek ĥasret-keşi
Bedr-i tâbân-ı cihân-ârâ Ħabîb-i Kibriyâ

15 Gîsû-yı iclâlinüñ mihr-i münevver şânesi
Neyyir-i raĥşân-ı bî-hemtâ Ħabîb-i Kibriyâ

16 Bezm-gâh-ı sâġar-ı ŖıŖķı dil-i Ŗûrideġân
Neşöe-baĥş-ı ŖâŖķ-ı Ŗeydâ Ħabîb-i Kibriyâ

17 Ķalb-i ŖâŖķdur Ŗarâb-ı Ŗevķinüñ ĥum-ĥânesi
Ŗîne-ĉâķ[ı] her dil-i dâñâ Ħabîb-i Kibriyâ

18 Kâse-i inŖâminüñ Ŗâĥ [u] gedâ dil-teşnesi
Mest-i ŖıŖķı Ħıẓr ile Ŗİsâ Ħabîb-i Kibriyâ

19 Bâde-i iĥsânınüñ ins ü melek mestânesi
Şadr-ı bezm-i sûret [ü] maŖñî Ħabîb-i Kibriyâ

20 Ħilķat-ârâ-yı *leŖamrük*⁴¹² tâc-dâr-ı ıstıfâ
Fahr-i dünyâ mefĥar-i Ŗuķbâ Ħabîb-i Kibriyâ

21 Taĥt-gâh-ı Ŗarş-ı aŖlâ mesned-i Ŗâĥânesi
Zîb-i şadr-ı Yeşrib [ü] Bathâ Ħabîb-i Kibriyâ

54b 22 Kuĥl-i *mâ-zâġa 'l-başar*⁴¹³ maĥşûs-ı ĉeşm-i ekĥeli
Ħâk-i pâyı sürme-i ĥavrâ Ħabîb-i Kibriyâ

23 İns ü cānuñ matlab-ı aŖlâ olan cānânesi
KâŖinâta maķşad-ı aķşâ Ħabîb-i Kibriyâ

⁴¹² *leŖamrük*: “(Ey resulüm!) Hayatına yemin olsun ki” (15 Hicr 72)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Hicr-suresi/1869/67-72-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁴¹³ *mâ-zâġa 'l-başar*: “*Göz ne kaydı ne de hedefinden şaştı.*” (53 Necm 17)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

24 Mest-i ser-germ-i ma'âşîdir bu gün şeydâ Nażım
Eyleye şefkat meger ferdâ Hâbîb-i Kibriyâ

25 Umarım ma'ûz ola evzâ'ı küstâhânesi
Bağma noğsân-ı Nażım'e yâ Hâbîb-i Kibriyâ⁴¹⁴

Temmet

Faâl-ı Zîngüle

Kıf Öani'l-emri'lezi Öazemte⁴¹⁵

⁴¹⁴ [136. M 54a-54b, Y.N.D.2 172-174]

6. olup: idüp Y.N.D.2 172

8. envâr: enver Y.N.D.2 173

9. cây: câh Y.N.D.2 173

12 Genc ü: Genc-i Y.N.D.2 173

14. mihr: mâh Y.N.D.2 172

16. şûrîdegân: Ŗuşşâkdır Y.N.D.2 172

17. Ŗâşîkdur: Ŗârifdir Y.N.D.2 173

19. ma'ûni: ma'ûnâ Y.N.D.2 173

20. Hilkat: Hilât Y.N.D.2 173

25. Umarım: İsterim Y.N.D.2 174

⁴¹⁵ Karar verdiğin işte azimli ol.

Leyse fî teóhiyrike hayrun fe inne'l-hayra teÓcilhu⁴¹⁶

[137. M 55b, A.N.D. 232]

İlahî⁴¹⁷

[FāÓilātün/faÓilātün/FāÓilātün/faÓilün]

1 Eş-salā gelsün gelen meydān-ı Óıřka eş-salā
Cān [u] başa baķmayan merdān-ı Óıřka eş-salā

2 İbn-i Edhem gibi tāc [u] tahtını terk eyleyüp
Kul olan gelsün beri sultān-ı Óıřka eş-salā

3 ÓĀşık-ı şādıkların bezmine daÓvet eylemiş
Bāb açık yol doğrudur eyvān-ı Óıřka eş-salā

4 ÓAklı Óıřkuñ kaydına bend eyleyenler kandadır
Gelsün ol dīvāneler dīvān-ı Óıřka eş-salā

5 FāliÓ oldı burc-ı nārīde bu gün şems-i cemāl
Cism eridüp cān yaķan sūzān-ı Óıřka eş-salā

6 Baħr-i Óıřkuñ çünki her bir ķatresi deryā olur
Hezmine ķādir olan yārān-ı Óıřka eş-salā

7 KaÓbe-i vaşla irüp Nūrī yoluñda saÓy ile
Cān[ı] ihzār eyledi ķurbān-ı Óıřka eş-salā⁴¹⁸

⁴¹⁶ Hayırlı işi geciktirmek iyi değildir. Hayırlı işte acele edilir.

⁴¹⁷ A.N.D.'de bu şiirin "Der-DaÓvet-i Hāsś [u] ÓĀmm Bi'l-Ķurbi'l-Meliki'l-ÓAllām" başlığıyla geçtiği belirtilmiştir. A.N.D. 232

⁴¹⁸ [137. M 55b, A.N.D. 232]

1. Cān [u] başa: Baş u cāna A.N.D. 232

3. doğrudur: toğrudur A.N.D. 232

6. Hezmine: Hażmına A.N.D. 232

7. Cān: Cānı A.N.D. 232

Hayrun fı haze'l-emri hayrun ve surûrun⁴¹⁹

[138. M 56b, H.A.E.D. 232-236: H.D. 141-143]⁴²⁰

[MefâÓİlün/mefâÓİlün/mefâÓİlün/mefâÓİlün]

1 Felek atlâsuñ ey meh ferş ider mihrâba seccâde
O şems-i nûr-ı Óİrfânı görünce zühd ü takvâda

2 Vücüdı gevher-i gencine-i dürr sırr-ı hâkıkatde⁴²¹
O dürri görmemiş çeşm-i şadef tâ kaÓİr-ı deryâda

3 Derinde sâye-i müjgânını çârüb ider her şeb
ŞuÓİl-ı şemÓİnün pervânesidür şimdi darâda

4 Ne lâzım dide-i giryânıma h'âb u harâm etmek
O taÓİbîr ü tesellîyi görür yok şimdi rûşyâda

5 Farık-ı Nakşibendân içre var mı söyle akrânı
O bir nûr-ı mücessemdür muhibbân-ı ehîbbâda

6 Bulundukça huzur-ı cemÓİyyet zıkrinde şevk ile
Ser-i engüş-i hayret ber-dehen kalmış temâşâda

7 Kim inkâr eyler âyâ söylesün kutbiyyetün gelsün
Cihân içre bilürler hâşılı aÓİlâ vü ednâda

8 Hudâverdî Efendi nâm-dâş-ı sırr-ı Ahmed'dür
Nüvişte dest-i kudret ile tâ çarh-ı muÓİllâda

⁴¹⁹ Bu işte hayır ve sevinç vardır.

⁴²⁰ Bu şiir H.A.E.D. ve H.D.'de "Târîh-i Merşîyye" başlığı ile geçmektedir. H.A.E.D. 232, H.D. 141

⁴²¹ Bu mısırda vezin bozuktur.

9 İdince muşhaf-ı Őömrün tamāma űu gibi ezber
Rivāyat-ı hıfz űzre kırāat itdi meűvāda

10 Yine mihrāba virmiş meşhedinde arķasuñ añla
İmām-ı cāmiŐ-i Öilm-i ledündür evc-i aŐlāda

11 Šadā-yı *irciŐi*⁴²² semŐine vāsil olıcaķ nā-gāh
Kafeşden murğ-ı cān oldu ne çāre şimdi āzāde

12 Bilindi *küllü şeyűin hālikun*⁴²³ tahtındadır Őālem
Kimi ķor rűzgār kām almağa bu dār-ı dűnyāda

13 Kefen-ber-dűş gűrűp hāyetde ķalma rűz-ı rűst-aķır
Bu iķlűmű bahār u hem şitāsı geydűrűr sāde

14 İdűp terk hān-ķāh-ı Őālemi yā hű diyűp gűçdi
Műrűdān-ı mahabbet ķaldılar leyle-i űulmāda

15 Didi tārűh-i cevher-dārını Hātif çıķup rıdvān⁴²⁴
Hudāverdi bu ķaşr u gűlşen Őaden iķre Őuķbāda⁴²⁵

⁴²² *irciŐi*: “Sen O’ndan hoşnut, O da senden hoşnut olarak rabbine **dűn.**” (89 Fecr 28)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Fecr-suresi/6020/27-30-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁴²³ *küllü şeyűin hālikun*: “O’nun zatından başıka **her şey yok olacaktır.**” (28 Kasas 88)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Kasas-suresi/3338/86-88-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁴²⁴ Bu beyit H.A.E.D. ve H.D.’de mecmuadan farklı olarak űu űekilde geķmektedir:

15 Tamāmen sűyledim tārűh-i cevher fevtine Hātif

Hudāverdi Efendi tutdı mesken burc-ı me’vāda H.A.E.D. 236, H.D. 143

⁴²⁵ [138. M 56b, H.A.E.D. 232-236: H.D. 141-143]

2. gencűne-i dűrr: gencűnedir H.A.E.D. 232, H.D. 142

3. darāda: Dārā da H.A.E.D. 232

4. h’āb u: h’ābı H.A.E.D. 234, H.D. 142; taŐbűr ű: taŐbűr-i H.A.E.D. 234, H.D. 142

5. var mı sűyle: sűyle var mı H.A.E.D. 234, H.D. 142; muĥibbān-ı: muĥibbān [u] H.A.E.D. 234

6. ĥużur-ı cemŐiyyet zikrinde: Hıżır cem’iyyet-i zikrinde H.A.E.D. 234; engűşt-i: engűşt H.A.E.D. 234; ber-dehen: bir dehen H.D. 142

9. tamāma: tamāmen H.A.E.D. 234; hıfz: hafız H.A.E.D. 234; meűvāda: Őuķbāda H.A.E.D. 234, H.D. 142

13. rűst-aķır: rűst-ā-ķűz H.A.E.D. 234, H.D. 142; bahār u: bahārı H.A.E.D. 234; geydűrűr: giydűrir H.D. 142

14. leyle-i űulmāda: hep leyl-i űalmāda H.A.E.D. 236: heb leyl-i űulmāda H.D. 143

Sene 1225

57a Hudāverdi karşı-i Muṣṭafā'dur şübhesiz aña⁴²⁶

57b Faṣl-ı Büselik

Bi sür'atike fî haṣe'l-emri sa'ādetun⁴²⁷

[139. M 57b, E 313]

İlahî

[Mefā'ülün/mefā'ülün/fe'ülün]

1 Göñül olsun nevālünle mutayyeb
Bizi lutfuñla mesrūr eyle yā Rab
İki Ŗālemde lutfuñdur çü matlab
Bizi [lutfuñla mesrūr eyle yā Rab]⁴²⁸

2 Serāser cürm [ü] Ŗiṣyān-ı ḥatāyız
Esîr-i nefis [ü] mağlûb-ı hevāyız
Velî senden Ŗināyet müdde'āyız
Bizi [lutfuñla mesrūr eyle yā Rab]

3 Dil-i Vahyî giriftār-ı hevādur
Velî dā'īm talebkār-ı rehādur
Kuluñ kārı temennā-yı Ŗatādur
Bizi [lutfuñla mesrūr eyle yā Rab]⁴²⁹

Temmet

⁴²⁶ Bu mısra 57a sayfasında müfred olarak yazılmıştır. Söz konusu bu mısra bu sayfada, 56b sayfasındaki 10. beytin ilk mısrasının karşısına denk gelmektedir. Müfred halindeki bu mısra H.A.E.D. ve H.D.'de geçmemektedir. H.A.E.D. 232-236, H.D. 141-143

⁴²⁷ Bu işi hızlıca yapman sana saadet getirir.

⁴²⁸ Nakarat mısrasıdır. Mecmuada bu şekilde kısa olarak yazılmıştır. İlk dörtlüğün ikinci mısrası ile aynıdır.

⁴²⁹ [139. M 57b, E 313]

2. Ŗiṣyān-ı: isyan ü E 313; müdde'āyız: mültecāyız E 313

3. temennā-yı Ŗatādur: temenna vü recâdır E 313

[140. M 57b, A.M.H.D.İ. 394-395]⁴³⁰

İlahî

[Fa'ôilâtün/fa'ôilâtün/fa'ôilün]

1 *Cāhidū fî 'llāhi yā ehle 'ş-salāh*

*İnne Ŗumre 'l-mer'oi yemdi ke 'r-riyāh*⁴³¹

2 ŖAkla bakma ir tecellî nūrına

ŞemŖe hācet qalmaz olduğa şabāh

3 *Yā Ŗibāda 'llāhi kŭmū vāŖbudū*

*Ve 'z kurūhu bi 'l-ğuduvvi ve 'r-revāh*⁴³²

4 Cennet ehline gerek Ŗilm [ü] Ŗamel

Lā cerem lāzımdur uçmağa cenāh

5 Ey Hüdāyi'den naşîhat isteyen

Ėaqq'a kul ol bulmağ dilersen felāh⁴³³

Temmet

⁴³⁰ A.M.H.D.İ.'de bu şiirin mecmuadaki 2. beyiti 4. beyit ve 4. beyiti 2. beyit olarak geçmektedir. A.M.H.D.İ. 394

⁴³¹ 1 Ey doğru yolda olanlar! Çalışın Allah yolunda.

Zira kişinin ömrü geçer rüzgar gibi. (Musa Yıldız, "Aziz Mahmud Hüdâyi'nin Arapça ve Farsça Manzûmeleri", *Üsküdar Sempozyumu-III: Uluslararası Aziz Mahmud Hüdâyi Sempozyumu (23-25 Mayıs 2005) Bildiriler*, C. I, İstanbul: Üsküdar Belediye Başkanlığı Üsküdar Araştırmalar Merkezi Yayınları, 2006, s. 399-422.)

⁴³² 3. Ey Allah'ın kulları! Kalkın ve ibadet edin.

Sabah akşam Allah'ı zikredin. (Yıldız, 2006, 399-422.)

⁴³³ [140. M 57b, A.M.H.D.İ. 394-395]

3. bi'l-ğuduvvi: fi'l-ğuduvvi A.M.H.D.İ. 394

4. lāzımdur uçmağa: uçmağa lāzımdur A.M.H.D.İ. 394

5. Ey: İy A.M.H.D.İ. 394; dilersen: isterseñ A.M.H.D.İ. 394

[141. M 57b-58a, Y.E.D. 666-667]⁴³⁴

İlahî

[14'lü hece ölçüsü]

1 Çalap nûrdan yaratmış cânını Muḥammed'ün
ÓĀleme rahmet saçmış cânını Muḥammed'ün
Yā Resūla'llāh [amān] sen şefāÓat kı́l bize yā Ḥabība'llāh⁴³⁵

2 Dōstum dimiş yaratmış hem anuñ kaydın dimiş
Ümmetden yaña koymuş nûrını Muḥammed'ün
Yā Resūla'llāh⁴³⁶ amān sen şefāÓat kı́l bize yā Resūla'llāh

58a

3 Tañrı arslanı ÓAlî sağında Muḥammed'ün
Ḥasan ile Ḥüseyn'i yā Şafiyu'llāh solında Muḥāmmmed'ün
Yā Resūla'llāh amān sen şefāÓat kı́l bize yā Ḥabība'llāh

4 Yūnus Emre'm Óıışkludur bı-çāredür miskindür
Her kim yemez maḥrūmdur ḥūnını Muḥammed'ün
Yā Resūla'llāh⁴³⁷ amān sen şefāÓat kı́l bize yā Ḥabība'llāh⁴³⁸

Temmet

⁴³⁴ Bu şiir Y.E.D.'de 7 beyittir. Mecmuada 1, 2, 5, ve 7. beyitleri bulunmaktadır. Y.E.D. 666-667

⁴³⁵ Bu mısra divanda bulunmamaktadır; mecmuada bu şiirin her beyitinin sonunda nakarat olarak geçmektedir. Bu mısrada eksik olan “amān” ifadesi diğer nakarat mısralarında bulunduğu için buraya eklenmiştir.

⁴³⁶ Mısra başındaki “Yā Resūla'llāh” ifadesi mecmuada bir önceki mısranın sonuna yazılmıştır. Hem bir önceki nakarat mısrasının mecmuadaki yazılış şekline hem de şiirin divanda bulunan şekline hareketle bu ifade buraya alınmıştır.

⁴³⁷ Mısra başındaki “Yā Resūlu'llāh” ifadesi mecmuada bir önceki mısranın sonuna yazılmıştır. Hem ilk nakarat mısrasının mecmuadaki yazılış şekline hem de şiirin divanda bulunan şekline hareketle bu ifade buraya alınmıştır.

⁴³⁸ [141. M 57b-58a, Y.E.D. 666-667]

1. cânını: adını Y.E.D. 666

2. dimiş: yimiş Y.E.D. 666; koymuş nûrını: kıymış yönini Y.E.D. 666

3. Ḥüseyn'i yā Şafiyu'llāh: Hüseyin Y.E.D. 667

4. bı-çāredür: eksiklidir Y.E.D. 667; yemez: yimez Y.E.D. 667; ḥūnını: ḥ'önünü Y.E.D. 667: hânını (Tatcı, 2020, 306.)

[142. M 58a, Y.E.D. 755-756]⁴³⁹

İlahî

[14'lü hece ölçüsü]

1 Sen cânuñdan geçmedin cânân ârzü kılırsın
Bildē zünnâr kesmedin ĵmân ârzü kılırsın

2 Men *Ôarefe nefsehu*⁴⁴⁰ dırsın illâ degülsın
Melâôıkden yuķaru seyrân ârzü kılırsın

3 Tıfl-ı nev-reste gibi etecüğın at idüp
Meydân ele girmedin cevlan ârzü kılırsın

4 Bilmezsin hiç sen seni şadefde ne gevhersin
Mısr'a sultân olmadın KenÔân ârzü kılırsın

5 ÔĀşık Yûnus her derde Eyyûb'layın şabr eyle
Derde sen kıatılmadın dermân ârzü kılırsın⁴⁴¹

Temmet

⁴³⁹ Bu şiir Y.E.D. 'de 9 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3, 4 ve 9. beyitleri bulunmaktadır. Y.E.D. 755-756

⁴⁴⁰ *Men Ôarefe nefsehu*: Kendini bilen kuşkusuz Rabb'ini de bilir. (Hadîs-i şerîf) (Yılmaz, 2013, 492.)

⁴⁴¹ [142. M 58a, Y.E.D. 755-756]

3. etecüğın: etegin Y.E.D. 756; idüp: idinüp Y.E.D. 756; Meydân ele girmedin cevlan: Ele çevgân olmadın meydân Y.E.D. 756

4. Bilmezsin hiç: Bilimedün Y.E.D. 756; Mısr'a: Mısr'a Y.E.D. 756: Mısır'da (Tatcı, 2020, 375.); olmadın: iken Y.E.D. 756

5. ÔĀşık Yûnus her: Yûnus düşdün bu Y.E.D. 756; sen kıatılmadın: kıatlanımazsın Y.E.D. 756

[143. M 58a, T 41]⁴⁴²

İlahî

[16'lı hece ölçüsü]

1 Ey şehr-i nuzûl-i sûre bâ'îs oldı çok surûra
Ğarķ eyledi bizi nûra mâh-ı mübârek elvedâ'î

2 Gökden yire rahmet iner ħalbimize şefķat iner
Yarın bize şefî'î olur mâh-ı mübârek elvedâ'î

3 Mü'öminleriñ bayrâmısın dertlilerin dermânısın
Ħaķķ'ıñ bize ihsânısın mâh-ı mübârek elvedâ'î

4 On bir aylıķ yoldan gelür bir ay bize miħmân olur
Yarın bize şefî'î olur mâh-ı mübârek elvedâ'î⁴⁴³

İlahî temmet

⁴⁴² Bu şiirde mahlas beyti yoktur ancak şiir Bursalı Âşık Yûnus'a aittir. T'de bu şiir bentler halinde bulunmaktadır ve 6 benttir. Mecmuada 3, 4, ve 5. bentleri beyitler halinde bulunmaktadır. Bu eserdeki 3. bent mecmuada 3. beyit; 4. bent ise mecmuada 1. beyit olarak bulunmaktadır. Ayrıca mecmuadaki 2. beyit bu çalışmada geçmemektedir. Yine bu eserdeki "Şehr-i Ramazân merhabâ" mısrası mecmuada bulunmamaktadır. Mecmuada bulunmayan 1, 2 ve 6. bentler şöyledir:

1 Müştâk olup özledigim
Şehr-i Ramazân merhabâ
Bakıp yolun gözledigim
Şehr-i Ramazân merhabâ
Mâh-ı mübârek merhabâ

2 Safâ geldin Özzet ile
Dahi Öazîm ni'Ömet ile
Mü'öminlere rahmet ile
Şehr-i Ramazân merhabâ
Mâh-ı mübârek merhabâ

6 Dervîş Yûnus söyler özden
Kan yaş döker iki gözden
Hoşnut olsun cümlemizden
Şehr-i Ramazân merhabâ
Mâh-ı mübârek merhabâ T 41

⁴⁴³ [143. M 58a, T 41]

1. oldı: oldun T 41; eyledi: eyledin T 41; elvedâ: merhabâ T 41
3. bayrâmısın dertlilerin dermânısın: bayramıdır on bir ayın sultânıdır T 41; ihsânısın: fermânıdır T 41; elvedâ: merhabâ T 41
4. Yarın bize şefî'î: Müzniblere gufrân T 41; elvedâ: merhabâ T 41

58b Lā taḥmil lehüm ve's-bir fe inne Óāfiyete hayrun ve
selāmetun⁴⁴⁴

[144. M 58b, E 257]⁴⁴⁵

İlahî

[FāÓilātün/fāÓilātün/fāÓilātün/fāÓilün]

1 Cilvegāh-ı şinede devrān ider efkār-ı Hū

Tūr-ı dilden žāhir ola şuÓle-i envār-ı Hū

2 Vuślatuñ dildār-ı cānān eyledikçe Óārżū

ÓĀşıkuñ sermāyesidür dāimā tekrār-ı Hū

3 Hecr ile eyler derūn-ı şinede çün ney fiğān

Mevlevî eyler semāÓı gūş idüp esrār-ı Hū

4 Şūfî-i şāfuñı vecd [ü] ḥālet ile devr ider

Şan melekdür Óarş-ı aÓlāda ider güftār-ı Hū

5 Cehr ile tevḥîdine ÓAbdu'l-ḥayy'uñ daḥl eyleme

Ḥiśsedār olan tecellîde ider ızhār-ı Hū⁴⁴⁶

İlahî temmet

⁴⁴⁴ Onların (kötülüklerini) açığa vurma ve sabret çünkü huzurda hayır ve selamet vardır.

⁴⁴⁵ E'de bu şiirin mecmuadaki 3. beyiti 4. beyit; 4. beyiti ise 3. beyit olarak geçmektedir. E 257

⁴⁴⁶ [144. M 58b, E 257]

1. dilden: dilde E 257; ola: olur E 257

2. Vuślatuñ dildār: Vuślāt-ı didār E 257

4. şāfuñı: sâfi ki E 257

5. tecellîde: tecellîden E 257

Sa'âdetüke fî seyrike ibn-i yemlû cihete li-vechi⁴⁴⁷

[145. M 59b, E 293]⁴⁴⁸

İlâhî

Beste-i Yûsuf Çelebî⁴⁴⁹ Devr-i Revân

[Fâ'îlâtün/fâ'îlâtün/fâ'îlâtün/fâ'îlün]

1 Ey cemâl-i matla'î-ı hürşîd-i iğbâl [ü] kerem

Vey cebîniñ âfitâb-ı hâdî-i huld-ı irem

2 Öyle Mecnûn-ı visâl olmuş ki dîvâne gönül

Va'îd-ı vâsîl[ı] aňlamaz farq eylemez lâ vü na'âm

3 Bir gubâr-ı kemter-âsâ hâk-i pâyîñ olmağa

Şan döker âsretle çeşmim intiżârım dem-be-dem

4 Anuñ içün kadri Ôâlî oldı Ôarş-ı â'îzamuñ

Leyle-i İsrâ⁴⁵⁰ da anı eyledüñ zîr u şadem

5 Yâ Resûla'llâh beni şâyân-ı dest-i lutfuñ it

Kim eşîr-i derd-i Ôîşyânım hevâ âmâdeyem

6 Cân u başım dañı şurbânüñ Selîm-âsâ benim

Hep fedâ olsun yolında cümle varın bîş ü kem⁴⁵¹

⁴⁴⁷ (Hayatının) gidişatındaki mutluluğun Allah için her şeyi tam yapmandadır.

⁴⁴⁸ Bu şiirin mecmuadaki 5. beyiti E'de geçmemektedir. E 293

⁴⁴⁹ Yûsuf (Hâfız Yûsuf Niznâm) Çelebi (d. ?-ö. ?/17.-18. yy.)

⁴⁵⁰ *Leyle-i İsrâ*: “Bir gece, kendisine bazı âyetlerimizi gösterelim diye kulunu Mescid-i Harâm’dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ’ya götüren Allah eksikliklerden münezzehtir. O, gerçekten her şeyi işitmekte ve görmektedir. (17 İsrâ 1) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0sr%C3%A2-suresi/2030/1-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁴⁵¹ [145. M 59b, E 293]

1. cemâl-i: cemâlin E 293

3. çeşmim: çeşm-i E 293

4. zîr u: zîr-i E 293

6. varın: varım E 293

Temmet
[146. M 59b, N.D. 203]⁴⁵²

İlāhî
[10'lu hece ölçüsü]

1 ÓĀleme Óıŝkuñ oldı çün peydā
Olalum dāóim Óāŝık-ı ŝeydā
Zāt-ı bî-çūnuñ Vāhîd [ü] Ferdā
Olalum dāóim Óāŝık-ı ŝeydā

2 Feyz-i lutfuñla cān[ı] nūr eyle
Kālb-i vîrānum pūr-sūrūr eyle
Nūr-ı Óıŝkuñla cism[i] Fūr eyle
Olalum dāóim Óāŝık-ı ŝeydā

3 Hāne-i lutfuñ feth-i bāb eyle
Her dem ihsānuñ bî-hesāb eyle
Nūr-ı zātuñla āfitāb eyle
Olalum dāóim Óāŝık-ı ŝeydā

4 Rūz-ı mahşerde Naŝŝı-i zārı
Eyleyüp mağfūr ol güneh-kārı
Gösterüp ol demde aña dîdārı
Olalum dāóim Óāŝık-ı ŝeydā⁴⁵³

İlāhî temmet

⁴⁵² Bu şiir N.D.'de 5 dörtlüktür. Mecmuada 1, 2, 4 ve 5. dörtlükleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 3. dörtlük şöyledir:

3 Dostlaruñ ile bizi hem-dem kıl
Ehl-i esrāra yār u mahrem kıl
Dem-be-dem ŝeykūñ ile bî-ğam kıl
Olalum dāóim Óāŝık-ı ŝeydā N.D. 203

⁴⁵³ [146. M 59b, N.D. 203]

2. Feyz: Mahz N.D. 203

3. Nūr-ı zātuñla: Nūr ile ŝınem N.D. 203

4. Gösterüp: Göster N.D. 203; dāóim: her dem N.D. 203

[147. M 60a, F.D. 398-399: F.C.M.E.D. 213-214: E 317]⁴⁵⁴

60a

İlahî

[Fa'ôilâtün/fa'ôilâtün/fa'ôilâtün/fa'ôilün]

1 Cân u dil şehrin ezelden eyledi yağmā-yı Öışk
Ol vecihden düşdi bu Őālemlere ğavgā-yı Öışk

2 Derde düşenler bilir ehl-i derdün hālını
Gör nice Őāşıkları Mecnūn ider Leylā-yı Őışk

3 Gel gülistān seyrin eyle çık kafesden ey hezār
Cennet-i kudse Őurūc it bulasın me'vā-yı Őışk

4 Žāhir olup sırrımız Őālemlere fāş eyledi
Hemdem olaldan bu sırrı nokta-i sevdā-yı Öışk

5 Çünki mevcūd nutk imiş Őālemde Őışk kâ'ım-makām
Bize bildürdi Fenāyī rehber-i Mevlā-yı Őışk⁴⁵⁵

Temmet

[148. M 60a, N.M.D. 193]⁴⁵⁶

İlahî

[Müfte'ôilün/fa'ôilün/müfte'ôilün/fa'ôilün]

1 Derviş olan kişinün sözleri Őumrān olur
Sālik-i Hāk olanuñ rāhına burhān olur

⁴⁵⁴ Bu şiirin 2 ve 3. beyitlerinin sırası divanda tam tersi şekildedir. F.D. 399, F.C.M.E.D. 213

⁴⁵⁵ [147. M 60a, F.D. 398-399: F.C.M.E.D. 213-214: E 317]

1. eyledi: eyledün F.D. 398, F.C.M.E.D. 213

2. düşenler bilir: düşendür bilenler F.D. 399, F.C.M.E.D. 213, E 317; Őāşıkları: Őārifleri F.D. 399, F.C.M.E.D. 213: ākilleri E 317

4. olaldan: olanlar E 317; sırrı: sır F.D. 399, F.C.M.E.D. 214, E 317

5. kâ'ım: ālî E 317; rehber-i: dehri çün E 317

⁴⁵⁶ Bu şiirin 4 ve 6. beyitleri mecmuada makta beytinden sonra yazılmıştır ancak bulunmaları gereken yerler “3 ve 4” rakamlarıyla gösterilmiştir.

2 ÓĪlm-i ledün dersini Óārif olan kişiler
Haste-dil olanların derdine dermān olur

3 Her seher efgān idüp bñlbñli ĥayrān idüp
Dide vñ giryān idüp şinesi pñryān olur

4 Beyt-i dili pāk olur źikr-i Ĥaqq'ı işiden
Şabr u qarārı gider işleri vñrān olur

5 ŞemÓ-i cemāle döner pervānedür Óāşıkñ
Žan ider ol cāhilñ devr ile Óiśyān olur

6 Mñkirleri ider kime söziññüz dimez
Yine işi anlara lutf ile iĥsān olur

7 Şanma Niyāzı özññ derviş olupdur senññ
Derviş olan kişiler şöylece sultān olur⁴⁵⁷

Temmet

[149. M 60a]⁴⁵⁸

[FāÓilātñ/fāÓilātñ/fāÓilātñ/fāÓilñ]

1 Mest olup hergiz qarār itmez döner çarĥ-ı felek
İñledür deryāları yā Hñ vñ vāveylā-yı Óışık

2 Şım [ü] zer geçmez bu bir bāzārdır ey ĥace kim

⁴⁵⁷ [148. M 60a, N.M.D. 193]

2. dermān: Loĥmān N.M.D. 193

3. idüp: ider N.M.D. 193; Dide vñ: Dideyi N.M.D. 193; pñryān: biryān N.M.D. 193

4. vñrān: devrān N.M.D. 193

5. Óāşıkñ: Óāşıkññ N.M.D. 193; cāhilñ: cāhilññ N.M.D. 193

6. ider: daĥl ider N.M.D. 193

⁴⁵⁸ Bu şiirin mahlas beyti yoktur. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

Nağd-i cān-ı nāzenīndür kıymet-i kālā-yı Ŗışķ
3 Şāh-ı Ŗālem olmağa itmez tenezzül şol gedā
Kim ola anuñ maķāmı kūh-ı istiğnā-yı Ŗışķ

60b

Faśl-ı Nikrīz

El-Ŗızzu ve's-saŖādetu fī'l-ķanāŖati ŭtruķi'z-zīyādete⁴⁵⁹

[150. M 60b, Ŭ.D. 100-101]⁴⁶⁰

İlāhī

[MüstefŖilün/müstefŖilün/müstefŖilün/müstefŖilün]

- 1 Ey tarīķat ırları dŖst elinũn serverleri
Fāliblerinũn rehberleri dŖstdan ĥaber virũn baña
- 2 Dũşdi yũregime firāķ dŖstumdan oldum ben ırāķ
İdemezem hergiz yaraķ dŖstdan ĥaber virũn baña
- 3 Hicrān içinde ķalmışam derd [ũ] ģamuñla dolmışam
Çok ģuśşalara dalmışam dŖstdan ĥaber virũn baña
- 4 Varam viśālũne irem anda cemālini ģörem
Şādıķların yoluñ ģörem dŖstdan ĥaber virũn baña
- 5 Miskīn faķır Ŭftāde'yi iķi taşı pũr-yāreli

⁴⁵⁹ İzzet ve saadet kanaattedir. Aşırılıĝı terk et.

⁴⁶⁰ Bu şiir Ŭ.D.'de "dŖrtlũk" nazım birimiyle ģeçmektedir ve 7 dŖrtlũktür. Mecmuada 1, 2, 3, 6 ve 7. dŖrtlũkleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 4 ve 5. dŖrtlũkler şŖyledir:

4 Bulımayan bunda añı
Şād olmaz anuñ ĥiķ cānı
Benlikden alsun ol beni
Dostdan ĥaber virũn baña

5 Anuñ ile ben bulam anı
Terk eylerem cān ŭ teni
Yol açıvire ol Ģanī
Dostdan ĥaber virũn baña Ŭ.D. 100-101

Terk itmezem bî-çāreyi dōstdan haber virũñ baña⁴⁶¹

Temmet

[151. M 60b, Y.E.D. 565]⁴⁶²

İlahî

[14'lü hece ölçüsü]

1 Benem ol Óışk bahresi deñizler hayrān baña

Deryā benüm katremdür Óışk oldu seyrān baña

2 Yoğ iken bu bār-gāh sen var idüñ ey pā[di]şāh

Āh bu Óışk elinden [āh] derd oldu dermān baña

3 Dōsta giderken yolum mülke irişdi elüm

Óışkdan söyler bu dilüm ne kul ne sultān baña

4 Şerî'at ehli irāk iremez bu menzile

Ben kuş dilin bilürem söyler Süleymān baña

5 Yūnus bu halk içre eksüklüdür Ħāk bilür⁴⁶³

Dıvāne olmuş çağırur dervişlik bühtān baña⁴⁶⁴

⁴⁶¹ [150. M 60b, Ü.D. 100-101]

1. Ey tarikat irleri: İy ĥaķikat erenleri Ü.D. 100; elinün: ilinün Ü.D. 100; Fāliblerinün: Fāliblerün Ü.D. 100

2. yüregime: yüregüme Ü.D. 100; İdemezem: İdemedüm Ü.D. 100

3. ġamuñla dolmışam: ġam ile talmışam Ü.D. 100; dalmışam: talmışam Ü.D. 100

4. anda: güzel Ü.D. 101; Şādıkların yoluñ göreñ: Taġıklarımı hep direm Ü.D. 101

5. taş: tışı Ü.D. 101; yāreli: yāreyi Ü.D. 101; itmezem: itmeñüz Ü.D. 101

⁴⁶² Bu şiir Y.E.D.'de 10 beyittir. Mecmuada 1, 3, 4, 9 ve 10. beyitleri bulunmaktadır. Ayrıca mecmuadaki 2. beyit divanda mecmuadaki 3. beyitten sonra gelmekte ve 4. beyit olarak geçmektedir. T 565

⁴⁶³ Bu mısra da vezin bozuktur.

⁴⁶⁴ [151. M 60b, Y.E.D. 565]

1. bahresi: bahrişi Y.E.D. 565; Óışk oldu seyrān: zerreler 'ummān Y.E.D. 565

2. Yoğ iken bu bār-gāh sen var idüñ ey: Yoğıdı bu bārigāh varıdı ol Y.E.D. 565; derd: āh derd Y.E.D. 565

3. Dōsta giderken yolum mülke irişdi elüm: Çün dost a gider yolum mülk-i ezeldür ilüm Y.E.D. 565; ÓĀşkdan: Ħāk'dan Y.E.D. 565

4. Şerî'at ehli irāk iremez bu menzile: ÓĀşık dilin bilmeyen yā delüdür yā dehrî Y.E.D. 565

5. Yūnus bu halk içre eksüklüdür Ħāk bilür: Yūnus Emre'm bu yolda eksüklüğün bildürür Y.E.D. 565; Dıvāne olmuş: Mest oluban Y.E.D. 565

[FâÖilâtün/fâÖilâtün/fâÖilâtün/fâÖilün]

- 61a 1 Zîb-baḥş-ı Yeşrib [ü] Bathâ Ḥabîb-i Kibriyâ
Pertevdür Cennetü'l-Meovâ Ḥabîb-i Kibriyâ
Meş'âl-i nûr-ı cihân-ârâ Ḥabîb-i Kibriyâ
Âfitâb-ı şubḥ-ı *mā-evḥā*⁴⁶⁶ Ḥabîb-i Kibriyâ
Māhitâb-ı şâm-ı *ev-ednā*⁴⁶⁷ Ḥabîb-i Kibriyâ
- 2 Şu'Öle-i nûr-ı nübüvvet zînet-i kâşānesi
Maḥzenü'l-esrâr-ı *mā-evḥā*⁴⁶⁸ dil-i şāhānesi
Mevçe-i gîşûsunuñ dürr-i şādef yek-dānesi
Cevher-i kül tâb [u] sūz-ı mihrinüñ pervānesi
Şem'Ö-i bezm-i *leyletü'l-İsrā*⁴⁶⁹ Ḥabîb-i Kibriyâ
- 3 *Ḳābe ḳavseyn-i ev-ednā*⁴⁷⁰ oldu şimdi ḥānesi
Añlasun ehl-i semā kimdür kimüñ cānānesi
Bezm-i vaḥdetde sürüşānuñ budur efsānesi
ÖAḳl-ı evvel ḳayd-bend-i Öişḳınuñ dîvānesi
Nāzenin-i ḥāzret-i Mevlâ Ḥabîb-i Kibriyâ

⁴⁶⁵ Bu şiir H.A.E.D.'de "Na't-ı Şerîf-i Naẓım Tahmîs-i Hâtif Der-Sitâyiş-i Şâhibü't-tâc ve'l-Mi'Örâc-ı Resûlü's-şâḳaleyn" ve H.D.'de "Na't-ı Şerîf-i Naẓım Tahmîs-i Hâtif Der-Sitâyiş-i Şâhibü't-tâcü'l-Mi'Örâc Resûlü's-şâḳaleyn (şallallahu te'âlâ Öaleyhi vesellem)" başlığı ile geçmektedir. H.A.E.D. 374, H.D. 331

⁴⁶⁶ *mā-evḥā*: "Böylece Allâh, kuluna **vahyini ilettiler.**" (53 Necm 10) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁴⁶⁷ *ev-ednā*: "Öyle ki, iki yay kadar **hatta daha yakın oldu.**" (53 Necm 9) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁴⁶⁸ *mā-evḥā*: "Böylece Allâh, kuluna **vahyini ilettiler.**" (53 Necm 10) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁴⁶⁹ *leyletü'l-İsrā*: "Bir **gece**, kendisine bazı âyetlerimizi gösterelim diye kulunu Mescid-i Harâm'dan çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i Aksâ'ya götürün Allah eksikliklerden münezzehtir. O, gerçekten her şeyi işitmekte ve görmektedir. (17 İsrâ 1) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0sr%C3%A2-suresi/2030/1-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁴⁷⁰ *Ḳābe ḳavseyn-i ev-ednā*: "Öyle ki, **iki yay kadar** hatta daha yakın oldu." (53 Necm 9) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

4 Lafz-ı bismi'llāha nokta oldu hāl-i fülfuli
Harf-be-harf tefsire şāyān eylemiş reng-i güli
Āyet-i ruhsārınun Cibri'l-i ma'Ōnī bülbüli
Ve 'd-đuhā⁴⁷¹ vaşf-ı güli ve 'l-leyl⁴⁷² şerh-i sünbülü
Bāğ-ı Yāşın ravza-i Tā-Hā Ĥabīb-i Kibriyā

5 Ĥabbeye degmez cihānuñ ma'Ōnī vü efsānesi
Añladır zehr-i helāhildür anuñ bir dānesi
Ümmete zir-i cenāhuñdur behişt kāşānesi
Bülbül-i levlāk⁴⁷³-i zātı lī-ma'Ōallāh⁴⁷⁴ lānesi
Bezm-i qurba tütü-i güyā Ĥabīb-i Kibriyā

6 Šāni'Ōi levlāk⁴⁷⁵ lafzı ile midhat-kār olup
İns ü cinine şebān-rüz hādī-i rehber olup
Cevher-i Ōaql-ı küle tevfiķ-i Ĥaķ yāver olup
Šıdķ u Ōadl ü hilm ü Ōilm[i] zātına mażhar olup
Virdi çār-erkāna fer ĥaķķā Ĥabīb-i Kibriyā

7 Tercemānü'l-ğayb oldu münŌim-i kāşānesi
İrdi ber-vefķ-i murāda mahrem-i kāşānesi
Encümen-gāh-ı felekde ĥurrem-i kāşānesi
Çār-yār-ı bā-şafādur hem-dem-i kāşānesi
Šāhibü'l-MiŌrāc-ı Mevlānā Ĥabīb-i Kibriyā

⁴⁷¹ Ve 'd-đuhā: "Yemin olsun, kuşluk vaktine;" (93 Duhā 1) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Duh%C3%A2-suresi/6080/1-3-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁴⁷² ve 'l-leyl: "Yemin olsun geceye..." (74 Müddesir 33, 81 Tekvîr 17, 84 İnşıkak 17, 89 Fecr 4, 91 Şems 4, 92 Leyl 1, 93 Duhâ 2) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/>) (13.12.2021)

⁴⁷³ levlāke lemā: "Sen olmasan felekleri yaratmazdım." (Hadîs-i Kudsi) (Yılmaz, 1992, 113.)

⁴⁷⁴ lī-ma'Ōallāh: "Benim Allah ile öyle anlarım olur ki ne bir mukarreb melek ne de gönderilmiş bir nebi öyle bir yakınlığı elde edebilir." (Hadîs-i şerîf) (Yılmaz, 1992, 115)

⁴⁷⁵ levlāke lemā: "Sen olmasan felekleri yaratmazdım." (Hadîs-i Kudsi) (Yılmaz, 1992, 113.)

8 Oldı havż-ı cevher-i nā-yāba zıver kūzesi
Eyledi sır-āb-ı ebrū çarhı hoş-ter kūzesi
Dide-i hūrşide şekker necme Kevşer kūzesi
Cūybār-ı cūdınuñ māh-ı mūnevver kūzesi
Teşnesi dünyā vü mā-fihā Ĥabīb-i Kibriyā

9 VüsŖat-i lafż-ı Ŗināyet şahñ-ı dıvān-hānesi
Kıble-gāh-ı Beyt-i maŖmūr menzil [ü] kâşānesi
Gülsitān-ı ŖAdn içinde cūylar dıvānesi
Mihir-i enver çeşme-sār-ı lutfinuñ peymānesi
Feyż-bağş-ı Ŗālem-i bālā Ĥabīb-i Kibriyā

10 Sensin ancağ enbiyānuñ serde tāc-ı rifŖati
Şarğdan tā ġarba dek virdi kudūmuñ zıneti
Kāleb-i ādem senüñ nūruñla buldı tıneti
ŖArş cāy-ı kadrinüñ evc-āşinā-yı rifŖati
Husrev-i kürş-i istiğnā Ĥabīb-i Kibriyā

61b⁴⁷⁶

11 Sünbül-i ġışusunuñ bŭy-ı ferağdur şānesi
Ėonça-i reng-i ĥaķıķat bŭlbŭl-i mestānesi
Serv-i sebz-endāmınuñ hūrşid ü meh dıvānesi
Çarh bāğ-ı şānınuñ bir sebze-i bığānesi
Gülşen-i ħurba çemen-pıřā Ĥabīb-i Kibriyā

12 Żāde-i tabŖuñ ne mümkindür ola ĥayrŭ'l-ħalef
Fehm ider mi kenz-i lā-yefñāy⁴⁷⁷ miŖyār-ı selef
Kıymetüñ bahşinde Ŗağl-ışrāķiyān oldı telef
Kŭlzŭm-i esrār [u] ĥikmetde dŭr-i kudret-şadef
Kān-ı kevne gevher-i yektā Ĥabīb-i Kibriyā

⁴⁷⁶ Sayfanın ortasına “İzā Ŗazemte'l-hayra Ŗaccil yekfıķe'llāhu TeŖālā” yazılmıştır. Anlamı şudur: İyilik yapmaya karar verdiğinde acele et. Allah sana yeter.

⁴⁷⁷ kenz-i lā-yefñā: “(KanâŖat), tükenmez bir hazinedir.” (Hadıs-i Şerif) (Yılmaz, 1992, 91.)

13 Žāhir ü bātın ĥavāsuñ matlaŖ-ı cānānesi
Oldı aĥkām-ı şerīŖat mesned-i şāhānesi
MaĥtaŖ-ı baĥr u muĥĭt u Ŗilm-i Ĥaĥ efsānesi
Genc-i Ŗirfān [u] kemālün ģevher-i yek-dānesi
Baĥr-i rāza lūŖlūŖ-yi lālā Ĥabĭb-i Kibriyā

14 Bāb-ı eltāfında Mirriĥ bir ģulām u Ĥabeşĭ
Eylesün tahrĭr ŖUtarid vaşfin ol māh-veşĭ
ŞuŖle-i envārinuñ şubĥ-ı şafaĥ olmaz eşĭ
Ebrū-yı iĥbālinün mihr-i felek ĥasret-keşĭ
Bedr-i tābān-ı cihān-ārā Ĥabĭb-i Kibriyā

15 Ėonça-i nūr-ı nübüvvet ģülşen-i kāşānesi
Rūĥ-baĥş-ı bū-yı Firdevs sünbül-i vĭrānesi
Oldı rĭzān uçlarından toĥm-ı Ŗanber dānesi
Ėĭşū-yı iclālinün mihr-i münevver şānesi
Neyyir-i raĥşān-ı bĭ-hemtā Ĥabĭb-i Kibriyā

16 Ŗyle huş-yār-ı mey-i Ŗışķım ģözümde yok cihān
Sāye-āsā dūşmüşüm ĥāk üzre bĭ-nām [u] nişān
Fehm idüp mest-i *elest*⁴⁷⁸ şāyān ider ise fiĝān
Bezm-ĝāh-ı sāĝar-ı Ŗışķı dil-i şūrĭdegān
NeşŖe-baĥş-ı Ŗāşķ-ı şeydā Ĥabĭb-i Kibriyā

17 Çarĥd[ur] ehl-i ĥarābāt-ı ĝamuñ vĭrānesi
Şubĥa dek encüm-şümār olmuş bu şeb mestānesi
Māh-ı sākĭşi ĝül-i ĥūrşĭd olur peymānesi
Ėalb-i Ŗārĭfdür şarāb-ı şevķinün ĥum-ĥānesi
Şĭne-çāk[ı] her dil-i dānā Ĥabĭb-i Kibriyā

⁴⁷⁸ *elest*: “Ben sizin rabbiniz deĝil miyim?” (7 AŖrāf 172)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/A'r%C3%A2f-suresi/1126/172-173-ayet-tefsiri> (13.12.2021))

18 Bezm-i vahdetde mey-i Ŗiřkuñ řabā dil-teşnesi
CürŖasınuñ Ŗālem-i feyz-i beķā dil-teşnesi
řuŖlesinuñ cevher-i lafż-ı Ŗatā dil-teřnesi
Kāse-i inŖāminuñ řāh [u] gedā dil-teşnesi
Mest-i Ŗiřķı Hızr ile Ŗİsā Ėabİb-i Kibriyā

19 Revnaķ-ı nūr-ı Ėaķiķatle tolar peymānesi
Böyle keyfiyetle Hızr olmuş gezer dİvānesi
Ol sebebden CebrāŖıl'dür řemŖinuñ pervānesi
Bāde-i İhsānınuñ ins ü melek mestānesi
řadr-ı bezm-i sūret [ü] maŖnİ Ėabİb-i Kibriyā

62a

20 Ėfitāb-ı řāh-ı *levlāk*⁴⁷⁹ řāfiŖ-ı rüz u cezā
CāmiŖ-ı řems-i řeriŖat nūr-ı miĖrāb-ı recā
Mālik-i mülk-i saŖādet mażhar-ı lutf-ı Hudā
ĖilŖat-ārā-yı *leŖamrük*⁴⁸⁰ tāc-dār-ı ıstİfā
Fahr-i dünyā meğhar-ı Ŗuķbā Ėabİb-i Kibriyā

21 Vahy-ı Ėaķ'dur hep nikāt-ı maŖnİ vü efsānesi
Zİb-i evreng-i risālet řuŖle-i kāřānesi
Enbiyā vü evliyānuñ gevher-i yek-dānesi
Tağt-gāh-ı Ŗarř-ı aŖlā mesned-i řāhānesi
Zİb-i şadr-ı Yeşrib [ü] Bathā Ėabİb-i Kibriyā

22 Sūre-i nūr-ı řefāŖat oldı rāh-ı meřŖali
Buldı ervāĖ-ı nebİ el-Ėāķ tarİķ-i esheli
řuŖle-i ķandİlidür kevneynüñ ancaķ evveli
KuĖl-i *mā-zāģa'l-bařar*⁴⁸¹ maĖsūs-ı çeřm-i ekĖeli
Ėāk-i pāyı sürme-i Ėavrā Ėabİb-i Kibriyā

⁴⁷⁹ *levlāke* lemā: “**Sen olmasan** felekleri yaratmazdım.” (Ėadİs-i Kudİ) (Yılmaz, 1992, 113.)

⁴⁸⁰ *leŖamrük*: “(Ey resulüm!) Hayatına yemin olsun ki” (15 Hicr 72) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Hicr-suresi/1869/67-72-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁴⁸¹ *mā-zāģa'l-başar*: “**Göz ne kaydı ne de hedefinden şaştı.**” (53 Necm 17) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

23 Oldı pür-naqş-ı tecelliyât sa'âdet-hânesi

Matla'î nûrdur der [ü] dîvârınuñ bîgânesi

Tâ ezel ma'hubı Hâk'ı'ñ sevgili birdânesi

İns ü cânıñ matlab-ı a'âlâ olan cânânesi

Kâ'inâta ma'şad-ı aqşâ Hâbîb-i Kibriyâ

24 Yâverim ola şebân-rûz sırr-ı Qur'ân-ı Kerîm

Eyleme yâ Rab beni şâyeste-i nâr u cahîm

Bezm-i keşretde düşüp pâ-mâl iken tab'ı selîm

Mest-i ser-germ-i ma'âşîdür bu gün şeydâ Na'îm

Eyleye şefkat meger ferdâ Hâbîb-i Kibriyâ

25 Rişte-i na'zma dizildi gûyiyâ dür-dânesi

Cevher-i elfâzınuñ kevneyn deger yek-dânesi

Ma'î-i va'sfında varsa Hâtîf'üñ efsânesi

Umarım ma'ûzûr ola evzâ'ı küstâhânesi

Bakma no'şân-ı Na'îm'e yâ Hâbîb-i Kibriyâ⁴⁸²

Temmet

⁴⁸² [152. M 61a-61b-62a, H.A.E.D. 374-384: H.D. 331-336: Y.N.D.2 172-174]

3. sürûşânî: ser-i şânî H.D. 332

5. degmez: dökmez H.D. 332; Añladır: İnledir H.A.E.D. 376; cenâhıñdur: hâhıñdır H.D. 332

6. midhat-kâr: midhat-ger H.A.E.D. 376, H.D. 332; cinine: cinnîye H.A.E.D. 376; şebân-rûz: şabân-rûz H.D. 332; hilm: hükm H.A.E.D. 376; olup: idüp Y.N.D.2 172

7. mün'îm: mün'âm H.A.E.D. 376; ber-vef'k: bir vef'k H.D. 332

8. cevher: gevher H.A.E.D. 378, H.D. 333; sır-âb: serâb H.D. 333; ebrû: ebr-i H.A.E.D. 378, H.D. 333; şekker: şükr-i H.D. 333

10. cây: câh Y.N.D.2 173

12. Zâde: Râdde H.A.E.D. 378

13. matla'î cânânesi: gevher-i yek-dânesi H.A.E.D. 380; bâtin havâsuñ matla'î cânânesi: bâtin-ı hâsıñ gevher-i yek dânesi H.D. 334; ba'îr u muh'îr u: ba'îr-ı muh'îr-i H.A.E.D. 380, H.D. 334

14. gûlâm u: gûlâm-ı H.A.E.D. 380, H.D. 334; mihr: mâh Y.N.D.2 172

15. nûr: bâğ H.A.E.D. 380

16. huş-yâr: hoşyâr H.D. 334; elest: elesti H.D. 334; şurîdegân: Ŗuşşâkdır Y.N.D.2 172

19. ma'î: ma'î H.A.E.D. 382, H.D. 335

20. rûz u: rûz-ı H.A.E.D. 382, H.D. 335

21. ma'î vü: ma'î-i H.A.E.D. 382, H.D. 335

22. el-hâk: el-hâk H.A.E.D. 382, H.D. 336

23. nûrdur der [ü]: nûr-ı der-i H.D. 336

24. nâr u: nâr-ı H.A.E.D. 384, H.D. 336

25. dizildi: düzüldü H.A.E.D. 384: düzüldü H.D. 336; deger: diger H.D. 336; Umarım: İsterim Y.N.D.2 174

Men tevekkel Óalā'llāhi TeÓālā izheb ilā mā-kaśadte⁴⁸³

[153. M 62b, N.M.D. 242]⁴⁸⁴

İlahi

[MefÓülü/mefāÓülün/mefÓülü/mefāÓülün]

1 Derd-i Hakk'a ol t̄alib dermāna irem dirseñ

Mihnetlere ol rāğib āsāna irem dirseñ

2 ÓIşş yolu belālıdur her kārı cefālıdur

Cānuñdan ümıdin kes cānāne irem dirseñ

3 Oda yak şineñi çāk it şu gibi özüñ pāk it

Yüzüñ yire sür hāk it Óummāna irem dirseñ

4 Bu yolu bil andan gel deryāyı bul andan al

KaÓırına irüp el şal dürdāne irem dirseñ

5 Şabr itmede Eyyüb ol ğam çekmede YaÓküb ol

Yūsuf gibi maħbüb ol KenÓān'a irem dirseñ

6 Terk it kırı ğavgāyı hem Óuch ile riyāyı

Mısrı kı bu sevdāyı Sübhān'a irem dirseñ⁴⁸⁵

⁴⁸³ Allahu Teala'ya tevekkül ettiysen niyet ettiğin şeye yönel.

⁴⁸⁴ Bu şiir N.M.D.'de 7 beyittir. Mecmuada 1, 2, 3, 4, 5 ve 7. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 5. beyit şu şekildedir:

5 Pîrûñle olan Óahdı ğüt ne'ñ varısa hep kı git

Bildüklerini terk it Óirfāna irem dirseñ N.M.D. 242

⁴⁸⁵ [153. M 62b, N.M.D. 242]

1. ol t̄alib: t̄alib ol N.M.D. 242; ol rāğib: rāğib ol N.M.D. 242

3. Oda: Od N.M.D. 242

4. al: tal N.M.D. 242; dürdāne: dür-kāna N.M.D. 242

6. ğavgāyı: daÓvāyı N.M.D. 242; bu: o N.M.D. 242

Temmet
[154. M 62b]⁴⁸⁶
İlahî
[Fa'ôilâtün/fa'ôilâtün/fa'ôilâtün/fa'ôilün]

1 Tâ ezelden tâ ebetden giryân [u] nâlân olmuşum
ÔArz-ı hâl-i hâcetimde merd-i meydân olmuşum

2 Çünkü seyr itdük cihânı ser-te-ser Ôâlem gezer
On sekiz biñ Ôâlem içre gevher-i kân olmuşum

3 Âb-ı rüyum dem-be-dem ırmağ gibi тұrmaz aqar
Hâlini vecd-i Hudâ'da tende seyrân olmuşum

4 Şeş cihetden vecd-i vuślat demlerini seyr ide⁴⁸⁷
Hâk yolında nice demdür hâk-i giryân olmuşum

5 Her tarafda halk-ı Ôâlem çağırurlar hây hüy
Çün sadâ-yı cüş irüben Ôarşa hayrân olmuşum

6 Baħr-i bî-pâyâna düşdüm Ôışk yolında Şeyhiyâ
Kana irdükde ol dem âb-ı hayvân kân olmuşum

⁴⁸⁶ Bu şiir Halit Biltekin'in hazırladığı Şeyhî, Betül Dönmez Parlak'ın hazırladığı Eğirdirli Şeyhî Mehmed Efendi, Oktay Nar'ın hazırladığı Şeyhî ve Alper Ay'ın hazırladığı Abdülmecid Sivâsî Divanları'nda bulunamamıştır. Abdülmecid Sivâsî'ye ait olması kuvvetle muhtemeldir.

⁴⁸⁷ Bu mısra mecmuada şiirin kenarına yazılmıştır ancak ait olduğu yer “3” rakamı ile belirtilmiştir.

1 Nesim-i şubh ile ne âşinâyum yâ Resûla'llâh
 Ne berg [ü] bârîma bûy-ı vefâyum yâ Resûla'llâh
 Gül-i ne-şküfeme âhayret-fezâyum yâ Resûla'llâh
 Bu gülşende hezâr-ı bî-nevâyum yâ Resûla'llâh
 Velî âzürde-i hâr-ı cefâyum yâ Resûla'llâh

2 Bu sırr-ı hîkmetüñ fehminde Ôâciz Ôaql[1] insânüñ
 Marîz-i hasta-i Ôîşyân olanlar bildi noķsânüñ
 Fabîb-i Ôillet-i cân-ı ümem olmaķ senüñ şânüñ
 N'ola olsam devâ-cüyende-i dârü-yı îhsânüñ
 Esîr-i derd-i Ôîşķa mübtelâyum yâ Resûla'llâh

3 Tehî dest-i siyeh-kâr bî-mecâl güftâr[1] dūr itme
 Mu'Öallâ dergehinden sâ'öl-i düşvâr[1] dūr itme
 Faķîr-i nâ-tüvân bî-kes zelîl nâ-çarı dūr itme
 Nigâh-ı şefķatinden ben ğarîb [ü] zârı dūr itme
 Kûlındur bende kem-ter hâk-i pâyum yâ Resûla'llâh

4 Beni şermende itme taht-gâh-ı âşre vardıkda
 Hezârân bend[e] olur âzâd şâh-ı âşre vardıkda
 Güm itdim matlab-ı ümmîdi râh-ı âşre vardıkda
 Yüzüm yok Ôarz-ı hâle Ôarşa-gâh-ı âşre vardıkda
 Güneh-kârım giriftâr-ı hevâyum yâ Resûla'llâh

⁴⁸⁸ Bu şiir H.A.E.D. ve H.D.'de "Na'Öt-ı Şerîf-i Nahîfî Tahmîs-i Hatîf" başlığı ile geçmektedir. H.A.E.D. 570, H.D. 330

5 Menem ol yeôs ile ehl-i caḥîmüñ şimdi bî-Ôârı
Bilindi Hâtîf'üñ fi'Ôl-i ḳabîḥî ḳadr [ü] miḳdârı
Meded-res ol meded ey kân-ı Ôafvuñ dürr-i şeh-vârı
Kerem ḳıl lutf u iḥsânuñla dil-şâd eyle ben zârı
Naḥîfî'yim ḳapuñda bir gedâyum yâ Resûla'llâh⁴⁸⁹
Temmet

63b

Faâl-ı Baba Fâhir

Eş-sabru leke ecmelu fî haže'l-emri fe in fe'Ôalte fefîhi hayrun⁴⁹⁰

[156. M 63b, E 209]

İlahî

[Fa'Ôilâtün/fa'Ôilâtün/fa'Ôilâtün/fa'Ôilün]

- 1 Mest-i Ôıṣṣkuñ sabrımız yoḳ şinemiz çâk eyleriz
Derd-i Ôıṣṣ ile dem-â-dem çeşm-i nemnâk eyleriz
- 2 Görmek için şâhid-i maḳşûdı cism-i cân ile
Mâsivâdan ḳalbimiz âyînesin pâk eyleriz
- 3 Teşne-i cām-ı maḥabbet virdi bir hâlet bize
Gözümüz yumup açınca seyr-i eflâk eyleriz
- 4 Bir Ôaceb hâlet virür keyfiyyet-i şâhpâ-yı Ôıṣṣ
Gâhî ḥâki zer idüp gâhî zerri ḥâk eyleriz
- 5 Cām-ı Ôıṣṣı dest-i sâḳî-i ezelden içmişiz
Lütfiyâ anuñ için güftârı bî-pâk eyleriz⁴⁹¹

⁴⁸⁹ [155. M 63a, H.A.E.D. 570-572: H.D. 330-331]

2. noḳsânuñ: Ôiśyânuñ H.D. 330; Ôıṣṣa: Ôaşḳam H.A.E.D. 572

3. Ḳulındur bende: Yoluñda ben de H.A.E.D. 572

4. Güm: Kem H.D. 330

5. meded: midâdı H.D. 331

⁴⁹⁰ Senin için bu işte sabretmek güzeldir. Eğer (bu işi) yaparsan onda hayır vardır.

⁴⁹¹ [156. M 63b, E 209]

1. Ôıṣṣkuñ: aşkız E 209

2. cism: çeşm E 209

Temmet

[157. M 63b, T 43]⁴⁹²

İlahî

[11’li hece ölçüsü]⁴⁹³

1 Cānum kırbān olsun senüñ yoluña
Adı güzel kendi güzel Muḥammed Aḥmed⁴⁹⁴
Şefâ’at eyle bu kemter kıluña
Adı güzel kendi güzel Muḥammed Aḥmed⁴⁹⁵

2 Mü’min olanların çokdur cefası
Olu[r] āhretde zevk [u] şafası
On sekiz biñ Ŗālemüñ Muṣṭafā’sı
Adı güzel kendi güzel Muḥammed Aḥmed

3 Derviş Yūnus n’eyler dünyāyı sensüz⁴⁹⁶
Sen ḥaḳ peygāmbersin şeksüz gümānsuz
Saña uymayanlar gider imānsuz
Adı güzel kendi güzel Muḥammed Aḥmed⁴⁹⁷

3. Teşne: Neşe E 209

4. şahpā: sahbā E 209; Gāhî: Gāh E 209; idüp: eder E 209

5. güftārî: eş’ârî (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/lutfi-lutfullah-hocazade> (03.09.2021); bî-pāk: bî bâk E 209

⁴⁹² Bu şiir T’de 5 dōrtlük olarak bulunmaktadır. Mecmuada 1, 2 ve 5. dōrtlükleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 3 ve 4. dōrtlükleri şu şekildedir:

3 Yidi kat gökleri seyrān eyleyen
Kürsünün üstinde cevḫān eyleyen
Mi’rācında ümmetini dileyen
Adı güzel kendü güzel Muhammed

4 Dōrt çârîyār anun gökçek yâridür
Anı seven günāhlardan beridür
On sekiz bin Ŗālemün sultānidur
Adı güzel kendü güzel Muhammed T 43

⁴⁹³ Bu şiir “koşma” nazım biçimiyle yazılmıştır.

⁴⁹⁴ “Aḥmed” kelimesi T’de bulunmamaktadır. T 43

⁴⁹⁵ Nakarat dizesi olan “Adı güzel kendi güzel Muḥammed Aḥmed” ifadesine bu mısra da “eyzān” kelimesiyle işaret edilmiştir.

⁴⁹⁶ Bu mısra T’de bu dōrtlüğün 3. mısrası olarak geçmektedir. T 43

⁴⁹⁷ [157. M 63b, T 43]

1. kendi: kendü T 43; Şefâ’at: Gel şefâ’at T 43; bu kemter: kemter T 43

2. Olu[r] āhretde: Āhretde olur T 43

İlāhî temmet

64b

Faál-ı Óİrāk

Lā tefîrru ve lā terúhu fî mekānike ve ente bi hayri'llāhi
TeÓālā⁴⁹⁸

[158. M 64b, E 302]

İlāhî

[MefÓülü/mefāÓilü/mefāÓilü/feÓülün]

1 Maĥbüb-ı Ĥudā źāt-ı şerefbār-ı Muĥammed

Maĥbül-ı İlāhî dürür etvār-ı Muĥammed

2 Hep Óālem [ü] ādem anuñ içün yaradıldı

Pes Óillet-i ġāóibedür ızhār-ı Muĥammed

3 ÓĀlemlere rahmet olıcaĥ źāt-ı şerîfi

Bu ümmete ĥod maĥż-ı kerem-kār-ı Muĥammed

4 Ol gör ki o şems-i şerefi görmege efsūs

Pür itmiş iki Óālem[i] envār-ı Muĥammed

5 Bir bende-i maĥbül-i Ĥudā'sın saña müjde

Girdiyse ele serrişte-i āsār-ı Muĥammed

6 ĀÓmālini āhvālini düstüru'l-Óamel it

Tā keşf ola Nażmî saña āsār-ı Muĥammed⁴⁹⁹

3. Derviş: ÓĀşık T 43;

⁴⁹⁸ Yerinden ayrılıp kaçma. Allah'ın lütfu seninle beraberdir.

⁴⁹⁹ [158. M 64b, E 302]

2. ġāóibedür: gaiyyedir E 302

4. gör: göz E 302; şems-i şerefi: şemü's-şerefi E 302; Pür itmiş iki: Parlatmış iken E 302

5. Girdiyse ele: Girse ele E 302

6. düstüru'l-Óamel it: düstûr-i amel kıl E 302; āsār: esrâr: E 302

Temmet

[159. M 64b, N.M.D. 217-218]⁵⁰⁰

İlahî

[Fa'ôilâtün/fa'ôilâtün/fa'ôilâtün/fa'ôilün]

1 Tâ ezelden biz bu Ôışk içre rüsvây olmuşuz
İsmimizdür söylenen ma'ônâda Ôankâ olmuşuz

2 Gerçi kesret Ôâleminde şandılar keşretdeyüz
Keşret içre bilmediler ferd ü tenhâ olmuşuz

3 Mantıku't-Ṭayr'ıñ lügât-i muğlağından söylerüz
Herkes aňlamaz bizi bizler mu'ôammâ olmuşuz

4 Lafẓ u şavt u cism ile aňlamak isterler bizi
Biz ne elfāẓ u ne şavt cümle ma'ônâ olmuşuz

5 ẖatreler ırmağa ırmağ irdi baħr[e] cem'ô olup
ẖarişup birbirine hâlâ o deryâ olmuşuz

6 Şofinuñ şol hūy [u] hāy-ı na'ôrasından almazuz
Vaşl-ı deryâyuz biz ol senden müberrâ olmuşuz

7 ÔAlleme 'l-esmāya⁵⁰¹ maẖhar ister iseñ gel beri
Âdem [u] hem aña ta'ôlīm olan esmâ olmuşuz

8 Ten göziyle Mısrı'yi sûretde görsem dime kim
ẖırâ biz ol ẖāf-ı sûret içre Ôankâ olmuşuz⁵⁰²

⁵⁰⁰ Bu şiir N.M.D.'de 12 beyittir. Mecmuada 1, 2, 4, 5, 6, 10, 11 ve 12. beyitleri bulunmaktadır.
N.M.D. 217-218

⁵⁰¹ Ôalleme 'l-esmā: “Ve Âdem'e bütün isimleri öğretti.” (2 Bakara 31)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/38/31-33-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁰² [159. M 64b, N.M.D. 217-218]

1. içre rüsvây: içinde rüsvâ N.M.D. 217

2. kesret: şûret N.M.D. 217

4. şavt u: şûret N.M.D. 217; elfāẓ u ne şavt: elfāẓuz ne şûret N.M.D. 217

5. ẖarişup: ẖavişup N.M.D. 217

Temmet

[160. M 64b-65a, S.D. 371: H.S.D. 422-423: E 337-338]

İlahî

[Fā'îlâtün/fā'îlâtün/fā'îlâtün/fā'îlün]

1 Zülfün içre vechüni cânâ çü pinhân eyledün
Ehl-i îmân[1] o vech ile perişân eyledün

65a 2 Eyledün envâr-ı hüsniñ tâ[r]-ı zülfünden Óayân
Beste-i zünnâra ya'îñ Óarz-ı îmân eyledün

3 Pertev-i işkuñ hidâyet oldı inkâr ehline
Kâfir-i hüsniñ olanları müslîmân eyledün

4 Çekdüñ erbâb-ı dili zencîr-i zülfün kaydına
Pâdişehsin mülket-i hüsniñde dîvân eyledün

5 Genc-i Óışkuñ kangı dillerde ezel kılduñ nihân
ÓĀkıbet o dilleri Óālemde vîrân eyledün

6 Muşhaf-ı rüyuñda hüsniñ hattunı kim okudu
Vâkıf etdüñ anı esrârîña hayrân eyledün

7 Hattun ile gösterüp cânâ Sezâyî'ye ruhuñ
Hatt-ı cânâ zulmet içre âb-ı hayvân eyledün⁵⁰³

Temmet

7. beri: berü N.M.D. 218

⁵⁰³ [160. M 64b-65a, S.D. 371: H.S.D. 422-423: E 337-338]

2. hüsniñ: hüsniñ S.D. 371

3. müslîmân: müselmân S.D. 371, H.S.D. 422: müsülmân E 337

4. Çekdüñ: Çekdi S.D. 371

5. o: ol S.D. 371, H.S.D. 422, E 337

6. hüsniñ: hüsniñ H.S.D. 422; etdüñ: itdüñ S.D. 371, H.S.D. 422

7. ruhuñ: rûhın S.D. 371; Hatt: Hızr S.D. 371, H.S.D. 423, E. 338

[161. M 65a, S 498: E 351-352]⁵⁰⁴

İlāhî

[Mefā'Ölün/mefā'Ölün/mefā'Ölün/mefā'Ölün]

1 Cemālūñ gösterüp güldür dil-i mahzūnları şād it
Kerem-kārā medet Öāşıqlaruñ bir güle gel yād it

2 Harāb oldum ğam-ı hecrūñle sultānım medet senden
Vişālūñle kerem kııl bendeñi ma'Ömür [u] ābād it

3 Ne deñlü rû-siyehsem yüz sürüp dergāhına geldim
Beni de bendelerden yā Resūla'llāh ta'Ödād it

4 Qarār itme Sa'Öidā Gülşenî bülbüllerindensin
Dem-ā-dem na'Öt-ı pāk-i Muştafā'da durma feryād it⁵⁰⁵

Temmet

[162. M 65a, S.D. 411: H.S.D. 442]

İlāhî

[Mefā'Ölün/mefā'Ölün/mefā'Ölün/mefā'Ölün]

1 İlāhî dide-i cānı münevver kııl tecellādan
Seni görsün nażar itdükde Öāşıq cümle eşyādan

2 Nedür dünyā nedür Öuqbā nedür cennet nedür havrā
Saña Öāşıq olan Mevlā geçermiş gayr[ı] sevdādan

⁵⁰⁴ Bu şiir E'de 5 beyittir. Mecmuada bu şiirin 1, 2, 3 ve 5. beyitleri bulunmaktadır. Mecmuada bulunmayan 4. beyit şöyledir:

4 Mücerred aşk u şevkîn bî ser ü pâ kıldı uşşâkı

Tehî pûyân-ı rāh-i vasla hân-i lûtfunu zād et E 351-352

Mecmuada ve E'de bulunmayan 5. beyit de şöyledir:

5 Semender veş yandı firâkın nârına diller

Visâlin gülşenine gel efendim anı ezâ et S 498

⁵⁰⁵ [161. M 65a, S 498: E 351-352]

1. Öāşıqlaruñ: âşıkları E 351; güle: gülle E 351

3 Vücūduñ kenzini açduñ cevāhir Őāleme şaçduñ
Niçün şarrāfdan kaçduñ nedür kaçduñ bu ihfādan

4 Seni sensiz bilir ancak ki senden ğayr[1] yokdur Ħaķ
Budur bildigümüz mutlak gelür esmāñ müsem mādan

5 Unudup bildigin cümle yetişdür Őilmüñi cehle
Pes andan var oķı añla Sezāyi Öilm-i Mevlā'dan⁵⁰⁶

Temmet

65b

Yüftiķe fī mā türīdu fe inne fīhi hayrun cezilun⁵⁰⁷

[163. M 65b, Y.B.D. 360: E 107]

İlahi⁵⁰⁸

[FāŐilātün/fāŐilātün/fāŐilātün/fāŐilün]

1 Gel vücūduñ perdesin qaldur cemāl-i yār[1] gör
Cān gözinden sil ğubārı çehre-i dildār[1] gör

2 Murĝ-ı cānuñ rūh-ı qudsilerle seyrān eylesün
Çıķ bu žulmāt-ı kafesden Őālem-i envār[1] gör

3 Oyalanma aldanup ārāyişine Őālemüñ

⁵⁰⁶ [162. M 65a, S.D. 411: H.S.D. 442]

2. ğayr[1]: cümle S.D. 411, H.S.D. 442

3. ihfādan: aħfādan H.S.D. 442

4. sensiz bilir: sensin bilen S.D. 411, H.S.D. 442; bildigümüz: bildüğümüz S.D. 411

5. Unudup bildigin: Unut bildüğünü S.D. 411, H.S.D. 442; oķı: oķu H.S.D. 442

⁵⁰⁷ Yapmak istediĝin işte istişare etmende çok hayır vardır.

⁵⁰⁸ Bu şiir Y.B.D.'de "gazeller" bölümünde geçmektedir ve 7 beyittir. Mecmuada bu şiirin 1, 2, 3, 4 ve 7. beyitleri bulunmaktadır. Yine mecmuadaki 2 ve 3. beyitlerin yeri burada tam tersi şekildedir. Mecmuada bulunmayan 5 ve 6. beyitler şöyledir:

5 Mā-taķaddemden haber vir Őayn-ı hadişdür cihān

Maħşer-i evvelde manżūr-ı ülü'l-ebşārı gör

6 Çeşmüne ķuħl-i başar men kāne fi'd-dünyā yeter
Gözi açuķlardan ol her laħza bu esrārı gör Y.B.D. 360

Menzil-i maḳṣūdına bir gün öñürdi varı gör
4 Dāmenin elden ḳoma hergiz ḥarābāt ehlinün
Şüret-i inkārda mahfı olan iḳrārı gör

5 Beyt-i ma'ômür oldı Yaḥyā'nuñ bu beyt-i dil-keşi
ÓAyn-ı Óibretle yine ma'ômūra baḳ mi'ômārı gör⁵⁰⁹

İlāhı temmet

[164. M 65b, K 24]

Ḳıṭ'Öa⁵¹⁰

[Mef'Öülü/fa'Öilätü/mefä'Öülü/fa'Öilün]

1 Allāh birdür iki cihān vahdet üzeredür
Óİbret göziyle baḳ hele bir kerre yek ten ol

2 Terk eyle mäsivāyı gözet sırr-ı vahdeti
Benlik ḥayālin eyleme zinhār sen sen ol⁵¹¹

[165. M 66a-66b, H.A.E.D. 544-548: H.D. 337-339: Y.N.D.2 634-635]⁵¹²

[Fä'Öilätün/fa'Öilätün/fa'Öilätün/fa'Öilün]

66a 1 Şāh-ı kevneyn-i risālet zıḳ-i kevkebdür bu şeb
Cebre'öl pā-der-rikāb ile mürettebdür bu şeb
Taḥt-gāh-ı Óarş-ı a'Ölā olsa ensebdür bu şeb
Fāḥr-i Óālem mahrem-i rāz oldığı şebdür bu şeb
Kā'öināt envār-ı rahmetle leb-ā-lebdür bu şeb

⁵⁰⁹ [163. M 65b, Y.B.D. 360]

2. seyrān: pervāz Y.B.D. 360; žulmāt: žulmānı Y.B.D. 360

3. maḳṣūdına: maḳṣūduña Y.B.D. 360; öñürdi: ulaşıp E 107

5. beyt: şi'Ör Y.B.D. 360

⁵¹⁰ Bu kıṭ'Öa Kazasker Hâcı Mustafâ İzzet Efendi'ye aittir.

⁵¹¹ [164. M 65b, K 24]

1. göziyle: üzere K 24

⁵¹² Bu şiir H.A.E.D.'de "Na't-ı Nażım Tahmīs-i Hātif Der-Medḥ-i Şeb-i Mi'Örāc-ı Resül-i Ḥaḳḳ" ve H.D.'de "Na't-i Nażım Tahmīs-i Hātif Der-Medḥ-i Şeb-i Mi'Örāc-ı Resülü's-Şaḳaleyn (şallallahu te'Öalā Óāleyhi vesellem)" başlığı ile geçmektedir. H.A.E.D. 544, H.D. 337

2 ÓArz-ı hâle ol şeh-i kevneyne var mı rehberüñ
Daóvı-i Óıřkı ŗebâta düşdi kayd-ı defterüñ
Kalmadı hâcet güvâh-ı Óâdil olsun yâverüñ
Nâme-i aÓmâl-i ümmet ol ŗefıÓ-i maĥřerüñ
Zıver-i imzâ-yı Óafvıyla müzehhebdür bu ŗeb

3 Mâ-hâzar oldu melâóik ĥidmete ruĥsât olup
Bir yemeklik çün bu cây-ı dil-keşe raĥbet olup
Sâye-i Óarř bâr-gâh-ı ĥâzret-i Óizzet olup
Ĥân-ı dıdâra o maĥbûb-ı Ĥudâ daÓvet olup
Bezm-i ĥurb esbâb-ı vuşlatla mürettebdür bu ŗeb

4 řuÓle şaldı Óâlem-i ekvâna şân u řevketüñ
Necm-i ĥıřû-dârınıñ fikri peyâm-ı midĥatüñ
Ey ĥoř ol ŗeb başına ĥün toĥdı mâh-ı ĥayretüñ
Nûr-ı teşrişiyle ol mihr-i sipihr-i Óizzetüñ
Bir ĥümâyûn tâliÓ-i ferĥunde kevkebdür bu ŗeb

5 Tehniyet kerrûbiyân ile idüp ehl-i semâ
Óâlem-i ĥaybdan irişdi ĥûř-ı ĥûřa bir nidâ
Bu peyâma muntaşırken enbiyâ vü evliyâ
Müjdeler ey maĥfiret-cüyân Ĥabıb-i Ĥibriyâ
Meclis-i ĥâs-ı İlâĥı'de muĥâtabdur bu ŗeb

6 Zır-ı pâ fersûde olmaz řoĥbet-i ehl-i niyâz
İntisâb-ı derĥeĥündür ĥayret-i ehl-i niyâz
Vaĥtidür itmek recâ-yı ĥâřlet-i ehl-i niyâz
Müstecâb olsa revâdur daÓvet-i ehl-i niyâz
Kim zemın ü âsmân pür-şıt-i yâ Rab'dur bu ŗeb

7 ÓĀlem-i lāhūta yaqdı māh-tāb-ı enveri
NaÓt-ĥān olduċa ĥāme Ĥāzret-i Peyġamberi
ŞemÓinüñ pervānesi oldı bu gün ins ü perġ
Her mübārek şuÓle-i ģandıl-i rāhat-ġüsteri
Şevċ-baĥş-ı ĥātır-ı her teng-meşrebdür bu şeb

8 Sübhā-i endişeye zikrūñ nişān olsa n'ola
MaÓnı-i vaśfında veche lafza ān olsa n'ola
Beyt-i maÓmūr-ı felekde rāygān olsa n'ola
Vesme-i ebrū-yı ĥavrá-yı cinān olsa n'ola
Sürme-i çeşm-i sürüşāna muċarrebdür bu şeb

66b

9 Tāb-ı Óıřķı şinede lafz-ı temennı fehm ider
Noċta-i mevhūmeyi esrār-ı maÓnı fehm ider
Cevher-i vaśfuñ sutūr-ı dilde maÓnı fehm ider
Ĥadrini şeb-zinde-dārān-ı tecellı fehm ider
Tālib-i dıdār olan bıdāra matlabdur bu şeb

10 Ĥātif-āsā bāl [ü] per açdı yine tabÓ-ı selım
Oldı bu rāh-ı talebde peykimiz feyz-i neşım
Maċsaduñ kerrūbiyāna olmaċ isterse nedım
Vaċtidür miÓrāc-ı ümmıde Óurüc eyle Naċım
Vāsıl-ı maċsūd olur herkes mücerrebdür bu şeb⁵¹³

Temmet

⁵¹³ [165. M 66a-66b, H.A.E.D. 544-548: H.D. 337-339: Y.N.D.2 634-635]

1. Taht-gāh-ı: Taht-gāhı H.D. 337; oldıġı: olduġu H.A.E.D. 544; olduġı Y.N.D. 635

2. yāverüñ: rehberiñ H.D. 337; Óafvıyla: afv ile H.D. 337

3. ĥidmete: ĥızmete H.A.E.D. 544, H.D. 337; yemeklik: yemiñlik H.D. 337

5. kerrūbiyān: kird-i beyān H.D. 338; semā: simā H.D. 338; ġüş-ı ĥūşa: ġüş u ĥūşa H.D. 338; nidā: śadā H.A.E.D. 546, H.D. 338

6. pür-şıt-i yā Rab'dur: şıt-i yā Rab'dır H.A.E.D. 546: bir śıyt-ı yāridir H.D. 338

8. Sübhā: Saĥba H.D. 338; veche: vech-i H.A.E.D. 546, H.D. 338; ĥavrá-yı cinān: ĥūrā-yı ĥubān H.D. 338; sürüşāna: sır u şāna H.D. 338: sürüşān-ı Y.N.D.2 635

9. temennı: temennā H.D. 338; maÓnı: daÓvı H.A.E.D. 546: daÓvā H.D. 338; maÓnı: maÓnā H.D. 338

10. kerrūbiyāna: gird-i beyāna H.D. 339

Faál-ı Hüzzâm

Ceddid niyeteke bi'l-hayri ve kıanniÖ yuķassimu'llāhu
TeÖālā⁵¹⁴

[166. M 66b, S 571]⁵¹⁵

[MefāÖilün/mefāÖilün/mefāÖilün/mefāÖilün]

1 Enişüñ *ķul huva'llāhu eħaddur*⁵¹⁶ yā Resūla'llāh
Celışüñ dāhı *Allāhu's-şameddür*⁵¹⁷ yā Resūla'llāh

2 Şıfātuñ *lem yelid*⁵¹⁸ zātuñ ve *lem yuledde*⁵¹⁹ mahfıdür
Mişālün *lem yekun kufuven eħaddur*⁵²⁰ yā Resūla'llāh

67a Allāhümme innā nesöelüke ģmānen dāōimen ve nesöelüke
ķalben hāşıÖān ve nesöelüke Öilmen nāfiÖān ve nesöelüke yaķinen
şādiķān ve nesöelüke dīnen ķayyimen ve nesöelüke'l-Öāfiyete min
külli beliiyyetin ve nesöelüke tamāme'l-Öāfiyeti ve nesöelüke
devāme'l-Öāfiyeti ve nesöelüke's-şükra Öale'l-Öāfiyeti ve
nesöelüke'l ģinā Öani'n-nāsi⁵²¹

İş bu duÖā-ı şerıfe ĥadışde vārid olmuşdur. Şabāħda ve
āħşāmda üçer kerre ķırāōat olınmasınıñ fażileti ĥizbu'l-Öaru'l-beşer

⁵¹⁴ Allahu Teala'nın rızkı dağıtmasında kanaatkar ol. İyilik etmede niyetini yenile.

⁵¹⁵ Bu şiir S'de "Taksım" başıĝı altında mecmuada olduğu gibi mahlassız olarak geçmektedir. S 571

Yapılan araştırmalar sonucunda şiirin şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

⁵¹⁶ *ķul huva'llāhu eħad*: "De ki: O, Allah'tır, tektir." (112 İhlās 1)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0hl%C3%A2s-suresi/6222/1-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵¹⁷ *Allāhu's-şamed*: "Allah sameddir." (112 İhlās 2)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0hl%C3%A2s-suresi/6223/2-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵¹⁸ *lem yelid*: "Doğurmamış" (112 İhlās 3)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0hl%C3%A2s-suresi/6224/3-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵¹⁹ *ve lem yuled*: "ve doğmamıştır." (112 İhlās 3)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0hl%C3%A2s-suresi/6224/3-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵²⁰ *lem yekun kufuven eħad*: "O'nun hiçbir dengi yoktur." (112 İhlās 4)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0hl%C3%A2s-suresi/6225/4-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵²¹ Duanın anlamı: Ey Allah'ım senden devamlı bir iman, huşulu bir kalp, faydalı bir ilim, (imanımda) kesin bir tasdik, sağlam bir inanç, bütün belalardan huzur, tam bir rahatlık, sağlığın devamı, nimetlere şükür, insanlara muhtaç olmamayı dilerim.

ĥatde beyān olunmuşdur. Fazîleti maŖnāsından münfehim olur.
Ėaflet olmaya. Erĥāme ĥāvta Muĥammed Šālîĥ
Fî 18 Receb Sene 231

[167. M 67a]⁵²²

[MefāŖîlün/mefāŖîlün/mefāŖîlün/mefāŖîlün]

1 DaŖî'l-ĥırśa Ŗani'd-dünyā ve tûle'l-Ŗıyşî lā tetmaŖ
Felā tecmaŖ mine'l-mālî ve lā tedrî li men tecmaŖ
Fe inne'r-rızķa maķsûmun sūŖî'ż-żanni lā yenfaŖ
Faķîrun küllü żî ĥırśin ġanıyyun küllü men yeķnaŖ⁵²³

[168. M 67a]

Burc-ı sır⁵²⁴

[MefāŖîlün/mefāŖîlün/mefāŖîlün/mefāŖîlün]

1 Muĥammed'den deġer yok dāĥîl olmuş *ķābe ķavseyn*'e⁵²⁵
Ėürûĥ-ı enbiyādan girmemiş bir ferd mābeyne
2 Ėarem-ġāĥ-ı viśāle Aĥmed'i tenĥā alup Mevlā
O ĥalvet oldu maĥśûs Ėāżret-i Sultān-ı Kevneyn'e

67b

Faśl-ı Māye

İzheb ilā māturiġdû ve teşāŖü⁵²⁶

⁵²² Bu şiir Arapça'dır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

⁵²³

[167. M 67a]

1. Dünya hırsını terk et ve uzun yaşamaya tamah etme.

Mal biriktirme ve mal biriktirmeyi de düşünme.

Rızık (Allah tarafından) dağıtılmıştır. Kötü düşünce fayda vermez.

Bütün hırs sahipleri fakirdir. Bütün kanaat sahipleri de zengindir.

⁵²⁴ Sayfanın sağ alt köşesine "burc-ı sır" yazılmıştır muhtemelen hemen altındaki bu şiirin başlığıdır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

⁵²⁵ *ķābe ķavseyn*: "Öyle ki, *iki yay kadar* hatta daha yakın oldu." (53 Necm 9) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵²⁶ İstedğin yere ve şeye yönel.

[169. M 67b, Ş.M.Z.D. 256-257: Z.D. 14]

Na'ot-ı şerif⁵²⁷

[Mefā'ölün/mefā'ölün/mefā'ölün/mefā'ölün]

1 Mu'allā dergehün evc-i semādan yā Resūla'llāh
Mu'azzam kıadri 'Oarş-ı kibriyādan yā Resūla'llāh

2 Ta'ayyün buldı künh-i lā ta'ayyünden veli zātuñ
Seni farķ eylemem Bār-i Hudā'dan yā Resūla'llāh

3 Hezārān İbn-i Edhem gibi şāhı mürşid-i 'Oışķuñ
Geçirdi bir nefesde māsivādan yā Resūla'llāh

4 İrişdi devlete hep sâ'oilān-ı bāb-ı ihsānuñ
Mükerrem hāk-i pāyuñ ķimiyādan yā Resūla'llāh

5 Ğubār-ı āsitānuñ ref'Ö ider yüz biñ hicābātı
Çekilse çeşmüme ol tütüyādan yā Resūla'llāh

6 Kemāl-i medh ile va'ssāfuñ ancak Hālķ-ı 'Öālem
Seni maħlūk 'Öācizdür şenādan yā Resūla'llāh

7 Dirġ itme nigāh-ı iltifātuñ rüz-ı maħşerde
Zekāy-ı b-kes-i miskın gedādur yā Resūla'llāh⁵²⁸

⁵²⁷ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde ve Z.D.'de mecmuada olduğu gibi "na'ot-ı şerif" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 256-257, Z.D. 14

⁵²⁸ [169. M 67b, Ş.M.Z.D. 256-257: Z.D. 14]

1. kıadri: kıadrün Ş.M.Z.D. 256

3. Geçirdi: Geçerdi Ş.M.Z.D. 256

7. gedādur: gedādan Ş.M.Z.D. 257, Z.D. 14

[170. M 67b, Ş.M.Z.D. 250: Z.D. 3]

Na'ót-ı şerif⁵²⁹

[Mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

1 Vücûduñ maẓhar-ı nûr-ı hüviyyet yâ Resûla'llâh

Żuhûruñ kâşif-i esrâr-ı vahdet yâ Resûla'llâh

2 Görenler zât-ı Hâkķ'ı gördiler mir'ât-ı vechüñde

Bu sırra eyledi âyet delâlet yâ Resûla'llâh

3 ÓAvâlümde ķamû eşyâ senüñ zâtuñla ķâ'îmdür

Hâķâyıkda hemîñ sensin hâķıķat yâ Resûla'llâh

4 Dil-i vîrânumı Óışķuñla sûzân-ı ma'ûmür eyle sultânum

Senüñ derdüñle yanmaķdur sa'âdet yâ Resûla'llâh

5 Nigâhuñ Óayn-ı ihsândur gönül derdine dermândur

Benüm hâlüm perişândur şefâ'at yâ Resûla'llâh

6 Żekâyî'nüñ iki Óâlemde maķsûdı hemân sensin

Umar dergâh-ı lutfuñdan Óinâyet yâ Resûla'llâh

Temmet

⁵²⁹ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde ve Z.D.'de mecmuada olduğu gibi "na'ót-ı şerif" başlığı ile geçmektedir. Yine Z.D.'de bu şiirin 3. beytinin ilk mısrası ile 4. beytinin ilk mısrası yer değiştirmiş şekilde bulunmaktadır. Ş.M.Z.D. 250, Z.D. 3

[171. M 67b, Ş.M.Z.D. 250-251: Z.D. 4]⁵³⁰

[Mefā'Ölün/mefā'Ölün/mefā'Ölün/mefā'Ölün]

1 Vücūdun maẓhar-ı sırr-ı ezeldür yâ Resûla'llâh
Dilün mir'âat-ı nûr-ı lem yezeldür yâ Resûla'llâh

2 Seni Hâk nûr-ı zâtından yaratdı hubb-ı zâtıyla
Anuñçün zât-ı pākün bî-bedeldür yâ Resûla'llâh

3 Cihāna gerçi teşrîfün sa'âdetle mû'ahhardur
Velîkin bâ'îs-i halk-ı evveldür yâ Resûla'llâh

4 Sezâvâr-ı şefâ'at olmaz ise rûz-ı mahşerde
Zekâyî oda yanmak muhtemeldür yâ Resûla'llâh⁵³¹

Temmet

68a

[172. M 68a, Ş.M.Z.D. 368: Z.D. 16]

Kıt'Öa⁵³²

[Mefā'Ölün/mefā'Ölün/mefā'Ölün/mefā'Ölün]

1 Kıpundur melce'ı cümle halâ'îk yâ Resûla'llâh
Türâb-ı âsitânun Öarşa fâ'îk yâ Resûla'llâh

2 Ne dirsem zât-ı pākün andan a'Ölâdur fazîletden
Saña Hâk didi zîrâ va'sf-ı lâ'îk yâ Resûla'llâh⁵³³

⁵³⁰ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde ve Z.D.'de "na'Öt-ı şerîf" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 250, Z.D. 4

⁵³¹ [171. M 67b, Ş.M.Z.D. 250-251: Z.D. 4]

3. Velîkin: Velâkin Ş.M.Z.D. 251; evveldür: evvelidür Ş.M.Z.D. 251

⁵³² Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "nazmlar" bölümünde "Kıt'Öaat-ı Hâzret-i Zekâyî Kuddise Sırrahü'l-ÖAzîz" başlığı altında mecmuada olduğu gibi "kıt'Öa" olarak ve Z.D.'de ise "na'Öt-ı resûl" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 368, Z.D. 16

⁵³³ [172. M 68a, Ş.M.Z.D. 368: Z.D. 16]

2. fazîletden: fazîletde Ş.M.Z.D. 368, Z.D. 16; lâ'îk: lâ'yık Ş.M.Z.D. 368

Temmet

[173. M 68a, Ş.M.Z.D. 255: Z.D. 2]

Na'ót-ı şerîf⁵³⁴

[Mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

1 Cemâlün nûr-ı zât ile münevver yâ Resûla'llâh

Kaşuñ mihrâbına Allâhu ekber yâ Resûla'llâh

2 *Ehâd*⁵³⁵ nûrına mażhar sırr-ı pâküñ *kenz-i mahfîdûr*⁵³⁶

Vücûduñ vâhidiyyetden muşavver yâ Resûla'llâh

3 Kelâmuñ vahy-ı Hâk vechüñde zâhir nûr-ı *vechu'llâh*⁵³⁷

Kamu zât u şîfâtuñ Hâk' a mażhar yâ Resûla'llâh

4 Cebîñüñ âyet-i *Allâhu nûr*⁵³⁸ ile münevverdûr

Lebüñ vaşfında cârî nażm-ı kevşer yâ Resûla'llâh

5 Livâ-yı nusretüñ *innâ fetahnâ*⁵³⁹ ile fetîh oldı

Zamân-ı haşre dek dâ'îm mużaffer yâ Resûla'llâh

6 Vireydüm yoluña biñ cânım olsa şevk-i rûyuñla

Vişâlün bir nefes olsa müyesser yâ Resûla'llâh

7 Ölnâyet eyle lutfuñla nigâh-ı iltifât eyle

Zekâyî bî-kesün hâli mükedder yâ Resûla'llâh⁵⁴⁰

⁵³⁴ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde ve Z.D.'de "na'ót-ı resûl Öaleyhi's-selâm" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 255, Z.D. 2

⁵³⁵ *Ehâd*: "De ki: O, Allah'tır, **tektir.**" (112 İhlâs 1) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0hl%C3%A2s-suresi/6222/1-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵³⁶ *kenz-i mahfî*: "Gizli hazîne" (Yılmaz, 1992, 91)

⁵³⁷ *vechu'llâh*: "Nereye dönerseniz **Allah'ın zâtı oradadır.**" (2 Bakara 115) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/122/115-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵³⁸ *Allâhu nûr*: "Allah göklerin ve yerin nûrudur." (24 Nûr 35) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/N%C3%BBr-suresi/2826/35-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵³⁹ *innâ fetahnâ*: "Sana apaçık bir fetih ihsan ettik." (48 Fetih 1) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Fetih-suresi/4584/1-7-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁴⁰ [173. M 68a, Ş.M.Z.D. 255: Z.D. 2]

Temmet

[174. M 68a, Ş.M.Z.D. 251-252: Z.D. 5]

Na'Ot-ı şerif⁵⁴¹

[Mefā'ölün/mefā'ölün/mefā'ölün/mefā'ölün]

1 Göñül sevdā-yı Ŗışķa mübtelādur yā Resūla'llāh
Velķkin āsitānuñdan cüdādur yā Resūla'llāh

2 Cihāna sırr-ı Hāķ zāt-ı şerifüñdür žuhūr itdi
Vücüduñ mażhar-ı feyz-i Hudā'dur yā Resūla'llāh

3 Harāb itdi göñül şehrin efendim leşker-i Ŗiśyān
Ŗīnāyet-i cānibüñden mültecādur yā Resūla'llāh

4 Nażar kıl ķalb-i mecrūhum ğam-ı hicrāna düş oldı
Ümīdüm zāt-ı pāküñden Ŗatādur yā Resūla'llāh

5 Ne rütbe ümmetüñ müstağraķ-ı baħr-ı ğünāh olsa
Cenābuñ şāfiŖ-i rüz-ı cezādur yā Resūla'llāh

6 Żekāyi bī-kesi dergāh-ı lutfuñda ķabül eyle
Türāb-ı āsitānuñ ķimiyādur yā Resūla'llāh⁵⁴²

Temmet

6. Vireydüm: Verirdüm Ş.M.Z.D. 255

7. eyle: ile Ş.M.Z.D. 255

⁵⁴¹ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde ve Z.D.'de mecmuada olduğu gibi "na'Ot-ı şerif" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 251-252, Z.D. 5

⁵⁴² [174. M 68a, Ş.M.Z.D. 251-252: Z.D. 5]

1. Velķkin: Velākin Z.D. 251

2. şerifüñdür: şerifiñden Ş.M.Z.D. 251, Z.D. 5

[175. M 68a, Ş.M.Z.D. 368: Z.D. 6]

Ve lehu kıtÔa⁵⁴³

[FâÔilâtün/fâÔilâtün/fâÔilâtün/fâÔilün]

1 Yâ Resûla'llâh cemâlün *kul huva'llâhu ehad*⁵⁴⁴

Ketb olunmuş levh-i ruhsârunda *Allâhu's-samed*⁵⁴⁵

2 *Lem yelid*⁵⁴⁶ *zâtuñ ve lem yuled*⁵⁴⁷ şıfâtuñ vaşfidur

N'ola şânuñda denilse *lem yekun kufuven ehad*⁵⁴⁸

Temmet

68b

Faşl-ı Horasânî

El-kanâÔatu kenzün lâ yefnâ ve's-sabru saÔâdetun⁵⁴⁹

[176. M 68b, Ş.M.Z.D. 251: Z.D. 7]

NaÔt-ı şerîf⁵⁵⁰

[MefâÔilün/mefâÔilün/mefâÔilün/mefâÔilün]

1 Ğariķ-i baħr-ı Ôişıyanum şefâÔat yâ Resûla'llâh

Esir-i nefis-i nâdânun şefâÔat yâ Resûla'llâh

⁵⁴³ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "nazmlar" bölümünde "KıttÔaat-ı Ğazret-i Zekâyî Kıddise Sırrahü'l-ÔAziz" başlığı altında ve Z.D.'de ise "naÔt-ı şerîf" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 368, Z.D. 6

⁵⁴⁴ *kul huva'llâhu ehad*: "De ki: O, Allah'tır, tektir." (112 İhlâs 1) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0hl%C3%A2s-suresi/6222/1-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁴⁵ *Allâhu's-samed*: "Allah sameddir." (112 İhlâs 2) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0hl%C3%A2s-suresi/6223/2-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁴⁶ *lem yelid*: "Doğurmamış" (112 İhlâs 3) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0hl%C3%A2s-suresi/6224/3-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁴⁷ *ve lem yuled*: "ve doğmamıştır." (112 İhlâs 3) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0hl%C3%A2s-suresi/6224/3-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁴⁸ *lem yekun kufuven ehad*: "O'nun hiçbir dengi yoktur." (112 İhlâs 4) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0hl%C3%A2s-suresi/6225/4-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁴⁹ Kanaat bitmeyen bir hazinedir. Sabır mutluluktur.

⁵⁵⁰ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde ve Z.D.'de "naÔt-ı resûl" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 251, Z.D. 7

2 Reh-i ğurbetde nā-çārum ğam-ı hicrūñle bî-zārum

ÓAceb derde giriftārum şefāÓat yā Resūla'llāh

3 Benüm cürm-i firāvānum ħarāb itdi dil ü cānum

Óİnāyet eyle sultānum şefāÓat yā Resūla'llāh

4 Żekāyî hicr ile mahzūn anı vaşluñla kıl memnūn

Yoluñda cān fedā olsun şefāÓat yā Resūla'llāh

Temmet

[177. M 68b, Ş.M.Z.D. 369: Z.D. 185]

Ve lehu⁵⁵¹

[MefāÓîlün/mefāÓîlün/mefāÓîlün/mefāÓîlün]

1 Farîķ-i ħalvetinūñ pertevi nūr-ı celîdendür

Kemālāt-ı velāyet anlara sırr-ı ÓAlî'dendür

2 Görüp ħālāt ile devrānımız daħl itme ey zāhid

Bize feyz-i ilāhî Şeyĥ-i ŞaÓbān-ı Velî'dendür⁵⁵²

Temmet

[178. M 68b, Ş.M.Z.D. 374: Z.D. 185]

Ve lehu beyt⁵⁵³

[MefāÓîlün/mefāÓîlün/mefāÓîlün/mefāÓîlün]

1 Maķām-ı evliyādur menbaÓ-ı feyz-i fütühîdür

Edeble dāħil ol şūfî bu dergāh-ı Naşūĥî'dür⁵⁵⁴

⁵⁵¹ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "nazmlar" bölümünde "ĶıtÓaat-ı Ĥazret-i Żekāyî Ķuddise Sırrahü'l-ÓAzîz" başlığı altında "ĶıtÓa" olarak ve Z.D.'de ise "ĶıtÓa-i Żekāyî" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 369, Z.D. 185

⁵⁵² [177. M 68b, Ş.M.Z.D. 369: Z.D. 185]

2. feyz: kabz Z.D. 185

⁵⁵³ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "müfredler" bölümünde "Müfrezât-ı Ĥazret-i Żekāyî-i Ķuddise Sırrahu" başlığı altında ve Z.D.'de ise "beyit" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 374, Z.D. 185

⁵⁵⁴ [178. M 68b, Ş.M.Z.D. 374: Z.D. 185]

1. evliyādur menbaÓ: evliyā der-membaÓ Z.D. 185

Temmet

[179. M 68b, Ş.M.Z.D. 253: Z.D. 8]

Na'ót-ı şerîf⁵⁵⁵

[Mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

1 Göñül ceys-i sivâdan pür-fitendür yâ Resûla'llâh
Felâket dîde-i derd ü mihendür yâ Resûla'llâh

ve lehu

2 Neşim-i iltifâtuñ intižârıyla gözüm giryân
Fırâķuñla yerüm beytü'l-hüzündür yâ Resûla'llâh

3 Derûnum sūziş-i Ŗişķuñla âteşler gibi yansun
Ne âteş kim şafâ-yı cân ü tendür yâ Resûla'llâh

4 Cebînüñ mihr-i enver tal'âtıñ mâh-ı ziyâ-küster
Cemâlüñ gül'izâruñ yâsemendür yâ Resûla'llâh

5 Şu göz kim iştîyâķuñla sirişk-efşân olur dâ'îm
Anuñ her kıatresi dürr-i ŖAden'dür yâ Resûla'llâh

6 Żekâyî bendeñi eyle civâr-ı hâzrete lâyıķ
ĖariĖ-hâne-i ber-düş-ı vatandır yâ Resûla'llâh⁵⁵⁶

Temmet

⁵⁵⁵ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde mecmuada olduğu gibi "na'ót-ı şerîf" ve Z.D.'de ise "na'ót-ı resûl" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 253, Z.D. 8

⁵⁵⁶ [179. M 68b, Ş.M.Z.D. 253: Z.D. 8]

2. hüzündür: hâzandır Z.D. 8

5. her: bir Ş.M.Z.D. 253

[180. M 68b-69a, Ş.M.Z.D. 258-259: Z.D. 10]

Na'ót-ı şerif⁵⁵⁷

[Mefā'ölün/mefā'ölün/mefā'ölün/mefā'ölün]

1 Ham itdi kıaddümi bār-ı günāhum yā Resūla'llāh
Haçıl itdi beni rüy-ı siyāhum yā Resūla'llāh

2 Hevā vādîlerinde hāke düşdüm dest-gırüm ol
Ğarîb ü bî-kesüm yokdur penāhum yā Resūla'llāh

3 Derūnumda yanar hicr ü firākuñ āteşi dā'ım
N'ola eflāke çıksa dūd-ı āhum yā Resūla'llāh

4 Egerçi mücrim isem bende-i nāçiz-i dergāhum
Seni tasdıķıma hāķdur güvāhum yā Resūla'llāh

69a

ve lehu

5 Tūrāb-ı maķdemūñle çeşm-i cānum rüşenā ancaķ
Mu'āllā āsitānuñ kıble-gāhum yā Resūla'llāh

6 Mübeyyen zātuñı esmā-i hüsñi hulķuñı Kıurāñ
Hāķāyık kānısın yok iştibāhum yā Resūla'llāh

7 Gözi pür-eşk-i hasretdür Żekāyi dem-be-dem aķlar
N'olur āyā diyü hāl-i tebāhum yā Resūla'llāh⁵⁵⁸

Temmet

⁵⁵⁷ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde ve Z.D.'de de "na'ót-ı şerif" başlığı ile geçmektedir.
Ş.M.Z.D. 258, Z.D. 10

⁵⁵⁸ [180. M 68b-69a, Ş.M.Z.D. 258-259: Z.D. 10]

6. Mübeyyen: Mübeyyin Z.D. 10; hüsñi: hüsñā Ş.M.Z.D. 258, Z.D. 10

7. diyü: deyü Z.D. 10

[181. M 69a, Ş.M.Z.D. 257-258: Z.D. 11]

Na'ót-ı şerif⁵⁵⁹

[Mefā'ölün/mefā'ölün/mefā'ölün/mefā'ölün]

1 Füzün oldı fırākuñla enñüm yā Resūla'llāh
Yanup yaqılmada qalb-i hāzınüm yā Resūla'llāh

2 Derūnumda ğam-ı dil-süz-ı hicrūñ cāna kār itdi
Çıkar eflāke āh-ı āteşinüm yā Resūla'llāh

3 Yoluñda rüyümü mālīde-i hāk ü türāb itsem
İlüñde yirlere sürsem cebinüm yā Resūla'llāh

4 İrişdür bŷy-ı ğışŷy-ı latīfŷñ cāna şoñ demde
Anuñ her tārıdur hābl-i metinüm yā Resūla'llāh

5 Esjir-i dām-ı nefis oldum zebŷn u Őāciz ü zārŷm
Giriftār eyledi sŷŷ-i qarınüm yā Resūla'llāh

ve lehu

6 Şefā'ŷat eyler iseñ ehl-i Őişyān evvel ü āhir
Qamusı qurtulur vardur yaqınüm yā Resūla'llāh

7 Żekāyī dergehŷñden ğayre Őarż-ı ihtiyāc itmez
Hemişe bī-kesāndur hem-nişinüm yā Resūla'llāh⁵⁶⁰

Temmet

⁵⁵⁹ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde ve Z.D.'de mecmuada olduğu gibi "na'ót-ı şerif" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 257, Z.D. 11

⁵⁶⁰ [181. M 69a, Ş.M.Z.D. 257-258: Z.D. 11]

4. latīfŷñ: lutfŷñ Z.D. 11

5. zebŷn u: zebŷn-ı Ş.M.Z.D. 258

[182. M 69a, Ş.M.Z.D. 254: Z.D. 12]⁵⁶¹

[MefâÖilün/mefâÖilün/mefâÖilün/mefâÖilün]

1 Perişân hâli bu hâtır-harâbuñ yâ Resûla'llâh
Hücûmı var telâş u ıztırâbuñ yâ Resûla'llâh

2 Ümîd-vâr-ı Ŗatâyum bir bölük qavm ü qabîlemle
Qapuñda cümlemüz âhqar kilâbuñ yâ Resûla'llâh

3 Ziyâyı zerre-i nûruñdan alur mihr ü mâh ancak
Ne deñlü şuolesi var âfitâbuñ yâ Resûla'llâh

4 Muhaşşal şerh-i evsâfuñda nâzil bunca âyetler
Müfâd-ı kâmilisin dört kitâbuñ yâ Resûla'llâh

5 Firâq u hicr odıyla qalb-i mahzûnum yanar dâoim
Meger nûş eyleyem kevşer şarâbuñ yâ Resûla'llâh

6 Civâr-ı ravzada âhir bu miskini qabûl eyle
Ki müştâkıyum ol hayru'l-meoâbuñ yâ Resûla'llâh

7 Zekâyı'yi ümîd-i iltifâtuñ şâd ider yohsa
Yeter endişesi rûz-ı hesâbuñ yâ Resûla'llâh⁵⁶²

Temmet

69b

Faşl-ı Sultân-ı ÖIrâq

⁵⁶¹ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde mecmuada olduğu gibi "naÖt-ı şerif" ve Z.D.'de ise "naÖt-ı resûl" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 254, Z.D. 12

⁵⁶² [182. M 69a, Ş.M.Z.D. 254: Z.D. 12]

1 telâş u: telâş-ı Z.D. 12

4. Muhaşşal: Ma-haşal Ş.M.Z.D. 254

5. Firâq u: Firâq-ı Ş.M.Z.D. 254

7. yohsa: yoksa Z.D. 12

İzā Óazemte lâ teḥaf min mekrūhin⁵⁶³

[183. M 69b, Ş.M.Z.D. 252: Z.D. 22]⁵⁶⁴

[FāÓilātün/fāÓilātün/fāÓilātün/fāÓilün]

1 Yā Resūla'llāh cürmüm çok yüzüm ğāyet siyāh
Ḥāk-i pāy-i devletünden ğayrı yok cāy-ı penāh

2 Bir ğarībüm cürm-i bisyār ile geldüm kapuña
Maḥz-ı lutfundan beni redd eyleme ey pādīşāh

3 MuÓcizātuñ oldu tā evc-i felekde āşikār
Āsitāna bir işāret eyledi şakḳ oldu meh

4 Óİzz ile teşrif-i bezm-i *ḳābe ḳavseyn*⁵⁶⁵ eyledüñ
Pāyuña sürdi yüziñ şad şevḳ ile Óarş-ı ilāh

5 Nūr-ı esmādur meżāhirde tecellī eyleyen
Sende zāt-ı Ḥaḳ tecellī eyledi bî-iştibāh

6 Yā Resūla'llāh Żekāyī bendeñi eyle ḳabūl
Rāh-ı Óıŝḳuñda dem-ā-dem eylesün feryād u āh⁵⁶⁶

Temmet

⁵⁶³ Kesin karar verdiğinde sonunun kötü olmasından korkma.

⁵⁶⁴ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde ve Z.D.'de "naÓt-ı resūl" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 252, Z.D. 22

⁵⁶⁵ *ḳābe ḳavseyn*: "Öyle ki, *iki yay kadar* hatta daha yakın oldu." (53 Necm 9) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁶⁶ [183. M 69b, Ş.M.Z.D. 252: Z.D. 22]

2. kapuña: ḳatuna Ş.M.Z.D. 252

3. Āsitāna: Āsumāna Ş.M.Z.D. 252, Z.D. 22; eyledi: eylediñ Ş.M.Z.D. 252, Z.D. 22; meh: māh Ş.M.Z.D. 252, Z.D. 22

[184. M 69b, Ş.M.Z.D. 260: Z.D. 20]

Na'Öt-ı Şerîf⁵⁶⁷

[Mefâ'Ölün/mefâ'Ölün/mefâ'Ölün/mefâ'Ölün]

1 Hâbîb-i Kibriyâ Aĥmed risâlet mülkünün şâhı
Nübüvvet ĥâtemidür taĥt-ı *levlâkûn*⁵⁶⁸ ŧehenşâhı

2 Vücûdın Öâlemine rahmet irsâl eyledi Allâh
Hidâyet kıldı râh-ı müstaĥıme niĥe gümrahı

ve lehu

3 ÖUrûc itdi semevâta irişdi Öarş-ı Rahmân'a
Serây-ı vahdete girdi göziyle gördi Allâh'ı

4 Serîr-i *lî-maÖallâh*'uñ⁵⁶⁹ odur sultân-ı źî-şânı
MuÖallâ dergehidür dâöimâ Ĥaĥĥ'ıñ naĥargâhı

5 Giderdi źulmet-i şirki hidâyet kıldı tevĥîdi
Tecellî źâta irgürdi ĥaĥîĥat burcınıñ mâhı

6 Żekâyî Öâciz ü mücrüm ĥuluñdur ey kerem-kânı
Yüzi ĥara dili maĥzûn firâĥuñla ider âhı⁵⁷⁰

Temmet

⁵⁶⁷ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde başlıksız olarak ve Z.D.'de mecmuada olduğu gibi "na'Öt-ı şerîf" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 260, Z.D. 20

⁵⁶⁸ *levlâke lemâ*: "Sen olmasan felekleri yaratmazdım." (Hadîs-i Kudsî) (Yılmaz, 1992, 113.)

⁵⁶⁹ *lî-maÖallâh*: "Benim Allah ile öyle anlarım olur ki ne bir mukarreb melek ne de gönderilmiş bir nebi öyle bir yakınlığı elde edebilir." (Hadîs-i şerîf) (Yılmaz, 1992, 115)

⁵⁷⁰ [184. M 69b, Ş.M.Z.D. 260: Z.D. 20]

3. semevâta: semedâta Ş.M.Z.D. 260

5. tevĥîdi: tevĥîde Ş.M.Z.D. 260, Z.D. 20

[185. M. 69b, Ş.M.Z.D. 249: Z.D. 18]

NaŖt⁵⁷¹

[FaŖilātün/faŖilātün/faŖilātün/faŖilün]

1 Ey nübüvvet tahtınuñ şāhı Resül-ı Kibriyā
Vey risālet evcinüñ māhı Ĥabīb-i Kibriyā

2 Cilvegāhuñ kurb-ı ev-ednā⁵⁷² maķāmuñ lā-mekān
Kābe kavseyñ⁵⁷³ şehenşāhı Resül-ı Kibriyā

3 Bezm-i ev-ednāya⁵⁷⁴ vardı ĥilŖat-i levlāk⁵⁷⁵ ile
Giydi tēc-ı lı-maŖallāh'ı⁵⁷⁶ Ĥabīb-i Kibriyā

4 DaŖvet-i Ĥaķ irişüp ĥalvet-serā-yı vahdete
Baş göziyle gördi Allāh'ı Resül-ı Kibriyā

5 İrdi zāt-ı Ĥaķķ'a ĥāŖil olmadı yüz biñ ĥicāb
KātŖ idüp bir demde ol rāhı Ĥabīb-i Kibriyā

6 Cürmi çok ammā Żekāyı şübhesiz mağfūr olur
Dilese Ĥaķ'dan o gümrāhı Ĥabīb-i Kibriyā⁵⁷⁷

Temmet

⁵⁷¹ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde ve Z.D.'de "naŖt-ı resül" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 249, Z.D. 18

⁵⁷² ev-ednā: "Öyle ki, iki yay kadar *hatta daha yakın oldu.*" (53 Necm 9) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁷³ kābe kavseyñ: "Öyle ki, *iki yay kadar* hatta daha yakın oldu." (53 Necm 9) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁷⁴ ev-ednā: "Öyle ki, iki yay kadar *hatta daha yakın oldu.*" (53 Necm 9) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁷⁵ levlāke lemā: "*Sen olmasan felekleri yaratmazdım.*" (Hadīs-i Kudsi) (Yılmaz, 1992, 113.)

⁵⁷⁶ lı-maŖallāh: "*Benim Allah ile* öyle anlarım olur ki ne bir mukarreb melek ne de gönderilmiş bir nebi öyle bir yakınlığı elde edebilir." (Hadīs-i şerif) (Yılmaz, 1992, 115)

⁵⁷⁷ [185. M. 69b, Ş.M.Z.D. 249: Z.D. 18]

1. Resül: Ĥabīb Ş.M.Z.D. 249, Z.D. 18

2. Resül: Ĥabīb Ş.M.Z.D. 249, Z.D. 18

4. Resül: Ĥabīb Ş.M.Z.D. 249

70a

[186. M 70a, Ş.M.Z.D. 253-254: Z.D. 23]

Na'ót-ı Şerif⁵⁷⁸

[Mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün/mefâ'îlün]

1 Gönül Óışk-ı Ħabîb-i Kibriyâ'ya âşinâ olsun
Dil-i žulmet-serâyım ol žiyâdan rûşenâ olsun

2 Varup şevkıyle yâ Rab yüz süreydüm ravza-i pâke
Türâb-ı âsitânı çeşm-i cânâ tütüyâ olsun

3 Hezârân cân deger ol buĖÓanuñ her zerre-i hâki
İrersem Yeşrib ü Bathâ iline cân fedâ olsun

4 Ėubârûñ ol ilüñ çüp-ı muğaylânıyla kuhl idem
Küdûret zâ'îl olsun çeşm-i cânım pür-žiyâ olsun

5 Şefîr-i kıbrüm olsa hâk-i pâyuñ yâ Resûla'llâh
O a'Ölâ cevhere sermâye-i cânım bahâ olsun

6 Ėam-ı hicrûñ dil-i vîrânımı âteşlere yakdı
Nigâh-ı iltifâtıñla derûnum pür-žiyâ olsun

7 Sevâd-ı vech ile Óâşî güneş-kârı kıbûl eyle
Žekâyî cân-fedâ-yı hânedân-ı Muştafâ olsun⁵⁷⁹

Temmet

⁵⁷⁸ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde başlıksız olarak ve Z.D.'de ise "na'ót-ı resûl" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 253, Z.D. 23

⁵⁷⁹ [186. M 70a, Ş.M.Z.D. 253-254: Z.D. 23]

2. şevkıyle: şevk ile: Ş.M.Z.D. 253

4. çüp: çüb Ş.M.Z.D. 254, Z.D. 23; idem: itdüm Ş.M.Z.D. 254

5. Şefîr: Şafîr Ş.M.Z.D. 254; bahâ: fedâ Ş.M.Z.D. 254

6. žiyâ: şafâ Z.D. 23

[187. M 70a, Ş.M.Z.D. 255-256: Z.D. 21]⁵⁸⁰

[Fā'Öilātün/fā'Öilātün/fā'Öilātün/fā'Öilün]

1 Gel vücūduñ āteş-i Őıŝķ-ı Ĥabıbu'llāha yaķ
Çeşm-i ķalbi ol zıyādan feth idüp Mevlā'ya yaķ

2 Şıneñ içre nūr-ı zıkr ile uyandır bir çerāğ
Ol çerāğūñ şuŐlesiyle görine dıdār-ı Ĥaķ

ve lehu

3 Nūr-ı fahr-ı Őāleme eyle teveccüh dā'ōimā
Māh-ı ķalbūñ ide engüşt-i Őināyet iki ŝaķķ

4 Mahrem-i sırr-ı Ĥudā peygamber-i āhir-zamān
Kümmel-i ehl-i ĥaķıķat andan aldılar sebaķ

5 MuŐcizātı ŝubĥ-ı ŝādıķ gibi žāhir bā-ĥuśūs
Ĥazret-i ĶurŐān'ı inzāl eyledi *Rabbu'l-felaķ*⁵⁸¹

6 Şems-i Ĥaķ'dan irişüp nūr-ı Őināyet bir nefes
Dilerüm ķalb-i Żekāyi açıla mişl-i şafaķ⁵⁸²

Temmet

⁵⁸⁰ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde ve Z.D.'de "naöt-ı şerıf" başlıķı ile geçmektedir.
Ş.M.Z.D. 255, Z.D. 21

⁵⁸¹ *Rabbu'l-felaķ*: "De ki: "Sabahın rabbine sığırım;" (113 Felak 1)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Felak-suresi/6226/1-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁵⁸² [187. M 70a, Ş.M.Z.D. 255-256: Z.D. 21]

1. yaķ: baķ Z.D. 21

[188. M 70a-70b-71a, Ş.M.Z.D. 275-278: Z.D. 24-26]⁵⁸³

[Fa'ôilâtün/fa'ôilâtün/fa'ôilâtün/fa'ôilün]

1 Gel muharremdür Necef vâdîlerüñ yâd it dilâ

Yâreler aç şîneñ üzre tâ bilinsün mâcerâ

2 Karalar giy ehl-i îmānuñ ğazāsı vaqtidür

Mâtem-i şâh-ı şehîdânı tutup eyle bükâ

3 Eşkiyâdur şübhesiz âl-i Ôabāya žulm iden

Ol Ôadûlardan teberri farz-ı Ôayn saña

4 Fikr idüp bu hâli insâf eyle Allâh Ôışkına

Žerre îmānı olan qalbinde virir mi rızâ⁵⁸⁴

5 Güş iden bu kıssa-i cân-sûzı Ôaqluñ aldurur

Niçe cânuñ virmeye bu derd ile ehl-i vefâ⁵⁸⁵

6 Ben şehîd-i Kerbelâ'nuñ yoluna cân vireyüm

Tek o şâhuñ hâk-i pâ-yı devletine ireyüm⁵⁸⁶

70b

Fa'sl-ı Zâvîl

În şabertüm fehüve hayrun li's-şâbirin⁵⁸⁷

1 La'ônet ol qavm-i pelîde bunca efsûs eyledi

Rahmetinden anları Allâh me'âyûs eyledi

⁵⁸³ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde "merşiye-i şerîfe" ve Z.D.'de ise "merşiye-i şâh-ı şehîd-i Kerbelâ" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 275, Z.D. 24

⁵⁸⁴ Bu beyit Z.D.'de 5. beyit olarak geçmektedir. Z.D. 24

⁵⁸⁵ Bu beyit Z.D.'de 4. beyit olarak geçmektedir. Z.D. 24

⁵⁸⁶ [188. M 70a-70b-71a, Ş.M.Z.D. 275-278: Z.D. 24-26]

2. bükâ: baña Ş.M.Z.D. 275

3. Ôadûlardan: Ôadüvlerden Z.D. 24; teberri: teberrâ Z.D. 24; beteri Ş.M.Z.D. 275; farz-ı Ôayn: farz-ı Ôayn oldu Ş.M.Z.D. 275, Z.D. 24

4. hâli: hâle Ş.M.Z.D. 275

⁵⁸⁷ Eğer sabrederseniz, o sabredenler için hayırlıdır.

2 Dāğlardur şînesinde çarh-ı ğaddāruñ nücūm
Şol nedāmetden ki qaddūñ bükdi maŖkūs eyledi

3 ŞemŖ-i bezm-i hānedānı hāşre dek yansun diyü
Qubbe-i gerdūnı zāniŖ şekl-i fānūs eyledi

4 Sen qatıl-i tiğ-i āŖdā itdūñ ey žālim felek
Ol şehi kim fahr-ı Ŗālem gerdenūñ pūs eyledi

5 Qanı yirde qalmadı irişdi seyf-i intikām
Ĥamduli'llāh devlet-i Mervān'ı menkūs eyledi

6 Şînesinde cevher-i imān olan ehl-i yakın
Mihnet-i āl-i Resūlu'llāh'ı añsın aqlasın⁵⁸⁸

1 Çekdiler sancaqlar Ŗāşıkqlaruñ ey zū'l-kerem
Pādişehsin devletūñde oldılar šāhib-i Ŗālem

2 Ĥaşr olunca qalb-i Ŗāşıkdan çerāğuñdur yanar
Nār-ı ğayret şuŖle-i dem āteş-i cān-sūz-ı ğam

3 Cūş iderse şübhesiz nār-ı caĥîmi söndürür
Rūz-ı mātem Kerbelā'da dökülen eşk ile dem

4 N'ola tahrik eylese mehd-i şerîfūñ Cibrîl
Nūr-ı Ĥaq'dur qurretü'l-Ŗayn⁵⁸⁹-ı Ĥabîb-i Muĥterem

5 Yaralanmış Kerbelā hākinde nūr olmuş yatur
Güller açmış cism-i pāki şanma mecrūh-ı sitem

⁵⁸⁸ [188. M 70a-70b-71a, Ş.M.Z.D. 275-278: Z.D. 24-26]

3. hānedānı: hānedānuñ Ş.M.Z.D. 276; diyü: deyü Z.D. 24; zāniŖ: sāniŖ Ş.M.Z.D. 276, Z.D. 24

4. pūs: būs Ş.M.Z.D. 276, Z.D. 25

5. Mervān'ı: merdānı Ş.M.Z.D. 276

⁵⁸⁹ qurretü'l-Ŗayn: "O, senin ve benim göz aydınlığımız," (28 Kasas 9)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Kasas-suresi/3259/7-9-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

6 Şerha şerha şinemi mecrûh ider bu gam benüm
Rûz-ı mâtem gözlerümden kan aķar her dem benüm⁵⁹⁰

1 Sâôilân-ı dergehüñ kıldı güşâde şad livâ
Çağrışurlar rûz-ı mâtem yâ Hüseyn-i Kerbelâ

2 Her biri bir mâlik-i üştür önünde cenk ider
Bendegânuñ kıldılar âÖdâ ile niçe ğazâ

3 Ehl-i beytüñ serveri âl-i Resûl'üñ seyyidi
Serv-i bâĝ-ı lā-fetā⁵⁹¹ sıbt-ı Hâbib-i Kibriyâ

4 Âl ü evlāduñ ğamıyla yandı mecrûh oldu dil
Ben daħı yansam yakılsam şine-çāk olsam n'ola

5 Cānına laÖnet o ğavmüñ kim Hüseyn'e kıydılar
Kûfe şehri yire geĝsün itmediler iķtidâ

6 Âh dest-i žālime dūş oldu ol şāh-ı harem
Bı-vefālardan irişdi Óāķıbet cevır u sitem⁵⁹²

71a 1 Âb-ı rûyı hürmetine yaradılmışken cihān
Bir içim şu virmediler ehl-i beyte žālimān

2 Bir içim şu içmedi bı-hüde aķsun aķmasun
Kāşki nehr-i Fırāt'üñ yirine kan aķsa kan

⁵⁹⁰ [188. M 70a-70b-71a, Ş.M.Z.D. 275-278; Z.D. 24-26]

1. zû'l-kerem: zevi'l-kerem Z.D. 25; Öalem: Öilm Z.D. 25

2. Óāşıkdan: Óāşıkda Ş.M.Z.D. 276, Z.D. 25

4. Cibril: Cebrâöl Ş.M.Z.D. 276

⁵⁹¹ lā-fetā: "Ali gibi kahraman kimse, onun kılıcı gibi kılıç yoktur." (Yılmaz, 1992, 100)

⁵⁹² [188. M 70a-70b-71a, Ş.M.Z.D. 275-278; Z.D. 24-26]

1. güşâde: küşâd Z.D. 25

2. mâlik-i üştür önünde cenk ider: mâlik ister o gün cenk itmede Ş.M.Z.D. 277

4. Âl ü evlāduñ: Âl-i evlāduñ Ş.M.Z.D. 277

6. sitem: elem Ş.M.Z.D. 277

3 ÓĀşıkānuñ dūd-ı āhıdur ki eflāke çıkar
Şanma ebrū yā sehāb oldu semāda sāyebān

4 Gözi yaşı olsa eflākuñ n'ola inen matar
Ağladı ol mātem için cümleten kerrūbiyān

5 Cān fedā eyle Żekāyī şāh-ı merdān Óışkına
Cümle erbāb-ı himem terk itdiler bu yolda cān

6 Şehr-i Óilmüm didi çün ol mefhar-ı ins ü melek
Ol şehen-şāhuñ kapısı kelbiyüm bî-reyb ü şek⁵⁹³

Temmet

[189. M 71a-71b, Ş.M.Z.D. 273-275: Z.D. 27-30]⁵⁹⁴

[MefÓölü/faÓilātü/mefāÓılı/faÓilün]

1 Āyā ne gūne devr ideyor çarh-ı bî-vefā
Ehl-i derūna eylediği tavr-ı nā-sezā

2 Miróāt-ı hātırumda şafā olsa rü-nümā
Taşvır iderdi şāhid-i maÓnāyı sûretā

ve lehu

3 Keşf eylesem bu rāzı ki fetḥ ola mācerā
Kaldı gönülde Óuḡde-i serbeste mücmelā

4 Zāhid bu remzi ḥal idemez söylesem aña
Olmaz bu sırr-ı mübheme bî-gāne āşinā

⁵⁹³ [188. M 70a-70b-71a, Ş.M.Z.D. 275-278: Z.D. 24-26]

3. ebrū yā: ebr u yā Z.D. 26

4. cümleten: cümle-i Z.D. 26; kerrūbiyān: kerribiyān Ş.M.Z.D. 277

⁵⁹⁴ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde "merşiye-i şerif" ve Z.D.'de ise "merşiye" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 273, Z.D. 27

5 Metn-i murādı şerh idemem n'eyleyem saña
Üstād-ı Ŗışka Ŗarz ideyüm müşkilüm dilā

6 Müslim midü[r]ŖAlı'ye cefā iden eşkiyā
Müómin midür halıfe-i Hāk'dan iden ibā⁵⁹⁵

1 Şır-i Hudā ki şah-ı velāyet degül midür
Dāmād-ı hās-ı fahr-ı nübüvvet degül midür

2 Rüz-ı gazāda şahib-i kuvvet degül midür
Hayber-güşā-yı pençe-i kudret degül midür

3 Düldül-süvār-ı arz-ı şecāŖat degül midür
Māh-ı münir-i evc-i kerāmet degül midür

4 Müşkil-güşā-yı Ŗilm-i şerif Ŗat degül midür
Gencine-i rumüz-ı hākikat degül midür

5 Mesned-nişin-i taht-ı hilāfet degül midür
Sultān-ı bārgāh-ı imāmet degül midür

6 Müslim midür ŖAlı'ye cefā iden eşkiyā
Müómin midür halıfe-i Hāk'dan iden ibā⁵⁹⁶

71b

Faıl-ı MüberkaŖa

İn sāferte fa'llāhu hayrun hāfızun ve hüve erhamu'r-raḥimin⁵⁹⁷

⁵⁹⁵ [189. M 71a-71b, Ş.M.Z.D. 273-275: Z.D. 27-30]

1. güne: güne Ş.M.Z.D. 273; ideyor: idiyor Ş.M.Z.D. 273, Z.D. 27; eylediği: eylediği Ş.M.Z.D. 273, Z.D. 27; tavr-ı: tavr Ş.M.Z.D. 273

6. cefā iden: Ŗadū olan Ş.M.Z.D. 273

⁵⁹⁶ [189. M 71a-71b, Ş.M.Z.D. 273-275: Z.D. 27-30]

1. hās-ı: hās Ş.M.Z.D. 273

2. güşā-yı: güşā mı Ş.M.Z.D. 273

6. cefā iden: Ŗadū olan Ş.M.Z.D. 274

⁵⁹⁷ Yolculuğa çıkarsan Allah koruyanların en hayırlısıdır ve o merhametlilerin en merhametlisidir.

1 Maĥbüb-ı kibriyā [vü] Ĥasan müctebādur ol
Sırr-ı Ĥudā vü mefhar-ı āl-i Őabādur ol

2 Ķurbān olam Ĥüseyn'e şeh-i Kerbelā'dur ol
Nūr-ı çeşm-i pādişeh-i *lā-fetā*⁵⁹⁸ ol

3 Zeyne'l-Őabā ki Ĥaĥ yolına reh-nümādur ol
Bāĥır İmām-ı CaŐfer-i kân-ı vefādur ol

4 Mūsā-yı Kāżım ile ŐAlī Rızā'dur ol
Sırr-ı Taĥi Naĥide Őayān rū-nümādur ol

5 Ĥaĥķā ki ŐAskerī kerem-i kibriyādur ol
Āl-i Resūl-i Mehdī-i šāhib-livādur ol

6 Müslim midü[r] ŐAlī'ye cefā iden eşķiyā
Müömin midü[r] ĥalīfe-i Ĥaĥ'dan iden ibā⁵⁹⁹

1 Bir gün gelür o nūr-ı velāyet žuhūr iden
Āfāķa şems-i Őadlī ile baĥş-ı nūr iden

2 Lutfuyla ehl-i māteme beżl-i sürür iden
Sufyāniyānī tuŐme-i şemşir-i rüz iden

3 ŐAyn-ı Őadūyı ĥançer-i ĥahr ile kūr iden
RefŐ-i fesād ü fitne idüp defŐ-i şūr iden

⁵⁹⁸ *lā-fetā*: "Ali gibi kahraman kimse, onun kılıcı gibi kılıç yoktur." (Yılmaz, 1992, 100)

⁵⁹⁹ [189. M 71a-71b, Ş.M.Z.D. 273-275: Z.D. 27-30]

1. kibriyā: kibriyā (vü) Ş.M.Z.D. 274: kibriyā-yı Z.D. 28

2. çeşm: dü çeşm Ş.M.Z.D. 274, Z.D. 28

3. İmām-ı: imām Ş.M.Z.D. 274; CaŐfer-i: CaŐfer [ki] Z.D. 28

4. ŐAlī Rızā: ÖAliyyü'l-Rızā Ş.M.Z.D. 274: ŐAliyyen Rızā Z.D. 28; Taĥi Naĥide Őayān: Takiy Nakiyde Őıyān Z.D. 28

6. cefā iden: Őadū olan Ş.M.Z.D. 274

4 Elbet gelen bu dehr-i deniden Óubür iden
Bir cısr-i köhnedür ki kamu kes mürür iden

ve lehu

5 ÓUşşāk-ı hānedān-ı eleme bî-ĥuzūr iden
Dilden ĥayāl-i zînet-i dünyâyı dūr iden

6 Müslim midür ÓAlî'ye cefā iden eşkiyā
Müómin midür ĥalîfe-i Ĥaķ'dan iden ibā⁶⁰⁰

1 Māh-ı muĥarrem oldu niçe cān nişār ola
N'ider Żekāyî derd ile bî-iĥtiyār ola

2 Gülzār iken sezā mı şehidāna zār ola⁶⁰¹
Ĥāk-i Necef bu dem dem ile lāle-zār ola

3 Yā Rab ne bād-ı fitneden rūzgār ola
Güller fütāde-i yem-i ĥūn u ġubār ola

4 Bir āh idem ki çarĥ-ı felek tār u mār ola
Devri dönüp niżāmı daĥı bî-ķarār ola

5 Lāyık mı ehl-i beyt-i Nebî rahne-dār ola
LaÓnet-revān-ı Yezîd'e vü Şimr hezār ola

⁶⁰⁰ [189. M 71a-71b, Ş.M.Z.D. 273-275: Z.D. 27-30]

1. iden: ider Ş.M.Z.D. 274, Z.D. 29, Āfākā: Āfāk-ı Ş.M.Z.D. 274; iden: ider Ş.M.Z.D. 274, Z.D. 29

2. iden: ider Ş.M.Z.D. 274, Z.D. 29; Süfyanîyānî: Süfyanîyān Z.D. 29; rüz: zür Ş.M.Z.D. 274, Z.D. 29; iden: ider Ş.M.Z.D. 274, Z.D. 29

3. kūr: kör Z.D. 29; iden: ider Ş.M.Z.D. 274, Z.D. 29; iden: ider Ş.M.Z.D. 274, Z.D. 29

4. iden: ider Ş.M.Z.D. 274, Z.D. 29; iden: ider Ş.M.Z.D. 274, Z.D. 29

5. hānedān-ı: hānedān Ş.M.Z.D. 274, Z.D. 29; iden: ider Ş.M.Z.D. 274, Z.D. 29; iden: ider Ş.M.Z.D. 274, Z.D. 29

6. cefā iden: Óadū olan Ş.M.Z.D. 274

⁶⁰¹ Bu mısradaki “sezā mı şehidāna” ifadesinin hemen altına aynı hizada olacak şekilde “revā mı seĥa” yazılmıştır.

6 Müslim midür ÓAlı'ye cefā iden eşkiyā
Müómin midür halıfe-i Hāk'dan iden ibā⁶⁰²

Temmet

[190. M 71b-72a-72b, Ş.M.Z.D. 270-272: Z.D. 35-37]⁶⁰³

[MefāÓilün/mefāÓilün/mefāÓilün/mefāÓilün]

1 Bu dār-ı miñneti žan itme cāy-ıistirāhtdür
Cihān içre saÓādet Óākıl iseñ terk-i rāhtdür

2 Deni dünyānuñ āhir mülki fāñi hükmi zāóildür
Sürürü gam şafası bāÓiś-i renc [ü] meşakķatdür

72a

ve lehu

3 Kóamaz bağ-ı fenāda Óākıbet bir serv-i āzāde
Bu köhne rüzgār-ı bî-vefā pür-zür u şiddetdür

4 Perişān itdi bārān-ı muşıbet yağdırup kevne
Ne dehr-i fitne-perverdür ne çarñ-ı bî-mürüvvetdür

5 Kıyāmet kópdı dünyāda muhālif devr idüp gerdün
Diger-gün oldı ahvāl-i halāóıķ gör ne hāletdür

6 ÓAceb mi hāki hūñın olsa deşt-i Kerbelā'nuñ hep
Döşenmiş pister-i sürh ile meydān-ı şehādetdür

⁶⁰² [189. M 71a-71b, Ş.M.Z.D. 273-275: Z.D. 27-30]

2. şehidāna: şehidān-ı Ş.M.Z.D. 275, Z.D. 30

3. fitneden: fitne deni Ş.M.Z.D. 275, Z.D. 30

4. niżāmı: niżām Z.D. 30

5. revān-ı: revān Z.D. 30; Yezid'e vü Şimr: Şimr ü Yezid'e Ş.M.Z.D. 275, Z.D. 30

6. cefā iden: Óadū olan Ş.M.Z.D. 275

⁶⁰³ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde "merşiye-i hāzret-i imām Óaleyhimi's-selām" ve Z.D.'de ise "merşiye-i hāzret-i imāmān" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 270, Z.D. 35

7 Görinen ser-te-ser encüm degüldür şine-i eflāk
Hüseyn'ün mātemiyle dāğ dāğ-ı derd ü miḥnetdür

8 Ecel cāmuñ şusuz nūş itdüğünden ol dem ol mażlūm
Firāķuñ tā-be-maḥşer dökdüğü eşk-i nedāmetdür

9 Felek lerzān olur ehl-i dilūñ āh u figānından
Siyeh-pūş oldu ĵmān ehl[i] yā Rab ne muşĵbetdür

10 Belā şāhrāsına düşdi Resūl'ün *ķurretü'l-Ŗaynı*⁶⁰⁴
Kamu Ŗāķillerüñ bu dem yeri vādĵ-i ḥayretdür

11 Hicābından kızardı vechi gerdünuñ ḥacāletle
Semāda nev-be-nev peydā olan ḥumret o ḥumretdür

12 N'ola tāc-ı ḥilāfetle imām-ı evliyā olsa
O şāhen-şeh ki cedd-i pāki sultān-ı risāletdür

ve lehu

13 Sezādur şānına el-ḥaķ emĵrū'l-müŖminĵin olmaķ
Anuñ kim nesl-i pāk-i ḥazret-i şāh-ı velāyetdür

14 Denilse zātına nūr-ı Ḥudā lāyıķdur ol māhuñ
Nihāl-i ķāmeti serv-i gülistān-ı nübüvvetdür

15 Każā kim ḥānedān-ı Muştafā'yı rahnedār itdi
Bozuldı heyŖet-i mecmūŖa-i Ŗālem ne ḥikmetdür

16 Giriftār oldılar żulmüyle ḥayfā cevri aŖdā
Şular kim āsitān-ı dergehi dār-ı selāmetdür

⁶⁰⁴ *ķurretü'l-Ŗaynı*: “O, senin ve benim göz aydınlığımız,” (28 Kasas 9)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Kasas-suresi/3259/7-9-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

- 17 Degül ebr u sehâb ol âl ü evlâduñ firâkıñla
Semevâta çekildi dūd-ı âh-ı ehl-i ğurbetdür
- 18 Şehidân kanı daŖvâsın nice faşl ide kâğıler
Bu özge müddeŖâ vâbeste-i rüz-ı kıyâmetdür
- 19 Resül-i Kibriyâ sultân-ı kevneyne hilâfetle
ŖAliyyü'l-Murtażâ gencine-i nūr-ı haķıķatdür
- 20 Hüseyñ ile Hâsan nūr-ı cemâl-i hażret-i Hâķ'dur
Biri şems-i hidâyetdür biri mâh-ı saŖâdetdür
- 21 İmâm-ı evliyâ Zeyne'l-Ŗabâ sırr-ı Hudâ'dur ol
Şeref-baħş-ı imâmet matlaŖ-ı nūr-ı kerâmetdür
- 22 Muħammed Bâķır oldur pâdişâh-ı Ŗâlem-i maŖñı
Riyâz-ı hânedânı menbaŖ-ı feyz-i siyâdetdür
- 23 İmâmü'l-Ŗârifñ el-hâķ cenâb-ı CaŖfer-i Şâdık
Türâb-ı âsitânı secde-gâh-ı ehl-i vuşlatdur

72b

Faşl-ı Karcığâr

İşbir tecidü'r-raħmete ve's-surûra ve'l-keramete⁶⁰⁵

ve lehu

- 24 Kerem-kânı velâyet mażharı Mūsâ-yı Kâżım'dur
Dil-i âĖâhı mirŖât-ı cemâl-i pâk-i hażretdür
- 25 ŖAlî Mūsâ'r-Rızâ'nuñ yolına cânım fedâ olsun
Melâz ü melceŖim Ŗâlemde ol kân-ı mürüvvetdür

⁶⁰⁵ Sabret ki merhamet, sevinç ve saygınlık bulasın.

26 Taqî'dür âl-i peygamber Naqî'dür vâriş-i Hâydar
Hudâ'nuñ sırrına mażhar meh-i evc-i hüviyyetdür

27 İmâm-ı ÓAskerî kevn ü mekânuñ pâdişâhıdur
Anuñ zât-ı şerîfi mesned-ârâ-yı imâmetdür

28 Hilâfet Mehdî-i âl-i Resûl'üñdür itâÓat kııl
Žuhûrı ol velînüñ kâóinâta Óayn-ı rahmetdür

29 Óalât olsun Hudâ'dan ehl-i beyt-i Muştafâ üzre
CemîÓân hânedân-ı devlet-i kân-ı şefâÓatdür

30 MaÓâşî eyleyüp dergâh-ı fahr-ı Óâleme düşdüm
Şıgındum şol der-i ihsâna kim dâr-ı Óinâyetdür

31 Ümid-i Óafv idüp bâb-ı recâya geldi bir miskîn
Ne deñlü cürm ile şâyeste-i zecr ü Óuķûbetdür

32 Libâs-ı faķr ile künc-i fenâda fâriģü'l-bâl ol
Žekâyî bende-i âl-i Óabâyız biz ne devletdür⁶⁰⁶

Temmet

⁶⁰⁶ [190. M 71b-72a-72b, Ş.M.Z.D. 270-272: Z.D. 35-37]

4. çarh-ı: çarh Ş.M.Z.D. 271

5. dünyâda: dünyâya Ş.M.Z.D. 271

8. Firâķuñ: Firât'ın Z.D. 35

12. şâhen-şeh: şehenşeh Z.D. 36

15. Muştafâ'yı: Muştafâ'ya Ş.M.Z.D. 271; heyóet-i: heyóete Ş.M.Z.D. 271

16. žulmüyle: žulmetle Ş.M.Z.D. 271; aÓdâ: aÓdâya Ş.M.Z.D. 271, Z.D. 36

17. ebr u: ebr-i Ş.M.Z.D. 271; firâķınla: firâķıyla Ş.M.Z.D. 271, Z.D. 36; dūd: derd Ş.M.Z.D. 271

18. müddeÓâ: maddaÓ-ı Ş.M.Z.D. 271

19. ÓAliyyü'l-Murtażâ: ÓAlî el-Murtezâ Z.D. 36

21. Zeyne'l-Óabâ: Zeyne'l-Óibâd Z.D. 36

22. maÓnî: maÓnâ Ş.M.Z.D. 272, Z.D. 36; hânedânı: hânedân u Z.D. 36

26. Taqî'dür: Taķiydir Z.D. 37; Naqî'dür: Naķiydir Z.D. 37

31. zecr ü: zecr-i Ş.M.Z.D. 272

32. künc: genc Z.D. 37

[191. M 72b-73a, Ş.M.Z.D. 268-270: Z.D. 38-40] ⁶⁰⁷

[Fa'ôilâtün/fa'ôilâtün/fa'ôilâtün/fa'ôilün]

1 Bî-vücûd ol ey gönül ehl-i fenâya hem-dem ol
Bezm-i hâs-ı şohbet-i erbâb-ı Ŗışka mahrem ol

ve lehu

2 Geç bu fânide kamu âlâyiş ü lezzâtdan
Terk-i sûret eyle ma'ônî Ŗâleminde âdem ol

3 Ârzü-yı mâ-sivâ kayduñ gönülden kat'Ŗ idüp
Hırka-i fakr u fenâda fâriğ-i dü-Ŗâlem ol

4 Hâk olunsun var ise şineñde âşâr-ı sürür
Gel muharremdür bu günde şine-çâk ol pür-gam ol

5 Mâh-ı nev şanma felek kıldı küşâde bir Ŗâlem
Sen de derd-i âl ü evlâd ile ehl-i mâtem ol

6 Dâğ dâğ oldı Hüseyn'ün mâtemiyle şinelere
Çâk çâk oldı dil-i Ŗuşşâk çün âyinelere⁶⁰⁸

1 Ey sipihr-i bî-vefâ cevri firâvân eyledün
Kerbelâ hâkinde žulm ile niçe kan eyledün

2 Kurretü'l-Ŗayn⁶⁰⁹-ı Resûl'[ü] teşne-leb kılduñ şehid
Ehl-i beyt-i Muşafâ'yı zâr u giryân eyledün

⁶⁰⁷ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde "merşiye-i hâzret-i Hâsaneyn Ŗaleyhimi's-selâm" ve Z.D.'de ise "merşiye-i imâm-ı Hüseyn Radiyallâh Ŗanh" başlığı ile geçmektedir. Ayrıca mecmuada 12 beyiti eksik olarak bulunmaktadır. Ş.M.Z.D. 268, Z.D. 38

⁶⁰⁸ [191. M 72b-73a, Ş.M.Z.D. 268-270: Z.D. 38-40]

2. ma'ônî: ma'ônâ Ş.M.Z.D. 268, Z.D. 38; âdem: hemdem Ş.M.Z.D. 268

4. Hâk: Hâk Z.D. 38

5. Ŗâlem: Ŗâlem Z.D. 38, derd-i âl ü: derd-âlüd-ı Z.D. 38

6. çün: için Ş.M.Z.D. 268

⁶⁰⁹ kurretü'l-Ŗayn: "O, senin ve benim göz aydınlığımız," (28 Kasas 9) (<https://kuran.diyaret.gov.tr/tefsir/Kasas-suresi/3259/7-9-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

3 Eyledüñ nehr-i Fırât'ı anlara Óayn-ı serāb
Sākıyān-ı kevşeri dünyāda Óatşān eyledüñ

4 Eyleyüp pejmurde gülzār-ı kerāmet goncasın
Ħayf kim dest-i melāmetle perişān eyledüñ

5 Nā-murād itdüñ dü-kevnüñ pādişāhuñ ey felek
Sen bu keç-rev devr ile ammā ki Óısyān eyledüñ

6 Dāğ dāğ oldı Ħüseyn'üñ mātemiyle şıneler
Çāk çāk oldı dil-i Óuşşāk çün āyıneler⁶¹⁰

73a

1 Gör o maĥbūb-ı Ħudā'ya neyledi bu rūzgār
Ser-güzeştüñ söylesem her dem olurduñ zār zār

2 Nūr-ı Óayn-ı Óālemi žālim қatıl-i cevri idüp
Ehl-i imānuñ derūnuñ eyledi iĥrāk-ı nār

3 Çekdi evlād-ı Resūlu'llāh'a seyf ehl-i đalāl
Eylediler Óākıbet küfr ü nifākı āşikār

4 Girdiler žulm eyleyüp āl-i Resūl'üñ қanına
LaÓnet olsun cānına қavm-i Yezid'üñ śad-hezār

5 Āteş-i ģamdur gönül mülkin perişān eyledüñ
Қalb-i mecrūĥ-ı Żekāyi nār-ı ģayretle yanar

6 Dāğ dāğ oldı Ħüseyn'üñ mātemiyle şıneler
Çāk çāk oldı dil-i Óuşşāk çün āyıneler⁶¹¹

⁶¹⁰ [191. M 72b-73a, Ş.M.Z.D. 268-270: Z.D. 38-40]

2. Muşţafā'yı: Muşţafā'ya Ş.M.Z.D. 269

5. keç-rev: gec-rev Z.D. 39; devr: dūr Ş.M.Z.D. 269

6. çün: içün Ş.M.Z.D. 269

⁶¹¹ [191. M 72b-73a, Ş.M.Z.D. 268-270: Z.D. 38-40]

1. o maĥbūb: maĥbūb Ş.M.Z.D. 270

3. đalāl: žalāl Ş.M.Z.D. 270; küfr: žulm Z.D. 40

[192. M 73a-73b, Ş.M.Z.D. 265-268: Z.D. 41-44]⁶¹²

[Mefā'Ölün/mefā'Ölün/mefā'Ölün/mefā'Ölün]

1 Dü-çeşm hāk-i pāy-ı Muştafā'dan rūšenā oldu
Göñül esrār-ı mā-zāğa 'l-başar⁶¹³dan āşinā oldu

2 Muḥammed rūḥ-ı ā'Özamdur Öavālüm kā'Öim anuñla
Eger eflāk eger emlāk eger Öarş-ı Hudā oldu

3 O zāt-ı Ḥaḳḳ'a mażhardur sıfāt ile žuhūr itdi
Anuñcün zātı mir'Öāt-ı Cenāb-ı Kibriyā oldu

ve lehu

4 Serīr-i lī-ma'Öallāh'a⁶¹⁴ geçüp tāk-ı nübüvvetle
Risālet kişverinde şāh-ı cümle enbiyā oldu

5 Žuhūriyla cihāna rahmet-i Ḥaḳ'dur Resūlu'llāh
Ḥaḳīkatde vücūdı maḥz-ı nūr-ı ıstıfā oldu

6 O bir nūr-ı hüviyyetdür ki toğdı burc-ı vahdetden
Hidāyet eyledi halk-ı cihānı reh-nümā oldu

7 Bu nūr-ı sırr-ı Ḥaḳ'dan āl ü aşhāb iktibās itdi
Velīkin vāriş-i ekmel ÖAliyyü'l-Murtażā oldu

8 ÖAlī nūr-ı velāyetdür ÖAlī şems-i ḥaḳīkatdür
Şeh-i taht-ı hilāfetdür imām-ı evliyā oldu

4. žulm: cevr Z.D. 40

5. eyledüñ: eyledi Ş.M.Z.D. 270

6. çün: için Ş.M.Z.D. 270

⁶¹² Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde "merşiye-i ḥazret-i imām Ḥasan ü ḥazret-i imām Ḥüseyn Öaleyhimi's-selām" ve Z.D.'de ise "velehu imānān Raḍyallāhu Öanhum" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 265, Z.D. 41

⁶¹³ mā-zāğa 'l-başar: "Göz ne kaydı ne de hedefinden şaştı." (53 Necm 17) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Necm-suresi/4789/5-18-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶¹⁴ lī-ma'Öallāh: "Benim Allah ile öyle anlarım olur ki ne bir mukarreb melek ne de gönderilmiş bir nebi öyle bir yakınlığı elde edebilir." (Hadis-i şerif) (Yılmaz, 1992, 115)

9 ÓAlı kân-ı metâlibdür melâz-ı cümle tâlibdür
O leyşu'llâh-ı gâlibdür ki şanı *lâ-fetâ*⁶¹⁵ oldu

10 Hüseyn ile Hâsan evc-i hilâfet mâhıdur el-hâk
Cenâb-ı şâh-ı kevneyne bular âl-i Óabâ oldu

11 Cihânuñ şâhı bunlardur hilâfet mâhı bunlar
Kulüb-ı ehl-i imâna bular nûr u ziyâ oldu

12 Biri nûş eyledi cevır ü sitemle zehr-i aÓdâyı
Birisi dest-i žâlimden şehid-i Kerbelâ oldu

13 O žâlimler ki ehl-i beyte bunca žulm ü cevır itdi
İki Óâlemde şeksiz laÓnet-i Hâkķ'a sezâ oldu

14 Muhibbân encümen eyler fedâ-yı cân ü ten eyler
Yerin beytü'l-hüzün eyler zamân-ı ibtilâ oldu

73b

Faál-ı Gerdâniyye

İsteceze'llâhu TeÓâlâ min emrin teveccehte bi's-salâhi⁶¹⁶

ve lehu

15 Niçün çarh-ı deni-perver yıkılmaz yine devr eyler
Bu gün evlâd-ı peygamber giriftâr-ı belâ oldu

16 Bu gün Óaşıķ figân eyler bu yolda terk-i cân eyler
Fedâ-yı hânedân eyler şehidâna salâ oldu

17 Yüzüñ sür hâk-i pây-ı âl ü evlâda saÓâdet bul
Bularuñ bende-i dergâhı sultân-ı beķâ oldu

⁶¹⁵ *lâ-fetâ*: "Ali gibi kahraman kimse, onun kılıcı gibi kılıç yoktur." (Yılmaz, 1992, 100)

⁶¹⁶ Allahu Teala bir işi kısa tutmak istediğinde kurtuluş yoluna ulaşırsın.

18 Mürüvvet kânı Zeyne'l-ÔĀbidîn ol mażhar-ı rahmân
İmâm-ı evliyâdur muḳtedâ-yı asfîyâ oldu

19 Resûl'ün sırrına vâriş Muhammed Bâkır olmuşdur
Hilâfetle iki Ôâlemde şânı muntelhâ oldu

20 İmāmum CaÔfer-i Şâdık gönül dîdârına Ôâşık
Melâz ü melceôim oldur ki dîne muḳtedâ oldu

21 Biri Mûsâ-yı Kâzım'dur Ĥabîb-i Ĥayy-ı dâôimdür
Ledün Ôîlmine Ôâlimdür aña Ĥaḳ'dan Ôatâ oldu

22 Yüzi mirôât-ı vech-i Ĥaḳ vücûdı nûr-ı Ĥaḳ mutlaḳ
Dü-kevne pâdişâh ancak ÔAlî MûsâÔr-Rızâ oldu

23 Taḳî nûr-ı ilâhîdür Naḳî dînüñ penâhîdur
Cenâb-ı Ĥaḳ güvâhîdür şebât-ı müddeÔâ oldu

24 Ĥasan'dur adı ol mâhuñ İmâm-ı ÔAskerî şâhuñ
Tecellî-gâhı Allâh'ın o zât-ı müctebâ oldu

25 Velâyetle hilâfetle žuhûrı Ôayn-ı rahmetdür
İmâm-ı Ĥaḳ Muhammed Mehdî-i šâhib-livâ oldu

ve lehu

26 Gelür bir gün žuhûr eyler cihâna baḣş-ı nûr eyler
Gürûh-ı Ĥâricîler rahmet-i Ĥaḳ'dan cüdâ oldu

27 Gel imdi diñle esrârı saña keşf ideyüm bârî
Murâd-ı Ĥâzret-i Bârî Cenâb-ı Muştafâ oldu

28 Tecellî eyledüñ bi'z-zât aña nûr-ı cemâliyle
Şîfât efÔâl ü esmâ cümleten cîlve-nümâ oldu

29 Bu sırıruñ vārişi Ħaydar kamu evlād aña mażhar
Denildi sāķı-i kevşer için ehl-i liķā oldı

30 Ħadiş-i men *Ŗaref*⁶¹⁷ dūr bu ki mevrūs-ı halefdūr bu
Ħitāb-ı lā *teħaf*dūr⁶¹⁸ bu rumūz-ı enbiyā oldı

31 Özüñ bil terk-i āgyār it seni senden ħaberdār it
Dilüñ miróāt-ı dıđār it maħall-i incilā oldı

32 Śalāt ile selām olsun Resül’e āl ü evlāda
Żekāyi-i faķire ħānedānı mültecā oldı⁶¹⁹

Temmet

⁶¹⁷ **Men Ŗarefe** nefsehu: Kendini bilen kuşkusuz Rabb’ini de bilir. (Hadis-i şerif) (Yılmaz, 2013, 492.)

⁶¹⁸ lā teħaf: “Tut onu ve **korkma.**” (20 Tâhâ 21)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/T%C3%A2h%C3%A2-suresi/2357/9-24-ayet-tefsiri>
(13.12.2021)

⁶¹⁹ [192. M 73a-73b, Ş.M.Z.D. 265-268: Z.D. 41-44]

1. çeşm: çeşmim Ş.M.Z.D. 265, Z.D. 41

5. Żuhūriyla: Żuhūr ile Z.D. 41

6. ħalk: ħulķ Ş.M.Z.D. 266; cihānı: cihāna Ş.M.Z.D. 266, Z.D. 41

7. Velākin: Velākin Ş.M.Z.D. 266; ekmel: ekmāl Ş.M.Z.D. 266; ŖAliyyü’l-Murtażā: ŖAlī el-Murteżā Z.D. 41

8. velāyetdūr: veliyetdūr Ş.M.Z.D. 266

9. leyşu’llāh: seyfu’llāh Ş.M.Z.D. 266

11. bunlar: bunlardur Ş.M.Z.D. 266: bunlardı Z.D. 42; bular: bunlar Z.D. 42

13. cevri: cevri Z.D. 42

14. ħüzün: ħazan Z.D. 42

18. evliyādur: evliyā vū Ş.M.Z.D. 267, Z.D. 42

20. İmāmum: İmām-ı Ş.M.Z.D. 267

23. Taķi: Taķiy Z.D. 43; Naķi: Naķiy Z.D. 43

24. Tecellī-gāhı: Tecellī-gāh-ı Z.D. 43

25. Velāyetle: Vilāyetle Ş.M.Z.D. 267; rahmetdūr: Rahmāndır Z.D. 43

28. eyledün: eyledi Ş.M.Z.D. 267, Z.D. 44; Śifāt: Śifāt u Z.D. 44; cümleten: cümle-i Z.D. 44

29. liķā: beķā Ş.M.Z.D. 268

30. mevrūs: müriş Z.D. 44; teħafdur: tuħfedūr Ş.M.Z.D. 268

32 Śalāt ile: Śalavātla Ş.M.Z.D. 268

[193. M 73b-74a-74b, Ş.M.Z.D. 263-265: Z.D. 45-47]⁶²⁰

[Mefā'Ölün/mefā'Ölün/mefā'Ölün/mefā'Ölün]

1 Bu gün şol mest-i hâyranum şu'Öürum qalmadı aslā
Görünmez dide-i giryānuma dünyā vü mā-fı-hā

2 Şafā-yı hâtırum yoqdur beni söyletme ey zāhid
Yaqar bir āh-ı sūzānum cihān mülkini ser-tā-pā

3 Cefākār olduğıñ bildüm sipihr-i bî-amānuñ ben
Ne hîkmetdür ider her ehl-i dilde Öādetüñ icrā

4 Bozulsun intiżām-ı devri çarhuñ bî-devām olsun
Esāsı lerze-nāk olsun yıqılsun künbed-i mîñā

74a

ve lehu

5 Felek Öizz eyledüñ āteş bırağduñ qalb-i Öuşşāka
Gürüh-ı hānedāna nā-sezā devr eyledüñ hâyfā

6 Aqıt seyl-i sirişküñ dem-be-dem mäh-ı muharremdür
Dilā çāk-ı girişbān eyle kim eyyām-ı mātemdür⁶²¹

1 Bu gün erbāb-ı Öişşküñ nāle vü zārı zamānıdur
Degüldür mäh-ı nev çarhuñ o tığ-i bî-amānıdur

2 Şehādet cāmını nüş itdi evlād-ı Resūlu'llāh
Beķāsı yoq bu dünyā-yı denîñüñ gerçi fāñıdür

3 Perişān oldu Öālem bunda hîkmet n'idügin bilmem
İrişdi ehl-i beyte bir qazā-yı nā-gehāñıdür

⁶²⁰ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde "merşiye-i hâzret-i imāmeyn Öaleyhi's-selām" ve Z.D.'de ise "mersiye" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 263, Z.D. 45

⁶²¹ [193. M 73b-74a-74b, Ş.M.Z.D. 263-265: Z.D. 45-47]

2. Yaqar: Yıkar Ş.M.Z.D. 263

5. Öizz: Öözü Ş.M.Z.D. 264: ğadr Z.D. 45

4 Ezelden ketb olunmuş levh-i taqđır-i efāzılda
Çekerler cevri-i aŖdāyı belā-yı āsumānıdır

5 Fedā olsun yolında cān u başum āl ü evlāduñ
Maḥabbet anlara ehl-i derūnuñ hırz-ı cānıdur

6 Žiyā-yı çeşm-i cānum ḥāk-i pāy-ı Muṣṭafā’dandur
Bu nūr-ı Ḥāk baña vech-i ŖAliyyü’l-Murtażā’dandur⁶²²

1 Resül’üñ *ķurretü’l-Ŗayn*⁶²³ Ḥabīb-i Ḥazret-i Bārī
Ḥasan’dur cismümün cānı cihānı tutdı envārı

2 Ḥüseyn-i Kerbelā cānum benüm hem dñnüm ĩmānum
Göñül tahtında sultānum anuñçün iderüm zārı

ve lehu

3 Bular nūr-ı velāyetdür gül-i bāğ-ı risāletdür
Giriftār-ı şehādetdür gel imdi gör bu esrārı

4 Biri māh-ı saŖādetdür biri şems-i hidāyetdür
Žuhūr iden ḥākıķatdür bulardan itme inkārı

5 Ėumüm-ı dehre lāyık mı giriftār oldılar bunlar
Ola ķavm-i Yezīd’e laŖnet-i Ḥākķ’uñ sezāvārı

6 Yanar dāŖim bu Ėam ehl-i dilün göñlünde āteşdür
Gürüh-ı Ḥāricīler’le işimiz hep küşāyişdür⁶²⁴

⁶²² [193. M 73b-74a-74b, Ş.M.Z.D. 263-265: Z.D. 45-47]

3. n’idüğin bilmem: niddüğün bildüm Ş.M.Z.D. 264

4. cevri-i: cevri ü Z.D. 46

6. ŖAliyyü’l-Murtażā’dandur: ŖAlī el-Murtezādandır Z.D. 46

⁶²³ *ķurretü’l-Ŗayn*: “O, senin ve benim göz aydınlığımız,” (28 Kasas 9)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Kasas-suresi/3259/7-9-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶²⁴ [193. M 73b-74a-74b, Ş.M.Z.D. 263-265: Z.D. 45-47]

2. dñnüm: dñn ü Ş.M.Z.D. 264

5. Yezīd’e: Yezīd’i Ş.M.Z.D. 264: Yezīdī Z.D. 46

1 Velāyet maẓhar-ı Őālemde Zeyne'l-ŐĀbidin oldu
ŐĪnāyet maŐdeni Őuŝŝāka ol sultān-ı dĭn oldu

2 Muĥammed Bākır ol ŝāhum gőnőul burcındaki māhum
Anuñcőn naŐra-ı āhum ıkup Öarşa arĭn oldu

3 Īmām-ı CaŐfer-i Őādık ĩlāfet ŝānına lāyık
O ŝāhuñ mezhebi Őāŝık baña ĥabl-i metĭn oldu

4 Dil-i Mūsā-yı Kāzım'da tecellĭ ıldı nūr-ı zāt
O zātuñ pertev-i ĥüsni baña nūr-ı mőbĭn oldu

5 Rızā ŝāh-ı cihānum āsitānı ıble-gāhumdur
Ĥarem-gāh-ı viŝāli beyt-i Rabbü'l-Őālemĭn oldu

6 Dö-Őālemde Őĭnāyet ĥānedān-ı Muŝtafā'dandur
Mőrővvet ehli bunlardur kerem āl-i Őabādandur⁶²⁵

74b

Faŝl-ı Őūrĭ

ĪsraŐ fĭ seyrike tecidu's-surūra⁶²⁶

ve lehu

1 Īmām-ı evliyā el-ĥāk Taı ol ŝāh-ı ekremdür
Eñ ednā bende-i der-gāhı bir sultān-ı Őālemdür

2 Naĭnőñ ĥāk-i pāyıdur benüm derdime dermānum
Tūrāb-ı āsitānı ŝőbhesiz iksĭr-i āŐzamdur

6. Ĥāricĭler'le: Ĥāricĭlere Ő.M.Z.D. 264; kőŝāyiŝdür: keç-ā-keç Ő.M.Z.D. 264, Z.D. 46

⁶²⁵ [193. M 73b-74a-74b, Ő.M.Z.D. 263-265: Z.D. 45-47]

3. Īmām-ı: Īmāmım Ő.M.Z.D. 265, Z.D. 47; ĥabl: hayl Ő.M.Z.D. 265

⁶²⁶ Yaŝantında hızlı ol ki mutluluk bulasın.

3 Cenāb-ı ŖAsker[i] maĥbūb-ı Ėaĥ'dur ol ĥamer-talŖat
Yūzi nūri ziyā-baĥş-ı dūr ü pūr-hem ü ĥamdur

4 İmām-ı Ėaĥ Muĥammed Meĥdj-i šāĥib-zamān oldı
Tecellī-gāh-ı ŖıŖķı ol Ŗehūñ firdevs-i Ŗınemdūr

5 Selām olsun cemīŖan ĥānedān-ı Ŗāh-ı kevneyne
Bu bābuñ bende-gānı bār-gāh-ı Ėaĥ'da mūkerremdūr

6 Żekāyī ehl-i beyte cānını ĥurbān idüp geldi
Der-i Ŗāh-ı velāyetde fedā-yı cān idüp geldi⁶²⁷

Temmet

[194. M 74b-75a, Ŗ.M.Z.D. 261-263: Z.D. 31-34]⁶²⁸

[MefŖölü/faŖölātü/mefāŖlū/faŖölün]

1 Ey mecmaŖ-ı meĥāsin-i aŖĥāb-ı bā-Ŗafā
Vey menbaŖ-ı meķārim-i erbāb-ı ıŖtıfā

2 Sensin cihānda vāriŖ-i [Ŗırr-ı] Muĥammedj
Żātuñda mūnderic heme esrār-ı MuŖafā

3 Ehl-i niyāza n'ola ĥapuñ ĥıble-gāh ise
Vechūñde żāhir oldı senūñ nūr-ı Kibriyā

4 Ŗırruñ Ŗirāyet eyledi kevn ü meķāna hep
Feyzüñden iktisāb-ı vücūd itdi mā-sivā

⁶²⁷ [193. M 73b-74a-74b, Ŗ.M.Z.D. 263-265: Z.D. 45-47]

1. Taķı: Taķiy Z.D. 47

2. Naķinūñ: Naķiyñ Z.D. 47

3. dūr ü: derūn-ı Ŗ.M.Z.D. 265, Z.D. 47

4. Meĥdj-i šāĥib-zamān: Meĥdj šāĥib-i zamān Ŗ.M.Z.D. 265

5. bār-gāh: bār-geh Z.D. 47; mūkerremdūr: mūkremdūr Ŗ.M.Z.D. 265

⁶²⁸ Bu Ŗiir Ŗ.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde "naŖt-ı ŖAlj kerremallahu veche rağiyallahu taŖala anhu" ve Z.D.'de ise "naŖt-ı ŖAlj el-Murtezā kerremallāhu vecheh" başlıķı ile geçmektedir. Ŗ.M.Z.D. 261, Z.D. 31

5 Ey ma'Öden-i Öināyet ü cūd u kerem ÖAlī
Vey kişver-i şecā'Öate sultān-ı *lā-fetā*⁶²⁹

6 Nūr-ı velāyetüñ ile ğumūm seyenceli⁶³⁰
Edrik nidā'Öe Öabdike yā Murtażā ÖAlī⁶³¹

1 Kılduñ küşāde đarbuñ ile bāb-ı Hayber'i
İtdüñ şikeste tığuñ ile Hāriciler'i

2 A'Ödā-yı dīni hāk ile yeksān idüp tamām
Kahr itd[i] seyf-i kudret ile đarb-ı Hāyderi

3 Pejmürde kıldı pençe-i Hayber-ġüşā ile
Cem'Öiyyet-i Öadūyı Hudā'nuñ ġazanferi

4 Ol pādişeh ki şems ü kamer oldu rüz u şeb
Dergāh-ı Öarş-pāyesinüñ iki çākeri

5 Cān dīdesine hāk-i rehīn-i tütüyā kılan
Her zerresinde gördi Öayān mihr-i enveri

6 Nūr-ı velāyetüñle ğumūm seyenceli
Edrik nidā'Öe Öabdike yā Murtażā ÖAlī⁶³²

⁶²⁹ *lā-fetā*: “Ali gibi kahraman kimse, onun kılıcı gibi kılıç yoktur.” (Yılmaz, 1992, 100)

⁶³⁰ [194. M 74b-75a, Ş.M.Z.D. 261-263; Z.D. 31-34]

1. mecma'Ö: mecmū'Ö Z.D. 31

2. vāriş-i: vāriş-i sırr-ı Ş.M.Z.D. 261, Z.D. 31; Zātuñda: Zātuñla Ş.M.Z.D. 261

5. Öināyet ü cūd u: Öināyet-i vücūd Ş.M.Z.D. 261; ÖAlī: Öulā Ş.M.Z.D. 261; şecā'Öate: şecā'Öat-i Ş.M.Z.D. 261

6. Edrik: Üdrik Ş.M.Z.D. 261

⁶³¹ “Yetiş yā Ali!” anlamındadır.

⁶³² [194. M 74b-75a, Ş.M.Z.D. 261-263; Z.D. 31-34]

1. küşāde đarbuñ: küşā-yı đarbeñ Ş.M.Z.D. 261

3. Öadūy: Öadūya Ş.M.Z.D. 262

4. rüz u şeb: rüz şeb Ş.M.Z.D. 262; Öarş-pāyesinüñ: Öarş-ı pāyesiniñ Ş.M.Z.D. 262

6. Edrik: Üdrik Ş.M.Z.D. 262

1 Hâkķā ki šābit oldu o šāhuñ hilāfeti
Āfākı rüşen eyledi nūr-ı velāyeti

2 Şāh-ı velāyet olsa n'ola muķtedā-yı dīn
Ehl-i kemāle gūn gibi žāhir imāmeti

3 Rūz-ı ğazāda dūşmen eger ķahramān ise
Lerzān iderdi şīr-i Hūdā'nuñ mehābeti

4 KātŌ itdi zū'l-fikār ile küfrūñ esāsını
Kahr itdi müşrikini hirās-ı şecāŌati

75a

ve lehu

5 Lutf itse bir gedāya hemān pādişāh olur
Cūş eyleyince baħr-ı muħīṭ-i Ōināyeti

6 Nūr-ı velāyetūñle ğumūm seyenceli
Edrik nidāŌe Ōabdike yā Murtażā ŌAlī⁶³³

1 Ey bāŌiś-i vücūd-ı zemīn ü zamān ŌAlī
Vey mebde-i hāķīķat-i kevn ü mekān ŌAlī

2 Žātuñla āsumān-ı vücūd oldu rüşenā
Ey āfitāb-ı Ōālem ü cān-ı cihān ŌAlī

3 Mihr ile meh ki düldülünūñ naķş-ı naŌlıdur
Ey hāk-i pāyı secde-geh-i ins ü cān ŌAlī

4 Eyler tavāf ravża-ı pākūñ melāŌike
Ey āsitānı ķible-i kerrūbiyān ŌAlī

⁶³³ [194. M 74b-75a, Ş.M.Z.D. 261-263: Z.D. 31-34]

2. olsa n'ola: olsa Ş.M.Z.D. 262

6. Edrik: Ūdrik Ş.M.Z.D. 262

5 Rāh-ı şavāb-ı KaŖbe-i vaşluñda cān fedā
Ey hānedān-ı devleti dārü'l-amān ŖAlı

6 Nūr-ı velāyetüñle ğumūm seyenceli
Edrik nidāŖe Ŗabdike yā Murtaẓā ŖAlı⁶³⁴

1 Yā Rāhımu'l-ŖuŖāt u yā melceŖi'l-ümem
Eyle nigāh-ı lutf ile ben zārı muğtenem

2 Ol nūr-ı Ŗayn-i ehl-i yakın iki şāh için
Cürmüm bāĖıŖla bende-i nā-çiz ü bı-kesem

3 Sürsem Ėubār-ı pāyuña rüy-ı siyāhumı
RefŖ ola tā ki hāne-i dilden Ėubā[r]-ı Ėam

ve lehu

4 Rüz-ı cezāda hāk-i meẓellet-niŖın iken
Bir kāse āb-ı kevşer ile eyle muhterem

5 Şād eyle vaşluñ ile Żekāyı Ėarıbüñi
Cānum yoluñda şevķ ile ķurbān idem o dem

6 Nūr-ı velāyetüñle ğumūm seyenceli
Edrik nidāŖe Ŗabdike yā Murtaẓā ŖAlı⁶³⁵

Temmet

⁶³⁴ [194. M 74b-75a, Ş.M.Z.D. 261-263: Z.D. 31-34]

1. vüçüd-ı: vüçüd Ş.M.Z.D. 262

2. rüşenā: āşınā Z.D. 33; Ŗālem ü cān-ı: Ŗālem-i cān ü Ş.M.Z.D. 262, Z.D. 33

6. Edrik: Ŗdrik Ş.M.Z.D. 263

⁶³⁵ [194. M 74b-75a, Ş.M.Z.D. 261-263: Z.D. 31-34]

1. melceŖi'l-ümem: melcemŖü'l-imem Ş.M.Z.D. 263

4. hāk-i: hāke Z.D. 33

6. Edrik: Ŗdrik Ş.M.Z.D. 263

[195. M 75a-75b, Ş.M.Z.D. 278-280: Z.D. 48-50]⁶³⁶

[Mef'ûlû/fâ'îlâtün/mef'ûlû/fâ'îlâtün]

- 1 Toğdı muhârrem ayı çarh açdı kanlı râyet
Mâtem günüdür Ôâşık lâzım bu günde ğayret
- 2 Ol server-i şehîdân bu günde oldı mażlûm
Şâd olmasun şu dil kim anda ola hamiyyet
- 3 Kıldı o gül'îzârı ol serv-ğadd nigârı
Âhir sipihr-i žâlîm üftâde-i melâlet
- 4 Lâ'net o kavme olsun şâsd itdi hânedâna
Evlâd-ı Muştafâ'ya lâyıķ mîdur ihânet
- 5 Ol şâh-ı Ôâlem-ârâ Ôazm itdi Kerbelâ'ya
Ehl-i belâ saçıldı yâ Rab nedür bu hîkmet
- 6 Şerh ile şîneñi del mâtem güninde Ôâşık
Bu yolda cân nişâr it tâ ola câna râhat
- 7 Ol gün ki çarh-ı žâlîm devr-i muhâlîf itdi
Lâyık idi ki ancaķ ol dem kopa kıyâmet
- 8 Cisminde güller açmış yer yer yatur şehîdân
Şâhrâ-yı Kerbelâ mı yâ gülşen-i şehâdet

75b

Fa'sl-ı Kûçek

Men şabera veşale murâdehu ve żafere bi'l-Ôadli⁶³⁷

⁶³⁶ Bu şiir Ş.M.Z.D.'de "kasideler" bölümünde başlıksız olarak ve Z.D.'de ise "mâtem-i Şâh-ı Hüseyn-i Kerbelâ radıyallâhu Ôanhü" başlığı ile geçmektedir. Ş.M.Z.D. 278, Z.D. 48

⁶³⁷ Sabreden isteğine kavuşur ve adil olarak zafere ulaşır.

ve lehu

9 Sen cān-ı Óālem idüñ hayf itdi bî-vefālar

Cānlar fedā yoluñda ey mażhar-ı velāyet

10 Gülzār-ı Murtaẓā'da nevreste serv [ü] ẓaddüñ

Ceddüñ Ĥabîb-i Ekrem şāhenşeh-i risālet

11 Şîr u Ĥudā ÓAlî'dür nūr-ı Ĥudā ÓAlî'dür

Sırr-ı velā ÓAlî'dür ol maÓden-i kerāmet

12 Żātındadır şecāÓat şānındadır ĥilāfet

Evlād-ı Murtaẓā'ya vācib dūrür itāÓat

13 Sultān-ı lā-fetādur⁶³⁸ maĥbūb-ı Kibriyā'dur

Dāmād-ı Muştafā'dur şāh-ı serîr-i Óizzet

14 Bildüñ mi şehsüvārı ol merd-i zü'l-vaķārı

Çekdikde zü'l-fiķārı ĥasma virir hezîmet

15 Düldül süvār-ı şafdur sākî-i ĥavz-ı kevşer

Nāmiş ÓAlî vü Ĥaydar müşkil-güşā-yı ümmet

16 Anlar ki muķtedādur sıbteyn-i Muştafā'dur

Evlād-ı Murtaẓā'dur ĥaķķındadır ĥilāfet

17 Nesl-i ÓAlî'dür bunlar lāzım ki ola bunlar

Hem ĥāmil-i ĥilāfet hem vāriş-i imāmet

18 Sen ey sipihr-i ġaddār vey żālim-i sitem-kār

Olduñ ĥilāfa devvār żulm eyledüñ be-ġāyet

⁶³⁸ lā-fetā: "Ali gibi kahraman kimse, onun kılıcı gibi kılıç yoktur." (Yılmaz, 1992, 100)

19 Şehzāde-i hümāmı ol nūr-ı Hāk imāmı
Zehr-i cefā içirdüñ virdüñ Óadūya ruhşat

20 N’iddüñ o nūr-ı Óayn[1] şāh-ı cihān Hüseyn’i
Şahrā-yı Kerbelā’da kılduñ ğarık⁶³⁹-i miñnet

ve lehu

21 Sultān odur cihāna hem kevn ü hem mekāna
Hāk-i deridür ancağ sermāye-i saÓadet

22 Ol şeh ki āsitānı mānend-i Óarş-ı aÓlā
Dergāhınuñ türābı mahşül-i bāğ-ı cennet

23 Āh ey Yezîd-i melÓün yıķduñ esās-ı dîni
Olsun saña Hudā’dan her dem hezār laÓnet

24 Veyl ola yiri yā Rab Mervān-ı kıltabānuñ
Çün eyledi o merdūd şerr ü fesāda rağbet

25 Ey Hāricî-i bî-dîñ vey kâfir-i bed-āyın
Dūzah mekānuñ olsun ey Şimr-i bî-diyānet

26 Lāyık mıdur a žālim bir loğma cîfe içün
Kelb-i Óaķūra döndüñ ey Óömr ü bî-mürüvvet

27 KaÓr-ı cehennem olsun İbn-i Ziyād’a mesken
Hiç kılmadı o kâfir āl-i Resül’e hürmet

28 Gör Şîş-i mürde-cānı ol şüm-ı bed-zebānı
Bāķi şanup cihānı kıldı niçe haşāret

⁶³⁹ Bu mısra da “ğarık” kelimesinin altına “esir” yazılmıştır.

29 Geçdi o gün senānuñ cāna sinān-ı cevri

Nā-merd idi ki itdi bu fitneye cesāret

30 Vācib saña taḥarrj bunlardan it teberri

Āl-i Ōabāya itmez müŏmin olan Ōadāvet

31 Dāŏim budur niyāzum Bārj Hudā’dan olsun

Ervāḥ-ı ehl-i beyte her demde biñ taḥiyyet

32 Her kim olur cihānda āl-i Resūl’e bende

Ol merd-i Ḥaḡ Żekāyi bulur hemişe devlet⁶⁴⁰

Temmet

76a

[196. M 76a]⁶⁴¹

[8’li hece ölçüsü]

1 Bu günlerde neşŏelendim

Ey benim serv-i bülendim

Ben seni ġāyet begendim

Ey benim serv-i bülendim⁶⁴²

⁶⁴⁰ [195. M 75a-75b, Ş.M.Z.D. 278-280: Z.D. 48-50]

1. Foğdı: Doğdu Ş.M.Z.D. 278, Z.D. 48

5. saçıldı: seçildi Ş.M.Z.D. 278

6. ile: eyle Z.D. 48; del: dil Z.D. 48; güninde Ōaşıḡ: gününde Z.D. 48

8. yer yer: bir bir Ş.M.Z.D. 278

10. Murtaẓā’da: Murtaẓā’ya Ş.M.Z.D. 278; şāhenşeh: şāhenşāh Z.D. 48

11. Şjr u: Şjr-i Ş.M.Z.D. 278, Z.D. 49; Hüdā: Hudā Ş.M.Z.D. 278; velā: dilā Ş.M.Z.D. 278

15. şāfdur: şāff-der Z.D. 49; Nāmiş: Nāmeş Z.D. 49

17. bunlar: anlar Ş.M.Z.D. 279, Z.D. 49

20. N’iddüñ: N’ittin Ş.M.Z.D. 279: N’itdiñ Z.D. 49

21. kevn ü: kevn Ş.M.Z.D. 279

24. Mervān: Merdān Ş.M.Z.D. 279

26. Ōŏmr ü: ŌAmrū Z.D. 50

27. kāfir: żālim Z.D. 50

28. ḡaşāret: ḡasāret Ş.M.Z.D. 280, Z.D. 50

29. senānuñ: Sinān’ıñ Z.D. 50

⁶⁴¹ Bu şiir Turgut Karacan’ın hazırladığı Sābit Divanı’nda bulunamamıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şaire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

⁶⁴² Nakarat dizesi olan “Ey benim serv-i bülendim” ifadesine birinci, ikinci ve üçüncü dörtlüklerin dördüncü mısralarında “eyzān” kelimesiyle işaret edilmiştir.

2 Buyur meclis müheyyâdır
Saña vârim hep fedâdır
Hırâmın başka edâdır
Ey benim serv-i bülendim

3 Beni zemm itme âgyâre
Şâbit kâdem bu bî-çâre
Merhamet kıl dil-i zâre
Ey benim serv-i bülendim
Temmet

[197. M 76a] ⁶⁴³

Şarkı-yı şabâ

[Mefâ'îlün/mefâ'îlün]

1 Seni âgyâr ile görmek
Hilâf-ı meşrebimdir pek
Baña böyle elem virmek
Hilâf-ı meşrebimdir pek

2 Rakıble ülfeti böyle
İdecekseñ kuzum söyle
Cefâ-yı resmi terk eyle
Hilâf-ı meşrebimdir pek ⁶⁴⁴

3 Görünce kaynadı kanım
O žâlîme benim cânım
Rakıble gezme sultânım
Hilâf-ı meşrebimdir pek
Temmet

⁶⁴³ Bu şiirde mahlas bulunmamaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

⁶⁴⁴ Nakarat dizesi olan “Hilâf-ı meşrebimdir pek” ifadesine ikinci ve üçüncü dörtlülüklerde “eyzân” kelimesiyle işaret edilmiştir.

[198. M 76a, K 303-304]⁶⁴⁵

Şarkı-yı şevk [u] tarab

[MüstefÖilün/müstefÖilün]

1 Ey gül-nihāl-i Őiŝve-zā
Aç göñlüni kesb it şafā
Virdüñ dil [ü] cāna devā
Ey nāz-perver-i dilberā

2 Gör hūsn ü ānuñ el-amān
Mihri-i felekden bir nişān
Kılmaz mı dehri şād-mān
Her şubh-dem talŐat-nümā

3 Bir dilber-i gül-pirehen
Reşk-āver-i serv-i semen
Āh ya nasıl nāzik suhan
Tūtı gibi şirın edā

4 Kılısam n'ola vaşlıñ emel
Kudretle çeşmi mūkahhāl
Mektüm iken sırr-ı ezel
Olmuş nigāhı āşinā

5 Açılmadık bir verd-i āl
Açmış be-gāyet penbe şāl
Āgyāra itmez imtişāl
ŐUşşākına eyler vefā⁶⁴⁶

⁶⁴⁵ Bu şiirde mahlas bulunmamaktadır. Ancak şiir Adlı (II. Mahmut)'ye aittir. K'da "Şarkı-yı Dal" başlığı ile mecmuada olduğu gibi mahlassız olarak; ancak 4 bend olarak geçmektedir. Mecmuadaki 3. bend K'da bulunmamaktadır. K 303-304

⁶⁴⁶ [198. M 76a, K 303-304]

1. Virdüñ: Derdün K 303; perver-i dilberā: pürdür dil-rubā K 303
2. hūsn ü ānuñ: hūsn-i anın K 303; talŐat-nümā: talŐat-i nemā K 304
4. çeşmi mūkahhāl: çeşm-i müktehil K 304; sırr-ı ezel: şerri-i al K 304
5. imtişāl: imtiyāl K 304

Temmet

[199. M 76a, K 61-62]

Şarkı-yı rāst⁶⁴⁷

[MüstefÖilün/müstefÖilün]

1 Ey dilber-i Öālî-neseb

Kimlerle hem-demsin bu şeb

Fikrim budur benim Öaceb

Kimlerle hem-demsin bu şeb

2 Üftādeni zār eyleme

Cevriñle āzār eyleme

Gel söyle inkār eyleme

Kimlerle hem-demsin bu şeb⁶⁴⁸

3 Bunca niyāz itdim saña

Gūş itmedin sen dilberā

Yalvarırım dāóim saña

Kimlerle hem-demsin bu şeb

4 Hicr [ü] firākıñla hemān

Eyler isem āh u fiğān

Üzme beni söyle amān

Kimlerle hem-demsin bu şeb⁶⁴⁹

Temmet

⁶⁴⁷ Bu şiir K'da "Şarkı-yı Hāfiż" başlığı ile Beşim (Enderunlu, Başkullukçu Beşim Bey) adına ve mecmuada olduğu gibi 4 bend olarak geçmektedir. K 61-62

⁶⁴⁸ Nakarat dizesi olan "Kimlerle hem-demsin bu şeb" ifadesine ikinci, üçüncü ve dördüncü dörtlüklerde "eyzān" kelimesiyle işaret edilmiştir.

⁶⁴⁹ [199. M 76a, K 61-62]

1. benim: ey meh K 61

3. itmedin sen: itmiyorsañ K 61; dāóim: bildir K 61

4. isem: Beşim K 62

[200. M 76a]⁶⁵⁰

Şarkı

[Mefā'ölün/mefā'ölün]

1 İştik ey ruh-ı gül-zār
Beni geçmiş saña āgyār
İderdim hālimi izhār
Bu gün dursun merākım var

2 Kemāl-ile gücendimdi
Bilürüm ben sebep kimdi
Hele vaḳti degil şimdi
Bu gün dursun merākım var⁶⁵¹

3 Dimez miydim saña evvel
Ne söylerse yalandır el
Diñle beni yarın sen gel
Bu gün dursun merākım var

4 Düşürdün Şābit'i derde
Şaḳın sırr açma bir yerde
Baña sor vaḳt-i āhirde
Bu gün dursun merākım var

Temmet

⁶⁵⁰ Bu şiir Turgut Karacan'ın hazırladığı Sâbit Divanı'nda bulunamamıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şaire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

⁶⁵¹ Nakarat dizesi olan "Bu gün dursun merākım var" ifadesine ikinci, üçüncü ve dördüncü dörtlüklerde "eyzân" kelimesiyle işaret edilmiştir.

[201. M 76a, K 252]

Şarkı-yı diger⁶⁵²

[8'li hece ölçüsü]

1 Bu dil seni pek beyendi
Kimse bilmez sen dil-bendi
Yokdur Öâlemde menendi
Kimse bilmez sen dil-bendi⁶⁵³

2 Selvî sehî nâzik teni
Helâk itdiñ dilber beni
Sever Öâşıkların seni
Kimse bilmez sen dil-bendi

3 Eglencedir Öışkıñ baña
Gideyim senle dâôimâ
Raĥm eyle geldim ben saña
Kimse bilmez sen dil-bendi⁶⁵⁴

Temmet

⁶⁵² Bu şiir K'da "şarkı" başlığı ile mecmuada olduğu gibi mahlassız olarak ve 4 dörtlük olarak geçmektedir. Yapılan araştırmalar sonucunda şiirin şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır. Mecmuada bu şiirin 1 ve 2. dörtlükleri bulunmaktadır. Mecmuadaki 3. dörtlük K'da bulunmamaktadır. K'da bulunan ancak mecmuada bulunmayan 3 ve 4. dörtlük şöyledir:

3 Dil vuşlatıñ eyler dilber
Ġâyet ile şüh-ı şeniñ
Görmüş degil çeşm-i felek
(eyzan)

4 ÖĀşıqça bî-hemtâ tâ güzel
Meşrebince nazik bî-bedel
Siyehdir çeşm-i dilber el
(eyzan) K 252

⁶⁵³ Nakarat dizesi olan "Kimse bilmez sen dil-bendi" ifadesine birinci, ikinci ve üçüncü dörtlüklerin dördüncü mısralarında "eyzân" kelimesiyle işaret edilmiştir.

⁶⁵⁴ [201. M 76a, K 252]

1. beyendi: begendi K 252; Kimse bilmez: Kim sevmez K 252

2. Selvî: Serv-i K 252

1 Senüñ Óıŝkuñ kamu derde
 Devādur yā Resūla'llāh
 Senüñ kapuñda hācetler
 Revādur yā Resūla'llāh

2 Senüñ yüziñ gören gözler
 Ne ay görür ne yıldızlar
 Nūrından gece gündüzler
 Ziyādur yā Resūla'llāh

3 Şatdılar Yūsuf-ı Ken'ān
 Şanasın gizlidür pinhān
 Seni görmeklige biñ cān
 Fedādur yā Resūla'llāh

4 Seni sevenlerüñ yüzi
 Geçer maḳbūl olur sözi
 Seni sevmeyenüñ yüzi
 Ḳaradur yā Resūla'llāh

5 Meliksin pādişāhlara
 Tabıbsin derdmendlere
 Şefā'ātuñ günāhkāra
 Şifādur yā Resūla'llāh

⁶⁵⁵ Bu şiirde mahlas bulunmamaktadır ancak şiir Şeyyad Hamza'ya aittir. Sadettin Buluç'un "Şeyyād Hamza'nın Beş Manzumesi" adlı makalesinde bu şiir "Medh-i Resūl Ŗm.-Şeyyād Ḥamza" başlığı ile ve mecmuadan farklı olarak beyitler halinde ve 13 beyit olarak bulunmaktadır. Mecmuada bu şiirin 1, 2, 4 ve 9.beyitleri dōrtlük olarak bulunmaktadır. Mecmuadaki 3. dōrtlük bu makaledeki şiirde 9. beyit ve 5. dōrtlük 4. beyit olarak geçmektedir. Ayrıca mecmuadaki 4 ve 6. dōrtlük bu makaledeki şiirde bulunmamaktadır. (Sadettin Buluç, "Şeyyad Hamza'nın Beş Manzumesi", *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, C. 7/S. 1-2, 2012, s. 1-16.)

6 Saña kim ki şalât virmez
Din yok cennete girmez
Durucu kıldığı namâz
Ĥatâdur yâ Resûla'llâh⁶⁵⁶

Temmet

78b

[203. M 78b]

Ḳasîde-i şerîf⁶⁵⁷

[Mefâ'îlün/mefâ'îlün]

1 Şoyun ġaflet libâsını
Yu ħalbiñ kir ü pâsını
Dilerseñ Tañrı'dan ihsân
Oġu şıdġ ile Yâsin'i

2 Bu sûre sırr-ı rahmândır
Bu sûre celb-i ġufrândır
Bu sûre ħalb-i Ḳur'ân'dır
Oġu şıdġ ile Yâsin'i

3 Ne devlet ĥıfż iden dile
Dañı hem oġuyan ħula
Yigirmi iki ĥatm ola
Oġu şıdġ ile Yâsin'i

⁶⁵⁶ [202. M 78a]

1. ħapuñda: ħatuñda (Buluç, 2012, 11.)

2. yüziñ: nûruñ (Buluç, 2012, 12.); görür: gözler (Buluç, 2012, 12.); yıldızlar: yılduzlar (Buluç, 2012, 12.); Nûrından gece: Nûruñdan ġice (Buluç, 2012, 12.)

3. Şatdılar: Şatıldı (Buluç, 2012, 12.); Şanasın gizlidir pinhân: İñen az nesneye penhân (Buluç, 2012, 12.); Fedâdur: bahâdur (Buluç, 2012, 12.)

5. Meliksin: Ĥabîbsin (Buluç, 2012, 12.); derdmendlere: dertlü âhlara (Buluç, 2012, 12.); Şifâdur: Óanâdur (Buluç, 2012, 12.)

⁶⁵⁷ Bu şiirin başlığı internet kaynağında “ilâhî”dir ve burada 7 dörtlük olarak geçmektedir. Mecmuadaki 2. dörtlük burada 4, 3. dörtlük 5, 4. dörtlük 2, 5. dörtlük 6, 7. dörtlük 3 ve 8. dörtlük ise 7. dörtlük olarak geçmektedir. Ayrıca mecmuadaki 6, 9 ve 10. dörtlükler bu kaynakta bulunmamaktadır. <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/deruni-torun-karsli> (25.09.2021)

4 Belālara ola perde
Şifā ola amu derde
Şefā'at ide maḥşerde
Ou şıdk ile Yāsin'i

5 Ararsañ derdine dermān
İderseñ Tañrı'dan iḥsān
Ola her müşkiliñ āsān
Ou şıdk ile Yāsin'i

6 Saña cennet dura olsun
Bineydiñ hem burā olsun
Yüzüñ maḥşerde a olsun
Ou şıdk ile Yāsin'i

7 Kerem bābıñ küşād eyle
amu ervāḥı şād eyle
Du'ada cümle yād eyle
Ou şıdk ile Yāsin'i

8 Derūnı der ki dōstuna
Kitābıñ ala destine
Ölürsem abrim üstüne
Ou şıdk ile Yāsin'i

9 Ouya gör ḥayātıñda
Gerek olsun memātıñda
Yazılur ḥoş berātıñde
Ou şıdk ile Yāsin'i

10 Saña çün Rabb-i zü'l-Özzet

Virüpdür Öilm ile devlet

Elinde var iken fırsat

Oğu sıdık ile Yâsin'i⁶⁵⁸

Temmet

79b

[204. M 79b, K 56]

Şarkı-yı rāst⁶⁵⁹

[FāÖilātün/fāÖilātün/fāÖilātün/fāÖilün]

1 Zülfünün tār-ı şuÖāÖı bāsıramdur şānesi

Ol hümā-yı ğamzeniñ cismim saÖādet-hānesi

Āteş-i rūhsāra yandı murğ-ı cānım lānesi

ŞemÖ-i hüsñüñ ey perî dildir bu şeb pervānesi

2 Ögredir her dem füsünü dide-i mekkārına

Dürlü dürlü reng ider her bir nighde yārine

Ben de yandım āl-i ruhsārında Öışkıñ nārına

[ŞemÖ-i hüsñüñ ey perî dildir bu şeb pervānesi]

3 Pāk ider āyine-i iqlīm-i hüsñüñ pasdan

Bir Sikender'sin ki feyz almış dem-i İlyās'dan

Bezmi tenvîr it şây-ı hātem-i elmāsdan

[ŞemÖ-i hüsñüñ ey perî dildir bu şeb pervānesi]

⁶⁵⁸ [203. M 78b]

1. Yu qalbiñ kir ü pāsını: Bu kalbinden kir pāsını (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/deruni-torun-karsli>) (25.09.2021); Dilerseñ Tañrı'dan ihsān: Bulam dersen eğer izzet (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/deruni-torun-karsli>) (25.09.2021)

5. İderseñ: Dilerseñ (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/deruni-torun-karsli>) (25.09.2021)

8. Öürsem: Ölende (<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/deruni-torun-karsli>) (25.09.2021)

⁶⁵⁹ Bu şiir K'da "Şarkı-yı Hāfız" başlığı ile mahlassız olarak ve 4 bend olarak geçmektedir. Ancak mecmuada Bahā mahlasıyla bulunmaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda bu şaire ilişkin "Bahā Bey" ifadesinden başka herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır. Mecmuada bu şiirin 1, 3 ve 4. bendleri bulunmaktadır. Mecmuadaki 3. bend K'da bulunmamaktadır. K'da bulunan ancak mecmuada bulunmayan 2. bend şöyledir:

2 Meclisi hās eyleme her bār nā-mahremlere

Bāde sun kähî lebiñden Öāşık-ı pür-ğamlara

Yansın āteşler gibi ehl-i hāsed bu demlere K 56

4 Semt-i ŖuŖŖāka yŖri ey māh-ı peyker cā-be-cā
NeŖŖe bulsun eŖm-i mestinden seniñ bir dem Bahā
ŖiŖe-i fānŖsa dŖndi cism-i zārım dilerā
[ŖemŖ-i hŖsnŖ ey per dildir bu Ŗeb pervānesi]⁶⁶⁰

Fı 19 Cā (Cemāziye’l-evvel) Sene 1237

[205. M 79b, K 109]

Ŗarkı⁶⁶¹

[MŖstefŖilŖn/mŖstefŖilŖn]

1 Seyr eyleyŖp Ŗim[ın] teniñ
MecbŖrın oldum ben seniñ
Ŗemm eyleyŖp nāzik beniñ
MecbŖrın oldum ben seniñ

2 Añdıkca sen feyn u fesi
ŖĖŖiŖ virir varsa nesi
Ben daħl ider iken herkesi
[MecbŖrın oldum ben seniñ]

3 Ne olursun idseñ bir nigāh
Raħm idmedin gāh-be-gāh
Ėh idmemek mŖmkŖn mi āh
[MecbŖrın oldum ben seniñ]

⁶⁶⁰ [204. M 79b, K 56]

1. ŖuŖĖĖ: ŖuŖĖ-ı K 56; bāŖıramdur: bāŖiremdir K 56

2. āl-i ruħŖārında: al ruħŖār-ı gŖle K 56

4. Bahā: hebā K 56

⁶⁶¹ Bu Ŗiir K’da “Ŗarkı-yı Fāhir AĞa” baŖlıĖı ile mecmuada olduğu gibi 4 bend olarak gemektedir. Mecmuada bu Ŗiirin 1, 2 ve 4. bendleri bulunmaktadır. Mecmuadaki 3. bend burada 2. bend olarak gemektedir. Mecmuadaki 2. bend K’da bulunmamaktadır. K’da bulunan ancak mecmuada bulunmayan 3. bend ŖŖyledir:

3 ŖĖŖiñla yanmıŖken tenim
GŖŖ itmedin āħım benim
Bil bŖyle ey ŖŖh-ı Ŗenim
(eyzan) K 109

4 Mā'öl iken Óİzzet saña
Raĥm idmedin āslā baña
Cevrin nedir koy bir yaña
[Mecbūrın oldum ben seniñ]⁶⁶²

[206. M 79b]⁶⁶³

Şarkı

[8'li hece ölçüsü]

1 Nigāhıñla mesrūr oldum
Aldanup Óaqlıma uydum
Giçende sen gücenmişsin
Haberim yok şimdi duydum

2 Toğrı söyle beni üzme
Raĥmet kı l yalan düzme
Bu bendeñe lāyık degil
El sözine uyup küsme

3 Yetişmez mi bunca keder
Benim derdim baña yeter
İnsāfa gel nāzlı⁶⁶⁴
Bu güzellik senden gider

⁶⁶² [205. M 79b, K 109]

3. Ne olursun idseñ: İtseñ n'olursun K 109; Raĥm idmedin gāh-be-gāh: Zaĥmettir ammā gāh gāh K 109

4. Cevrin nedir koy: Cevri n'olur ko K 109

⁶⁶³ Bu şiir Metin Yıldırım'ın hazırladığı Priştineli Nuri, Esra Egüz'ün hazırladığı Priştineli Nûrî, Mehmet Güler'in hazırladığı Halil Nuri, Abdullah Aydın'ın hazırladığı Hanyalı Nûrî Osmân, Ayşe Yılmaz'ın hazırladığı Nûrî, Esra Güngör'ün hazırladığı Nûrî İbrahim, Sedat Kocabey'in hazırladığı ÓOsmân Nûrî Paşa, Nagihan Oktay'ın hazırladığı Devrekânili Muhammed Nûrî Divanları'nda ve A.N.D.'de bulunamamıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şaire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

⁶⁶⁴ Bu mısra eksiktir.

4 Geçer sandım saña nâzım
Boş bulundum açdım râzım
Âgâh eyle gelüp bezme
Bu edâlar neye lâzım

5 İstemem ben böyle zemîn
Hem demindir Nûrî seniñ
Gel kerem kııl eyle nażar
Râh-ı Öışka yağıdı teniñ

Temmet

[207. M 79b] ⁶⁶⁵

Şarkı-yı diger

[8'li hece ölçüsü]

1 Gülzâr-ı letâfetsin sen amân amân
Bu hûsn ile âfetsin sen
Hem żarîf kıyâfetsin sen
Bu hûsn-ile âfetsin sen

2 Baña ğâyet emel olduñ
Şabr etsene sen de bulduñ
Yazık saña niçün solduñ
Bu hûsn-ile âfetsin sen⁶⁶⁶

⁶⁶⁵ Bu şiirde mahlas bulunmamaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

⁶⁶⁶ Nakarat dizesi olan “Bu hûsn-ile âfetsin sen” ifadesine bu mısra da “eyzân” kelimesiyle işaret edilmiştir.

[Fā'Öilātün (Fe'Öilātün)/fe'Öilātün/fe'Öilātün/fe'Öilātün (fā'Ölün)]

1 Ne şafādan gide kim vārı ne cefādan hāzerim

Düşmānı dōst bilirim ikisin bir sezerim

2 Kimseniñ hayr ile şerrine yokdur nażarım

Hep qurı laqlağadır elde olanca hünerim

3 Ne alandan haberim var ne şatandan haberim

Serserî kevne geleliden beri sersem gezerim

4 Bahş-i Öilme gelicek kıl ile qāl eylemeyem

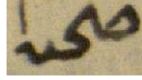
Her ne dirler diyeyim ceng ü cidāl eylemeyem

5 Ne belā başıma bu qadri melāl eylemeyem

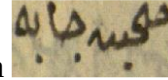
Tevbeler bir dahı ben Öarz-ı kemāl eylemeyem

6 Gāh olur derde dil-i verem ider Öarz-ı lisāna

Geh olur bî-teşne

⁶⁶⁸ idemem

⁶⁶⁹

7 Geh yanımda bir olur zevk ile ğam aśśı ziyān

Seveni sevmeyeni bir bilürüm yahşı vü yamān

8 Gāh olur kendi özüm Öālem içinde bulamam

Gāh olur ağlamazam gāh āslā gülemem

9 Ne ÖAlî'yim ü ne Velî'yim ne delîyim bilemem

Bir

⁶⁷⁰ māzî vü müstaḳbel dersin dilemem

⁶⁶⁷ Bu şiirde mahlas bulunmamaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

⁶⁶⁸ Bu kelime okunamamıştır.

⁶⁶⁹ Bu kısım okunamamıştır.

⁶⁷⁰ Bu kelime okunamamıştır.

10 Gāh olur hîzbî ger derd u derūnum diyemem
Kimseye hāl-i dil-i zārımı hiç söyleyemem

11 Yāri idrāk idemem fark-ı Ŗadū eyleyemem
Nāķısıñ sırrını ben diñleyemem añlayamam

Temmet

80b

[209. M 80b]⁶⁷¹

Der-beyān-ı ramazān-ı şerif-i ilāhî

[11’li hece ölçüsü]

1 Şükür yine geldi māh-ı mübārek
Kamu dōstlar ile olsun tebārek
Bizi erişdürdi Hāk-ı tebārek
Merhabā merhabā yā şehr-i ramazān

2 Gökden yere iner saf saf melekler
Şafasında döner çarķ-ı felekler
İş bu ayda kabūl olur dilekler
Merhabā merhabā yā şehr-i ramazān

3 Bu ayda her kim şusar yana yana
Āb u kevşerden içer kana kana
Terāvîh kılmayan uğrar ziyāna
Merhabā merhabā yā şehr-i ramazān

4 Sekiz cennet kapular[ı] açılır
Hākķ’ıñ rāhmetleri halka saçılır
Terāvîh kılana hulle biçilür
Merhabā merhabā yā şehr-i ramazān

⁶⁷¹ Bu şiirde mahlas bulunmamaktadır ve mecmuanın sayfasına ters olarak yazılmıştır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

5 Eyā cānlar cānı cānān bizimdir
Āyātın tefsiri Qurōān bizimdir
Muḥammed Muṣṭafā sultān bizimdir
Merḥabā merḥabā yā şehir-i ramazān

81a Bismi'llāhi'r-raḥmani'r-raḥīm⁶⁷²
El-ḥamdu lillāhi rabbi'l-Ōālemīn⁶⁷³ ennā žanennā en len
teḳūle'l-insi ve'l-cinni ve Ōale'llāhi keziben⁶⁷⁴ inne'l-lezīne
yehāddūne'llāhe ve resūlehu⁶⁷⁵ kutibū kemā kutibe'llezīne min
ḳablihim⁶⁷⁶ ḥateme'llāhu Ōalā ḳulūbihim ve Ōalā semŌihim ve Ōalā
ebśārihim ğışāvetūn velehūm Ōazābūn Ōažīm⁶⁷⁷ ve mine'n-nāsi men
yeḳūlū āmennā bi'llāhi ve bi'l-yevmi'l-āhiri ve mā hūm bi
müŌminīn⁶⁷⁸ fesetūbsirū ve yūbsirūne bi āyetikūmu'l-meftūne⁶⁷⁹ ve
lā yezīdu'ž-žālimīne illā ḥaserān⁶⁸⁰ innā feteḥnā leke fethān
mubīnen⁶⁸¹ hel fī zālike ḳasemu'llezi ḥicrin⁶⁸² fe inne meŌal-Ōusri
yusran inne meŌal-Ōusri yusran fe izā ferağte fenśab⁶⁸³ sümme kellā

⁶⁷² Rahman ve rahim olan Allah'ın adıyla. (1 Fātiha 1)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/F%C3%A2tiha-suresi/1/1-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁷³ Hamd, âlemlerin Rabbi olan Allah'a mahsustur. (1 Fātiha 2)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/F%C3%A2tiha-suresi/2/2-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁷⁴ Oysa biz, insanların ve cinlerin Allah hakkında asla gerçek dışı şeyler söylemeyeceklerini sanırdık. (72 Cin 5) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Cin-suresi/5451/4-5-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁷⁵ Allah'a ve peygamberine düşmanca davrananlar, (58 Mücâdele 20)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/M%C3%BCc%C3%A2dele-suresi/5118/14-22-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁷⁶ Onlardan öncekilere yazıldığı gibi sizlere yazıldı. (2 Bakara 183)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/190/183-184-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁷⁷ Allah onların kalplerini ve kulaklarını mühürlemiştir, gözlerinde de kalın bir perde bulunmaktadır ve onlar için büyük bir azap vardır. (2 Bakara 7) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/14/7-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁷⁸ İnsanlardan bazıları da vardır ki inanmadıkları halde “Allah'a ve âhiret gününe inandık” derler. (2 Bakara 8) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/15/8-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁷⁹ Aranızdan hanginizin akı bozuk olduğunu yakında sen de göreceksin, onlar da görecekler. (68 Kalem 5-6) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Kalem-suresi/5272/1-7-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁸⁰ Zalimlerin ise sadece ziyanını arttırır. (17 İsrâ 82)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0sr%C3%A2-suresi/2111/82-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁸¹ Sana apaçık bir fetih ihsan ettik. (48 Fetih 1) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Fetih-suresi/4584/1-7-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁸² Akı olan kimse için bunlar yemine konu olacak kadar önemli değil midir? (89 Fecr 5)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Fecr-suresi/5994/1-5-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁸³ Demek ki zorlukla beraber bir kolaylık vardır. Evet, doğrusu her güçlüğün yanında bir kolaylık var. O halde önemli bir işi bitirince hemen diğerine koyul. (94 İnşirâh 5-6-7)
(<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0n%C5%9Fir%C3%A2h-suresi/6095/5-8-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

sevfe te'Ölemüne kellā lev te'Öalemüne⁶⁸⁴ ve ħuli'l-ĥamdu li'llāhi'l-lezī lem yetteħız veleden⁶⁸⁵ inśarafū śarafa'llāhu ħulūbehum bi ennehūm ħavmun lā yefħahūne⁶⁸⁶ selāmun ħavlen min rabbi'r-raĥīmi⁶⁸⁷ bāreke'llāhu fīkum ve 'Öaleykum ecma'Öine⁶⁸⁸ ve lā havle ve lā ħuvvete illā bi'llahi'l-'Öāliyyi'l-'Öāžimi⁶⁸⁹

81b

[210. M 81b]⁶⁹⁰

Na'Öt-ı şerif

[Mefā'Ölün/Mefā'Ölün]

1 Viśāliñ derd-i 'Öuşşāħa
Devādır yā Resūla'llāh
Ĥayāliñ ħalb-i müştāħa
Şafādır yā Resūla'llāh

2 Ki şevħiñ gizlidir tende
Nice şāhlar saña bende
Dü-'Öālem nūrı hep sende
Ziyādır yā Resūla'llāh

3 Mübārek merħad-i pākiñ
Ziyāret-gāh emlākiñ
Göñüller derdine ĥākiñ
Şifādır yā Resūla'llāh

⁶⁸⁴ Hayır hayır! Elbette yakında anlayacaksınız. Hayır! Keşke bilmiş olsaydınız! (102 Tekâsür 4-5) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Tek%C3%A2s%C3%BCr-suresi/6169/1-5-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁸⁵ “Çocuk edinmeyen Allah’a hamdederim” de. (17 İsrâ 111) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/%C4%B0sr%C3%A2-suresi/2139/110-111-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁸⁶ Sıvışıp giderler. Anlamamakta direndikleri için Allah da onların kalplerini haktan çevirmiştir. (9 Tevbe 127) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Tevbe-suresi/1359/124-127-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁸⁷ Engin merhamet sahibi rabden gelen söz şu olacak: “Selâm size!” (36 Yâsîn 58) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Y%C3%A2s%C3%AEn-suresi/3760/55-58-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁸⁸ Bereket sizlerin ve hepinizin üzerine olsun.

⁶⁸⁹ Güç ve kuvvet, yalnızca yüce ve büyük olan Allah’ın yardımıyladır.

⁶⁹⁰ Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır. (Tekirdağlı) Şerifi’ye ait olması kuvvetle muhtemeldir.

4 Mübârek ravzañı görsem
Türâbına yüzüm sürsem
Bu cânı yoluna virsem
Sezâdır yâ Resûla'llâh

5 Seni mahbûb idindi Hâk
Mükerrem eyledi mutlak
Seniñ qâdrin bilen ancağ
Hudâ'dır yâ Resûla'llâh

6 Vücûduñ Óâleme rahmet
Nebîler hep saña ümmet
Hudâ'dan bu saña minnet
ÓAtâdır yâ Resûla'llâh

7 Fedâdır yoluña cânlar
Olupdur saña qurbânlar
Qapuñda nice sultânlar
Gedâdır yâ Resûla'llâh

8 Ki sensiñ cümle matlab
Seniñ medhîn iderler hep
Olan rûhuña rûz [u] şeb
DuÓâdır yâ Resûla'llâh

9 Şerîfi'niñ aqar yaşı
Dün ü gün ağlamak işi
Yoluña cân ile başı
Fedâdır yâ Resûla'llâh

Temmet

Sene 1236

ا	ج	د	و	ذ	ب	ج	ه	و	ا	ب	د
ه	ز	ا	ج	د	و	ز	ب	ج	ه	و	ا
ب	د	ه	ز	ا	ج	د	و	ذ	ب	ج	ه
ز	ب	ج	ه	و	ا	ب	د	ه	ذ	ا	ج
د	و	ز	ب	ج	ه	و	ا	ب	د	ه	ز
ب	د	ه	ذ	ا	ج	د	و	ذ	ب	ج	ه
و	ا	ب	د	ه	ذ	ا	ج	د	و	ذ	ب
ج	ه	و	ا	ب	د	ه	ذ	ا	ج	د	و

275

Fî 3 Şevvāl Sene 243
[211. M 82b, İ 196-197]⁶⁹¹
[Mefā'ölün/mefā'ölün]

1 Cihānıñ güneşi Ahmed
 Resül-i Kibriyā'dır bu
 Cefākārıñ şafāsıdır
 O t̄abāne⁶⁹² žiyādır bu

2 Şehāb-ı mu'cizātından
 Yağupdur Őāleme nūrı
 Hūşūsā sırr-ı subhāne
 Nebīler serveridür bu

3 İşāret eyledi māha
 Nüzül et deyi emr etdi
 Ki inüp yeñine girdi
 Didi şaqqū'l-kamerdir⁶⁹³ bu

4 Lisān-ı hāl ile ancağ
 Deve söyledi ol şāha
 Gelüp qarşusına durdı
 Didi hāqqā resüldür bu

5 Kırumuş hūrmālar virdi
 Anıñ yolında meyvālar
 Anı görünce didiler

⁶⁹¹ Bu şiirde mahlas bulunmamaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda şiirin şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır. Yine bu şiir İ'de "Mu'cize-i Nebi" başlığı ile ve beyitler halinde bulunmaktadır. İ'de bu şiirin 1, 2, 4, 5 ve 6. dörtlükleri beyitler halinde bulunmaktadır. Mecmuadaki 5 ve 6. beyitlerin yeri İ'de tam tersi şekildedir. Mecmuadaki 3. dörtlük İ'de yoktur. Ayrıca mecmuada bulunmayan İ'deki 6. beyit şu şekildedir:

6. Anıñ yolunda cān virmek hūşūsā ümmet-i 'ālī

Ve in taṭrud femen yerham sivā gayruk diyendir bu İ 196-197

⁶⁹² Mecmuada bu kısım okunamamıştır. İ'den tamamlanmıştır.

⁶⁹³ şaqqū'l-kamer: "Vakit yaklaştı ve **ay** **yarıldı.**" (54 Kamer 1)
<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Kamer-suresi/4847/1-ayet-tefsiri> (13.12.2021)

Didi hâkķā resüldür bu
6 Ėazā günleri kevşerler
Aķıtdı Ŗālī barmaķdan
Şuvardı cümle āşhābı
Didiler havż-ı kevşerdir bu⁶⁹⁴

Temmet

83a [212. M 83a, İ 89-90]
NaŖt-ı şerif⁶⁹⁵
[MefāŖlün/mefāŖlün]

1 Sezādır zātınā ancak
Risālet yā Resūla'llāh
Beşirsin şānınā lāyık
Beşāret yā Resūla'llāh

2 Seni Ŗālemlere rahmet
İçün gönderdi ol Bārī
Bize bir himmet kılmak
Mürüvvet yā Resūla'llāh

3 Yüzün görmeksizin imān
Getürdük biz bilā-şübhe
Cenābından umarız biz
ŞefāŖat yā Resūla'llāh

⁶⁹⁴ [211. M 82b, İ 196-197]

1. şafāsıdır: şafāsından İ 196

2. subhāne: Sübhānı İ 196

4. durdı: tırdı İ 196

5. meyvālar: meyveler İ 196; Didi hâkķā resüldür bu: Muħammed Muştafādır bu İ 197

6. Ŗālī: āb İ 196

⁶⁹⁵ Bu şiir internet kaynağında “beyit” nazım birimiyle bulunmaktadır ve şu eserde yer aldığı belirtilmiştir: (Müslim Karabacak, *Allah Resül Aşķına Mevlidi Şerif Kaside İlāhi*, 10. Köy Yayınları, Bahçelievler/İstanbul, 2008 (<http://zikirler.com/sezadir-zatina-ancak-risalet.htm>) (02.10.2021) Yine bu kaynaktan yararlanan İ’de bu şiir “Na’ t-ı Şerif” başlığı ile geçmektedir. Yapılan araştırmalar sonucunda şiirin şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

4 Sirâc-ı nûr-ı enversîñ
Yüzüñ nûriyle ey sultân
Şîrâtdan bizleri geçür
Selâmet yâ Resûla'llâh

5 Seniñ na'Ötünde kâşîrdir
Lisânı cümle insânîñ
Seni medh eylemek bulmaz
Nihâyet yâ Resûla'llâh

6 Bir ismiñ *Öurvetu'l-vuşkâ*⁶⁹⁶
Saña kim ide istimsâk
Bulur ol reh-i matlûba
Hidâyet yâ Resûla'llâh

7 Recâ ider bunı senden
Bu kemter *Öâşık-ı Şâkir*
İdem bir kerre kabriñi
Ziyâret yâ Resûla'llâh⁶⁹⁷

Temmet

⁶⁹⁶ *Öurvetu'l-vuşkâ*: “Artık kim sahte tanrıları reddeder de Allah’a inanırsa *kopmayan sağlam bir kulpa* yapışmıştır.” (2 Bakara 256) (<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir/Bakara-suresi/263/256-ayet-tefsiri>) (13.12.2021)

⁶⁹⁷ [212. M 83a, İ 89-90]

2. ĥimmet: merhamet İ 90, (<http://zikirler.com/sezadir-zatina-ancak-risalet.htm>) (02.10.2021)

3. umarız biz: umarız bir İ 90: umarız (<http://zikirler.com/sezadir-zatina-ancak-risalet.htm>) (02.10.2021)

4. nûr-ı: nûr u (<http://zikirler.com/sezadir-zatina-ancak-risalet.htm>) (02.10.2021); nûriyle: nûr ile İ 90

5. na'Ötünde kâşîrdir: zâtında kâşîrdir İ 90: katında kaasırdır (<http://zikirler.com/sezadir-zatina-ancak-risalet.htm>) (02.10.2021); cümle insânîñ: cümlenin ey Sultân (<http://zikirler.com/sezadir-zatina-ancak-risalet.htm>) (02.10.2021); eylemek bulmaz: eyleyebilmez İ 90: eyleyen bilmez (<http://zikirler.com/sezadir-zatina-ancak-risalet.htm>) (02.10.2021)

6. ide: itse İ 90, (<http://zikirler.com/sezadir-zatina-ancak-risalet.htm>) (02.10.2021); Bulur: İrer İ 90: Erer (<http://zikirler.com/sezadir-zatina-ancak-risalet.htm>) (02.10.2021); reh: râh İ 90, (<http://zikirler.com/sezadir-zatina-ancak-risalet.htm>) (02.10.2021); matlûba: matlaba İ 90

7. Recâ: Ricâ İ 90; *Öâşık-ı*: ‘âşıkîñ İ 90, (<http://zikirler.com/sezadir-zatina-ancak-risalet.htm>) (02.10.2021); İdem: İde İ 90; İdem bir kere kabriñi: Ede kabrini bir kerre (<http://zikirler.com/sezadir-zatina-ancak-risalet.htm>) (02.10.2021)

[213. M 83a, T.K.D. 4-5, 11: K.D. 35-36, 49]⁶⁹⁸

[Mefâ'ülün/mefâ'ülün/mefâ'ülün/mefâ'ülün]

1 Ğubâr-ı pâyıñna almam cihânı yâ Resûla'llâh
Değişmem müyına heft-âsumânı yâ Resûla'llâh

2 Duyunca mağdem-i teşrîfiñ âdem sulb-i pâkinden
Değişdi hâbbeye bâğ-ı cinânı yâ Resûla'llâh

3 O deñlü mücrimem zerre şevâbım varsa defterde
Ya sehv-i kâtibândır ya iftirâdır yâ Resûla'llâh

4 Eger rûz-ı cezâda şâhib olmazsañ degil cennet⁶⁹⁹
Cehennem baña nefret-nümâdır yâ [Resûla'llâh]

5 Şefâ'ât mücrime derler meşeldir söylenür dâ'îm
Kulun Kânî de bir mücrim gedâdır yâ Resûla'llâh⁷⁰⁰

[214. M 83b]⁷⁰¹

[Mefâ'ülün/mefâ'ülün]

83b 1 Elâ ey cânımıñ cânı
Şefâ'ât yâ Resûla'llâh
Nebîler şâhı sultânı
Şefâ'ât yâ Resûla'llâh

⁶⁹⁸ Bu şiir K.D.'de "na'ôt-ı şerîf" başlığı ile ve 2 beyit olarak geçmektedir. Ayrıca T.K.D.'de de 2 beyit olarak geçmektedir. Mecmuada bu şiire T.K.D. ve K.D.'de "Na'ôt-ı Şerîf-i Hâzret-i Server-i Kâ'înât ÓAleyhi's-salâtu ve't-ta'hiyyât" başlığıyla geçen şiirin 7, 12 ve 13. beyitleri sırasıyla 3, 4 ve 5. beyitler olarak eklenmiştir. T.K.D. 4-5, 11: K.D. 35-36, 49

⁶⁹⁹ "degil cennet" ifadesi bir alt mısranın başına yazılmıştır.

⁷⁰⁰ [213. M 83a, T.K.D. 4-5, 11: K.D. 35-36, 49]

2. Duyunca: Dü pençe K.D. 49; cinânı: cihânı T.K.D. 11

3. kâtibândır: kâtibân T.K.D. 5; K.D. 36

4. Cehennem: Cehennem de T.K.D. 5: Cehennemde K.D. 36

5. mücrime: suçluya T.K.D. 5, K.D. 36

⁷⁰¹ Bu şiirde mahlas yoktur. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

2 Diyārı şehri terk idem
Seni ārzūlayup gidem
Ġurbeti ihtiyār idem
Şefā'at yā Resūla'llāh

3 Nebīyyü'l-hātemīn sensiñ
Maķām-ı zemzemī sensiñ
İmāmü'l-muttaķīn sensiñ
Şefā'at yā Resūla'llāh

4 Dilerem ben saña varam
Münevver ravzañı görem
Eşigine yüzüm sürem
Şefā'at yā Ĥabība'llāh

5 Dilimde okurum Ķur'ān
Gönülde ġıybet [ü] bühṭān
Bu dertlü cānıma dermān
Şefā'at yā Resūla'llāh

[215. M 83b]⁷⁰²

[Fā'ölātün/fā'ölātün/fā'ölün]

1 Dil bedest-āver ki ĥac u ekberest
Ez-hezārān Ka'be yek dil bihterest
Ka'be bünyād-ı Ĥalīl u Āzerest
Dil nażar-gāh-ı celīl u ekberest

⁷⁰² Bu şiir Mevlana Celaleddin-i Rumi'ye aittir. Türkçesi şöyledir:

[215. M 83b]

Bir gönül yapmak Hacc-ı Ekber'dir. (En büyük hacdır.)

Binlerce Kâbe yapmaktan bir gönül almak daha iyidir.

Kâbe, Hazreti İbrâhim'in binasıdır;

Gönül ise Yüce Allah'ın nazargâhı... (Hayati İnanc, *Can Veren Pervaneler* 3, Babialı Kültür Yayıncılığı, İstanbul, 2021, s. 145)

[216. M 83b]
Nażire-i Naşre'd-din Efendi
[11'li hece ölçüsü]

1 Çarh-ı felek egri bügri dönerest
Döstuñ koyup düşmānını ögerest
Lāle sünbül fiştān bulamaz giycek
Acı soğan kat kat gömlek giyerest

Temmet

84a

[217. M 84a]⁷⁰³
[8'li hece ölçüsü]⁷⁰⁴

1 Mecnūn oldum gül-zārıña
Göñül verdim bāzārıña
ÓĀşık oldum dīdārıña
Benim bir efendim vardır

2 Ölmezden evvel öleyim
Göster cemāliñ göreyim
Yoluña qurbān olayım
Benim bir efendim vardır

3 Ölürüm ben bu yaradan
Perdeyi qaldur aradan
Ey Óālemleri yaradan
Benim bir efendim vardır

⁷⁰³ Bu şiirin üstü kaplı kısmı Milli Kütüphane'ye gidilip üstü kapalı kısmın açılması sağlanarak okunmuştur. Yapılan araştırmalar sonucunda şiire ve şairine ilişkin herhangi bir bilgiye ulaşılamamıştır.

⁷⁰⁴ Bu şiir “semā’i” nazım biçimiyle yazılmıştır.

4 Münkirler bilmez bu hâlden

Deryâ bulanır mı selden

Bülbül ey dilerdi gülden

Benim bir efendim vardır

Biñ iki yüz yetmiş sekiz senesinde şubât yigirmi birinde
Mehmed'e...⁷⁰⁵

84b

Temmüsuñ on yedisinden yigirmi birine kadar eyyâm-ı bāhūrda
kesilen kıurur mücerrebdür

Bir kimseniñ çüki tamlasa hevc tohûm döküp Óasel ile kıatup yiye
şubh

⁷⁰⁵ Sayfanın sağ alt kenar tamir bandına yazılmıştır. İfadenin devamı yoktur.

4. MESTAP TABLOLARI

4. 1. Mecmû'â-i Eş'âr'ın MESTAP'a Göre Tasnifi Tablosu

Yer Nu.: Millî Kütüphane Adnan Ötügen İl Halk Kütüphanesi. Nu. 06 Hk 1721, Mecmû'â-i Eş'âr							
Yp. nu.	Mahlas	Matla' beyti/bendi	Makta' beyti/bendi	Nazım şekli/birimi	Nazım türü	Vezin	Açıklamalar
2b	[Derviş] Yûnus	ÖÖmür bağçesinün gülî şolmadan Uyan gel gözlerim ğafletden uyan Ecel bir gün bize devrân dönmeden Uyan gel gözlerim ğafletden uyan	[Derviş] Yûnus söyler sözi tutulmaz Senün bu ilde kumâşın satılmaz Böyle yatmağıla Hâkķ'a yetilmez Uyan gel gözlerim ğafletden uyan	Koşma/3 Dörtlük	İlâhî	11'li hece ölçüsü	
2b	Naķşî	Merhâbâ ey şuÖle-i âyîne-i sırr-ı Hudâ Merhâbâ ey şahid-i dîdâr-ı maķşûdü'l-verâ Merhâbâ ey mażhar-ı feyz-i cenâb-ı kibriyâ Merhâbâ ey nâm-ı pāküñdür Muḥammed Muṣtafa	Naķşî -i bendeñi ser-defter-i Őuşşâķ kıl Āsitānuñdan cemālün şemŐine müştâķ kıl Sırruñı göster vişâlün bezmine ilhâķ kıl Merhâbâ ey aŐlemü'l-esrâr-ı ğayb-ı māverâ	Müzdevic Murabbaö/3 Bend	Naöt	FâŐilātün/FâŐilātü n/FâŐilātün/FâŐilü n	
3a	Nûri	ŐIşķuñla cihân beste lutf eyle Őināyet kıl Derdüñle bu cān haste lutf eyle Őināyet kıl	Bî-çâreleri yād it vîrāneyi ābād it Nûri kuluñı şād it lutf eyle Őināyet kıl	Musammat Gazel/6 Beyit	Münâcât	MefŐülü/MefâŐilü n/MefŐülü/MefâŐil ün	Mecmuada “Beste-i Dede Uşûl-i Devr-i Revân” başlıĝıyla yazılmıştır.

3a	Nażım	Āf-tāb-ı şubh-ı <i>mā-evhā</i> Ĥabīb-i Kibriyā Māh-tāb-ı şām-ı <i>ev-ednā</i> Ĥabīb-i Kibriyā	Umarım maŌzūr ola evzāŌ-ı küstāhānesi Bağma noğsān-ı Nażım ’e yā Ĥabīb-i Kibriyā	Kaşide/6 Beyit	NaŌt	FāŌilātün/FāŌilātü n/FāŌilātün/FāŌilü n	Mecmuada “Yūsuf Devr-i Revān” başlığıyla yazılmıştır.
3b	Niyāzı	Gül midür bülbül midür şol zār u giryān eyleyen Ten midür ya cān mıdur hem Ōarş[ı] seyrān eyleyen	Ey Niyāzı kim vücūduñ terk iderse ol durur Cümle yüzler içre ol bir yüzi seyrān eyleyen	Gazel/8 Beyit	İlāhı	FāŌilātün/FāŌilātü n/FāŌilātün/FāŌilü n	Mecmuada şiiir 8. beyiti tetimme olarak yer almaktadır.
3b	Şemsi	Ey saçuñ zencirini <i>ve’l-leyl</i> hoş taŌbjır ider <i>Ve’d-đuhā</i> envār-ı rüyuñda Ōaceb tefsır ider	Şemsi bilü[p] Ōaczini ider nuŌūtından sukūt Lık dil müftisi andan menŌ-ile tahzır ider	Kaşide/5 Beyit	NaŌt	FāŌilātün/FāŌilātü n/FāŌilātün/FāŌilü n	
3b- 4a	ŌĀşık Yūnus	Tolap niçün inilersin Derdüm vardur inilerem Ben Mevlā’ya ŌĀşık oldum Anuñ içün inilerem	ŌĀşık Yūnus iydürür āhı Gözyaşı döker günāhı Ĥağğ’a ŌĀşıkum bi’llāh[i] Anuñ içün inilerem	SemāŌi/4 Dörtlük	İlāhı	8’li hece ölçüsü	Mecmuada “Uşul-i Devr-i Revān” başlığıyla yazılmıştır.
4a	EsŌad	Vücūduñ nūr-ı vech-i lem yezeldür yā Resūla’llāh Žuhūruñ pertev-i nūr-ı ezeldür yā Resūla’llāh	Çuşūr-ı şiŌrūmi lutf ile setr it žeyl-i Ōafvuñla Senüñ şevküñle söylenmiş ġazeldür yā Resūla’llāh	Gazel/7 Beyit	NaŌt	MefāŌilün/MefāŌil ün/MefāŌilün/Mefā Ōilün	Mecmuada “Be- Tahrır-i ... Efendi-Destūr” başlığıyla yazılmıştır ve

							sonuna “11 Şaban Sene 1237” şeklinde tarih kaydı düşülmüştür. Mahlas sondan bir önceki beyittedir.
4b	Derviş	Yā Rabb[i] dilerem Ŗışķuñ vir şevķüñ vir Fazluñdan umaram Ŗışķuñ vir şevķüñ vir	Bu Derviş ķuluña nażar ķıl hāline İrgürüp vaşluña Ŗışķuñ vir şevķüñ vir	Musammat Gazel/5 Beyit	Münacāt	12’li hece ölçüsü	
4b	Necib	Żikrũñ ile olmuşam raţbu’l-lisān <i>Yā ġiyāşe’l-müsteġişşin</i> el-amān Ŗışķuñ ile eylerem āh [u] figān <i>Yā ġiyāşe’l-müsteġişşin</i> el-amān	İki cihānda eyā Rabbũ’l-Mucib Cümlenũñ maķşūdını eyle naşib Zerre-i Ŗışķuñ niyāz eyler Necib <i>Yā ġiyāşe’l-müsteġişşin</i> el-amān	Mütekerrir MurabbaŖ/3 Bend	Münacāt	FāŖilātũn/FāŖilātũ n/FāŖilũn	
4b- 5a	Niyāżi	Gir semāŖa żikr ile gel yana yana Hũ deyu İr şafā-yı zevķ-i Ėaķķ’a yana yana Hũ deyu	Ey Niyāżi ķalbine Ŗaşķıķlaruñ raĥmet dolar <i>Küntũ kenzũñ</i> ĥaznesinden yana yana Hũ deyu	Gazel/5 Beyit	İlāĥi	FāŖilātũn/FāŖilātũ n/FāŖilātũn/FāŖilũ n	
5a	Yaĥyā	Ėb-ı tevĥid ile dilden māsivā naķşını yu <i>Mā ĥüve’l-maķşūd</i> olan Hũ’dur iki Ŗālemde Hũ	Şüret-i taŖbire sıġmaz maŖñi-i Ŗışķ-ı ĥavās Söyleme bu rāz[ı] Yaĥyā sen Ŗavāma rū-be- rũ	Gazel/5 Beyit	İlāĥi	FāŖilātũn/FāŖilātũ n/FāŖilātũn/FāŖilũ n	

5a	Niyāzî	Hevâ ise yeter gönül gel Allâh'a dönelüm gel Sivâ ise yeter ey dil gel Allâh'a dönelüm gel	Niyāzî' ye olup hâldaş olursuñ bu yola yoldaş Döküp gözlerimüzden yaş gel Allâh'a dönelüm gel	Musammat Gazel/5 Beyit	Îlâhî	Mefâ'îlün/Mefâ'îl ün/Mefâ'îlün/Mefâ 'îlün	
5a	Münîb	Senüñ sevdâ-yı vaşluñla gönül şeydâ vü bî-çâre Senüñ dâğ-ı firâkuñla ciger pür-şerhâ vü yâre	Münîb-i derdmendü merhâmet cûyuñda mesrûr it Yeter mahrûm-ı feyz oldu irüşdür bezm-i dîdâre	Gazel/5 Beyit	Na'ât	Mefâ'îlün/Mefâ'îl ün/Mefâ'îlün/Mefâ 'îlün	
5b	Dervîş Ahmed	Eyâ rehber olan râh-ı visâle Muhammed Muştafâ sultân-ı kevneyn Senüñle irdiler nûr-ı cemâle Muhammed Muştafâ sultân-ı kevneyn	Âhâb-i Âhazret-i Yezdân Muhammed Yoluñda sâliküñ bu Dervîş Ahmed Var Âafv it kuşûrın eyleme red Muhammed Muştafâ sultân-ı kevneyn	Mütেকerrir Murabba'î/3 Bend	Na'ât	Mefâ'îlün/Mefâ'îl ün/Fe'ûlün	
5b	Niyāzî	Dermân arardum derdûme derdüm baña dermân imiş Burhân arardum aśluma aślum baña burhân imiş	İşit Niyāzî' nüñ sözün bir nesne örtmez Âhak yüzün Âhak'dan Âayân bir nesne yok gözsüzlere pinhân imiş	Gazel/5 Beyit	Îlâhî	Müstef'îlün/Müste f'îlün/Müstef'îlün /Müstef'îlün	
5b	ÔĀşık Yûnus	Ayurma beni senden Yaradan Düşüp ölürem ben bu yaradan	ÔĀşık Yûnus' uñ budur maqşûdı Ala yârini çıka aradan	Gazel/5 Beyit	Îlâhî	10'lu hece ölçüsü	
5b	Üftâde	N'olduñ ağlarsuñ gönül bir bî-bedel yâruñ mı var Zâ[rı] zâr[ı] inlemekden gayrı bir kâruñ mı var	Ne Âaceb cür'et idersüñ sözlere Üftâde sen Râh-ı Âhak'a vâsıl olmışdur Âhayy'a hâlün mi var	Gazel/5 Beyit	Îlâhî	Fâ'îlâtün/Fâ'îlâtü n/Fâ'îlâtün/Fâ'îlütü n	

6a	?	Firāḡuñla yanar ḡalb-i melīlüm yā Resūla'llāh Reh-i ḡayretde ḡaldım yoḡ delīlüm yā Resūla'llāh	Beni lutfuñla āzād it ṣefī'Öü'l-müznibinsin sen Ki dām-ı fāḡa dūṣ oldım zelīlüm yā Resūla'llāh	Gazel/3 Beyit	Na'Öt	Mefā'Öilün/Mefā'Öil ün/Mefā'Öilün/Mefā Öilün	Mecmuada “Na'Öt-ı Şerīf” başlıḡıyla yazılmıştır. Mahlas bulunmamaktad ır.
6b	ÖAdlī	Yandı ḡönülde māsivā çün nār-ı zıḡru'llāh ile Oldı münevver cān [u] dil envār-ı zıḡru'llāh ile	Dirseñ kemāle iresüñ varup cināna giresüñ ÖAdlī gözüñ aç göresin dīdār[ı] zıḡru'llāh ile	Musammat Gazel/5 Beyit	İlāḡı	Müstef'Öilün/Müste f'Öilün/Müstef'Öilün /Müstef'Öilün	
7a	Yazıcıoḡlu	Yine Öarż eyledi dilber yüzün ḡaśr-ı celāliden Yine nālend[e] şeydāyum şerāb-ı lā-yezāliden	Hudāvendā ne naḡs ola kemāl-i sultānından kim [E]ger bu Yazıcıoḡlu göre nūr-ı cemāliden	Ḳaşıde/4 Beyit	İlāḡı	Mefā'Öilün/Mefā'Öil ün/Mefā'Öilün/Mefā Öilün	
7a	?	Yā Ḥayy yā Ḳayyūm el-meded Yā Bāsīt yā Vedūd el-meded	Yā İmāme'l-ḡibleteyn el-meded Yā evlāde Resūlu'llāh el-meded	Ḳaşıde/6 Beyit	Münācāt- Na'Öt	Vezni belirlenememiştir.	Mahlas bulunmamaktad ır. Arapça şiiRIDIR.
7a	Rāḡıb	Ḥayāl-i zūlf-i ḡam-ber-ḡam ki eyler ḡātrırum derhem Olur her medd-i āhum tüḡ-ı şāḡı dūd-ı dil-perçem	Ḥasūd-ı Ehrimen-ḡır eylesün mi ser-fürū Rāḡıb Muḡammerdür ser-ā-pā tıynetümde neş'oe-i ādem	Gazel/7 Beyit		Mefā'Öilün/Mefā'Öil ün/Mefā'Öilün/Mefā Öilün	

8b	Enişî	Cānî sūzān eyledi fıkır-i celālūn kŭlhamı ÓAqlı hayrān eyledi seyr-i cemālūn gülşeni Kŭlhan u gülşende koyma kıl vişālūn rŭşeni Nŭr-ı vahdetle mŭnevver eyle yā Mevlā beni	Sevdiğŭn nŭr-ı Muḥammed ḥaḫḫı-çün Bār[i] Ḥudā ÓIşḫına ol zāt-ı pākŭn kıl mŭyesser iḫtidā Baña ḥazretde Enişî Óāşıḫŭn ola šadā Nŭr-ı vahdetle mŭnevver eyle yā Mevlā beni	Mŭtekerrir MurabbaÓ/3 Bend	Mŭnācāt	FāÓilātŭn/FāÓilātŭ n/FāÓilātŭn/FāÓilŭ n	
8b	Fālib	Yandım kŭl oldum Óışḫ meydānında Ŗoḫur gül oldum Óışḫ meydānında	Fālib de hayrān Óışḫ ile sūzān Olmuşum Óuryān Óışḫ meydānında	Musammat Gazel/7 Beyit	İlāḫî	10’lu hece ölçüsü	
8b- 9a	Eşrefoḡlu Rŭmî	Baḥr-ı Óummān ḫuşıyam yirŭm mekānum andadur Bunda avum süregeldŭm dü-cihānum andadur	Bunda geldŭm Eşrefoḡlu Rŭmî dirler baña Bundan özge daḫı benŭm ad [u] sanum andadur	Gazel/5 Beyit	İlāḫî	FāÓilātŭn/FāÓilātŭ n/FāÓilātŭn/FāÓilŭ n	
9a	Hŭdāyî	Benŭm maḫśŭdum Óālemde degŭldŭr lākin illā Hŭ Bu benŭm derdime dermān degŭldŭr lākin illā Hŭ	Hŭdāyî yārānı idrāk idersenḥ fān[i] Óālemde Bu sözŭn sırrına kimse erişmez lākin illā Hŭ	Gazel/4 Beyit	İlāḫî	MefāÓilŭn/MefāÓil ŭn/MefāÓilŭn/Mefā Óilŭn	
9a	Şemsî	Ḥudāvendā şu Óālemde esen yeller seni ister Ayaḫlarda türāb olmuş tozan yollar seni ister	Yolın setr eylemiş aḡyār gezer ḡurbetde eyler var Bu Şemsî gibi her kim var duyan ḫullar seni ister	Musammat Gazel/5 Beyit	İlāḫî	MefāÓilŭn/MefāÓil ŭn/MefāÓilŭn/Mefā Óilŭn	
9b	Derviş ÓOşmān	Žiyālar virdi nŭriyle dil u cāna seḥer žikri Şafālar baḫş idŭp vaşl itdi Sŭbhān’a seḥer žikri	Bi-ḥamdi’llāḥ Óanāsır bend [ü] bāḡından ḥalās idŭp	Gazel/5 Beyit	İlāḫî	MefāÓilŭn/MefāÓil ŭn/MefāÓilŭn/Mefā Óilŭn	

			Müyesser kıldı vuşlat Derviş ÖÖsmān 'a seher zikri				
9b	Lütfî	Şifā-yı derd-i dildür āsitānuñ yā Resūla'llāh Anuñçün Muştafā'dur nām u şānuñ yā Resūla'llāh	Ġarîḳ-i baḥr-ı Ōiśyānum meded Lütfî 'ye lutf eyle Elin al ben ġarîb [ü] bî-nevānuñ yā Resūla'llāh	Gazel/5 Beyit	Na'Ōt	Mefā'Ōilün/Mefā'Ōil ün/Mefā'Ōilün/Mefā Ōilün	
9b- 10a	Şeyh Cemālî	Tā ezelden sen benümle Ōahd [ü] peymān eyledüñ Gösterüp ol hūb cemālün yaŌñ pinhān eyledüñ	Şeyh Cemālî ağlamakdan gözlerinden kan döker Yir ü gögi Ōarş [u] kürsi aña seyrān eyledüñ	Gazel/6 Beyit	İlāhî	Fā'Ōilātün/Fā'Ōilātü n/Fā'Ōilātün/Fā'Ōilü n	
10a	Seyyid Süleymān	İsteyen cānānı[nı] meydāna gel meydāna Terk idüp başı cānı ḳurbāna gel ḳurbāna	Seyyid Süleymān bilseñ ġaybı zātı pereste Tennüre çevirüben Ōuryāna gel Ōuryāna	Musammat Gazel/5 Beyit	İlāhî	Fā'Ōilātün/Fā'Ōilātü n/Fā'Ōilātün/Fā'Ōilü n	
10a	Cemāl-i Ĥalvetî	Şuffe-i şadrında dā'ōim Ōāşıḳuñ efkār[1] Hū Şākirün şükri Huva'llāh zākirün ezkār[1] Hū	Ravza-ı Hū'da maḳām it ey Cemāl-i Ĥalvetî Tā vücūdum mülkine keşf ola bu esrār-ı Hū	Gazel/5 Beyit	İlāhî	Fā'Ōilātün/Fā'Ōilātü n/Fā'Ōilātün/Fā'Ōilü n	
10a - 10b	Ĥilmî	Ĥaḳḳ'uñ cemālin gözleyen Hū dimesün ya ne disün Zevḳ-i vişālin özleyen Hū dimesün ya ne disün	Ol kim ola Ōışḳ āşinā işitse hoş şavt u nevā İnsāf idelüm Ĥilmiyā Hū dimesün ya ne disün	Musammat Gazel/6 Beyit	İlāhî	Müfte'Ōilün/Müfte Ōilün/Müfte'Ōilün/ Müfte'Ōilün	
10b	Eşrefoğlu Rūmî	Baḥr-ı Ōummān ḳuşıyam yirüm mekānum andadur Bunda avum süregeldüm dü-cihānum andadur	Bunda geldüm Eşrefoğlu Rūmî dirler baña Bundan özge dahı benüm ad [u] sanum andadur	Gazel/5 Beyit	İlāhî	Fā'Ōilātün/Fā'Ōilātü n/Fā'Ōilātün/Fā'Ōilü n	Sayfa 8b- 9a'daki 26 numaralı şiirle aynıdır.

10b	ÖAbdu'l- ḥayy	Vücūduñ Öāleme lutf-ı Hudā'dur yā Resūla'llāh Žuhūruñ Öāşıka nūr-ı hidāyet yā Resūla'llāh	ŞefāÖat eyle ÖAbdu'l-ḥayy fakīre žāhir ü bāṭın Senüñ iḥsānuña qalmış gedādur yā Resūla'llāh	Gazel/4 Beyit	NaÖt	MefāÖölün/MefāÖöl ün/MefāÖölün/Mefā Öölün	
10b - 11a	Latīfī	Cān gözin aç kim tecellī eyleye envār-ı Hū ÖĀlem-i lāhūtdan yüz göstere dīdār-ı Hū	Ey Latīfī bil zebān ile dehānuñ dahli yok Çağ mekānı cāndur cāndan gelür güftār-ı Hū	Gazel/5 Beyit	İlāhī	FāÖölātün/FāÖölātü n/FāÖölātün/FāÖölü n	
11b - 12a - 12b - 13a	Vechī	Bülbül-i gül-bün-i nażma budur evlā her dem Ġonca-veş medḥ-i resūl-i şaḳaleyne açā fem	Āl ü aşḥāba muḥibbüz umaruz rüz-ı cezā Olmaya sāyeleri başımız üstünden kem	Kaşīde/80 Beyit	NaÖt	FeÖölātün (FāÖölātün)/feÖölāt ün/feÖölātün/feÖölü n (fāÖölün)	Mecmuada şiiirin her yeni sütununa “ve lehu” başlığı altında devam edilmiştir. Mahlas beyitinden sonra 26 beyit daha yazılmıştır.
13b	Şekūrī	Eylerüz her laḥẓada yüz biñ ḥatā <i>Rabbenā yā Rabbenā fāğfirlenā</i> Raḥmetüñdür derd-i Öiśyāna devā <i>Rabbenā yā Rabbenā [fāğfirlenā]</i>	Ey Şekūrī faẓl-ı Mevlā'ya tayan Bulmağ isterseñ Öazābdan amān Böyle söyle görmeyem ben bī-żiyān <i>Rabbenā yā Rabbenā [fāğfirlenā]</i>	Mütেকerrir MurabbaÖ/3 Bend	Münācāt	FāÖölātün/FāÖölātü n/FāÖölün	

13b	Nağış	Nūr-ı Fahr-ı Ŗālem'e bir zerre olmaz āf-tāb LaŖl-i nābuñdan numūne gevher-i yektāda tāb	Ėamdülillāh ravza-ı pākūñ ziyāret ideli Oldı ey Nağış derūnum mülkine çok feth-i bāb	Kaşide/6 Beyit	NaŖt	FāŖilātūn/FāŖilātū n/FāŖilātūn/FāŖilū n	
13b - 14a	Himmet	Düşdüm yine bir derde göñlüm niçün eglenmez Karārüm yok bir yerde göñlüm niçün eglenmez	Himmet bir Ŗāşık kıldur bu yol bir Ŗaceb yoldur Ėālūmi bilen oldur göñlüm niçün eglenmez	Musammat Gazel/5 Beyit	Ėlāhı	14'lü hece ölçüsü	
14a	?	Yā seyyide'l-kevineyi yā hādı Yā kırette'l-Ŗayni mevlāyı	Mā-dāme Zıkr'ullāh yā hādı Meddü'z-zamāni'l-Ŗāliya mevlāyı	Kaşide/6 Beyit	NaŖt	Vezni belirlenememiştir.	Mahlas bulunmamaktad ır. Arapça şiiirdir.
14b	Derviş Yūnus	Ŗışkuñ ile Ŗāşıklar yansun yā Resūla'llāh İçüp Ŗışkuñ şarābın kıansun yā Resūla'llāh	Derviş Yūnus 'uñ cānı Ŗilm [ü] şefāŖat kānı İki cihān sultānı sensün yā Resūla'llāh	Musammat Gazel/5 Beyit	NaŖt	14'lü hece ölçüsü	
14b	Fenāyı	Yā Ėlāhı āsitānuñ hastaya dāru's-şifā Şerbet-i vaşluñ içenler buldı her de[r]de devā	Zerre görünmez Fenāyı işbu Ŗālem Ŗārife Bir demine vuşlatuñ iki cihān olmaz bahā	Gazel/5 Beyit	Ėlāhı	FāŖilātūn/FāŖilātū n/FāŖilātūn/FāŖilū n	
14b - 15a	Ŗāşık Yūnus	Benem zārı kılan ol yāre karşı Göñül den cān viren dildāre karşı	Ŗāşık Yūnus bugün Ėurbetde kıaldı Ki Ŗışkı söyledi āġyāre karşı	Gazel/5 Beyit	Ėlāhı	MefāŖılūn/MefāŖıl ūn/FeŖülūn	
15a	Nağim	Vücūd-ı enbiya tesbıh-i dürr gibi ser-āmeddür O tesbıhe imāme cevher-i zāt-ı MuĖammed'dür	Tecellı ideli nūr-ı āhād dürr-i hüviyyetden O nūrun cılve-gāhı tavkı-ı çeşm-i mım-i Ėhmed'dür	KıtŖa/2 Beyit	NaŖt	MefāŖılūn/MefāŖıl ūn/MefāŖılūn/Mefā Ŗılūn	

15a	Cāmî	Ey sırr-ı tû ber şîne-i her şâhib-râz Peyveste der rahmet-i tû ber-heme bâz Herkes be-dergâh-ı tû âmed be-niyâz Mañrûm zi-dergâh-ı tû key gerded-bâz		Musarra Rubâ'î/1 Dörtlük	Münâcât	Mef'ûlû/Mefâ'îlû n/Mefâ'îlûn/Fâ'ô Mef'ûlû/Mefâ'îlû/ Mefâ'îlû/Fe'ôul	Mecmuada “Münâcât-ı Ĥazret-i Monlâ Cāmî Kıddise Sırruhu's-Sâmî” başlığı ile geçmektedir. Farsça şiidir.
15b	Eşrefoğlu Rûmî	Düşeli bu Ŗışkuñ cânım eline Beni düşürdi bu halkuñ diline	İsmi resmi Eşrefoğlu Rûmî 'nûñ Kûl olup şavrudum Ŗışkuñ yeline	Gazel/6 Beyit	Îlâhî	Fe'ôilâtûn/Fe'ôilâtû n/Fe'ôilûn	
15b	Sinânî	Gelmişem vahdet iline Ŗışk ile cihâna ben İçmişem cām-ı ezelden olmuşam mestâne ben <i>Rabbenâ vâğfirlenâ zûnûbenâ verham lenâ</i>	Ey Sinânî Ŗışk maķâmı bes rızâ-yı Ĥaķ durur Pâdişâhum ĥizmetinde durmuşam dîvâne ben <i>Rabbenâ vâğfirlenâ zûnûbenâ verham lenâ</i>	Mütেকerrir Müşelleû/4 Bend	Münâcât	Fâ'ôilâtûn/Fâ'ôilâtû n/Fâ'ôilâtûn/Fâ'ôilû n	
15b - 16a	Ümnî	Hemişe Ŗışk ile Ŗâlemde şeydâ Kıdiriyiz biz Bizi âteş eyler cezbe-i Mevlâ Kıdiriyiz biz	N'ola Ümnî figânuñ zârumuzla gülşen-i ĥâlûm Olursa rûz [u] şeb bir bûlbûl-âsâ Kıdiriyiz biz	Gazel/5 Beyit	Îlâhî	Mefâ'îlûn/Mefâ'îl ûn/Mefâ'îlûn/Mefâ ôilûn	
16a	Şemsi	Her dem cânı bu Ŗışk odına şaķlarum vâh Bir cân ki şem'oe yanmaķa bes ya ne şaķlarum	Cân bu Şemsi 'nûñ yanında emânetdür gönûl âh Vallâh ben ol emâneti cânâna şaķlarum	Gazel/4 Beyit	Îlâhî	Mef'ûlû/Fâ'ôilâtû/ Mefâ'îlû/Fâ'ôilûn	
16a	?	Yâ seyyide'l-kevneyi yâ ĥadî Yâ kırette'l-Ŗayni mevlâyî		Kaşide/1 Beyit	Na'ôt	Vezni belirlenememiştir.	Mahlas bulunmamaktadı r. Arapça

							şiidir. 14a'daki 42 numaralı şiiirin matla beytidir.
17b	Niyāzî	Sālikūn mürşidine hîzmeti şāhāne gerek Eşigine kıoya başın diye şāhā ne gerek	Bu yola kim ki Niyāzî gibi kıurbān ide cān Ōİd-i ekberdür aña vuşlat-ı cānāne gerek	Gazel/6 Beyit	İlāhî	FeŌîlātün/FeŌîlātü n/FeŌîlātün/FeŌîlü n	
17b	Mısrî	Esmāó-ı ilāhîde bî-ĥad hūnerüm var Her demde semāvāt-ı ĥurūfa seferüm var	Bunuñla bir oldı dem-i Ōİsā ile Mısrî Göñlüme daĥı ne gelir ü ne giderüm var	Gazel/5 Beyit	İlāhî	MefŌülü/MefāŌîlü/ MefāŌîlü/FeŌülün	
19b	Naķşî	Maķśad[1] Ōāşıkıların menzil-i cānān olur İsmini yād eylesem velev ĥayrān olur	Naķşî -i Ōāşık saña Ōışık ĥaberin vir aña Menķibe-i evliyā reşk-i gülistān olur	Musammat Gazel/8 Beyit	İlāhî	MüfteŌilün/FāŌilü n/MüfteŌilün/FāŌil ün	
19b	Şeyĥî	Zāhidān cennet-i rıdvān ĥaberin söylerler ŌĀşıkān vuşlat-ı cānān ĥaberin söylerler	Şeyĥiyā nūra şitā san zevāl-iŌālem Zemīn-i mülk-i Süleymān'a ĥaber söylerler	Gazel/5 Beyit	İlāhî	FāŌîlātün/FāŌîlātü n/FāŌîlātün/FāŌîlü n	
20a	ŌAzîzî	Ōİşķuñ meyhine ķandun n'oldun a göñül n'oldun Yakduñ beni yandırdun n'oldun a göñül n'oldun	Gel imdi ey ŌAzîzî sırrın dime ol epsem Āĥvāle olup mahrem n'oldun a göñül n'oldun	Musammat Gazel/4 Beyit	İlāhî	MefŌülü/MefāŌîlü n/MefŌülü/MefāŌîl ün	
20a	?	ŌAccec ve'sme'l-bāni ve ĥālî ehlü vādî fi'l- Ōavli Ve inzil fî ecriŌ ve'l-cenbi bi vahdî	El-Ōaķlu bihim ķad selebā ve demaŌun bihim ķad sekebā Et-tarafu keĥıylün ve'l-ĥasra neĥıylün sı sı cānım ve'l-ĥālü yebdî	4 Beyit		Vezni belirlenememiştir.	Mahlas bulunmamaktad ır. Arapça şiidir.

20b	?	Ĥudāyā itme ĥālī bir nefes dilden ŧekūr ismūñ Gözümdeñ dūr ħılma pertev-i envā[r]-ı nūr ismūñ Enīŧ it dem-be-dem bu ħalb-i bī-ŧabra ŧabūr ismūñ Baña ħayret müyesser Ya maĥv it levĥ-i Őiŧyāndan bu Őabd-i pūr-ħuŧūr ismūñ		Müzdevic Müseddes/1 Bend	Münācāt	MefāŐīlün/MefāŐīl ün/MefāŐīlün/Mefā Őīlün	Mahlas bulunmamaktadı ır. Mecmuada ŧiir eksiktir.
21a	Hātif	ŐAlīlān-ı maĥabbe pek sezādur yā Resūla’llāĥ Devā-cüyende olmaħlıħ revādur yā Resūla’llāĥ Der-i devlet-meŐābuñdan cüdādur yā Resūla’llāĥ Ėubār[ı] ravzanuñ kuĥl-i cilādur yā Resūla’llāĥ Gözümde ĥāk-i pāyuñ tūtiyādur yā Resūla’llāĥ	Yapıŧdı ĥālħa-i bāb-ı recāya dest-i sāŐilde Faħīr [ü] nā-tüvān Hātif ħalınca rāĥ-ı müŧkilde Hep efŐāl-i ħabīĥüm yazması mümkün mi biñ cilde ŧefāŐat mücrime dirler meŧeldūr söylenūr dilde Ėuluñ Kāñi de bir mücrim gedādur yā Resūla’llāĥ	Taĥmīŧ/6 Bend	Naöt	MefāŐīlün/MefāŐīl ün/MefāŐīlün/Mefā Őīlün	Mecmuada “Naöt-ı ŧerīf” baŧlıħı ile geçmektedir. Mecmuada ŧiirin yeni sütununa “ve lehu” baŧlıħı altında devam edilmiŧtir.
22a	Ŗākirī	Esīr-i nefis-i emvārem Öaceb bed-kār [u] bed- ĥāram Ĥafīr-i ħabre iriŧdüm hevā ile henüz yāram Giderüm zād-ı rāhum yoħ ne yüz ile ŧaña varam	Ėulındur Ŗākirī-i derdmend ey Őālim [ü] dānā Senūñ tevĥīdini eyler hevā ile ider amm	Mütekerrire Muĥammes /5 Bend	Münācāt	MefāŐīlün/MefāŐīl ün/MefāŐīlün/Mefā Őīlün	

		Esirge kapuña geldüm didin yā Rab ğaffāram Senüñ kapuñ durur iken ya varam kime yalvaram	N'ola cürmini Ŗafv itsen saña şirk itmedi ĥāşā Esirge kapuña geldüm didin yā Rab ğaffāram Senüñ kapuñ durur iken ya varam kime yalvaram				
22b	Rūmî	N'ideyüm şabr idebilsem dil [ü] cān oda yanar Velî āh eyler isem kevn [ü] mekān oda yanar	Vara derviş yana gör küh-ı kenārında Ĥaĥķ'ıñ Dimesünler Rūmî 'ye ibn-i fülān oda yanar	Gazel/6 Beyit	İlāhî	FeŖŖilātün/FeŖŖilātü n/FeŖŖilātün/FeŖŖilü n	
22b	Nūrî	Yanmaĥdan uşanmazam pervāne miyem bilmem Hiĥ şoñuñı şaymazam dîvāne miyem bilmem	Nūrî dem ü dehşetde baĥr-i ğam-ı fūrķatde ĶaŖr-ı yem-i ĥayretde dūr-dāne miyem bilmem	Musammat Gazel/5 Beyit	İlāhî	MefŖŖölü/MefāŖŖilü n/MefŖŖölü/MefāŖŖil ün	
22b - 23a	Adlî	Levh-i dilden oĥıyan Ŗilm-i İlāhî'den sebaķ Żerrece yanında ĥalmaz mahv olur hep mā-sebaķ	Ķîl [u] ĥālî terk idüp dilden tırāş it ĥubbuñı ŖAdlîyā yeter oĥursañ bāb-ı Ŗışķdan bir varaķ	Gazel/5 Beyit	İlāhî	FāŖŖilātün/FāŖŖilātü n/FāŖŖilātün/FāŖŖilü n	
23a	Yūnus	Bilmem n'ideyüm Ŗışķuñ elinden Ķanda gideyüm Ŗışķuñ elinden	Yūnus 'uñ yüzi gönenmiş özi Ķan aĥlar gözi Ŗışķuñ elinden	Musammat Gazel/6 Beyit	İlāhî	10'lu hece ölçüsü	
23a - 23b	ŖĀşık Yūnus	Mülk-i beķādan gelmişem fāñî cihānı n'eylerem Ben dōst cemālün görmişem ĥūr-ı cinānı n'eylerem	ŖĀşık Yūnus maŖşūkına vuşlat bulınca mest olur Ben şışeyi ĥaldım taşa nāmūsı Ŗārı n'eylerem	Gazel/6 Beyit	İlāhî	MüstefŖŖilün/Müste fŖŖilün/MüstefŖŖilün /MüstefŖŖilün	

23b	Niyāzî	Toğdı ol şadr-ı risālet başdı Óarş üzre qadem Şaldı ol nūr-ı nübüvvet pertevin fevka'l-ümem	Yā Resūla'llāh şefā Óat kıl Niyāzî mücrime Şol zamān kim baş açık yalın ayak qan aqlayam	Gazel/7 Beyit	Na Ót	Fā Óilātün/Fā Óilātü n/Fā Óilātün/Fā Óilü n	
23b - 24a	Bayrāmî	N'oldu bu gönlüm n'oldı bu gönlüm Der[d ü] gamuñla tıldı bu gönlüm Yandı bu gönlüm yandı bu gönlüm Yanmada dermān buldı bu gönlüm	<i>El-faqrü fahrî el-faqr[u] fahrî</i> Dimedi mi ol Óāleme fahrî Fahrini zıkr it fahrini zıkr it Mahv[ı] fenāda buldı bu gönlüm	Müzdevic Murabba Ó/4 Bend	İlāhî	Müstef Óilātün/Müs tef Óilātün	Mahlas bendi bulunmamaktadı r. Şiir “Hacı Bayram-ı Veli”ye aittir.
24a	Nūrî	Bāğ-ı cemāle çün irem vuşlat gülün anda direm Ĥaqq'ıñ tecellāsın görem ben hū direm yā hū direm	ÓĀşıqlar içre olsa sūr bu Nūrî 'ye ir[se] sūrūr Anda tecellî itse nūr ben hū dir[em] yā hū direm	Musammat Gazel/5 Beyit	İlāhî	Müstef Óilün/Müste f Óilün/Müstef Óilün /Müstef Óilün	Mecmuada şiirin sonuna “Yā Rab hū direm” ifadesi eklenmiştir.
25b	Eşref	Bu gönlüm şehrini seyrān iderken Didi sırrum baña seyrān içinde	Aç gözüñi Eşref Ĥaqq'ı zıkr eyle <i>Fezkurūñi</i> didi Qurān içinde	Qıt Óa/7 beyit	İlāhî	Mefā Óılün/Mefā Óıl ün/Fe Óülün	
25b	Yūnus Emre'm	Her qaçan añarsam seni qarārüm qalmaz Allāh'um Senden gayrı gözüm yaşın kimseler silmez Allāh'um	Yūnus Emre'm seni ister lutf eyle cemālūñ göster Dıdāruñ göreñ Óāşıqlar ebedî ölmez Allāh'um	Musammat Gazel/5 Beyit	İlāhî	16'lı hece ölçüsü	
25b - 26a	Nūrî	Cemālūñ nūrıñıñ Óāşıqlarına Kerem eyle kerem sultānum Allāh Firāquñ nārıñıñ yanıklarına	Yoğ oldı Nūrî 'nün küllî vücudı Ne Óaynı qaldı anuñ ne şühūdı Efendim eyle aña lutf u cūdı	Mütেকerrir Murabba Ó/3 Bend	Münācāt	Mefā Óılün/Mefā Óıl ün/Fe Óülün	

		Kerem eyle kerem sultānum Allāh	Kerem eyle kerem sultānum Allāh				
26a	Nūrî	Farîkat kırb-ı Rāhmān'dur bu meydān özge meydāndur Ĥaķîkat sırr-ı Sübhān'dur bu meydān özge meydāndur	Bu yola Nūrî serden geç bu erkān içre sırlar aç Bu meydān içre kıanlar řaç bu meydān özge meydāndur	Musammat Gazel/5 Beyit	İlāhî	Mefā'Ölün/Mefā'Öl ün/Mefā'Ölün/Mefā Ölün	
26a - 26b	Recāî	Bu cân teşne vişāl-i Ĥazretiñe Efendüm maķşūdum matlūbum Allāh Ne çāre nice irem vuşlatuña Efendüm maķşūdum matlūbum Allāh	Be-Ĥaķ-ı süre-i Tā-Hā vü Yāşın Recāî 'niñ kabūl eyle dü'Öāsın Gider kıalbdeki ĥubb-ı sivāsın Efendüm maķşūdum matlūbum Allāh	Mütেকerrir Murabba'Ö/5 Bend	Münācāt	Mefā'Ölün/Mefā'Öl ün/Fe'Öülün	
26b	Şemşî	Cānān ilinün güllerinün bāğ[1] görindi Dōst illerinün lālesinün dāğ[1] görindi	Dil ĥastesinün derdinün tımār[1] irişdi Şemşî 'ye bugün dōstunuñ otāğ[1] görindi	Gazel/5 Beyit	İlāhî	Mef'Ölölü/Mefā'Ölölü/ Mefā'Ölölü/Fe'Öölün	
26b - 27a	Nūrî	Ey benî Öİşķ âteşine yanduran Öİşķ senün Öāşık senün ma'Öşūk senün Hem seven hem sevilen hem sevdiren Öİşķ senün Öāşık senün ma'Öşūk senün	Maĥz-ı lutfuñ ile ey Kādir İlāh ÖĀşıkun ĥāline eylegil nigāh Bir gedādur Nūrî kıuluñ pādīşāh Öİşķ senün Öāşık senün ma'Öşūk senün	Mütেকerrir Murabba'Ö/4 Bend	İlāhî	Fā'Ölātün/Fā'Ölātü n/Fā'Ölün	Mecmuada “Beste-i Çālāk Şeyĥ Aĥmed Uşül-i Devr-i Revān” başlığıyla yazılmıştır.
27a	Fenāyî Ĥalvetî	ÖĀşıkları ĥandān ider Ĥalvetîler dirler bize Şeĥerlerde efğān ider Ĥalvetî[ler] dirler bize	Olduķ fenā-ender-fenā beķā içindedür liķā Fenāyî Ĥalvetî ednā Ĥalvetîler dirler bize	Musammat Gazel/4 Beyit	İlāhî	16'lı hece ölçüsü	Mecmuada “Beste-i Dede Uşül-i Devr-i Revān”

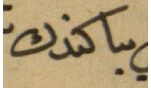
							başlığıyla yazılmıştır.
27a	Hüdāyî	Ey bu gönüm şehrini biñ lutf ile ābād iden On sekiz biñ Ŗālemi bir emr ile içād iden	Sen Ŗināyet sen hidāyet kıl Hüdāyî bendeñe Çünki sensin her murāda irgürüp irşād iden	Gazel/5 Beyit	Münācāt	FāŖilātün/FāŖilātün/FāŖilātün/FāŖilātün	
27a - 27b	Maĥvî	Bıraĥdum Ŗiřkuñ ile nām [u] Ŗārum yā Resūla'llāh Unutdum řevķūñ ile cümle kārı yā Resūla'llāh	Bu Maĥvî bendeñe rahm it firāķuñ nārına düşmüş Ėatî haylî zamān oldı yanarum yā Resūla'llāh	Gazel/4 Beyit	NaŖt	MefāŖilün/MefāŖilün/MefāŖilün/MefāŖilün	
27b	?	Sırr-ı tevĥîd ile ... Bunı baña ...		1 Beyit	İlāhî		Mecmuada şiir eksiktir. Dolayısıyla mahlas beyiti de bulunmamaktadır.
28a - 28b	Mevlānā	Olursa devletüm hemdem kılsa tālîŖüm yārî Vişāle degşürem hecrin baña Ėaķ irgüre yārî	Göñülleri řikār iden o gözlerde melāĥatdūr Ėamu tenlerde cān olmaz n'iderler naķş-ı dîvārı	Gazel/7 Beyit	İlāhî	MefāŖilün/MefāŖilün/MefāŖilün/MefāŖilün	Mahlas sondan bir önceki beyittir.
28b	?	Ėāne-i kevni saña sanma beleşdür bedeli Fatlu cānuñ vireceksin ...		Müfred		FeŖilātün (FāŖilātün)/FeŖilātün/FeŖilātün/FeŖilātün	

29b	Ĥacı Bayrām	Çalabum bir şār yaratmış iki cihān arasında Baķıcaķ dīdār görinür ol şāruñ kenāresinde	ŖĀrifler bu sözi añlar cāhiller bilmeyüp tañlar Ĥacı Bayrām kendi bañlar ol şāruñ mināresinde	Musammat Gazel/5 Beyit	Īlāhī	FāŖilātün/FāŖilātü n/FāŖilātün/FāŖilāt ün	
29b	Niyāzī	Gel ey sofī çıkar sofī kıl insāf Ķo sûret düzmeyi kıl içini sâf	Nefes baħırında lāl olmuş Niyāzī Śadā vü ĥarf içinde olan urur lāf	Gazel/6 Beyit	Īlāhī	MefāŖilün/MefāŖil ün/FeŖülün	
30a	Hüdāyī	İsteyen yārin ĥāk ider varın Bulsa dildārın şaķlar esrārın	Gel Hüdāyī ’den al haber erken Ĥaķķ’ı isteyen ķosun inkārın	Musammat Gazel/7 Beyit	Īlāhī	10’lu hece ölçüsü	
30a	Ėafūrī	Żiyā vir ķalbe nū[r]-ı tātātūñden Feyż-yāb eyle cenāb-ı ĥazretūñden Kerem eyle ayurma hizmetūñden Bizi redd itme sultānum ķapuñdan	Ėafūrī yandı nār-ı ĥasretūñle Ĥayāt-ı tāze bulsun vuślatuñla Ezelden āşināyuz ĥazretūñle Bizi redd itme sultānum ķapuñdan	Mütেকerrir MurabbaŖ/3 Bend	Münācāt	MefāŖilün/MefāŖil ün/FeŖülün	Mecmuada “Beste-i Yūsuf Çelebī Uśul-i Devr-i Revān” başlıķıyla yazılmıştır.
30b	Ĥilmī	Ķalmışuz deryā-yı Ėaflet içre bī-tāb [u] tüvān Yā Īlāhī kıl neşim-i feyż ü iĥsānuñ vezān Olmuşuz üftāde-i girdāb-ı Ŗiśyān el-amān Yā Īlāhī kıl neşim-i feyż ü iĥsānuñ vezān	MāniŖ ü muŖtī çü sensin Ėayrdan yokdur recām Genc-i bād-āverd-i lutfuñla beni kıl śād-kām Müstemen[d]dür Ĥilmī -i nā-śāda feyżüñdür merām Yā Īlāhī kıl neşim-i feyż ü iĥsānuñ vezān	Mütেকerrir MurabbaŖ/3 Bend	Münācāt	FāŖilātün/FāŖilātü n/FāŖilātün/FāŖilü n	Mecmuada “Beste-i Fosunzāde Uśul-i Devr-i Revān” başlıķıyla yazılmıştır.

30b	Niyāzî	Tende cānum cānda cānānumdur Allāh hū diyen Dilde sırhum sırda Sübhān'umdur Allāh hū diyen	Her kişiye kendiden aḳreb olan dōst zātıdır Ey Niyāzî dilde mihmānumdur Allāh hū diyen	Gazel/6 Beyit	İlāhî	Fā'Öilātün/Fā'Öilātü n/Fā'Öilātün/Fā'Öilü n	Mecmuada “Beste-i Hāfız Post Uşul-i Devr-i Revān” başlığıyla yazılmıştır.
31a	İkbālî	Şermsār itme Hudāyā rüz-ı maḥşerde beni Hürmetine hātemün yakdurma düzahda beni Mu'Öterifüm ben günāhıma muḳırrüm cürmüme Enbiyā vü mürselîn içre hacıl itme beni	Şimdilik İkbālîyā daldum Öamıḳ-i ḥayrete Lutf ile destümi al yā Rab düşdüm kürbete Dileriseñ ḳo caḥıme dileriseñ cennete Enbiyā vü mürselîn içre hacıl itme beni	Mütekerrir Murabba'Ö/3 Bend	Münācāt	Fā'Öilātün/Fā'Öilātü n/Fā'Öilātün/Fā'Öilü n	Mecmuada “Beste-i Dede Güfte-i Sultān Muṣtafā Devr-i Revān” başlığıyla yazılmıştır.
31a	Şükrî	Doldı gönül Öışḳ ile çağururam dōst dōst Derd [ü] ḡam [u] şevḳ ile çağururam dōst dōst	Öİşḳ ile Öāşḳ benüm şabr ile sābıḳ benüm Şükrî-i sādıḳ benüm çağururam dōst dōst	Musammat Gazel/6 Beyit	İlāhî	Müfte'Öilün/Fā'Öilü n/Müfte'Öilün/Fā'Öil ün	Mecmuada “Beste-i Şeyh Muṣtafā Şüfiyān” başlığıyla yazılmıştır.
31b	Ġafürî	Çün bahār irüp şecerler sebz ü revnaḳ-gır olur Āyet-i şun'Ö-ı Hudā'Öyü her varaḳ tefsir olur	ÖĀşḳ-ı sādıḳ iseñ terk eyle ḥ'āb u rāḥatı Ey Ġafürî tālib-i dīdār olan şeb-gır olur	Gazel/5 Beyit	İlāhî	Fā'Öilātün/Fā'Öilātü n/Fā'Öilātün/Fā'Öilü n	Mecmuada “Beste-i Yūsuf Çelebî Devr-i

							Revân” başlığıyla yazılmıştır.
32a	Nutkî	ÔĀlem-i ārāy buld[um] ÔĀlem-i ārā benem Mālik-i kevn [ü] mekânım tâc ile Dārā benem	Çün serîr-i Ôizzete başdım ķadem Ôirfān ile Zî Süleymān-ı zamānım Kāf ile ÔAnķā benem	Gazel/2 Beyit	Īlāhî	FāÔilātün/FāÔilātü n/FāÔilātün/FāÔilü n	Mecmuada bu şîir eksiktir. Bu yüzden şîirin mahlas beyiti de yoktur. Ancak bu şîir “Nutkî”ye aittir.
32b	Hüdāyî	Ağlamak göründi gönül ağlayalum senün ile İñlemek göründi gönül inleyeyüm senün ile	ÔIşķuñ oldı āşikāre ķaldı Hüdāyî āvāre Tā olunca derd[e] ķāre ağlayalum senün ile	Musammat Gazel/4 Beyit	Īlāhî	16’lı hece ölçüsü	
32b	Maĥvî	Sivā efķārınuñ cündi gönül mülkin ĥarāb itdi Elim al düşmüşem ķaldur meded Mevlā-yı Raĥmān[’ım] Emel ārzūsunuñ odı yaķup bağrım kebāb itdi Elim al düşmüşem ķaldur meded Mevlā-yı Raĥmān[’ım]	Īlāhî cümleñüñ ķaşdı rızāña olalar nāôil ÔĪnāyet senden olmazsa ya kimden matlaba vāsıl Kerem bābında devrānuñ yeridür Maĥvî -i sāôil Elim al düşmüşem ķaldur meded Mevlā-yı Raĥmān[’ım]	Mütekerir MurabbaÔ/3 Bend	Münācāt	MefāÔîlün/MefāÔîl ün/MefāÔîlün/Mefā Ôîlün	

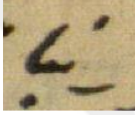
32b - 33a	Muhyî	Bilmeyen cān Yūsuf'ı Ken'ân'ı bilmez kandedür Öz vücūdı Mısr'ın sultānı bilmez kandedür	Cān kulağıyla işit Muhyî Muḥammed nutqını Kendi nefsin bilmeyen Raḥmān'ı bilmez kandedür	Gazel/5 Beyit	İlāhî	Fā'ōilātün/Fā'ōilātü n/Fā'ōilātün/Fā'ōilü n	
33a	Dervîş Himmet	Vaqt-i seherde açılır perde Düşdüğüm derde dermān senüñdür	Dervîş Himmet 'e çāre vuślata Derd-i fırqate de[r]mān senüñdür	Musammat Kıt'ôa/5 Beyit	Münācāt	10'lu hece ölçüsü	
33a	Niyāzî	Zāhidā sûret gözetme İçerü gel cāna baḡ	Medḥin isterseñ Niyāzî Sûret-i insāna baḡ	Gazel/8 Beyit	İlāhî	Fā'ōilātün/Fā'ōilātü n/Fā'ōilātün/Fā'ōilü n	
33b	Şemsi	Ey ġāfil uyan rihlet-i nāġāh[ı] unutma Yol korkulu[dur] kor[ku]su çok rāhı unutma	Bu dār-ı dünyā içre hevā yolları çokdur Şemsi yûri sen Ḥaḡḡ'a giden rāh[ı] unutma	Gazel/5 Beyit	İlāhî	Mef'ōülü/Mefā'ōilü/ Mefā'ōilü/Fe'ōülün	
34b	?	Ĥırs insānı ḥarāma sevḡ idüp eyler zelîl Ĥırsı ġālibler dūrür iden ḥarāma irtikāb	Dilerin kim ḥarām ile oda yanmayasın Çek elüñ Ĥırs u tama'adan eyle ġāyet ictināb	Kıt'ôa/2 Beyit		Fā'ōilātün/Fā'ōilātü n/Fā'ōilātün/Fā'ōilü n	Mecmuada “Maḥrem-i Ḥalvet-ġāh” başlıġı altında geçmektedir. Sayfadaki mensur sözün nazım ile açıklamasıdır.

34b	?	İsteriseñ halk-ı Ŗālem içre olasın şerîf Dün [ü] gün kārūñ edeb ile ĥayādan olma dūr	Bî-edeb olan ululuğ şadrına bařmaz ayak Fāōide etmez neseb zātında kim ola kūsūr	QıtŖa/2 Beyit		FāŖilātün/FāŖilātü n/FāŖilātün/FāŖilü n	Mecmuada “Maĥrem-i Ĥalvet-gāĥ” bařlıĥı altında geçmektedir. Sayfadaki mensur sözün nazım ile açıklamasıdır.
35a	?	Bir Ŗazizi kim ziyāret etmege yüz tutasın Ĥū[b]-rüy u ĥand-rū ol tā ki bulasın ševāb	Turřrū-yı telĥ-güy olursañ ey ādemî Ne ziyāret ne ševāb fīŖlūñ tebāb	QıtŖa/2 Beyit		FāŖilātün/FāŖilātü n/FāŖilātün/FāŖilü n	Mecmuada “Maĥrem-i Ĥalvet-gāĥ” bařlıĥı altında geçmektedir. Sayfadaki mensur sözün nazım ile açıklamasıdır.
35a	?	İsteriseñ kim ĥatā urmaya tedbîrūñ yolın Meřveret eyle işünde tā ola fīŖlūñ šavāb	Meşveret terk eylemek maĥz-ı ĥatādur ādeme Ĥaĥ söze rāzı olan olur Ŗaziz [ü] müstetāb	QıtŖa/2 Beyit		FāŖilātün/FāŖilātü n/FāŖilātün/FāŖilü n	Mecmuada “Maĥrem-i Ĥalvet-gāĥ” bařlıĥı altında

							geçmektedir. Sayfadaki mensur sözün nazım ile açıklamasıdır.
36a	Reşid	Kehkeşân cedvel aña ser-levhâ mihr [ü] encüm nüh-şad Nüh felek evşâfına toköz varaklı bir kitâb	Bâb-ı lutfından Hudâvendâ meded dūr eyleme Eyle sultânım şefâ'atle Reşid 'i behr-tâb	Çıtı/5 Beyit		Fâ'ölâtün/Fâ'ölâtü n/Fâ'ölâtün/Fâ'ölü n	
36a	Mısri	Ey tarikat erleri ey haqiqat pirleri Bir nişân virün baña ol bi-nişân kandedür	Bu Mısri 'ye yâr olan sırrında sultân olan Din [ü] hem imân olan ol bi-mekân kandedür	Musammat Çıtı/5 Beyit	İlahi	14'lü hece ölçüsü	
36a - 36b	İkbali	Allâh Rabbi lâ-yezâl yâ vâhid [u] yâ Zü'l-celâl Ey pâdişâh-ı bi-zevâl <i>yessir lenâ hayre'l-umûr</i>	İkbali Ŗâşidür ġarib lutfından itme bi-naşib Bâkı-i hayyü'l-mucib <i>yessir lenâ hayre'l-umûr</i>	Musammat Çıtı/5 Beyit	Münacât	Müstef'ölün/Müste f'ölün/Müstef'ölün /Müstef'ölün	
36b	Eşrefoğlu Rûmî	Ey gönül bir derde düş kim anda dermân gizlidür Gel çarış bir çatreye kim anda Ŗummân gizlidür	Gör bu Eşrefoğlu Rûmî bañr-ı Ŗışka n'eyledi Cân [u] başı terk idüben cânda cânân gizlidür	Gazel/4 Beyit	İlahi	Fâ'ölâtün/Fâ'ölâtü n/Fâ'ölâtün/Fâ'ölü n	
37a	?	Dü-şenbe şenbe günü gitme maşrıka Ne yek-şenbe ne cum'â günü ġarba	Cenûba kılma penc-şenbede niyyet Çılup Hâzret-i ŖAlî böyle vaşiiyyet	Mesnevî/3 Beyit		Mef'ölün/Mef'öl ün/Mef'ölün	Mecmuada “Mañrem-i Halvet-ġah” başlığı altında geçmektedir.

							Sayfadaki mensur Arapça sözün nazım ile açıklamasıdır.
37a	?	Her bir ayda yedi gün var ey kişi Naḥs gündür işleme anda işi	Üç beşi on üç on altısı Hem yigirmi biri vü dördü beşi	Nazm/2 Beyit		Fā’ölātün/Fā’ölātün/Fā’ölün	Mecmuada “Maḥrem-i Ḥalvet-gāh” başlığı altında geçmektedir. Sayfadaki mensur Arapça sözün nazım ile açıklamasıdır.
38b	Naḫṣī	Kūy-ı Ōıṣḫūn baña bir kūh-ı tecellî gö[r]inür Ḳalbüme Ōjd-ı vişālünle tesellî görünür	Naḫṣiyā Ōālem-i bākide ūlu’l-ebśār[a] Herkesün ḥāl[i] mey ile muḥallî görünür	Gazel/7 Beyit	İlāhî	Fe’ölātün/Fe’ölātün/Fe’ölün	
38b	Ġafūrî	İden rāh-ı maḥabbetden tekāpū Gül-i gülzār-ı vuślatdan alur bû Gönül olsun o gülşende aḳar şū Diyelüm şevḳ ile Mevlā’ya yā Hū	İde cām-ı vişāle yāre çün nūş O dem eyle sivāyı hep ferāmūş Ġafūrî eylesün baḥr-ı şafā cūş Diyelüm şevḳ ile Mevlā’ya yā hū	Mütekerrir Murabba’/3 Bend	İlāhî	Mefā’ölün/Mefā’ölün/Fe’ölün	

38b - 39a	Mısrî	İki kaşuñ arasında çekdi hatt-ı istivā ÔAlleme'l-esmāyı taÔlīm itdi ol hattdan Hudā	Qande bulur Hakk'ı inkār eyleyen bu Mısrî 'yi Žāhir olmışken yüzinde nūr-ı zāt-ı kibriyā	Gazel/6 Beyit	İlāhî	FāÔilātün/FāÔilātü n/FāÔilātün/FāÔilü n	
39a	Žākirî	Gele ey cānumuñ cānı gel žıkr idelüm Allāh'ı Vücūduñ olmadan fāñı gel žıkr idelüm Allāh'ı	Žākirî žıkr eyle bunda qalursun [yalıñuz sinde] Yoldaşsız anda gel žıkr idelüm Allāh'ı	Musammat Gazel/5 Beyit	İlāhî	16'lı hece ölçüsü	
39a - 39b	Nūrî	Vücūdum dārını maÔmūr iden yār Beni žākir iken mežkūr iden yār	Devāsın lutf ider ey Nūrî bir gün Seni derdi ile meşhūr iden yār	Gazel/8 Beyit	İlāhî	MefāÔilün/MefāÔil ün/FeÔülün	Mecmuada “Beste-i Çālāk Şeyh Aḥmed Uşul-i Devr-i Revān” başlığıyla yazılmıştır.
39b	Hüdāyî	Yeter olduñ fenā bāğında nālān Yüri bülbül yüri dōst illerine İdüp tāvūs-ı qudsilerle cevālān Yüri bülbül yüri dōst illerine	Gōñül virme Hüdāyî kāōināta Geçüp fāñiden ir bākî ḥayāta Şafā bul ğarq olup envār-ı zāta Yüri bülbül yüri dōst illerine	Mütেকerrir MurabbaÔ/4 Bend	İlāhî	MefāÔilün/MefāÔil ün/FeÔülün	Mecmuada “Uşul-i Devr-i Revān” başlığıyla yazılmıştır.
39b - 40a	Niyāzî	Ey çarḥ-ı dūn n'etdüm saña Hiç virmedüñ rāḥat baña Güldürmedüñ öñden soña Āh miḥnetā vāh miḥnetā	Ya[nar] Niyāzî derd ile Hiç kimse yok ḥālüm bile Nālān olup girdi yola Āh rıḥletā vāh rıḥletā	Müzdevic MurabbaÔ/4 Bend	İlāhî	MüstefÔilün/Müste fÔilün	Mecmuada “Beste-i Ahenî Uşul-i Devr-i Revān”

							başlığıyla yazılmıştır.
40b	?	Ĥudāyā itme ĥālî bir nefes dilden şekûr ismüñ Gözümden dūr kıılma pertev-i envār-ı nūr ismüñ Enîş it dem-be-dem bu qalb-i bî-şabıa şabûr ismüñ Baña gayret müyesser Ya maĥv it levĥ-i Őîşyāndan bu Őabd-i pür-kuşûr ismüñ Ve ya esmā-yı ĥüsnādan çıkar yā Rab ġafûr ismüñ	Gelelden Őālem-i mülke qabāĥatdûr heb-kār Őĭbādet kıılmaġa qoymaz heves bu qalb-i nā-hemvār Nādim olup iderken bir ġünāha biñ kez istiġfār	Müzdevic Müseddes/2 Bend	Münācāt	MefāŐĭlün/MefāŐĭlün/MefāŐĭlün/MefāŐĭlün/MefāŐĭlün	Mahlas bulunmamaktadır. Mecmuada şiir eksiktir. 20b'deki 59 numaralı şiirin daha tam bir halidir.
41b	Ĥāfiż	Qarîñ-i bezm-i erbāb-ı hevāyum yā Resûla'llāh Ĥarîm-i kūy-ı qurbından cüdāyum yā Resûla'llāh	Vücüdum tiġ-ı Őışkuñla ser-ā-pā çāk çāk olsun Yoluñda Ĥāfiż'um muĥlis gedāyum yā Resûla'llāh	Gazel/5 Beyit	Naöt	MefāŐĭlün/MefāŐĭlün/MefāŐĭlün/MefāŐĭlün/MefāŐĭlün	
41b	Fālib	Feth olunca Ĥāq'dan yaña yolumuz Göñül şûkr eyle şûkr eyle bir zamān Açılınca dōst bağında ġülümüz Göñül şabr eyle şabr eyle bir zamān	N'ola Őışkuñ ile Tālib yanarsa Şarāb-ı vaşluña her dem qanarsa İki Őışq āteşi şinem yaqarsa Göñül şûkr eyle şûkr eyle bir zamān	Koşma/4 Dörtlük	Īlāĥî	11'li hece ölçüsü	
41b - 42a	Şükri	Őışq şarābın nûş idüp mestān olan añlar bizi Sırr-ı tevĥîde irüp Őîrfān olan añlar bizi	Kend[i] ĥālin <i>Öalleme'l-esmāya</i> mazĥar eyleyüp Şükriyā şol cāmiŐü'l-Quróān olan añlar bizi	Gazel/5 Beyit	Īlāĥî	FāŐĭlātün/FāŐĭlātün/FāŐĭlātün/FāŐĭlātün/FāŐĭlātün	

42a	Naḳṣı	Eyā sen śanma kim senden bu güftarı dehān söyler Veyā terkıjb olan Óunśur yāhūd lahm-ı zebān söyler	<i>Seḳāhūm Rabbūhūm</i> hamrın içen Óāşıqlar ey Naḳṣı İrer maÓşūḳına anlar mekāndan lā-mekān söyler	Gazel/5 Beyit	İlāhı	MefāÓılün/MefāÓıl ün/MefāÓılün/Mefā Óılün	
42a	Azız	Óıſḳuñ dādı gönñlümde hiç gülmedüm Óömrümde Muḥammed’i seyrümde ğāyet göresüm geldi	Müşṭāḳum cemāline irgür sen viśālūñe Lutf it ÓAzız bendeñe amān göresüm geldi	Musammat Gazel/5 Beyit	İlāhı	MefÓölü/MefāÓılü n/MefÓölü/MefāÓıl ün	
42b	Yūnus Emre’m	Eyyüb’am [dil] mübtelāyam derde dermān isterem ÓĀşıḳam dil-hasteyem cānuma cānān isterem	Yūnus Emre’m bilmedi hiç kimseler ḥālūñ senūñ Ḥālūmi Óarz itmege bir merd-i Óirfān isterem	Gazel/6 Beyit	İlāhı	FāÓilātün/FāÓilātü n/FāÓilātün/FāÓilü n	
42b	Naḳṣı	Derūnuñ maḥzen-i rāz-ı Hudā’dur yā Resūla’llāh Kelāmuñ Óāşıḳa ḥālet-fezādur yā Resūla’llāh	Cenābuñdan ſefāÓat-hāh olupdur Naḳṣı -i Óāşıḳ Nigāh-ı merḥamet ḳıl kim gedādur yā Resūla’llāh	Gazel/6 Beyit	NaÓt	MefāÓılün/MefāÓıl ün/MefāÓılün/Mefā Óılün	Mecmuada “Beste-i Ğonca- zāde Devr-i Revān” başlıĝıyla yazılmıştır.
43a	Vechı	Bülbül-i gül-bün-i nażma budur evlā her dem Ğonca-veş medḥ-i resül-i ſaḳaleyne açā fem	Medḥ o sultāna sezādur ki ola cāóizesi Sebeb-i maĝfired [ü bāóiş-i envāÓ-ı niÓam]	Ḳaşıde/4 Beyit	NaÓt	[FeÓilātün (FāÓilātün)/feÓilāt ün/feÓilātün/feÓilü n (fāÓilün)]	Mecmuada “Vechı Efendi Merḥūmuñ” başlıĝıyla yazılmıştır.

							Mahlas beyiti bulunmamaktadır. Sayfa 11b'deki 38 numaralı şiirin eksik halidir.
43b - 44a	Nażif	Şanma meşhūduñ felekde mäh u kevkebdür bu şeb Şudsiyân iclâl ile şaff-ı mürettebdür bu şeb Cebraöl peyk-i peyem-berle mülakğabdur bu şeb Fahr-ı Őālem mahrem-i rāz oldığı şebdür bu şeb Kāōināt envār-ı rahmetle leb-ā-lebdür bu şeb	Bezm-gāh-ı kurb-ı ev-ednāda ol zāt-ı kerīm Mağfıret-cūy-ı Őuśāt ümmete oldur muğım Olma ālām-ı maŐāş-ı-le Nażif -āsā elīm Vağtidür miŐrāc-ı ümmide Őurūc eyle Nağım Vāsıl-ı mağśūd olur herkes mücerrebdür bu şeb	Tahmıs/10 Bend	Naöt	FāŐilātün/FāŐilātün/FāŐilātün/FāŐilātün	
44a	?	Yā Rab suhanum gevher-i genc-i hüner eyle Ehl-i suhana feyzün ile tāt-ı ser eyle	Çıl hıdmet-i naŐt-ı nebevıyle beni mesrūr Bu mağśada vuślatla dilüm pūr-haber eyle	Nazm/2 Beyit	Münācāt- Naöt	MefŐülü/MefāŐilü/ MefāŐilü/Feöülün	
45b	Ġafūrı	Ġağğ'a teslim itmeyen cān u dilin Cān göziyle görmeden cānān ilin Şıdğ ile bir kāmılūñ var tut elin Bulmağ isterseñ eger Mevlā yolın	Ço hevāyı ey gönül insāfa gel Tā bekey bu ġaflet [ü] sehv [ü] zeled Ey Ġafūrı oldı esrāra mağal İrgüren vuślat iline menzilin	Müzdevic Murabbaö/3 Bend	İlāğı	FāŐilātün/FāŐilātün/FāŐilātün	Mecmuada “Beste-i Yūsuf Çelebi Uśul-i Devr-i Revāñ” başlığıyla yazılmıştır.

45b	Niyāzî	Ey ğarîb bülbül diyârûñ qandedür Bir haber vir gülÖizârûñ qandedür Sen bu ilde kimseye yâr olmaduñ Var senüñ elbetde yârûñ qandedür	Gökde uçarken seni indirdiler Cân Öunsur bendlerine urdılar Nürî iken aduñ Niyāzî didiler Şol ezeki iÖtibârûñ qandedür	Müzdevic MurabbaÖ/3 Bend	İlāhî	FāÖilātün/FāÖilātü n/FāÖilün	Mecmuada “Uşûl-i Devr-i Revân” başlığıyla yazılmıştır.
46a - 46b	ŞemÖî	İstırâbı terk it ey dil Ğaqq’ı dāóim eyle yād Şaķınup ihsân-ı Öabd-ı Öaciz ile olma şād İrişür lutf-ı Hudā bir gün olursuñ ber-murād Geldi bir pîr-i Hudā bu beyti kıldı gūşa yād Bir qapuyı bend iderse biñ qapu eyler küşād Ğazret-i Allāh efendi <i>fātiĥü ’l-ebvābdur</i>	Rızq için efkâra düşüp ŞemÖiyā etme telāş Çün muqadderden ziyāde olamaz etme şavāş SāÖy ile mümkün degüldür ĥāsılı Öaql-ı maÖāş Sen tevekkül eyle bāb-ı Ğaqq’a teslim eyle baş Bir qapuyı bend iderse biñ qapu eyler küşād Ğazret-i Allāh efendi <i>fātiĥü ’l-ebvābdur</i>	Mütেকerrir Müseddes/8 Bend	Tevĥid	FāÖilātün/FāÖilātü n/FāÖilātün/FāÖilü n	Mecmuada şiiirini yeni sütununa “ve lehu” başlığı altında devam edilmiştir.
47b	Muĥyî	Cümleñüñ maĥbûbı sensin ey Ğabîb-i ezeli Cümle Yūsufı içinde ey güzeller güzeli	Oldı Öuşşāķ gözi giryān dili vîrān ey Ğabîb Oldı Mecnûn [u] dîvāne Muĥyî ĥüsnüñ sezeli	Gazel/5 Beyit	NaÖt	FāÖilātün/FāÖilātü n/FāÖilātün/FāÖilü n	
47b	Fethî	Vişālin şerbetin şun cāna yā Rab Düşüp yine firāķa oldum Öatşān	Fılsım-ı maÖnevîdür çünkü Fethî Vücüduñ anı feth it b’ism-i Rāĥmān	QıtÖa/6 Beyit	Münācāt	MefāÖilün/MefāÖil ün/FeÖülün	Mecmuada “Beste-i Dede Uşûl-i Devr-i Revân” başlığıyla yazılmıştır.

48b	ÔAtûfî	Dergeh-i Hâkîk'a yüzün sür berdevâm Bermurâd olmağ dilerseñ ey gönül Bâb-ı hizmetde muķim ol şubh u şâm Bermurâd olmağ dilerseñ ey gönül	İster iseñ lutf ide Rabb-ı Ğafûr Dök nedâmet eşkin ol merd-i şabûr Gel ÔAtûfî ola gör Ôabd-ı şekûr Bermurâd olmağ dilerseñ ey gönül	Mütekerrir MurabbaÔ/4 Bend	Îlâhî	FâÔilâtün/FâÔilâtü n/FâÔilün	
48b	Himmet	Sivâdan ħalbûñi pāk it Gönül mirôât-ı Rahmândur Şafâdan şineñi çāk it Gönül mirôât-ı Rahmândur	Gel ey Himmet şikâr eyle Gönülden özge kâr eyle Bu sırrı âşikâr eyle Gönül mirôât-ı Rahmândur	Mütekerrir MurabbaÔ/3 Bend	Îlâhî	MefâÔîlün/MefâÔîl ün	
49b	İtri	Sâyesi düşmez yere bir böyle nahl-ı Fûr'sun Mihir-i Ôâlem-gîrsin başdan ayağā nûrsun	Yâ Resûla'llâh umarım diyesin rûz-ı cezâ Gerçi cürmüñ çokdur ammâ Ôltriya mağfûrsun	Gazel/6 Beyit	NaÔt	FâÔilâtün/FâÔilâtü n/FâÔilâtün/FâÔilü n	
50b	Nûrî	Eser Ôışkuñ yeli eşhâra ħarşu Ôter bûlbülleri gülzâra ħarşu	Görürsün Nûriyâ Ôâşıklarına Neler ihsân ider âgyâra ħarşu	Gazel/5 Beyit	Îlâhî	MefâÔîlün/MefâÔîl ün/FeÔülün	
51b	Fazlî	Vire mi derd-i şanem derdime dermân vire mi Vaķtidür yüregimüñ dem-be-dem artar veremi	Fazlî sen mâhı dilerseñ gözüñi göklere tut Böyle mahrûm mı koyar çokdur Allâh'ın keremi	Gazel/6 Beyit	Îlâhî	FeÔilâtün (FâÔilâtün)/FeÔilât ün/FeÔilâtün/FeÔil ün (FâÔilün)	
51b	Velî Akşemse'd -dîn	Zehî cān kim münevverdür bu gün nûr-ı tecellâdan Zehî dil kim muÔattardur hevâ-yı Ôışk-ı Mevlâ'dan	Hudâ'nuñ Ôâşıķı çokdur Velî Akşemse'd- dîn gibi Ķanı bir gerçek Ôâşıķ kim yanupdur derd-i Mevlâ'dan	Gazel/6 Beyit	Îlâhî	MefâÔîlün/MefâÔîl ün/MefâÔîlün/Mefâ Ôîlün	

51b - 52a	Bahrî	Ehl-i Ŗîrfân arasında qurılır bâzâr-ı Ŗîşq Açılır şöfbet deminde Ŗâşîqa gûlzâr-ı Ŗîşq	Serserî gezme cihânda Bahrîyâ gel aç gözün Döst cemâlün Ŗîşqı ile gör bu dâr-ı Ŗîşq	Gazel/6 Beyit	İlâhî	FâŖîlâtün/FâŖîlâtü n/FâŖîlâtün/FâŖîlü n	
52a	Yazıcıoğlu	Eger Rûm’uñ revânından görürsem ben dil-ârâyı Revâniye revân idem Semerķand’ı Buhârâ’yı	Çü gördi Yazıcıoğlu ki sensin Ŗâşîq u maŖşûq Be-küllî sende mañv oldı qodı tedbîr ile râyı	Gazel/6 Beyit	NaŖt	MefâŖîlün/MefâŖîl ün/MefâŖîlün/Mefâ Ŗîlün	
52b	Şemşî	Cümle Ŗâlem âşinâ ben arada bî-gâneyem Her işüm âgyâr ile gör ki Ŗaceb dîvâneyem	Mey-furûş oldum şalâdur ehl-i Ŗîşqa Şemsiyâ Bendedür hamr-ı ezel gelsün gelen meyhâneyem	Gazel/5 Beyit	İlâhî	FâŖîlâtün/FâŖîlâtü n/FâŖîlâtün/FâŖîlü n	
53b	Ėafûrî	Sürüp dergâhına rüy-ı siyâhım Umarım Ŗafv ola cürm [ü] günâhım Penâhım Hâlık’ım Rabb’ım Allâh’ım Ėudâvend’ım efendim pâdişâhım	Ėafûrî ’nün idüp derdine tîmâr Cemâlün nûrına eyle sezâvâr Keremler lutuflar eyle her bâr Ėudâvend’ım efendim pâdişâhım	Mütekerrir MurabbaŖ/3 Bend	Münâcât	MefâŖîlün/MefâŖîl ün/FeŖülün	
54a - 54b	Nażîm	Ėf-tâb-ı şubh-ı <i>mâ-evhâ</i> Ėabîb-i Kibriyâ Mâh-tâb-ı şâm-ı <i>ev-ednâ</i> Ėabîb-i Kibriyâ	Umarım maŖzûr ola evzâŖ-ı küstâhânesi Bağma noķsân-ı Nażîm ’e yâ Ėabîb-i Kibriyâ	Ėaşîde/25 Beyit	NaŖt	FâŖîlâtün/FâŖîlâtü n/FâŖîlâtün/FâŖîlü n	Mecmuada “Nażîm Dede” başlığıyla yazılmıştır. Sayfa 3a’daki 4 numaralı şiirin tam halidir.

55b	Nürî	Eş-salâ gelsün gelen meydân-ı Ŗışka eş-salâ Cân [u] başa bakmayan merdân-ı Ŗışka eş-salâ	KaŖbe-i vaşla irüp Nürî yoluñda saŖy ile Cân[ı] ihzâr eyledi kurbân-ı Ŗışka eş-salâ	Gazel/7 Beyit	İlâhî	FaŖîlâtün/FaŖîlâtü n/FaŖîlâtün/FaŖîlütü n	
56b - 57a	Hâtîf	Felek atlâsuñ ey meh ferş ider mihrâba seccâde O şems-i nûr-ı Ŗîrfânı görünce zühd ü takvâda	Didi târîh-i cevher-dârını Hâtîf çıķup rıdvân Hudâverdi bu kaşr u gülşen Ŗaden içre Ŗuķbâda	Kaşide/15 Beyit	Mersiye/ Tarih	MefâŖîlün/MefâŖîl ün/MefâŖîlün/Mefâ Ŗîlün	Mecmuada şiiirin makta beyitinden sonra “Hudâverdi ķarîn-i Muştafa’dur şübhesiz añla” mısrası yazılmıştır.
57b	Vahyî	Göñül olsun nevâlûñle mutayyeb Bizi lutfuñla mesrûr eyle yâ Rab İki Ŗâlemde lutfuñdur çü matlab Bizi [lutfuñla mesrûr eyle yâ Rab]	Dil-i Vahyî giriftâr-ı hevâdur Velî dâŖim talebkâr-ı rehâdur Ŗuluñ kârı temennâ-yı Ŗatâdur Bizi [lutfuñla mesrûr eyle yâ Rab]	Mütekerrir MurabbaŖ/3 Bend	Münâcât	MefâŖîlün/MefâŖîl ün/FeŖŖlün	
57b	Hüdâyî	<i>Câhidû fî ‘llâhi yâ ehle’s-salâh</i> <i>İnne Ŗumre ‘l-merŖi yemdi ke ‘r-riyâh</i>	Ey Hüdâyî ’den naşîhat isteyen Ėaķķ’a ķul ol bulmaķ dilersen felâh	Gazel/5 Beyit	İlâhî	FaŖîlâtün/FaŖîlâtü n/FaŖîlün	
57b - 58a	Yûnus Emre’m	Çalap nûrdan yaratmış cânını MuĖammed’uñ ŖĖāleme rahmet şaçmış cânını MuĖammed’uñ	Yûnus Emre’m Ŗışķludur bî-çâredür miskîndür	Mütekerrir MüşelleŖ/4 Bend	NaŖt	14’lü hece ölçüsü	

		Yā Resūla'llāh [amān] sen şefā'at kı́l bize yā Ĥabıba'llāh	Her kim yemez maḥrūmdur ḥūnını Muḥammed'ün Yā Resūla'llāh amān sen şefā'at kı́l bize yā Ĥabıba'llāh				
58a	ÖĖşık Yūnus	Sen cānuñdan geçmedin cānān ārzū kı́lursın Bilden zūnnār kesmedin imān ārzū kı́lursın	ÖĖşık Yūnus her derde Eyyūb'layın şabr eyle Derde sen kı́atılmadı́n dermān ārzū kı́lursın	Gazel/5 Beyit	İlāḫı	14'lü hece ölçüsü	
58a	Derviş Yūnus	Ey şehr-i nuzūl-i sūre bā'is oldu çok surūra Ėarķ eyledi bizi nūra māh-ı mübārek elvedā'	On bir aylık yoldan gelür bir ay bize mihmān olur Yarın bize şefı' olur māh-ı mübārek elvedā'	Musammat Kıtı'a/4 Beyit	İlāḫı	16'lı hece ölçüsü	Mecmuada bu şiirin mahlas beyiti yoktur. Ancak bu şiir “Derviş Yūnus”a aittir
58b	ÖAbdu'l-ḥayy	Cilvegāh-ı şinede devrān ider efkār-ı Hū Fūr-ı dilden zāhir ola şu'le-i envār-ı Hū	Cehr ile tevḥıdine ÖAbdu'l-ḥayy'un dāhl eyleme Ĥiśsedār olan tecellıde ider ızḫār-ı Hū	Gazel/5 Beyit	Tevḥıd	Fā'ılātün/Fā'ılātü n/Fā'ılātün/Fā'ılü n	
59b	Selım	Ey cemāl-i matla'ı-ı ḥūrşıd-i ikbāl [ü] kerem Vey cebıniñ āfıtāb-ı hādı-i ḥuld-ı irem	Cān u başım daḫı kı́rbānuñ Selım-āsā benim Hep fedā olsun yolında cümle varın bış ü kem	Gazel/6 Beyit	Na'ıt	Fā'ılātün/Fā'ılātü n/Fā'ılātün/Fā'ılü n	Mecmuada “Beste-i Yūsuf Çelebı Devr-i Revān” başlığıyla yazılmıştır.

59b	Naşşî	ÔĀleme Ôıışkuñ oldu çün peydā Olalum dāóim Ôāşıķ-ı şeydā Žāt-ı bî-çünüñ Vāhîd [ü] Ferdā Olalum dāóim Ôāşıķ-ı şeydā	Rûz-ı mahşerde Naşşî -i zārı Eyleyüp mağfûr ol güneş-kārı Gösterüp ol demde aña dîdārı Olalum dāóim Ôāşıķ-ı şeydā	Mütekerrir MurabbaÔ/4 Bend	Îlāhî	10'lu hece ölçüsü	
60a	Fenāyî	Cān u dil şehrin ezelden eyledi yağmā-yı Ôıışķ Ol vecihden düşdi bu Ôālemlere gavgā-yı Ôıışķ	Çünkü mevcûd nutķ imiş Ôālemdē Ôıışķ ķāóim-maķām Bize bildürdi Fenāyî rehber-i Mevlā-yı Ôıışķ	Gazel/5 Beyit	Îlāhî	FāÔîlātün/FāÔîlātü n/FāÔîlātün/FāÔîlü n	
60a	Niyāzî	Dervîş olan kişünñ sözleri Óumrān olur Sālik-i Ĥaķ olanuñ rāhına burhān olur	Şanma Niyāzî özün dervîş olupdur senün Dervîş olan kişiler şöylece sultān ol	Gazel/7 Beyit	Îlāhî	MüfteÔîlün/FāÔîlü n/MüfteÔîlün/FāÔîl ün	
60a	?	Mest olup hergiz karar itmez döner çarh-ı felek İñledür deryāları yā Hū vü vāveylā-yı Ôıışķ	Şāh-ı Ôālem olmağa itmez tenezzül şol gedā Kim ola anuñ maķāmı kūh-ı istignā-yı Ôıışķ	QıtÔa/3 Beyit		FāÔîlātün/FāÔîlātü n/FāÔîlātün/FāÔîlü n	
60b	Üftāde	Ey tarîķat irleri dōst elinün serverleri Fāliblerinün rehberleri dōstdan haber virün baña	Miskîn fakîr Üftāde 'yi içi taşî pür-yāreli Terk itmezem bî-çāreyi dōstdan haber virün baña	Musammat QıtÔa/5 Beyit	Îlāhî	MüstefÔîlün/Müste fÔîlün/MüstefÔîlün /MüstefÔîlün	
60b	Yūnus	Benem ol Ôıışķ bahresi deñizler ĥayrān baña Deryā benüm ķatremdür Ôıışķ oldu seyrān baña	Yūnus bu ĥalķ içre eksüklüdür Ĥaķ bilür Dîvāne olmuş çağırur dervîşlik bühtān baña	Gazel/5 Beyit	Îlāhî	14'lü hece ölçüsü	
61a - 61b	Hātif	Zîb-baĥş-ı Yeşrib [ü] Bathā Ĥabîb-i Kibriyā Pertevîdür Cennetü'l-Meóvā Ĥabîb-i Kibriyā MeşÔal-i nūr-ı cihān-ārā Ĥabîb-i Kibriyā Āfitāb-ı şubĥ-ı mā-evĥā Ĥabîb-i Kibriyā	Rişte-i nażma dizildi güyiyā dūr-dānesi Cevher-i elfāzınıñ kevneyn deger yek-dānesi MaÔñî-i vaşfinda varsa Hātif 'ün efsānesi Umarım maÔzûr ola evzāÔ-ı küstāĥānesi	Tahmîs/25 Bend	NaÔt	FāÔîlātün/FāÔîlātü n/FāÔîlātün/FāÔîlü n	

- 62a		Māhitāb-ı şām-ı <i>ev-ednā</i> Ĥabīb-i Kibriyā	Bakma noķsān-ı Nażım'e yā Ĥabīb-i Kibriyā				
62b	Mısrı	Derd-i Ĥaķķ'a ol tālīb dermāna irem dirseñ Miñnetlere ol rāğıb āsāna irem dirseñ	Terk it ķurı gavgāyı hem Őucb ile riyāyı Mısrı ķo bu sevdāyı Sübhān'a irem dirseñ	Musammat Gazel/6 Beyit	İlāhı	Meföölü/MefāŐilü n/Meföölü/MefāŐil ün	
62b	Şeyhı	Tā ezelden tā ebetden giryān [u] nālān olmuşum ÖArz-ı hāl-i hācetimde merd-i meydān olmuşum	Bāhr-i bı-pāyāna düşdüm Őıřķ yolında Şeyhiyā Ķana irdükde ol dem āb-ı hayvān ķān olmuşum	Gazel/6 Beyit	İlāhı	FāŐilātün/FāŐilātü n/FāŐilātün/FāŐilü n	
63a	Hātif	Nesım-i şubĥ ile ne āşināyum yā Resūla'llāh Ne berg [ü] bārıma bŭy-ı vefāyum yā Resūla'llāh Gül-i ne-şķüfıeme ĥayret-fezāyum yā Resūla'llāh Bu gülşende hezār-ı bı-nevāyum yā Resūla'llāh Velı āzürde-i hār-ı cefāyum yā Resūla'llāh	Menem ol yeŏs ile ehl-i caĥımün şimdi bı- Őārı Bilindi Hātif ün fıŐl-i ķabıĥı ķadr [ü] miķdārı Meded-res ol meded ey kān-ı Őafvuñ dürr-i şeh-vārı Kerem ķıl lutf u iĥsānuñla dil-şād eyle ben zārı Naĥıfı'yim ķapuñda bir gedāyum yā Resūla'llāh	Tahmıs/5 Bend	Naöt	MefāŐilün/MefāŐıl ün/MefāŐilün/Mefā Öilün	
63b	Lutfı	Mest-i Őıřķuñ sabrımız yok şinemiz çāk eyleriz Derd-i Őıřķ ile dem-ā-dem çeşm-i nemnāk eyleriz	Cām-ı Őıřķı dest-i sākı-i ezelden içmişiz Lütfi yā anuñ içün güftarı bı-pāk eyleriz	Gazel/5 Beyit	İlāhı	FāŐilātün/FāŐilātü n/FāŐilātün/FāŐilü n	

63b	Derviş Yûnus	Cānum kırbān olsun senûn yoluña Adı güzel kendi güzel Muḥammed Aḥmed Şefâ'at eyle bu kemter kuluña Adı güzel kendi güzel Muḥammed Aḥmed	Derviş Yûnus n'eyler dünyâyı sensüz Sen ḥaḳ peygâmbersin şeksüz gümânsuz Saña uymayanlar gider imânsuz Adı güzel kendi güzel Muḥammed Aḥmed	Koşma/3 Dörtlük	Na'ât	11'li hece ölçüsü	
64b	Naẓmî	Maḥbûb-ı Hudâ zât-ı şerefbâr-ı Muḥammed Maḳbûl-ı İlâhî dūrūr etvâr-ı Muḥammed	Â'ômâlini âhvâlini düstûru'l-Ôamel it Tâ keşf ola Naẓmî saña âsâr-ı Muḥammed	Gazel/6 Beyit	Na'ât	Mef'ûlû/Mef'â'îlû/ Mef'â'îlû/Fe'ûlûn	
64b	Mısrî	Tâ ezelden biz bu Ôışık içre rûsvây olmuşuz İsmimizdür söylenen ma'ônâda Ôankâ olmuşuz	Ten göziyle Mısrî 'yi sûretde görsem dime kim Žirâ biz ol kâf-ı sûret içre Ôankâ olmuşuz	Gazel/8 Beyit	İlâhî	Fâ'ôilâtûn/Fâ'ôilâtü n/Fâ'ôilâtûn/Fâ'ôilü n	
64b - 65a	Sezâyî	Zülfûn içre vechüñi cānâ çü pinhân eyledüñ Ehl-i imân[1] o vech ile perişân eyledüñ	Hattûn ile gösterüp cānâ Sezâyî 'ye ruhuñ Hatt-ı cāna žulmet içre âb-ı ḥayvân eyledüñ	Gazel/7 Beyit	İlâhî	Fâ'ôilâtûn/Fâ'ôilâtü n/Fâ'ôilâtûn/Fâ'ôilü n	
65a	Sa'ôîd	Cemâlûn gösterüp güldür dil-i maḥzûnları şâd it Kerem-kārâ medet Ôâşıqlaruñ bir güle gel yâd it	Ŗarâr itme Sa'ôîdâ Gülşenî bülbüllerindensin Dem-â-dem na'ôt-ı pāk-i Muştafâ'da durma feryâd it	Gazel/4 Beyit	İlâhî	Mef'â'îlûn/Mef'â'îl ûn/Mef'â'îlûn/Mef'â ôîlûn	
65a	Sezâyî	İlâhî dîde-i cānı münevver kıl tecellâdan Seni görsün naẓar itdükde Ôâşıq cümle eşyâdan	Unudup bildigin cümle yetişdür Ôilmüñi cehle Pes andan var okı añla Sezâyî Ôilm-i Mevlâ'dan	Musammat Gazel/5 Beyit	İlâhî	Mef'â'îlûn/Mef'â'îl ûn/Mef'â'îlûn/Mef'â ôîlûn	
65b	Yahyâ	Gel vücuduñ perdesin kıldur cemâl-i yâr[1] gör Cân gözinden sil gubârı çehre-i dildâr[1] gör	Beyt-i ma'ômûr oldı Yahyâ 'nuñ bu beyt-i dil-keşi	Gazel/5 Beyit	İlâhî	Fâ'ôilâtûn/Fâ'ôilâtü n/Fâ'ôilâtûn/Fâ'ôilü n	

			Ö Ayn-ı Öibretle yine maÖmüra bağ miÖmārı gör				
65b	‘İzzet	Allāh birdür iki cihān vahdet üzeredür Öİbret göziyle bağ hele bir kerre yek ten ol	Terk eyle mäsivāyı gözet sırr-ı vahdeti Benlik hayālin eyleme zinhār sen sen ol	QıtÖa/2 Beyit	Tevhid	MefÖölü/FäÖilätü/ MefäÖİlü/FäÖilün	
66a - 66b	Hätif	Şāh-ı kevineyn-i risālet zıb-i kevkebdür bu şeb CebreÖİl pā-der-rikāb ile mürettebdür bu şeb Taht-gāh-ı Öarş-ı aÖlā olsa ensebdür bu şeb Fahr-i Öālem mahrem-i rāz oldığı şebdür bu şeb Kāōināt envār-ı rahmetle leb-ā-lebdür bu şeb	Hätif -āsā bāl [ü] per açdı yine tabÖ-ı selİM Oldı bu rāh-ı talebde peykimiz feyz-i nesİM Mağşaduñ kerrübiyāna olmak isterse nedİM Vaqtidür miÖrāc-ı ümmide Öurüc eyle NažİM Vāsıl-ı mağşüd olur herkes mücerrebdür bu şeb	Tahmİs/10 Bend	NaÖt	FäÖilätün/FäÖilätü n/FäÖilätün/FäÖilü n	
66b	?	Enİsün <i>kul huva ’llāhu ehaddur</i> yā Resūla’llāh Celİsün dāhı <i>Allāhu ’s-šameddür</i> yā Resūla’llāh	Şİfātuñ <i>lem yelid zātuñ ve lem yuledde</i> mahfİdür Mişālün <i>lem yekun kufuven ehaddur</i> yā Resūla’llāh	Nazm/2 Beyit	NaÖt	MefäÖİlün/MefäÖİl ün/MefäÖİlün/Mefä Öİlün	
67a	?	DaÖİ’l-hırśa Öani’d-dünyā ve tİle’l-Öİyşi lā tetmaÖ Felā tecmaÖ mine’l-māli ve lā tedri li men tecmaÖ Fe inne’r-rızka mağşūmun sūōi’ž-žanni lā yenfaÖ		Musarra Rubā’İ/1 Dörtlük		MefäÖİlün/MefäÖİl ün/MefäÖİlün/Mefä Öİlün	Arapça şiidir.

		Faķırın küllü źi ħırśın ġanıyyun küllü men yeķnaŖ					
67a	?	Muĥammed'den deġer yoķ dāhil olmuŗ <i>ķābe ķavseyn</i> 'e Gürūh-ı enbiyādan girmemiŗ bir ferd mābeyne	Ĥarem-gāh-ı viśāle Aĥmed'i tenhā alup Mevlā O ĥalvet oldu maĥśūs Ĥaźret-i Sultān-ı Kevneyn'e	Nazm/2 Beyit	NaŖt	MefāŖilün/MefāŖilün/MefāŖilün/MefāŖilün/MefāŖilün	
67b	Żekāyi	MuŖallā derġehūn evc-i semādan yā Resūla'llāh MuŖaźżam ķadri Ŗarŗ-ı kibriyādan yā Resūla'llāh	Diriġ itme nigāh-ı iltifātuñ rüz-ı maĥŗerde Żekāyi -i bī-kes-i miskīn ġedādur yā Resūla'llāh	Ķaŗide/7 Beyit	NaŖt	MefāŖilün/MefāŖilün/MefāŖilün/MefāŖilün/MefāŖilün	Mecmuada “NaŖt-ı ŗerīf” baŗlıġıyla yazılmıŗtır.
67b	Żekāyi	Vücūduñ maźhar-ı nūr-ı hüviyyet yā Resūla'llāh Żuhūruñ kāŗif-i esrār-ı vaĥdet yā Resūla'llāh	Żekāyi 'nün iki Ŗālemde maķśūdı hemān sensin Umar derġāh-ı lutfuñdan Ŗināyet yā Resūla'llāh	Ķaŗide/6 Beyit	NaŖt	MefāŖilün/MefāŖilün/MefāŖilün/MefāŖilün/MefāŖilün	Mecmuada “NaŖt-ı ŗerīf” baŗlıġıyla yazılmıŗtır.
67b	Żekāyi	Vücūduñ maźhar-ı sırr-ı ezeldür yā Resūla'llāh Dilūñ mirŖāt-ı nūr-ı lem yezeldür yā Resūla'llāh	Sezāvār-ı ŗefāŖat olmaz ise rüz-ı maĥŗerde Żekāyi oda yanmaķ muĥtemeldür yā Resūla'llāh	Ķaŗide/4 Beyit	NaŖt	MefāŖilün/MefāŖilün/MefāŖilün/MefāŖilün/MefāŖilün	
68a	Żekāyi	Ķapundur melceŖ-i cümle ĥalāŖiķ yā Resūla'llāh Türāb-ı āsitānuñ Ŗarŗa fāŖiķ yā Resūla'llāh	Ne dirsem źāt-ı pāküñ andan aŖlādur faŗiletten Saña Ĥaķ didi źirā vaŗf-ı lāŖiķ yā Resūla'llāh	ĶıttŖa/2 Beyit	NaŖt	MefāŖilün/MefāŖilün/MefāŖilün/MefāŖilün/MefāŖilün	

68a	Žekāyī	Cemālūn nūr-ı zāt ile münevver yā Resūla’llāh Kaşuñ mihrābına Allāhu ekber yā Resūla’llāh	ŖĠnāyet eyle lutfuñla nigāh-ı iltifāt eyle Žekāyī bġ-kesuñ ĥālġ mškedder yā Resūla’llāh	Kaşıde/7 Beyit	NaŖt	MefāŖġlšn/MefāŖġl šn/MefāŖġlšn/Mefā Ŗġlšn	Mecmuada “NaŖt-ı ŧerġf” başıġıyla yazılmıştır.
68a	Žekāyī	GŖñšl sevdā-yı Ŗġřka mšbtelādur yā Resūla’llāh Velġkin āsitānuñdan cšdādur yā Resūla’llāh	Žekāyī bġ-kesi dergāh-ı lutfuñda řabšl eyle Tšrāb-ı āsitānuñ kġmiyādur yā Resūla’llāh	Kaşıde/6 Beyit	NaŖt	MefāŖġlšn/MefāŖġl šn/MefāŖġlšn/Mefā Ŗġlšn	Mecmuada “NaŖt-ı ŧerġf” başıġıyla yazılmıştır.
68a	Žekāyī	Yā Resūla’llāh cemālšn <i>ķul huva’llāhu eĥad</i> Ketb olınmuř levĥ-i ruhsāruñda <i>Allāhu’s-řamed</i>	<i>Lem yelid zātuñ ve lem yuled řġfātuñ vaşfidur</i> N’ola řānuñda denilse <i>lem yekun kufuven</i> <i>eĥad</i>	ĶıtŖa/2 Beyit	NaŖt	FāŖġlātšn/FāŖġlātš n/FāŖġlātšn/FāŖġlš n	Mecmuada “Ve lehu ĶıtŖa” başıġıyla yazılmıştır.
68b	Žekāyī	Ķarġķ-i baĥr-ı Ŗġřyānum řefāŖat yā Resūla’llāh Esġr-i nefis-i nādānum řefāŖat yā Resūla’llāh	Žekāyī hicr ile maĥzšn anı vařluñla Ķıl memnšn Yoluñda cān fedā olsun řefāŖat yā Resūla’llāh	Kaşıde/4 Beyit	NaŖt	MefāŖġlšn/MefāŖġl šn/MefāŖġlšn/Mefā Ŗġlšn	Mecmuada “NaŖt-ı ŧerġf” başıġıyla yazılmıştır.
68b	Žekāyī	Farġķ-i ĥalvetinšn pertevi nšr-ı celġdendšr Kemālāt-ı velāyet anlara sırr-ı ŖAlġ’dendšr	GŖršp ĥālāt ile devrānımız daĥl itme ey zāhid Bize feyz-i ilāġġ řeyĥ-i řaŖbān-ı Velġ’dendšr	ĶıtŖa/2 Beyit		MefāŖġlšn/MefāŖġl šn/MefāŖġlšn/Mefā Ŗġlšn	Mecmuada “Ve lehu” başıġıyla yazılmıştır.

68b	Žekāyī	Maḳām-ı evliyādur menba’-ı feyz-i fütüh’dür Edeble dāhil ol şūfī bu dergāh-ı Naşūhī’dür		Müfred		Mefā’ölün/Mefā’öl ün/Mefā’ölün/Mefā ’ölün	Mecmuada “Ve lehu beyt” başlığıyla yazılmıştır.
68b	Žekāyī	Göñül ceyş-i sivādan pür-fitendür yā Resūla’llāh Felāket dīde-i derd ü miḥendür yā Resūla’llāh	Žekāyī bendeñi eyle civār-ı ḥazrete lāyık Ġarīb-ḥāne-i ber-düş-ı vatandur yā Resūla’llāh	Kaşide/6 Beyit	Na’öt	Mefā’ölün/Mefā’öl ün/Mefā’ölün/Mefā ’ölün	Mecmuada “Na’öt-ı şerīf” başlığıyla yazılmıştır. Mecmuada şiiirin yeni sütununa “ve lehu” başlığı altında devam edilmiştir.
68b - 69a	Žekāyī	Ḥam itdi ḳaddümi bār-ı günāhum yā Resūla’llāh Ḥaḳīl itdi beni rūy-ı siyāhum yā Resūla’llāh	Gözi pür-eşk-i ḥasretdür Žekāyī dem-be-dem ağlar N’olur āyā diyü ḥāl-i tebāhum yā Resūla’llāh	Kaşide/7 Beyit	Na’öt	Mefā’ölün/Mefā’öl ün/Mefā’ölün/Mefā ’ölün	Mecmuada “Na’öt-ı şerīf” başlığıyla yazılmıştır. Mecmuada şiiirin yeni sütununa “ve lehu” başlığı

							altında devam edilmiştir.
69a	Žekāyī	Füzūn oldı firāḳuñla enīnüm yā Resūla’llāh Yanup yaqılmada ḳalb-i ḥazīnüm yā Resūla’llāh	Žekāyī dergehūnden ğayre Ōarz-ı ihtiyāc itmez Hemīşe bī-kesāndur hem-niṣīnüm yā Resūla’llāh	Ḳaṣīde/7 Beyit	NaŌt	MefāŌīlün/MefāŌīl ün/MefāŌīlün/Mefā Ōīlün	Mecmuada “NaŌt-ı ṣerīf” başlıĝıyla yazılmıştır. Mecmuada şiiirin yeni sütununa “ve lehu” başlıĝı altında devam edilmiştir.
69a	Žekāyī	Perīṣān ḥālī bu ḥatır-ḥarābuñ yā Resūla’llāh Hücūmı var telāṣ u ıztırābuñ yā Resūla’llāh	Žekāyī ’yi ümīd-i iltifatuñ ṣād ider yohsa Yeter endīṣesi rūz-ı ḥesābuñ yā Resūla’llāh	Ḳaṣīde/7 Beyit	NaŌt	MefāŌīlün/MefāŌīl ün/MefāŌīlün/Mefā Ōīlün	
69b	Žekāyī	Yā Resūla’llāh cürmüm çok yüzüm ğāyet siyāh Ḥāk-i pāy-i devletūnden ğayrı yok cāy-ı penāh	Yā Resūla’llāh Žekāyī bendeñi eyle ḳabūl Rāh-ı Ōıṣṣuñda dem-ā-dem eylesün feryād u āh	Ḳaṣīde/6 Beyit	NaŌt	FāŌīlātün/FāŌīlātü n/FāŌīlātün/FāŌīlü n	
69b	Žekāyī	Ḥabīb-i Kibriyā Aḥmed risālet mülkünün ṣāhı Nübüvvet ḥātemidür taht-ı <i>levlākūn</i> şehensāhı	Žekāyī Ōāciz ü mücrüm ḳuluñdur ey kerem- kānı Yüzi ḳara dili mahzūn firāḳuñla ider āhı	Ḳaṣīde/6 Beyit	NaŌt	MefāŌīlün/MefāŌīl ün/MefāŌīlün/Mefā Ōīlün	Mecmuada “NaŌt-ı ṣerīf” başlıĝıyla yazılmıştır.

							Mecmuada şiiirin yeni sütununa “ve lehu” başlığı altında devam edilmiştir.
69b	Žekāyī	Ey nübüvvet tahtınuñ şāhı Resül-ı Kibriyā Vey risālet evcinüñ mähı Ĥabīb-i Kibriyā	Cürmi çok ammā Žekāyī şübhesiz magfūr olur Dilese Ĥaḡ’dan o gümrāhı Ĥabīb-i Kibriyā	Ḳaşıde/6 Beyit	Na’ót	Fā’ölātün/Fā’ölātü n/Fā’ölātün/Fā’ölü n	
70a	Žekāyī	Göñül Őışḡ-ı Ĥabīb-i Kibriyā’ya āşinā olsun Dil-i žulmet-serāyım ol ziyādan rüşenā olsun	Sevād-ı vech ile Őāşī güneh-kārı ḡabül eyle Žekāyī cān-fedā-yı hānedān-ı Muştafā olsun	Ḳaşıde/7 Beyit	Na’ót	Mefā’ölün/Mefā’öl ün/Mefā’ölün/Mefā ’ölün	Mecmuada “Na’ót-ı şerīf” başlığıyla yazılmıştır.
70a	Žekāyī	Gel vücūdun āteş-i Őışḡ-ı Ĥabību’llāha yaḡ Çeşm-i ḡalbi ol ziyādan feth idüp Mevlā’ya yaḡ	Şems-i Ĥaḡ’dan irişüp nūr-ı Őināyet bir nefes Dilerüm ḡalb-i Žekāyī açıla mişl-i şafaḡ	Ḳaşıde/6 Beyit	Na’ót	Fā’ölātün/Fā’ölātü n/Fā’ölātün/Fā’ölü n	Mecmuada şiiirin yeni sütununa “ve lehu” başlığı altında devam edilmiştir.
70a - 70b	Žekāyī	1 Gel muḡharremdür Necef vādilerün yād it dilā Yāreler aç şineñ üzre tā bilinsün mācerā	1 Āb-ı rüyı ḡürmetine yaradılmışken cihān Bir içim şu virmediler ehl-i beyte žālimān	Terḡīb- Bend/5 Bend	Merşiye	Fā’ölātün/Fā’ölātü n/Fā’ölātün/Fā’ölü n	

- 71a		2 Ȳaralar giy ehl-i imānuñ ġazāsı vaġtidür Mātem-i şāh-ı şehīdānı tutup eyle бүkā 3 Eşġiyādur şübhesiz āl-i Őabāya žulm iden Ol Őadūlardan teberri farz-ı Őayn saña 4 Fikr idüp bu hāli inşāf eyle Allāh Őışķına Żerre imānı olan ġalbinde virir mi rızā 5 Güş iden bu ġıśsa-i cān-süzü Őaķluñ aldurur Niçe cānuñ virmeye bu derd ile ehl-i vefā 6 Ben şehīd-i Kerbelā’nuñ yoluna cān vireyüm Tek o şāhuñ hāk-i pāy-ı devletine ireyüm	2 Bir içim şu içmedi bi-hūde aķsun aķmasun Kāşķi nehr-i Fırāt’uñ yirine ġan aķsa ġan 3 ŐĀşıķānuñ düd-ı āhıdur ki eflāke çıkār Şanma ebrü yā sehāb oldu semāda sāyebān 4 Gözi yaşı olsa eflākuñ n’ola inen matār Aġladı ol mātem içün cümleten kerrübiyān 5 Cān fedā eyle Żekāyi şāh-ı merdān Őışķına Cümle erbāb-ı himem terk itdiler bu yolda cān 6 Şehr-i Őilmüm didi ġün ol mefhar-ı ins ü melek Ol şehen-şāhuñ ġapusı kelbiyüm bi-reyb ü şek				
71a - 71b	Żekāyi	1 Āyā ne ġüne devr ideyor ġarh-ı bi-vefā Ehl-i derūna eyledüġi tavr-ı nā-sezā 2 Mirōāt-ı hātırumda şafā olsa rü-nümā Taşvır iderdi şāhid-i maŐnāyi süretā	1 Māh-ı muħarrem oldu niçe cān nişār ola N’ider Żekāyi derd ile bi-ihtiyār ola 2 Gülzār iken sezā mı şehīdāna zār ola Hāk-i Necef bu dem dem ile lāle-zār ola	TercīŐ- Bend/5 Bend	Merşiye	Meföölü/FāŐilātü/ MefāŐilü/FāŐilün	Mecmuada şiiir her yeni sütununa “ve lehu” başlıġı

		3 Keşf eylesem bu rāzı ki feth ola mācerā Qaldı gönülde Ŗuqde-i serbeste mücmelā 4 Zāhid bu remzi hāl idemez söylesem aña Olmaz bu sırr-ı mübheme bî-gāne āşinā 5 Metn-i murādı şerh idemem n’eyleyem saña Üstād-ı Ŗışka Ŗarz ideyüm müşkilüm dilā 6 Müslim midür]ŖAlî’ye cefā iden eşkiyā Müömin midür hālîfe-i Hāk’dan iden ibā	3 Yā Rab ne bād-ı fitneden rüzgār ola Güller fütāde-i yem-i hūn u ğubār ola 4 Bir āh idem ki çarh-ı felek tār u mār ola Devri dönüp niżāmı dahı bî-çarār ola 5 Lāyık mı ehl-i beyt-i Nebî rahne-dār ola LaŖnet-revān-ı Yezîd’e vü Şimr hezār ola 6 Müslim midür ŖAlî’ye cefā iden eşkiyā Müömin midür hālîfe-i Hāk’dan iden ibā				altında devam edilmiştir.
71b - 72a - 72b -	Ŗekāyî	Bu dār-ı miñneti žan itme cāy-ı istirāhatdür Cihān içre saŖādet Ŗākîl iseñ terk-i rāhatdür	Libās-ı faqr ile künc-i fenāda fāriğü’l-bāl ol Ŗekāyî bende-i āl-i Ŗabāyız biz ne devletdür	Kaşîde/32 Beyit	Merşiye	MefāŖîlün/MefāŖîl ün/MefāŖîlün/Mefā Ŗîlün	Mecmuada şiirin her yeni sütununa “ve lehu” başlığı altında devam edilmiştir.
72b - 73a	Ŗekāyî	1 Bî-vücüd ol ey gönül ehl-i fenāya hem-dem ol Bezm-i hās-ı sohbet-i erbāb-ı Ŗışka mahrem ol 2 Geç bu fāñde kamu ālāyiş ü lezzātndan	1 Gör o mahbūb-ı Hudā’ya neyledi bu rüzgār Ser-güzeştün söylesem her dem olurduñ zār zār	TercîŖ- Bend/3 Bend	Merşiye	FāŖîlātün/FāŖîlātü n/FāŖîlātün/FāŖîl n	Mecmuada şiirin yeni sütununa “ve lehu” başlığı

		Terk-i sûret eyle ma'ŏnî Őäleminde âdem ol 3 Ārzü-yı mâ-sivâ kayduñ gönülden kaçŏ idüp Hırķa-i fakr u fenâda fâriğ-i dü-Őälem ol 4 Ĥak olunsun var ise şineñde âşâr-ı sürür Gel muharremdür bu günde şine-çāk ol pür- gam ol 5 Mâh-ı nev şanma felek kıldı küşâde bir Öalem Sen de derd-i âl ü evlâd ile ehl-i mâtem ol 6 Dâğ dâğ oldu Ĥüseyn'ün mâtemiyle şineler Çāk çāk oldu dil-i Őuşşāk çün âyineler	2 Nūr-ı Őayn-ı Őälemi žālim kaçıl-i cevri idüp Ehl-i ĵmānuñ derünuñ eyledi iħrāk-ı nār 3 Çekdi evlâd-ı Resûlu'llāh'a seyf ehl-i đalāl Eylediler Őākıbet küfr ü nifākı âşikār 4 Girdiler žulm eyleyüp âl-i Resûl'ün kaçına LaŐnet olsun cânına kaçm-i Yezid'ün şad- hezār 5 Āteş-i gamdur gönül mülkin perişān eyledün Kaľb-i mecrûĥ-ı Žekāyi nār-ı gayretle yanar 6 Dâğ dâğ oldu Ĥüseyn'ün mâtemiyle şineler Çāk çāk oldu dil-i Őuşşāk çün âyineler				altında devam edilmiştir.
73a - 73b	Žekāyi	Dü-çeşm ĥāk-i pây-ı Mušťafā'dan rüşenā oldu Gönül esrār-ı <i>mā-zāga'l-başardan</i> āşinā oldu	Šalāt ile selām olsun Resûl'e âl ü evlâda Žekāyi-i fakire ĥānedānı mültecā oldu	Kaşide/32 Beyit	Meršiye	MefāŐilün/MefāŐil ün/MefāŐilün/Mefā Öilün	Mecmuada şirin her yeni sütununa “ve lehu” başlığı

							altında devam edilmiştir.
73b	Ẓekāyī	1 Bu gün şol mest-i ḥayrānum şu ōūrūm ḵalmadı aślā	1 İmām-ı evliyā el-ḥaḵ Taḵī ol şāh-ı ekremdür	Terkīb-Bend/5 Bend	Merşīye	MefāŌīlün/MefāŌīlün/MefāŌīlün/MefāŌīlün	Mecmuada şiirin her yeni sütununa “ve lehu” başlığı altında devam edilmiştir.
-							
74a		Görünmez dīde-i giryānuma dünyā vü mā-fī-hā	Eñ ednā bende-i der-gāhı bir sultān-ı Ōālemdür				
-							
74b		2 Šafā-yı ḥatırūm yoḵdur beni söyletme ey zāhid	2 Naḵīnün ḥāk-i pāyıdur benüm derdime dermānum				
		Yaḵar bir āh-ı sūzānum cihān mülkini ser-tā-pā	Türāb-ı āsitānı şübhesiz iksīr-i āŌzamdur				
		3 Cefākār oldıḡuñ bildüm sipīhr-i bī-amānuñ ben	3 Cenāb-ı ŌAsker[i] maḥbūb-ı Ḥaḵ’dur ol ḵamer-talŌat				
		Ne ḥikmetdür ider her ehl-i dilde Ōādetün icrā	Yüzi nūrı ziyā-baḡş-ı dür ü pür-hem ü ḡamdur				
		4 Bozulsun intiżām-ı devri çarḥuñ bī-devām olsun	4 İmām-ı Ḥaḵ Muḥammed Mehdī-i šāḥib-zamān oldı				
		Esāsı lerze-nāk olsun yıḵılsun künbed-i mīnā	Tecellī-gāh-ı Ōışḵı ol şehün firdevs-i şīnemdür				
		5 Felek Ōızz eyledün āteş biraḵduñ ḵalb-i Ōuşşāḵa					
		Gürūh-ı ḥānedāna nā-sezā devr eyledün ḥayfā					
		6 Aḵıt seyl-i sirişküñ dem-be-dem māh-ı muḥarremdür					

		Dilâ çāk-ı girîbân eyle kim eyyâm-ı mâtemdür	5 Selâm olsun cemî'ân hânedân-ı şâh-ı kevneyne Bu bâbuñ bende-gânı bār-gâh-ı Hâk'da mûkerremdür 6 Žekâyî ehl-i beyte cānını qurbān idüp geldi Der-i şâh-ı velāyetde fedā-yı cān idüp geldi				
74b - 75a	Žekâyî	1 Ey mecma'ı meḥâsin-i ašḥâb-ı bā-šafā Vey menba'ı mekârim-i erbâb-ı ıstıfā 2 Sensin cihānda vāriş-i [sırr-ı] Muḥammedî Žātuñda mūnderic heme esrār-ı Muştafā 3 Ehl-i niyāza n'ola qapuñ kıble-gâh ise Vechüñde žāhir oldı senüñ nūr-ı Kibriyā 4 Sırruñ sirāyet eyledi kevn ü mekāna hep Feyzüñden iktisāb-ı vücūd itdi mā-sivā 5 Ey ma'âden-i ōināyet ü cūd u kerem ōAlî Vey kişver-i şecā'ate sultān-ı <i>lā-fetā</i>	1 Yā Rāḥimu'l-Ōusāt u yā melce'ı'l-ümem Eyle nigâh-ı lutf ile ben zārı muğtenem 2 Ol nūr-ı Ōayn-i ehl-i yaqîn iki şâh içün Cürmüm bağışla bende-i nā-çiz ü bî-kesem 3 Sürsem gubār-ı pāyuña rüy-ı siyāhumı Ref'Ō ola tā ki hāne-i dilden gubā[r]-ı ğam 4 Rüz-ı cezāda hāk-i mezellet-nişin iken Bir kâse āb-ı kevşer ile eyle muhterem 5 Şād eyle vaşluñ ile Žekâyî ğarîbüñi Cānum yoluñda şevk ile qurbān idem o dem	Tercî'Ō- Bend/5 Bend	Na'Ōt	Mef'Ōülü/Fā'Ōilātü/ Mefā'Ōlû/Fā'Ōilün	Mecmuada şiiir her yeni sütununa “ve lehu” başlığı altında devam edilmiştir.

		6 Nūr-ı velāyetüñ ile ğumūm seyenceli Edrik nidāoe Óabdike yā Murtaẓā ÓAlı	6 Nūr-ı velāyetüñle ğumūm seyenceli Edrik nidāoe Óabdike yā Murtaẓā ÓAlı				
75a - 75b	Žekāyı	Ƨoĝdı muħarrem ayı arħ adı anlı rāyet Mātem ğünidür Óāşıķ lāẓım bu ğünde ğayet	Her kim olur cihānda āl-i Resūl’e bende Ol merd-i Ħaķ Žekāyı bulur hemişe devlet	Kaşıde/32 Beyit	Merşıye	Mef’Ūlū/Fā’Ūlātūn /Mef’Ūlū/Fā’Ūlātū n	Mecmuada şıirin her yeni sütununa “ve lehu” başlıĝı altında devam edilmiştir.
76a	Şābit	Bu ğünlerde neş’elendim Ey benim serv-i bülendim Ben seni ğāyet begendim Ey benim serv-i bülendim	Beni zemmi itme āĝyāre Şābit adem bu bı-āre Merħamet ıl dil-i zāre Ey benim serv-i bülendim	Şarkı/3 Bend		8’li hece ölçüsü	
76a	?	Seni āĝyār ile ğörmek Ħilāf-ı meşrebimdir pek Baña böyle elem virmek Ħilāf-ı meşrebimdir pek	Ġörünce aynadı anım O žālıme benim cānım Raķıble gezme sultānım Ħilāf-ı meşrebimdir pek	Şarkı/3 Bend		Mef’Ūlūn/Mefā’Ūl ün	Bu şıirde mahlas bulunmamaktadı r. Mecmuada “Şarkı-yı şabā” başlıĝıyla yazılmıştır.
76a	Adlı	Ey ğül-nihāl-i Óışve-zā A ğöñlünü kesb it şafā Virdüñ dil [ü] cāna devā	Açılmadıķ bir verd-i āl Açmış be-ĝāyet penbe şāl Ġĝyāra itmez imtişāl	Şarkı/5 Bend		Müstef’Ūlūn/Müste f’Ūlūn	Bu şıirde mahlas bulunmamaktadı

		Ey nāz-perver-i dilberā	ÖUşşākına eyler vefā				ır. Ancak şiir Adlı (II. Mahmut)’ye aittir. Mecmuada “Şarkı-yı şevk [u] tarab” başlığıyla yazılmıştır.
76a	Beşim	Ey dilber-i Ŗālî-neseb Kimlerle hem-demsin bu şeb Fikrim budur benim Ŗaceb Kimlerle hem-demsin bu şeb	Hicr [û] firākîñla hemān Eyler isem āh u fiğān Üzme beni söyle amān Kimlerle hem-demsin bu şeb	Şarkı/4 Bend		MüstefŖilün/Müste fŖilün	Bu şiirde mahlas bulunmamaktad ır. Ancak şiir Beşim’e aittir. Mecmuada “Şarkı-yı rāst” başlığıyla yazılmıştır.
76a	Şābit	İşitdik ey ruh-ı gül-zār Beni geçmiş saña āğyār İderdim hālîmi izhār Bu gün dursun merākım var	Düşürdün Şābit’i derde Şağın sırr açma bir yerde Baña sor vakt-i āhirde Bu gün dursun merākım var	Şarkı/4 Bend		MefāŖilün/MefāŖil ün	

76a	?	Bu dil seni pek beyendi Kimse bilmez sen dil-bendi Yokdur Őālemdē menendi Kimse bilmez sen dil-bendi	Eglencedir Őiřkiñ baña Gideyim senle dāōimā Raħm eyle geldim ben saña Kimse bilmez sen dil-bendi	şarkı/3 Bend		8’li hece ölçüsü	Bu şiirde mahlas bulunmamaktadır. Mecmuada “şarkı-yı diger” başlığıyla yazılmıştır.
78a	şeyyad Hamza	Senün Őiřkuñ kamu derde Devādur yā Resūla’llāh Senün kapuñda hācetler Revādur yā Resūla’llāh	Saña kim ki řalāt virmez Dın yok cennete girmez Durucu kıldığı namāz Ĥatādur yā Resūla’llāh	Müzdevic Murabbaö/6 Bend	Naöt	MefāŐılün/MefāŐılün	Bu şiirde mahlas bulunmamaktadır. Ancak şiir şeyyad Hamza’ya aittir. Mecmuada “Naöt-ı şerif” başlığıyla yazılmıştır.
78b	Derünj	şoyun ğaflet libāsını Yu řalbiñ kir ũ pāsını Dilerseñ Tañrı’dan iħsān Őku şıdk ile Yāsin’i	Saña çün Rabb-i zü’l-Öizzet Virüpdür Öilm ile devlet Elinde var iken fırşat Őku şıdk ile Yāsin’i	Mütেকerrir Murabbaö/1 0 Bend		MefāŐılün/MefāŐılün	Bu şiirde şairin mahlası son bendden iki önceki bendde geçmektedir.

							Mecmuada “Kaaside-i şerif” başlığıyla yazılmıştır.
79b	Bahā	Zülfünün tār-ı şuāāı bāıramdur şānesi Ol hūmā-yı ġamzeniñ cismim saāadet-hānesi Āteş-i rūhsāra yandı murġ-ı cānım lānesi Şemō-i hūsnūñ ey perī dildir bu şeb pervānesi	Semt-i Őuşşāka yūri ey māh-ı peyker cā-be- cā Neşoe bulsun çeşm-i mestinden seniñ bir dem Bahā Şiše-i fānūsa döndi cism-i zārım dilberā [Şemō-i hūsnūñ ey perī dildir bu şeb pervānesi	Şarkı/4 Bend		Fāōilātün/Fāōilātü n/Fāōilātün/Fāōilü n	Bu şiir mecmuada “Şarkı-yı rāst” başlığıyla yazılmıştır. Ayrıca şiirin sonuna “Fı 19 Cā (Cemāziye’l- evvel) Sene 1237” tarihi yazılmıştır.
79b	Őızzet	Seyr eyleyüp şim[in] teniñ Mecbūrın oldum ben seniñ Şemm eyleyüp nāzik beniñ Mecbūrın oldum ben seniñ	Māōil iken Őızzet saña Raħm idmedin āslā baña Cevrin nedir koy bir yaña [Mecbūrın oldum ben seniñ]	Şarkı/4 Bend		Müstefōilün/Müste fōilün	
79b	Nūrī	Nigāhıñla mesrūr oldum Aldanup Őaqlıma uydum	İstemem ben böyle zemīn Hem demindir Nūrī seniñ	Şarkı/5 Bend		8’li hece ölçüsü	

		Giçende sen gücenmişsin Haberim yok şimdi duydum	Gel kerem kııl eyle nażar Rāh-ı Őıřka yaķdı teniñ				
79b	?	Güłzār-ı letāfetsin sen amān amān Bu hūsñ ile āfetsin sen Hem żarīf kıyāfetsin sen Bu hūsñ-ile āfetsin sen	Baņa ġāyet emel olduñ Şabr etsene sen de bulduñ Yazıķ saña niçün sólduñ Bu hūsñ-ile āfetsin sen	Şarkı/2 Bend		8’li hece ölçüsü	Bu şiirde mahlas bulunmamaktadır. Mecmuada “Şarkı-yı diger” başlığıyla yazılmıştır.
80a	?	Ne şafādan gide kim vārı ne cefādan hāzerim Düşmānı dōst bilirim ikisin bir sezerim	Yārı idrāk idemem fark-ı Őadū eyleyemem Nāķısıñ sırrını ben diñleyemem añlayamam	Mesnevî/11 Beyit		FāŐilātün (FeŐilātün)/FeŐilātün/FeŐilātün (FāŐlün)	Bu şiirde mahlas bulunmamaktadır.
80b	?	Şükür yine geldi māh-ı mübārek Kamu dōstlar ile olsun tebārek Bizi erişdürdi Hāķ-ı tebārek Merhabā merhabā yā şehr-i ramazān	Eyā cānlar cānı cānān bizimdir Āyātın tefsiri Kūrōān bizimdir Muhammed Muştafā sultān bizimdir Merhabā merhabā yā şehr-i ramazān	Koşma/5 Dörtlük	İlāhî	11’li hece ölçüsü	Bu şiirde mahlas bulunmamaktadır. Mecmuada “Der-beyān-ı ramazān-ı şerîf-i ilāhî” başlığıyla yazılmıştır.

81b	Şerîfî	Vişâliñ derd-i Ŗuşşâka Devâdır yâ Resûla'llâh Ĥayâliñ kalb-i müştâka Şafâdır yâ Resûla'llâh	Şerîfî'niñ aķar yaşı Dün ü gün ağlamak işi Yoluña cân ile başı Fedâdır yâ Resûla'llâh	Müzdevic MurabbaŖ/9 Bend	NaŖt	MefâŖîlün/MefâŖîl ün	Mecmuada “NaŖt-ı şerîf” başlığıyla yazılmıştır.
82a	?	Sekiz satır nazm eyledim mâhlar numarasın bilmek için Her bir satır ola iki ĥarf her bir ĥarf bir mâh için	Şeyĥ Bâyezîd Ĥâzretleri'niñ teŖlîfi oldığı çün Rûhuna fâtiĥa-i şerîf iĥsân idesin	Nazm/4 Beyit			Mecmuada “Ĥâzret-i Şeyĥ Bâyezîd-i Velî'niñ teŖlîf eyledigi numara- nâmedir.” başlığıyla yazılmıştır. Ayrıca şiirin sonuna “Fî 3 Şevvâl Sene 243” tarihi yazılmıştır.
82b	?	Cihâniñ güneşi Âĥmed Resûl-i Kibriyâ'dır bu Cefâkârîñ şafâsıdır O ĥâbâne ziyâdır bu	Ėazâ günleri kevşerler Aķıtdı Ŗâlî barmaķdan Şuvarđı cümle âşĥâbı Didiler ĥavz-ı kevşerdir bu	Müzdevic MurabbaŖ/6 Bend	NaŖt	MefâŖîlün/MefâŖîl ün	Bu şiirde mahlas bulunmamaktad ır.

83a	Şakir	Sezâdır zâtıña ancağ Risâlet yâ Resûla'llâh Beşîrsiñ şanıña lâyıķ Beşâret yâ Resûla'llâh	Recâ ider buni senden Bu kemter Óâşık-ı Şakir İdem bir kerre kabriñi Ziyâret yâ Resûla'llâh	Müzdevic MurabbaÓ/7 Bend	NaÓt	MefâÓîlün/MefâÓîl ün	Mecmuada “NaÓt-ı şerif” başlığıyla yazılmıştır.
83a	Kâñi	Ġubâr-ı pâyıña almam cihânı yâ Resûla'llâh Değişmem müyına heft-âsumânı yâ Resûla'llâh	ŞefâÓat mücrime derler meşeldir söylenür dâóim Ġulun Kâñi de bir mücrim gedâdır yâ Resûla'llâh	MukattaÓât/ 5 Beyit	NaÓt	MefâÓîlün/MefâÓîl ün/MefâÓîlün/Mefâ Óîlün	
83b	?	Elâ ey cânımıñ cânı ŞefâÓat yâ Resûla'llâh Nebîler şâhı sultânı ŞefâÓat yâ Resûla'llâh	Dilimde okurum Ġuróân Göñülde ġıybet [ü] bühtân Bu dertlü cânıma dermân ŞefâÓat yâ Resûla'llâh	Müzdevic MurabbaÓ/5 Bend	NaÓt	MefâÓîlün/MefâÓîl ün	Bu şiirde mahlas bulunmamaktad ır.
83b	Mevlânâ	Dil bedest-âver ki ĥac u ekberest Ez-hezârân KaÓbe yek dil bihterest KaÓbe bünyâd-ı Ĥalîl u Âzerest Dil naẓar-gâh-ı celîl u ekberest		Musarra Rubâ'î/1 Dörtlük		FâÓîlâtün/FâÓîlâtü n/FâÓîlün	
83b	Naşre'd- dîn Efendî	Çarĥ-ı felek egri bûgri dönerest Döstuñ koyup düşmânını ögerest Lâle sünbül fîstân bulamaz giycek Acı soğan kat kat gömlek giyerest		Rubâ'î/1 Dörtlük		11'li hece ölçüsü	Mecmuada “Naẓire-i Naşre'd-dîn Efendî” başlığıyla yazılmıştır.

84a	?	Mecnûn oldum gül-zârîña Göñül verdim bâzârîña ÔĀşık oldum dîdârîña Benim bir efendim vardır	Münkirler bilmez bu hâlden Deryâ bulanır mı selden Bûlbûl ey dilerdi gülden Benim bir efendim vardır	SemâÖi/4 Dörtlük	İlahî	8'li hece ölçüsü	Şiirin kapalı kısmı Milli Kütüphane'ye gidilip kapalı kısmın açılması sağlanarak okunmuştur. Şirde mahlas bulunmamaktadır. Ayrıca şiirin bulunduğu sayfanın sağ kenar tamir bandına "Biñ iki yüz yetmiş sekiz senesinde şubât yigirmi birinde Mehmed'e..." şeklinde tarih ve isim içeren bir ibare yazılmıştır.
-----	---	---	--	--------------------------------	-------	------------------	---

4. 2. Mensur Bölümler Tablosu

Yp. Nu.	Müellif	Eser Adı (varsa)	Baş	Son	Konu	Açıklamalar
34b	?		YaÖnî ehl-i hırs kişinüñ şerÖan harām olan nesnelerden şaķınmaġa iķtidārı yoķdur.		Hırs	Mecmuada “Maħrem-i Halvet-gāh” başlıġı altında geķmektedir. Sayfadaki Arapça verilen sözün Türkķe açıklamasıdır.
34b	?		YaÖnî edebsizlik olan kişide Öırz ve şeref hāleti olmaz.		Edebsizlik	Mecmuada “Maħrem-i Halvet-gāh” başlıġı altında geķmektedir. Sayfadaki Arapça verilen sözün Türkķe açıklamasıdır.
35a	?		YaÖnî ziyāret niyyetiyle varduġuñ kişiye bed-hūyluķ ve turşrūluķ etmek ševāba māniÖdür.		Ziyaret adabı	Mecmuada “Maħrem-i Halvet-gāh” başlıġı altında geķmektedir. Sayfadaki Arapça verilen sözün Türkķe açıklamasıdır.
35a	?		YaÖnî meşveretsiz olan işde hatā muķarrer šavāb fāyyitdür.		Meşveretin önemi	Mecmuada “Maħrem-i Halvet-gāh” başlıġı altında geķmektedir. Sayfadaki Arapça verilen sözün Türkķe açıklamasıdır.
40b	?		Bu ķāl her kim bir işe şürüÖ iderse gereķdür ki Merhūm Şeyħ Şehābü’-d-dīn-i Sühreverdī Ĥazretleri’nüñ rūhına bir kere sūre-i Fātiħa okuyup andan soñra niyet idüp aķa Merhūm Ĥanefī Efendi’nüñ ekşer kitabında bu ķāl mestürdur her mahālinde buña mürācaÖat ider idi.		Bir işe başlarken söylenecek söz	Mecmuanın söz konusu sayfasındaki Arapça verilen sözün açıklamasıdır.

67a	Muhammed Şâlih		İş bu duâ-ı şerîfe hadîşde vârid olmuştur. Şabâhda ve âhşâmda üçer kerre kırâ'at olunmasınıñ fażîleti hizbu'l-Ôaru'l-beşer hatde beyân olunmuştur. Fażîleti ma'Ônâsından münfehim olur. Ğaflet olmaya. Erhâme hâvta Muhammed Şâlih	Fî 18 Receb Sene 231	Sabah ve akşam okunacak dua	Mecmuanın söz konusu sayfasındaki Arapça duanın açıklamasıdır.
84b	?		Temmûsuñ on yedisinden yigirmi birine kadar eyyâm-ı bâhürda kesilen kıurur mücerrebdür	Bir kimseniñ çüki tamlasa hevc tohûm döküp Ôasel ile kıatup yiye şubh	Tarım ve sağık bilgisi	Mecmuanın üzeri kaplanmış son sayfasında bulunmaktadır. Milli Kütüphane'ye gidilip üstü kapalı kısmın açılması sağılanarak okunmuştur.

KAYNAKÇA

- Akkaya, H., *Abdulahad Nûri ve Divanı*, Kitabevi Yayınları, İstanbul, 2003.
- Alıcı, G., “Klasik Türk Şiiri Kaynaklarından Mecmua ve Sa’dedîn El-Mar’aşî’nin Şiir Mecmuası”, *KSÜ Sosyal Bilimler Dergisi*, C. 13, S. 2, Bahar 2016, s. 402-404.
- Ali Nazîmâ, Faik Reşad, *Mükemmel Osmanlı Lügati*, Birinci, Necat, Yetiş, Kazım, Andı, Fatih, Ülgen, Erol, Sağlam, Nuri, Çorok, Ali Şükrü (Haz.), TDK Yayınları, Ankara, 2002.
- Alkan, S., *Şeyh Mustafa Zekâyî’nin Hayatı, Edebî Kişiliği, Divanı (İnceleme-Tenkidli Metin)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 1993.
- Atik, H., *Nakşî Ali Akkirmânî Dîvânı (İnceleme-Metin)*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2003.
- Atik Gürbüz, İ., *Mecmû‘atü’l-Letâ’if ve Şandûkatü’l-Ma‘ârif (İnceleme-Tenkitli Metin-Şair ve Şiir Dizini) [Bursa (İnebey) Yazma ve Basma Eserler Kütüphanesi, No. 2276] [İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, No. T 739]*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2018.
- Aydemir, Y., “Şiir Mecmuaları ve Metin Teşkilinde Mecmuaların Rolü”, *Bilig*, S. 19, Güz, 2001, s. 147-156.
- Aydemir, Y., “Metin Neşrinde Mecmuaların Rolü ve Karşılaşılan Problemler”, *Turkish Studies (Tunca Kortantamer Özel Sayısı 1)*, C. 2/S. 3, 2007, s. 122-137.
- Aydın, A., *Fenâyi Cennet Mehmed Efendi ve Dîvânı*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 2003.
- Ayhan, E., *Nakşî Dîvânı*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2000.
- Bıyık, Y., *Eşrefoğlu Rumi Divanı’nın Dil ve Üslup Yönünden İncelenmesi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas, 2019.

- Buluç, S., “Şeyyad Hamza’nın Beş Manzumesi”, *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, C. 7/S. 1-2, 2012, s. 1-16.
- Cebecioğlu, E., *Hacı Bayram Velî ve Tasavvuf Felsefesi*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1989.
- Çakır, M. S., *Yahyâ Nazîm Divanı (İnceleme-Tenkitli Metin)*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas, 2018.
- Çakmak, M., *Cemâl-i Halvetî Hayatı, Eserleri, Tasavvufî Düşüncesi ve Cemâliyye Kolu*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2000.
- Çavuşoğlu, M., *Yahyâ Bey Dîvanı (Tenkidli Basım)*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları, İstanbul, 1977.
- Çetinkaya Karakoyun, Ü., *Mecmû’a-i Eş’âr, Ankara Üniversitesi DTCF Kütüphanesi-Üniversite A.26*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2017.
- Danışan, T., *Hâtîf Ali Efendi Hayatı, Edebî Kişiliği, Dîvânının Tenkitli Metni (1b-132a) ve Nesre Çevirisi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2009.
- Devellioğlu, F., *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Aydın Kitabevi Yayınları, Ankara, 2003.
- Devellioğlu, F., *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Doğu Matbaası, Ankara, 1970.
- Ekinci, R., *Vefeyât-ı Ayvansarâyî (İnceleme-Tenkitli Metin)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa, 2011.
- Ekinci, R., *Hâfız Hüseyin Ayvansarâyî Vefeyât-ı Ayvansarâyî (İnceleme-Tenkitli Metin)*, T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara, 2017.
- Elbir, B., *Kânî Dîvânı Üzerine Bir İnceleme*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 1997.

- Eliaçık, M., *Tokatlı Kānî Divanı'nın Tenkitli Metni (Hayatı, Kişiliği, Vazifeleri, Eserleri, Dili, Sanatı ve Uslubu)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Bitirme Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1992.
- Engin, A., *Mehmet Tâlib-i Üsküdârî'nin Dîvânçesi'nin Edisyon Kritiği*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, İstanbul, 2002.
- Erdoğan, K., *Niyâzî-i Mısrî Dîvânı*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2019.
- Ergun, S. N., *Türk Şairleri*, Suhulet Kütüphanesi Basımevi, İstanbul, 1936.
- Ergun, S. N., *Türk Musikisi Antolojisi*, Vadi Yayınları, İstanbul, 2017.
- Eroğlu, S., “Mutasavvıf, Bestekâr Bir Şair: Zâkirî Hasan Efendi ve Yayımlanmamış Şiirleri”, *Turkish Studies*, C. 9/S. 12, Sonbahar 2014, s. 251-252.
- Gıynaş, K. A., “Şiir Mecmuaları Hakkında Yapılan Çalışmalar Bibliyografyası”, *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, S. 25, 2011, s. 245-260.
- Gölpınarlı, A., *Melâmîlik ve Melâmîler*, Devlet Matbaası, İstanbul, 1931.
- Gümüş, N., *Yahya Nazîm Dîvânı I (İnceleme-Metin)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kayseri, 1992.
- Güneş, M., *Eşrefoğlu Rûmî ve Dîvânı (İnceleme-Metin)*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Malatya, 1994.
- Güntan, H., *Receb Enis Dede (Hayatı, Edebi Kişiliği ve Divanı'nın Tenkidli Metni)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 1990.
- Gürbüz, M., “Kâbilî, Sultân-ı Hûbâna Münâsib Eş'âr (Poems to Sing for the Leading Beautiful Beloved) (Millet Library, Ali Emiri Manzum No. 744-745) Part I: Analysis-Facsimile”, *The Department of Near Eastern Languages and Civilizations, Sources of Oriental Languages and Literatures 109*, USA, MA, Cambridge: Harvard University, 2012, s. 5-10.
- Gürel, Ş., *Pir Ümmi Sinan Hazretleri Divanı*, Bayrak Matbaası, İstanbul, 2001.
- İlhan, D., *Üftâde Divanı (İnceleme-Metin)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 2020.

- İlhan, E., *Lale Devrinde Gül Aşığı: III: Ahmed (Necîb)-Hayatı, Sanatı ve Divançesi-*, Gece Kitaplığı Yayınevi, Ankara, 2016.
- İnanç, H., *Can Veren Pervaneler 3*, Babıali Kültür Yayıncılığı, İstanbul, 2021.
- İnciroğlu, Y., *XIX. Yüzyıla Ait Bir Şiir Mecmuası (v.:1b-100b) (İnceleme-Metin Çeviri Yazısı-İndeks)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kahramanmaraş, 2018.
- Kanar, M., *Osmanlı Türkçesi Sözlüğü*, Say Yayınları, İstanbul, 2011
- Kaygısız, Ö. F., *Kazasker Mustafa İzzet Efendi ve Güfte Mecmuası: İnceleme-Metin*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bursa Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bursa, 2019.
- Kılıç, A., “Şiir Mecmualarının Tasnifine Dair”, Aynur, Hatice, Çakır, Müjgân, Koncu, Hanife, Kuru, Selim Sırrı, Özyıldırım, Ali Emre (Haz.), *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Bildiriler*, Turkuaz Yayınları, İstanbul, 2012, s. 75-96.
- Koncu, H., Çakır, M., “Şairleri Yetiştiren Bir Kaynak Olarak Mecmûa.” Hatice Aynur, Müjgân Çakır, Hanife Koncu, Selim Sırrı Kuru, Ali Emre Özyıldırım (Haz.), *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Bildiriler*, Turkuaz Yayınları, İstanbul, 2012, s. 117-133.
- Korkmaz, H., *İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi’ndeki Mûsikî Yazmalarının Kataloğu*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2014.
- Köksal, M. F., “Şiir Mecmualarının Önemi ve ‘Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi’ (MESTAP)”, Aynur, Hatice, Çakır, Müjgân, Koncu, Hanife, Kuru, Selim Sırrı, Özyıldırım, Ali Emre (Haz.), *Eski Türk Edebiyatı Çalışmaları VII, Mecmua: Osmanlı Edebiyatının Kırkambarı, Bildiriler*, Turkuaz Yayınları, İstanbul, 2012, s. 411-435.
- Köksal, M. F., “Yazma Mecmualara Dair Yeni Bir Tasnif Denemesi”, 2. *Uluslararası Avrasya Sosyal Bilimler Kongresi (ICOESS 2018)*, Antalya, 2018, s. 87-92.

- Köseoğlu, S., *Žekāyi Dīvānı*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1997.
- Kut, G., “Mecmua”, *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, Devirler/İsimler/Eserler/Terimler*, Dergâh Yayınları, İstanbul, 1986, C. 6, s. 170-174.
- Levent, A. S., *Türk Edebiyatı Tarihi, Giriş*, TTK Yayınları, Ankara, 1998.
- Menteş, S., *İBB Atatürk Kitaplığı OE_YZ_0561 Numarada Kayıtlı Şiir Mecmuasının Transkripsiyonlu Metni ve Mecmuaların Sistematiik Tasnifi Projesi’ne (MESTAP) Göre Tasnifi*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir, 2019.
- Mermer, A., Keskin, N. K., *Eski Türk Edebiyatı Terimleri Sözlüğü*, Akçağ Yayınları, Ankara, 2005.
- Mutlu, H., *Bezcizâde Mehmed Muhyiddin Efendi ve Dîvânı*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2008.
- Önal, S., *Hâtif, Hayatı, Edebî Kişiliği ve Divanı (İnceleme-Karşılaştırmalı Metin)*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 2010.
- Özcan, N., *XVIII. Asırda Osmanlılarda Dinî Mûsikî*, (Basılmamış Doktora Tezi), Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1982, s. 81-82.
- Öztuna, Y., *Türk Mûsikîsi Ansiklopedisi*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1969.
- Özuygun, A. R., *Hasan Sezâyî’nin Hayatı, Edebî Kişiliği, Eserleri, Dîvanı’nın Tenkitli Metni ve İncelemesi*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum, 1999.
- Özün, M. N., *Osmanlıca-Türkçe Sözlük*, İnkılap ve Aka Kitabevi, İstanbul, 1973.
- Pektaş, M., *Sezâyî (Câbî Hasan Dede) Hayatı, Eserleri, Edebî Kişiliği ve Divanı’nın Tenkidli Metni*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya, 1998.

- Sağman, Ş., *Müstakîmzâde'nin "Mecmuâ-i İlâhiyyât" Adlı Güfte Mecmuası*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Marmara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 2001.
- Sevgi, A., *Lâtîfî (Hayâtı ve Eserleri) İnceleme-Metin*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1987.
- Süer, Fatih Ramazan, *Şemseddîn Sivâsî Dîvânı (İnceleme-Metin)*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas, 2015.
- Süer, F. R., "Bezcizâde Mehmed Muhyî Efendi'nin Gazellerine Ek", *Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, C. 2/S. 1, 2019, s. 233-249.
- Şenödeyici, Ö., Akdağ, A., "Mecmualar ve Cönkler", Şenödeyici, Özer (Ed.), *Osmanlı Edebî Metinlerini Anlama Kılavuzu*, Kesit Yayınları, İstanbul, 2015, s. 367-388.
- Tapsız, M., *Bolulu Himmet Divanı, Manzum Tarikatname, Âdâb-ı Hurde-i Tarikat*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1995.
- Tatçı, M., *Yûnus Emre Dîvânı (İnceleme-Metin)*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara, 1990.
- Tatçı, M., *Yûnus Emre Dîvânı*, H Yayınları, İstanbul, 2020.
- Tatçı, M., *Yûnus Emre'nin Gönül Çocuğu Bursalı Âşık Yûnus*, H Yayınları, İstanbul, 2019.
- Tatçı, M., Yıldız, M., *Azîz Mahmûd Hüdâyî Dîvân-ı İlâhîyât Tıpkıbasım ve Çeviriyazı*, Üsküdar Belediyesi Yayınları, İstanbul, 2005.
- Timurtaş, F. K., *Yunus Emre Divanı*, Tercüman Yayınları, Konya, 1972.
- Uzun, M. İ., "Mecmua", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları, İstanbul, 2003, C. 28, s. 265-268.
- Üçüncü, K., *Cemâleddin Uşşâkî Divânı (Metin İnceleme)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Çanakkale, 1998.

Yetkin, Y., *Bolulu Şeyh Himmet ve Dîvânçesi (Çeviriyazı-Şerh-Sözlük)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Bozok Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yozgat, 2016.

Yıldız, A., *Fenâyî Divanı (Metin-Muhteva-Tahlil)*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2002.

Yıldız, M., “Azîz Mahmud Hüdâyî’nin Arapça ve Farsça Manzûmeleri”, Üsküdar Sempozyumu-III: Uluslararası Aziz Mahmud Hüdayi Sempozyumu (23-25 Mayıs 2005) Bildiriler, C. I, İstanbul: Üsküdar Belediye Başkanlığı Üsküdar Araştırmalar Merkezi Yayınları, 2006, s. 399-422.

Yılmaz, K., *1556 Tarihli Muhammediye İnceleme-Metin-Dizin*, (Yayımlanmamış Doktora Tezi), Sivas Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sivas, 2020.

Yılmaz, M. Edebiyatımızda İslami Kaynaklı Sözler, Enderun Kitabevi, İstanbul, 1992.

Yorulmaz, H., *Koca Râgıb Paşa Dîvânı (Araştırma ve Metin)*, (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi), İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul, 1989.

Mecmûa-i İlâhiyât. Milli Kütüphane. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu. Nu. 06 Mil Yz A. 2133. yk. 75b.

Mecmûa-i Eşâr. Milli Kütüphane. Milli Kütüphane Yazmalar Koleksiyonu. Nu. 06 Mil Yz A. 4057. yk. 34a.

İNTERNET KAYNAKLARI

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/dervis-osman> (17.04.2021)

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/lutfi-lutfullah-hocazade> (17.04.2021)

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli> (12.05.2021)

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seyh-cemal> (15.05.2021)

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/isa-mahvi-sukukizade-seyh-isa-mahvi>
(22.05.2021)

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gafuri-seyh-mahmud-gafuri-efendi>
(06.06.2021)

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/atufi> (09.08.2021)

<http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/deruni-torun-karsli> (25.09.2021)

<https://defter-i-ussak.blogspot.com/2016/10/maksadi-asiklarin-menzil-i-canan-olur> (02.05.2021)

<https://defter-i-ussak.blogspot.com/2019/04/hakkin-cemalin-gozleyen-hu-demesin-ya-ne-desin.html> (28.05.2021)

<http://zikirler.com/sezadir-zatina-ancak-risalet.htm> (02.10.2021)

<https://kuran.diyanet.gov.tr/tefsir> (13.12.2021)

<http://mucizedualar.com/ya-giyasel-mustegisin-c-c.html> (13.12.2021)

<https://www.nedirsor.com/ma-huve> (13.12.2021)

<https://www.kamusiturki.com> (13.12.2021)

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı	Erhan GÜLMEZ
ORCID Numarası	
Lisans Mezuniyet	
Üniversite	Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi
Fakülte	Eğitim Fakültesi
Bölümü	Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümü
Yüksek Lisans Mezuniyet	
Üniversite	Ordu Üniversitesi
Enstitü Adı	Sosyal Bilimler Enstitüsü
Anabilim Dalı	Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı
Programı	Tezli Yüksek Lisans
Bildiği Yabancı Diller	İngilizce
İş Deneyimi	MEB-Türk Dili ve Edebiyatı Öğretmenliği (2009-...)
Çalıştığı Kurumlar	Dereli Anadolu İmam-Hatip Lisesi Piraziz İsmail Yücel Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi Şırnak Lisesi
İletişim	
E-Posta Adresi	